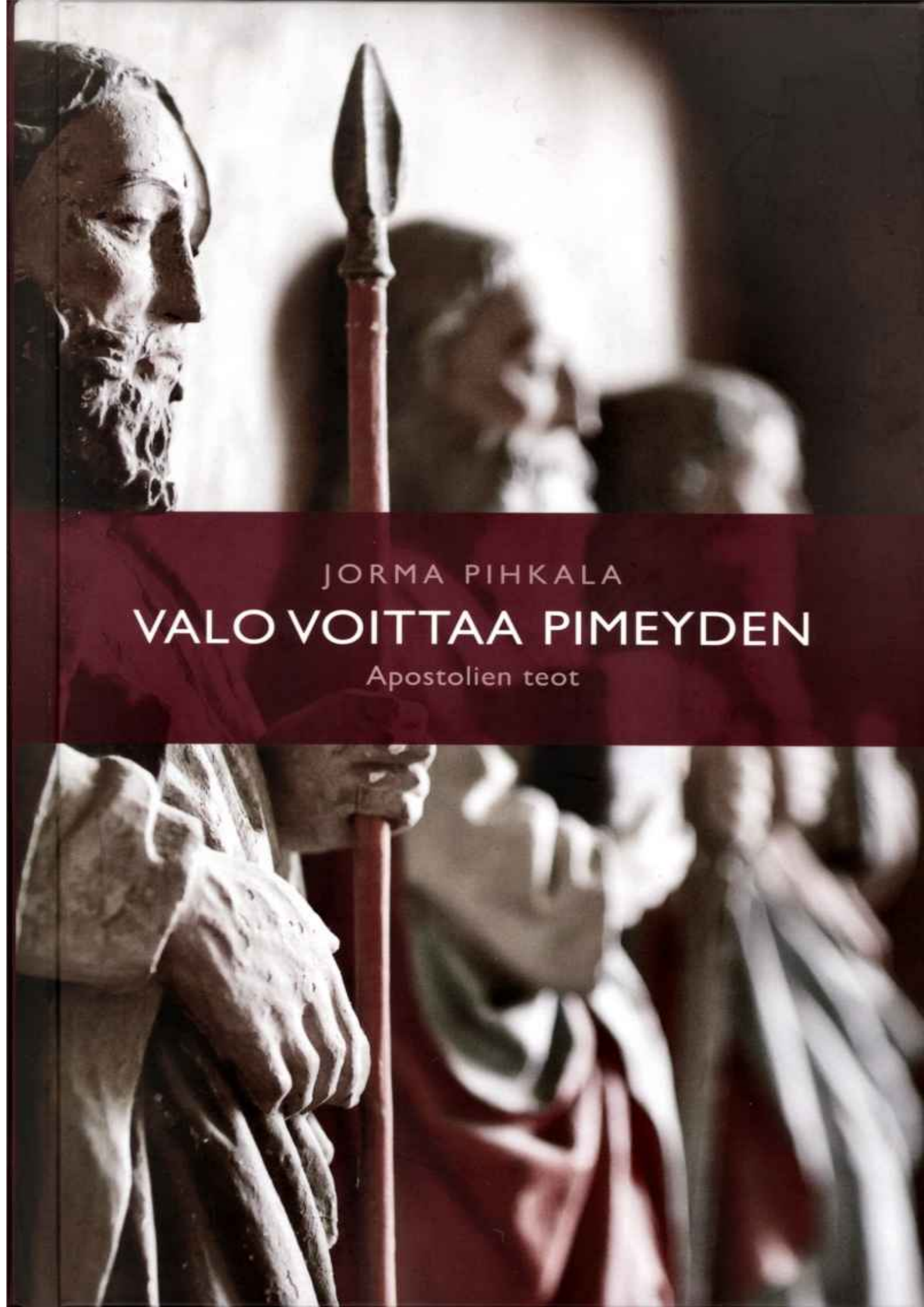

JORMA PIHKALA

VALO VOITTA PIMEYDEN

Apostolien teot

Jorma Pihkala

Valo voittaa pimeyden

Apostolien teot

Uusi Tie
Helsinki 2011

Sisällysluettelo

Esipuhe.....	6
Johdanto.....	7
Alkuseurakunta alkaa muodostua 1:1–5.....	9
Risti ja ylösnousemus liittävät opetuslapset yhteen 1:6–26.....	10
Helluntain tapahtumat ja niiden merkitys 2:1–4.....	12
Jumalan suuret teot tulevat julki 2:5–13.....	14
Vanhan testamentin lupaus toteutuu 2:14–21.....	16
Jumala osoitti kuka Jeesus on 2:22–36.....	20
Apostolien opetusta kuunneltiin ja noudatettiin 2:37–47.....	26
Jeesus jatkaa toimintaansa seurakunnan kautta 3:1–10.....	29
Usko Jeesukseen tervehdyttää ruumiin ja sielun 3:11–26.....	32
Oppimattomat kansanmiehet kohtaavat vastustajansa Pyhän Hengen valaisemina 4:1–22.....	35
Pelotta julistettu Sana 4:23–31.....	37
”Rohkaisija” luopui omaisuudestaan 4:32–37.....	40
Portti Jumalan valtakuntaan on avoin mutta ahdas 5:1–16.....	44
Vapauteen enkelin avaamista ovista 5:17–42.....	46
Diakonit kutsutaan palvelutehtävään ja Stefanos kärsii marttyyrikuoleman 6:1–7.....	49
Stefanos kivitetään uskonsa tähden 6:8–15 ja 7:54–60.....	52
Israelin kansan isät - aina vastustamassa pelastussuunnitelmaa? 7:1–53.....	55
Vainot tuovat osallisuuden Kristuksen kärsimykseen 8:1–13.....	57
Jumalan Henki ei ole kaupan 8:14–25.....	59
Evankeliumi kirkastuu etiopialaiselle hoviherralle 8:26–40.....	62
Saul Tarsolainen kohtaa Herransa ja saa tehtävänannon 9:1–9.....	64
Vainoojasta Herran aseeksi 9:10–22.....	66
Juutalaisten salahanke epäonnistuu 9:23–30.....	68
Ei juutalainen eikä kreikkalainen vaan kristitty 9:31.....	70
”Tabita nouse!” 9:32–43.....	72
Hurskas pakana vastaanottaa pelastuksen evankeliumin 10:1–22.....	75
Jumala ei erottele ihmisiä 10:23–48.....	78
Ikuisen elämän tie avautuu pakanoille 11:1–30.....	81
Kristillinen seurakunta palvoo Kristus-kuningasta 12:1–25.....	84
Jumala kutsuu, pyhittää ja varustaa evankeliumin työhön 13:1–3.....	87
Noitus murtuu Pyhän Hengen voimassa 13:4–12.....	89
Paavalin kehotuksen sanat seurakunnalle Pisidian Antiokiassa 13:13–41.....	92
Evankeliumi jakaa sydämet 13:42–52.....	94
Ensimmäinen lähetystyöraportti 14:1–20.....	97
Tyyntä ja myrskyä.....	97
Julistusta, rukousta ja paastoa - uusia seurakuntia syntyy 14:21–28.....	99
Jerusalemien apostolien kokous - Sanan periaatteet käytäntöön 15:1–35.....	101
Pyhä Henki johdattaa keskellä ristiriitoja ja vaikeuksia 15:36–16:10.....	105
Viesti Euroopalle: ”Usko Herraan, niin pelastut” 16:11–40.....	108
Rukous ja ylistys nousevat vankityrmästä 16:16–25.....	110
Kahleet tie evankeliumille.....	113
Vanginvartija pelastuu 16:26–40.....	113
Sanan miekka terässä – taitavaa apologiaa Areiopagilla 17:1–15.....	116
Puhe ”tuntemattoman jumalan” palvelijoille 17:16–34.....	118
Paheellinen kaupunki kohtaa puhdistavan ja parantavan Sanan 18:1–23.....	123
Kaupunkilähetystä ennen pitkiä vankeusjaksoja 18:24–28 ja 19:1–7.....	126
Jumalan Sana ja Henki puhdistaa sydämen 19:8–20.....	129
Efesoksen kaupunki kuohuu 19:21–40.....	132
Paavalin jäähyväispuhe 20:1–38.....	135

Paavali kohtaa juutalaisten sokeuden ja kuurouden evankeliumille 21:1-40 ja 22:1-29	137
Punnitse motiivit.....	138
Roomalainen sotaväenosasto toimi Jumalan työrukkasena 22:30-23:1-35.....	143
"Nasaretilaisten lahkoon johtaja" puolustautuu maaherran edessä 24:1-27	146
Apostoli Paavali - keisarin alamainen ja Herran oma 25:1-27	149
Mitä kaikkea seuraa, kun tottelee taivaallista näkyä? 26:1-32.....	151
Matkalla Roomaan - myrsky, haaksirikko ja ihmepelastuminen 27:1-28:15.....	154
Jumalan valtakunta etenee vuokra-asunnon kautta 28:16-31.....	157

Esipuhe

Pyhän Hengen vuodattamisen jälkeen Herran Jeesuksen valtuuttamat opetuslapset lähtivät viemään hyvää uutista ylösnousemuksen voitosta. Ristillä synti on sovitettu ja tie Jumalan luo avattu kaikille, jotka tunnustavat syntinsä ja turvaavat Jeesukseen. Tätä samaa sanomaa viemme yhä eteenpäin.

Japanissa lähetystyössä toimiessani olen toistuvasti törmännyt samanlaisiin ongelmiin ja taisteluihin, joista Apostolien teotkin puhuvat. Kirja ei sisällä ainoastaan alkuseurakunnan historiaa. Siitä löytyvät kaikkia aikoja varten ne toimintatavat, joilla Pyhän Hengen johdossa kulkeva seurakunta voi vaikeuksien keskelläkin edetä voittoisasti.

Ensimmäinen ja tärkein asia on, että julistamamme sanoma on alkuperäinen ja oikea, siis Herralta itseltään saatu evankeliumi. Siksi Apostolien teoissa on toistuvasti tiivistettyjä saarnoja, jotka keskittyvät Jeesuksen kärsimisen ja ylösnousemuksen merkitykseen.

Kirjassa toistuu myös todistusten muodossa se, mitä Pyhässä Hengessä julistettu evankeliumi saa aikaan ihmissydämissä. Kirja rohkaisee siis sekä julistamaan evankeliumia että todistamaan Herran teoista omassa ja läheistemme elämässä. Samalla se haastaa meitä alkuseurakunnan tapaan rukoukseen, että saisimme nähdä Herran tekoja.

Toimiessani uusien seurakuntien istuttamiseen tähtäävässä työssä Japanissa, olen usein Apostolien tekoja lukiessani joutunut kysymään, millainen on toimintatapa, jota Herra haluaisi minun työssäni noudattaa. Ratkaisevaa on pysyä Herran johdatuksessa.

Apostolien teot päättyy ikään kuin kesken. Sen sisältö ei kuitenkaan ole vajaa. Kysymys on siitä, että Herran pelastava työ jatkuu tänään. Elämme Apostolien tekojen jatkoa. Mutta juuri siksi on tärkeää, että suuntautuessamme lopulliseen päämäärään palaamme alkulähteille tarkistamaan suuntaamme.

Tätä Apostolien tekojen selitystä ei ole tarkoitettu luettavaksi yhdeltä istumalta. Se pyrkii tukemaan päivittäistä raamatuntutkistelua ja raamattupiirien toimintaa. Tutkistettava teksti on syytä lukea ensin huolella Raamatusta ja sitten siihen liittyvä selitys. Opiskelukysymysten tehtävä on taas viedä lukija syventymään Raamatun tekstiin. Raamatunkohdat ovat pääosin vuoden 1992 Kirkkoraamatusta, mutta paikoin esiintyy myös vuoden 1938 käännöksen muotoja.

Rukoukseni on, että kirja saisi synnyttää lukijoissaan syvemmän kaipauksen Herran Jeesuksen tuntemiseen ja Pyhän Hengen virvoittavassa vaikutuksessa vaeltamiseen.

Kobessa 1.9.2011
Jorma Pihkala

Johdanto

Pyhän Hengen työ seurakunnassa

Tänä päivänä kysytään: "Kuka on Pyhä Henki? Mitä Pyhän Hengen saaminen merkitsee? Mitä on Pyhän Hengen kaste ja täyteys?" Vastausten moninaisuus ja ristiriitaisuus hämmentää helposti kyselijän. Ennen kuin lyömme lukkoon määritelmiä ja niiden valossa sitten luemme Raamattuamme, meidän kannattaa lukea Apostolien teot avoimin mielin ja kysellen, miten Pyhä Henki vaikutti alkuseurakunnan keskellä. Kun rukoilemme, että Pyhä Henki saisi meidät Herran käyttöön niin kuin apostolit ja alkuseurakunnan kristityt, myös käsityksemme Pyhän Hengen työn luonteesta syvenee ja selkiytyy.

Apostolien teot kuvaa ensi sijassa Pyhän Hengen työtä seurakunnassa eli Pyhän Hengen työn yhteisöllistä luonnetta. Tämä alue on yksilöllisyyttä korostavassa läntisessä kristillisyydessämme pahasti laiminlyöty. Pyhä Henki ei voi täyttää ja käyttää omiaan tahtomallaan tavalla, elleivät he palaa seurakunnan alkuperäiseen yhteisöllisyyteen ja yhteyteen. Toisaalta Pyhä Henki ei kuitenkaan tukahduta yksilöllisyyttä ja persoonallisuutta vaan pyhittää sen seurakunnan keskellä. Pyhän Hengen vapaus on totuuden hallintaa rakkauden siteissä.

Alkuseurakunnan kristityt ja apostolit olivat syntisiä mutta pelastettuja, ja Pyhän Hengen pyhittävän työn alla olevia ihmisiä. Apostolien tekojen yhteisöllisen lähestymistavan täydennykseksi tarvitsemme Jeesuksen opetuksen Pyhän Hengen työstä jäähyväispuheessaan ja Paavalin kirjeet. Niissä tulee esiin Pyhän Hengen keskeisin työ yksilön kannalta, uudestisyntymässä ja pyhityksessä. Niissä näemme, millaiseen taisteluun syntii, lihaa, maailmaa ja sielunvihollista vastaan Pyhä Henki vie omansa, jotka hän saa pelastaa ja täyttää. Apostolien tekojen näkökulma on seurakunta, Kristuksen ruumis. Pyhä Henki tekee työtä seurakunnan keskellä: kasvun antajana ja ylläpitäjänä, yhteyden ja rakkauden luojana, lähetysinnon ja -strategian johdattajana, julistuksen sisällön ja voiman antajana sekä puhtauden ja järjestyksen ylläpitäjänä.

Kun Apostolien teot puhuu yksityisten ihmisten pelastumisesta ja heidän vaelluksestaan, tilannetta tarkastellaan silloinkin ikään kuin ulkoa päin, seurakunnan kokonaisuudesta käsin tapahtuvassa Pyhän Hengen työssä. Pyhän Hengen sisäinen työ kunkin uskovan sydämessä ja elämässä on tietenkin yhteisöllisen työn taustana.

Pyhän Hengen täyttämä seurakunta tekee yhteistä työtä, julistaa evankeliumia ja saavuttaa yhteisiä voittoja. Yksilön pelastus ja pyhitys voi tapahtua vain seurakunnan yhteydessä. Lähetystyötä ei koskaan annettu yksilöiden vaan seurakunnan tehtäväksi.

Jerusalem-keskeinen perustulkinta

Apostolien teot kirjaa kristillisen kirkon synnyn ja on sellaisenaan kirkkohistorian juurien perusteos. Kirjasta on olemassa kaksi perustulkintaa. Edellisen mukaan Apostolien teoissa kristillisen seurakunnan perustan muodostaa apostolaatti (Ef. 2:20), ja myöhemmin syntyneet pakanakristilliset seurakunnat toimivat Jerusalemin seurakunnan alaisuudessa.

Tästä tulkinnasta on kehitetty laajalle katoliseen ja anglikaaniseen ja myös osin luterilaiseen teologiaan levinnyt käsitys ns. apostolisesta suksessiosta. Siinä lähdetään liikkeelle siitä, että alkuperäisten apostolien kuoltua heidän koko kristillisen kirkon elämää ja opillista päätöksentekoa yhdistävä ja johtava valtansa siirtyi apostolisen perimysjärjestyksen mukaisesti paimenviran seuraaville sukupolville. Äärimmilleen vietyä tämä ajattelutapa on katolisuudessa, jossa paavi edustaa tätä kirkon viimeistä arvovaltaa.

Ajattelu esiintyy protestanttisella puolella muun muassa konsiliaarisessa muodossa, jonka mukaan kirkon apostolinen arvovalta olisi periaatteessa löydettävissä apostolisen perimyksen saaneiden paimenviran haltijoiden niin kutsutussa konsiilissa, eli kirkolliskokouksessa. Apostolien tekojen 15. luvun kokous tulkitaan ensimmäiseksi tällaiseksi konsiiliksi. Sen jatkona olivat sitten jakaantumattoman alkukirkon kirkolliskokoukset, jotka hyväksyivät muun muassa yleiset uskontunnustukset.

Pyhän Hengen vapautta korostava perustulkinta

Jälkimmäisen perustulkinnan mukaan Apostolien teot korostaa Pyhän Hengen vapautta, jossa seurakunnat olivat itsenäisiä ja kehittyivät Pyhän Hengen johdossa ilman välttämätöntä kokonaisuutena apostolaattiin Jerusalemissa. Kirjani seuraa pitkälle englantilaisen raamatunselittäjä-teologin Campbell C. Morganin (1863-1945) tulkintaa. Hän edustaa tätä jälkimmäistä tulkintaa. Se lähtee liikkeelle siitä, että apostolaatin varsinainen tehtävä oli antaa historiallinen todistus Jeesuksen ylösnousemuksesta eli siis Uuden testamentin kanoniset kirjat. Apostolien toiminta oli siis Jumalan ilmoituksen väline.

Tulkinnan mukaan kirkkoa hallitsevaksi ja yhdistäväksi tekijäksi ei tarvita apostolien kollegiota tai sen jatketta, vaan Pyhässä Hengessä julistettu apostolinen sanoma. Vanhan ja Uuden testamentin sanoma riittää yhdistämään maailmanlaajan seurakunnan yhdeksi. Mikään kirkolliskokous ei myöskään voi saada uutta ilmoitusta Jumalalta. Kirkolliskokousten tehtävä on vain jo saadun ilmoituksen soveltamisessa kulloiseenkin tilanteeseen. Jerusalemin kokous antoi apostolisen ilmoituksen siitä, miten lakia ja evankeliumia tulee soveltaa siirryttäessä kulttuurista toiseen. Kokous ei siis tämän tulkinnan mukaan ollut ensimmäinen yleinen kirkolliskokous, vaan ilmoitusta siitä, miten seurakunnan tulee lähetystehtäväänsä toteuttaa.

Vaikka Pyhä Henki on toiminnassaan vapaa, hän on sitonut toimintansa apostolien kautta tallennettuun kirjalliseen sanaan. Apostolien teot yhdessä muun Uuden testamentin kanssa tarjoavat riittävän ilmoituksen kristillisen seurakunnan hallintoon, elämään ja yhteyden vaalimiseen. Seurakunnan yhteys perustuu samaan Herraan, samaan kasteeseen ja samaan uskoon. Apostolien jälkeen ei tule enää mitään uutta ilmoitusta. Pyhän Hengen antamat virat ja armolahjat eivät myöskään edusta mitään uutta ilmoitusta, vaan niissä on aina kysymys ilmoitetun sanan soveltamisesta.

Sisäinen ja ulkoinen sana

Jumalan ilmoituksena Apostolien teot ei kerro vain sitä, miten Pyhä Henki toimi alkuseurakunnassa, vaan myös sen, miten hän toimii koko sen kauden, joka alkoi helluntaista ja päättyy Jeesuksen toiseen tulemiseen. Jos Jumala antoi alkuseurakunnan keskellä tapahtua tunnustekoja ja ihmeitä, jotta ihmiset kallistaisivat korvansa pelastavalle evankeliumin sanalle, Kristus tekee samaa myös tänään. Jos Apostolien teoissa evankeliumi pelasti ihmiset, se pelastaa myös tänään. Jos Herra puhui seurakunnalleen ja johdatti sitä silloin, hän tekee niin myös tänään.

Kaikessa työssään Pyhä Henki on yhtä vapaa tänään kuin alkuseurakunnankin aikana. Tämä ei tarkoita silti sitä, että Apostolien teot tukisivat oppia niin sanotusta sisäisestä sanasta, jonka mukaan Pyhä Henki antaisi uutta ilmoitusta ja lisäisi jotain siihen, mitä hän alkuseurakunnan aikana teki.

Pyhä Henki johti apostolit kaikkeen totuuteen Jeesuksen lupauksen mukaisesti antamalla seurakunnalle täydellisen ja lopullisen totuuden Uuden testamentin kirjoituksissa. Johdattaessaan omiaan tänään kaikkeen totuuteen Pyhä Henki vie ainoastaan yhä syvenevään Uuden ja Vanhan testamentin kirjoitusten ymmärtämiseen sitä mukaan kuin Raamatun ennustukset toteutuvat lopun ajassa. Mitään lisätotuutta ei enää tarvita. Kaikki Jumalan ilmoitus on jo annettu. Pyhä Henki vie kaikkeen totuuteen siten, että hän kirkastaa Jeesuksen ja hänen Sanansa.

Antaessaan ihmisen sisimpään esimerkiksi erilaisia hengellisiä kokemuksia, profetioita ja johdatusta Pyhä Henki ei koskaan lisää mitään apostolien kautta saatuun ilmoitukseen eikä toimi ristiriidassa kirjoitetun Sanan kanssa. Kaikki, mikä hengellisessä kokemuksessa on apostolisen sanan vastaista, on hyljättävä, vaikka se näyttäisi kuinka "hengelliseltä".

Sillä myös sielunvihollinen lähestyy seurakuntaa ja tekee sen usein valkeuden enkelinä tarjoten uutta, täydentävää ja korkeampaa tietoa kuin Raamatun ilmoitettu sana. Uususkonnollisuuden voimakkaan nousun keskellä tämä vaara on erityisesti tänään tiedostettava maassamme. Ihmissydämissä vaikuttava Pyhä Henki on sitonut toimintansa ihmissydänten ulkopuoliseen kirjoitettuun Jumalan sanaan. Millään sisäisellä kokemuksella ei ole itseisarvoa. Kaikki sisäinen on asetettava ulkoisen sanan arvovallan alle.

Kun Jumalan Pyhä Henki antoi Uuden testamentin sanan apostoleilleen, hän itse huolehti siitä, että heidän kirjoittamansa sana on erehtymätön ja luotettava. Uusi testamentti on Jumalan täydellinen ihme itsessään epätäydellisten ja syntisten apostolien kautta. Tämä ei silti tarkoita sitä, että esimerkiksi Apostolien tekojen kuvaamat apostolien omat teot olisivat välttämättä olleet täydellisiä tai synnittämiä senkään jälkeen, kun he olivat saaneet Pyhän Hengen lahjan.

Jumalan hallintavalta näkyy siinä, että silloinkin kun alkuseurakunnassa nousi nurinaa tai Paavali riiteli Barnabaksen kanssa, hän itse vaikutti niiden tekojen kautta ja toteutti omat suunnitelmansa. Apostolien teot – niin kuin muutkin Raamatun historialliset kirjat – on siis kuvatessaan apostolien ja muiden ihmisten virheitä ja syntiä Jumalan ilmoitusta ja totuuden sanaa.

Alkuseurakunta alkaa muodostua 1:1–5

Luukkaan evankeliumin jatko

Neljä evankeliumia kertovat kukin omasta näkökulmastaan, mitä Jeesus *alkoi tehdä ja opettaa*. Matteus kuvaa Jeesuksen Kuninkaana, Markus Palvelijana, Luukas Ihmisenä ja Johannes Jumalana. Apostolien teot on Luukkaan evankeliumin jatke. Kirjoittaja on Pyhän Hengen inspiroima sama Luukas, vastaanottaja sama Teofilos ja sisältö sama Jeesus Kristus.

Alkuseurakunnan historiaa

Kirja on kyllä nimensä mukaisesti myös kappale eräiden apostolien teoista. Sen rajoittuminen vain pieneen osaan apostolien toiminnasta kuuluu Pyhän Hengen menetelmään. Sen epätäydellinen historia sisältää täydellisen opetuksen ja järjestelmän. Se on Jumalan ilmoittamaa kirkkohistoriaa. Se kertoo seurakunnan ensimmäiset askeleet ja osoittaa samalla periaatteet ja menetelmät, joiden varassa seurakunnan tulee aina vaeltaa. Se kertoo myös seurakunnan lankeemukset, tappiot ja Herran voitot niidenkin keskellä. Kirjasta voimme oppia, mikä on seurakunnan merkitys ja tehtävä maailman historiassa.

Kirja Pyhän Hengen työstä

Tänä aikana kaivataan Pyhän Hengen uutta herätystä. Kirja kertoo ensimmäisistä herätyksistä Jerusalemissa, Samariassa, Antiokiassa ja Efesoksessa. Jumalan seurakunnan historia on aina myös herätysten historiaa. Kirjan sivuilta näemme, miten sielunvihollinen hyökkää mitä erilaisimmilla tavoin seurakuntaa vastaan tukahduttaakseen sen kasvun. Kuitenkin se osoittaa meille, että Pyhässä Hengessä sielunvihollisen rajuimmatkin hyökkäykset voidaan voittaa. Tänä aikana meillä on erityinen syy tutkia Apostolien tekoja.

Jeesuksen tekojen ja opetuksen jatko (1)

Apostolien teot on vielä enemmän. Heti ensimmäisessä jakeessaan se kertoo pääsisältönsä. Se on *Jeesuksen tekojen ja opetusten jatkoa*. Me kohtaamme kirjassa ylösnousseen ja elävän Jeesuksen Kristuksen, joka on kärsimystensä kautta tehty täydelliseksi ja saattaa ihmisiä osalliseksi täydellisestä pelastuksesta. Seurakunta kokoontuu sen Herran Jeesuksen ympärille, jolla on yhä voima antaa anteeksi, parantaa, lähettää omansa ja varustaa heidät tehtävään maailman evankelioimiseksi. Hänen työnsä ja hänen opetuksensa jatkuvat Pyhässä Hengessä vapaana ajan ja paikan rajoituksista. Apostolien teoissa kuvataan ihmisen ja Jumalan, Jeesuksen Kristuksen pelastavaa työtä: Jeesus muokkaa omiaan hänen kaltaisuuteensa ja osalliseksi omasta jumalallisesta luonnostaan. Kertomus jää kesken, koska Herran työ jatkuu tänäänkin. Se tulee jatkumaan siihen täyttymykseen, jolloin täydelliseksi saatettujen seurakunta veisaa taivaan kirkkaudessa teurastetun Karitsan ylistystä.

Tulta maan päälle (4–5)

Luukkaan evankeliumissa Jeesus huokasi: *"Tulta minä olen tullut tuomaan maan päälle – ja kuinka toivonkaan, että se jo olisi syttynyt! Mutta minut on kasteella kastettava – ja missä ahdistuksessa olenkaan, ennen kuin olen sen läpi käynyt!"* (Luuk. 12:49,50)

Mitä Jeesus kaikkein hartaimmin halusi tehdä? Hän halusi vuodattaa oman Henkensä omiensa ja seuraajiensa päälle. Hän halusi kastaa opetuslapsensa Pyhällä Hengellä. (1:5) Juuri sitä varten hän kulki kärsimysten tien Golgatalle. Hän kuoli ja nousi ylös, jotta me saisimme syntimme anteeksi ja Pyhässä Hengessä uuden elämän, tulen sydämiimme.

Herran teot ja opetus

Apostolien teot kertoo sekä Jeesuksen teoista että hänen opetuksestaan. Evankeliumin välittämises-
sä tarvitaan aina molempia. Tarvitaan todistamista Jumalan suurista teoista. Hyvän opetuksen ja ju-
listuksen lisäksi kaivataan kipeästi myös yksinkertaista omakohtaista todistusta Herran teoista. Paa-
vali ei tässä kirjassa väsy kertomasta omasta pelastumisestaan. Nytkin Herran oma saa toistaa elä-
mänsä suurinta ihmettä, sekä ylistää ja kiittää siitä elämänsä loppuun asti. Taivaassa siitä kiitetään
sitten aivan loputtomasti. Todistus ei kuitenkaan vielä riitä. Tarvitsemme myös opetusta Jeesuksen
tekojen merkityksestä ja niiden soveltamisesta omaan elämään.

Tänäänkin Herra halajamalla halajaa antaa ihmisille Pyhän Henkensä ja täyttää omansa uudestaan
Pyhällä Hengellä. Sitä on Jeesuksen työn jatko tänään.

Risti ja ylösnousemus liittävät opetuslapset yhteen 1:6–26

Ennen ja jälkeen helluntain

Apostolien teot liittyy saumattomasti Luukkaan evankeliumin kertomukseen. Sen alussa näemme vii-
meisen välähdyksen opetuslapsista ennen helluntaita ja viimeisen kuvauksen Jeesuksesta "lihan mu-
kaan" käyttäkösemme Paavalin ilmaisua. (6–11) Opetuslapset olivat saaneet kolmen ja puolen vuo-
den koulutuksen. He olivat nähneet Jeesuksen ristin ja kohdanneet Ylösnousseen. Se ei kuitenkaan
riittänyt. Heidän tarvitsi päästä osalliseksi Pyhän Hengen vuodattamisesta.

Ennen helluntaita ja sen jälkeen näemme saman Pietarin ja kuitenkin hän oli ratkaisevasti muuttunut.
Kaikki palavuus, innostus ja toimintatarmo olivat entisellään helluntain jälkeenkin. Persoonallisuus ei
ollut muuttunut, mutta kuitenkin hänestä oli tullut aivan uusi mies. Taivaallinen kaste ei tuhonnut luon-
nollista, vaan vuodatti siihen yliluonnollisen. Pyhä Henki muutti luonnollisen Herralle sopivaksi väli-
kappaleeksi.

Kolmen vuoden koulutuksen vaikutus

Millaisia sitten opetuslapset olivat ennen helluntaita mutta jo Ylösnousseen kohdattuaan? Mitä Jee-
sus oli saanut heissä aikaan "kaikella, mitä hän oli alkanut tehdä ja opettaa" (1) kolmen ja puolen
vuoden aikana?

Luottamus Jeesukseen (6)

Ensinnäkin heillä oli syvä luottamus Jeesukseen. Heidän kysymyksensä kuului: *"Herra, onko nyt tullut
se aika, jolloin sinä rakennat Israelin valtakunnan uudelleen?"* (6)

Niin ahtaaksi kuin kysymys osoittikin heidän kykynsä nähdä asioita – se kertoo kuitenkin, että Jeesus
oli heille Kuningas. Herran oli saattava valtakuntansa päätökseen. Sen perusteella, mitä he tunsivat
ja tiesivät Jeesuksesta, he odottivat Jumalan tahdon täydellistä toteutumista maan päällä niin kuin tai-
vaassakin.

Keskinäinen luottamus (14)

Toiseksi opetuslapsilla oli luottamus toisiinsa. *"He pitivät kaikki yhtä ja rukoilivat lakkaamatta yhdessä
joukkoonsa kuuluvien naisten sekä Jeesuksen äidin Marian ja Jeesuksen veljien kanssa."* (14)

Toiminnan mies Pietari ja uneksija Johannes olivat nyt käsi kädessä, hienovarainen Jaakob ja utelias
Andreas yhdessä, lujauskoinen Filippus ja epäilijä Tuomas rinta rinnan. Vilpitön Jumalan palvelija Na-
tanael ja entinen rahanahne tullimies Matteus rukoilivat yhdessä. Risti ja ylösnousemus olivat liittä-
neet heidät yhteen ja kaatanut luonne-erojen synnyttämät raja-aidat.

Usko Raamattuun (16–22)

Kolmanneksi heillä oli täysi luottamus Raamatun sanaan. Jeesus oli avannut heidän silmänsä ym-
märtämään Vanhan liiton kirjoitukset. Arvioidessaan tilannetta ja päätöksenteossaan he lähtivät liik-
keelle Vanhan Testamentin kirjoituksista. Juudas Iskariotin kohtaloa ja seuraajakysymystä he alkoivat
käsitellä Raamattu-uskostaan käsin. Pietari sovelsi Juudakseen Psalmien lainauksia:

"Jo Psalmien kirjassa sanotaan: 'Jääköön hänen asuinsijansa autioksi, älköön siinä kukaan asuko', ja: 'Ottakoon toinen hänen kaitsijantehtävänsä'." (20).

Ratkaisevat puutteet

Toisaalta opetuslapsilla oli vielä puutteita, joihin vain Jumalalla oli vastaus. Ilman Pyhää Henkeä he eivät olisi voineet päästä sen pitemmälle eikä heistä olisi ollut lähetyskäsken täyttäjiksi.

Ymmärtämättömyys

He eivät vielä kyenneet ymmärtämään Jeesuksen päämäärää, eivätkä sitä tehtävää, johon heidät oli kutsuttu. Jeesus sanoi: *"Ei teidän kuulu tietää aikoja eikä hetkiä, jotka Isä oman valtansa nojalla on asettanut."* (7) Hän ei nuhdellut heitä siitä, että he uskoivat hänen rakentavan Israelille valtakunnan. Jeesus on totisesti niin tekvä. Hän nuhteli heitä väärästä uteliaisuudesta aikoihin ja määrähetkiin.

Voimattomuus (8)

Opetuslapsilla ei liioin ollut kykyä eikä voimaa toteuttaa todistustehtäväänsä. Heidät oli kutsuttu todistajiksi, mutta he pysyivätkin yläsalissa iloiten hengellisestä yhteydestään. Vasta helluntain jälkeen he saivat voiman todistaa Herrasta. *"Mutta te saatte voiman, kun Pyhä Henki tulee teihin, ja te olette minun todistajani Jerusalemissa, koko Juudeassa ja Samariassa ja maan ääriin saakka."* (8).

Väärä päätöksentekotapa (20–26)

He eivät myöskään kyenneet järjestäytymään oikein. Vaikka tulkintani on kiistanalainen, olen sitä mieltä, että Mattiaan valinta apostoliksi oli väärä. (Koska Apostolien teot itse ei kritisoi valintatapaa, tulkintani voi olla väärä!) He asettivat kohtuuttomat vaatimukset apostolinviran edellytyksiksi. He vaativat, että apostolin olisi pitänyt osallistua koko Jeesuksen toimintaan "siitä alkaen, kun Johannes Hänet kastoi" taivaaseen astumiseen asti. (22). Kuitenkin virkaan olisi riittänyt pelkkä Ylösnousseen näkeminen, niin kuin Paavali myöhemmin osoitti (1. Kor. 15:8–9). Sitä paitsi he käyttivät valinnassa väärää menettelytapaa. Arvan käyttö kuului Vanhaan testamenttiin. Jos he olisivat malttaneet odottaa Pyhän Hengen lahjan saamista arpa ei olisi enää tarvittu. Herra itse oli valinnut heidät ja Herra oli valitseva apostolikseen Paavalin. Valinta ei kuulunut heille.

Vaihtoehtoisen tulkinnan mukaan apostoleja saattoi olla enemmän kuin 12 ja siksi sekä Paavalin että Mattiaan valinta olisivat olleet oikeita. Tämä vaihtoehto on kuitenkin ristiriidassa sen kanssa, että Ilmestyskirjan mukaan (21:14) uuden Jerusalemin muureissa olevissa peruskivissä on nimenomaan kahdentoista apostolin nimet.

Ylösnoussut Jeesus (6–11)

Ennen taivaaseen astumistaan Jeesus antoi viimeisen opetuksensa "lihan mukaan" ja teki myös viimeisen tekonsa "lihan mukaan". Opetus sisälsi oikaisun, lupauksen ja tehtävänannon. Hän nuhteli opetuslapsia väärästä uteliaisuudesta. Hän kertoi, että he tarvitsisivat voiman voidakseen toteuttaa sen, mihin hän oli heidät kutsunut. Hän lupasi Pyhän Hengen ja Pyhän Hengen läsnäolossa voiman. Heidän tehtävänsä tulisi olla Jeesuksen todistajia. Tehtävän suorituskenttänä olisi koko maailma.

Jeesuksen katoaminen (9)

Jeesuksen viimeinen teko lihassa oli hänen katoamisensa opetuslasten silmien edestä. Ylös kohoaminen ja katoaminen ei kuitenkaan merkinnyt sitä, että hän olisi mennyt pois heidän luotaan. Ruumiillisen läsnäolonsa puolesta hänet otettiin "ylös", paikan ja ajan rajoittamattomiin. Jeesus katosi, mutta ei mennyt pois. Hän on kaikkialla ja joka päivä kanssamme tämän aikakauden päätökseen asti. Tai-vaan kirkkaudessaakin Jeesus on yhä edelleen ylösnousemusruumiissaan. Ihminen Jeesus on ihminen Jumalan kirkkauden valtakunnassakin. Samalla hän on myös kokonaan Jumala herruudessaan. Hän on yhä tänäänkin Jumalan ilmoituksen keskus tässä maailmassa ja maailmankaikkeudessa.

Ylimaallinen mutta läheinen taivas (10–11)

Taivas on ylimaallinen, mutta samalla se on lähellä. Jeesuksen katoamista ihmetelleet opetuslapset saivat todisteen siitä, kun heille ilmestyi kaksi miestä valkeissa vaatteissa. Heidät mainitaan nimenomaan miehiksi (10), eikä enkeleiksi samaan tapaan kuin kirkastusvuorella ilmestyneet ihmiset Mooses ja Elia. Yksi oli kadonnut, mutta vierelle ilmestyi kaksi. Ilmestymisellään he kertoivat, että vaikka Jeesusta ei toistaiseksi enää näkynyt, hän oli lähellä. Sitten myös nämä kaksi miestä katosivat yhtäkkiä.

Opetuslapset tiesivät nyt, että Jeesus voi ilmestyä jälleen heidän keskelelleen milloin tahansa. Siitä alkoi Jeesuksen paluun odotus. Jokainen Herran oma tarvitsee Jeesuksen paluun odotusta ja Pyhää Henkeä. Vain Jeesusta takaisin odottava Pyhällä Hengellä täytetty seurakunta voi täyttää hänen antamansa tehtävän todistaa hänestä kaikkialla maailmassa.

Opiskelukysymyksiä:

1. Kuka kirjoitti Apostolien teot ja ketä varten? (1; Vrt. Luuk. 1:1–4)
2. Jos Luukkaan evankeliumi on Jeesuksen tekojen alku, niin Apostolien teot on Jeesuksen tekojen jatkoa. Sopisiko kirjan nimeksi myös Jeesuksen teot tai Pyhän Hengen teot? (1)
3. Mitä kertoo Kolmiyhteisestä Jumalasta se, että Jeesus antoi lähetyskäsken Pyhän Hengen kautta? (2)
4. Mitä Jeesus teki 40 päivän ajan ylösnousemisensa ja taivaaseen astumisensa välillä? (3)
5. Onko Jeesuksen ylösnousemuksesta riittävästi historiallisia todisteita? (3)
6. Minkä erityisen lupauksen Jeesus antoi opetuslapsilleen? (4,5)
7. Mihin ilmaisu "Pyhän Hengen kaste" viittaa? (5,8; Vrt. 2:1–11)
8. Rakentaako Jeesus uudelleen Israelin valtakunnan? (6)
9. Kuka päättää sen, kuinka paljon voimme tietää Jumalan suunnitelmista? (7) Eikö asioiden jättäminen Jumalalle ole todellista uskoa?
10. Mitä Pyhän Hengen saaminen vaikuttaa? (8)
11. Minkälaista on luonteeltaan Pyhän Hengen antama voima? (8)
12. Kuinka laajalla alueella uskovat toimivat Jeesuksen todistajina? (8)
13. Mitä tapahtui välittömästi sen jälkeen, kun Jeesus oli noussut taivaaseen? (9,10)
14. Mitä kertoo maanpäällisen seurakunnan ja taivaan valtakunnan etäisyydestä se, että kun yksi oli hävinnyt näköpiiristä kaksi muuta ilmestyi paikalle? (10)
15. Millä tavalla Jeesus on tuleva toisen kerran takaisin? (11)
16. Mitä opetuslapset ja muut uskovat tekivät niiden 10 päivän ajan, joka kesti Jeesuksen taivaaseen astumisesta Pyhän Hengen saamiseen? (13–14)
17. Millaisen vaikutuksen kolme ja puoli vuotta koulutusta ja Jeesuksen ylösnousemus olivat tehneet opetuslasten a) luottamukseen Jeesusta kohtaan (6), b) heidän keskinäiseen luottamukseensa (14), ja c) heidän luottamukseensa Raamattuun (16,20)?
18. Missä määrin he olivat ennen Pyhän Hengen saamista puutteellisia a) ymmärrykseltään (7), b) voimaltaan (8) c) kyvyltään tehdä ratkaisuja (20–26)? Oliko apostoliksi valittavan täytettävä sellaiset laatuvaatimukset, kuin he asettivat? (21–22; Vrt. 1. Kor. 15:8–9) Edelleen Jeesus oli valinnut apostolit. Oliko heillä nyt ryhmänä oikeus tehdä samoin? (Paavali korostamalla korostaa, että Herra valitsi hänet apostoliksi! Esim. Gal.1:1)
19. Miten seurakunnan palvelusvirkoihin valittiin henkilöitä ennen ja jälkeen helluntain? (23–26 ; Vrt.6:3–6 ; 13:1–3)
20. Mitä voimme oppia Pietarin tavasta arvioida ja tulkita olosuhteet ja tapahtumat Raamatun valossa, kun joudumme tekemään elämässämme käytännöllisiä ratkaisuja? (16–20)
21. Millaista valoa voimme saada Raamatusta tämän päivän yhteiskunnallisiin ongelmiin, kuten kasvatuksellisiin ongelmiin tai rikollisuuden kasvuun?
22. Millaista käytännöllistä johdatusta voi suomalainen seurakunta saada tehtävänsä täyttämiseen Raamatusta?

Helluntain tapahtumat ja niiden merkitys 2:1–4

Pyhän Hengen vuodatus

Viisikymmentä päivää pääsiäisestä tapahtui Pyhän Hengen vuodatus. Paikkaa ei kerrota, mutta todennäköisesti se oli temppeli. Opetuslapset "tulivat täyteen Pyhää Henkeä". Kuului ääni, joka muistutti väkevää tuulenhuminaa. Se oli niin voimakas, että suuri kansanjoukko kerääntyi ihmettelemään, mitä oli tapahtunut. Humahdus ja tuliset kielet olivat merkkejä, joita ei koskaan sen jälkeen ole toistettu. Pyhää Henkeä ei voi nähdä eikä kuulla, mutta hänen vaikutuksensa ja työnsä ovat tänäänkin nähtävissä ja kuultavissa. Puhuessaan Nikodemokselle Jeesus vertasi Pyhästä Hengestä syntymistä tuulen vaikutukseen. Se on käsityskykymme ylittävää, mutta todellista. Yksi tuli jakaantui moneksi liekiksi ja asettui kunkin päälle. Moninaisuudessaan Jumalan kansa on Pyhässä Hengessä yksi.

Tuuli, tuli ja kielilläpuhuminen (2–4)

Joskus kuulee väitettävän, että Pyhän Hengen saamisen välttämätön merkki olisi kielillä puhuminen. Miksi eivät sitten tuulispää ja tuliset kielet? Pyhä Henki ei ole tuulta, ei tulen liekkiä eikä kielilläpuhumista. Mutta merkit ovat meille ilmoitusta siitä, millaista Hänen työnsä on yhä tänään. Tuuli kertoo Pyhän Hengen työn voimasta ja vapaudesta. Pyhän Hengen tuli puhdistaa ja sytyttää. Kielilläpuhuminen osoittaa, että Herran Henki suuntaa pelastetut Kristukseen ja Isään ja synnyttää heissä ylistyksen Kolmiyhteistä Jumalaa kohtaan.

Uuden armotalouskauden alku

Vanhan Testamentin pyhien uskoa ei voi selittää muuten kuin Jumalan työstä käsin. Silti helluntaina tapahtui sellaista, mitä vanhan liiton profeetat olivat odottaneet ja kaivanneet. Vanha vaihtui uuteen. Alkoi uusi armotalouskausi, jonka perustus oli laskettu jo vanhan liiton aikana.

Uusi armotalouskausi merkitsi uutta Pyhän Hengen Vuodattajalle Kristukselle itselleen. Se merkitsi uutta seurakunnalle ja myös koko maailmalle. Mutta tällä uudella armotalouskaudella on myös rajoituksensa. Vasta helluntain tapahtumista käsin voimme ymmärtää Apostolien tekoja ja samalla myös elämäämme ja palveluamme uskovina.

Helluntain merkitys Kristukselle

Ihmiseksi tulemisessaan Jeesuksella oli kaksi päätehtävää. Ensiksikin hän ilmoitti totuuden Isästä. Sitten hän sovitti ihmiskunnan Jumalan kanssa. Jeesus tuli ihmiseksi ja ilmoitti meille, millainen Isä on. Hän sovitti ja lunasti meidät ristin kärsimyksellään, ylösnousemuksellaan ja taivaaseen astumisellaan.

Jeesuksen tehtävää ilmoittaa Isä voisi verrata esimerkiksi suureen maailmannäyttelyyn. Ihminen, joka näkee näyttelyalueen tai hiukan vain käväisee sen sisäpuolella, ei sitä tosiasiaa näe. Samoin Jeesuksen ilmoitusta ihmisestä, Jumalasta ja taivaasta eivät ihmiset nähneet eivätkä ymmärtäneet, vaikka hän vaikutti heidän keskellään. Samalla tavoin vaikka Jeesus otti ihmiskunnan synnit pois Golgatan ja pääsiäisen voitollaan, ihmiset eivät sitäkään kenneet ottamaan vastaan.

Helluntain merkitys on siinä, että Pyhässä Hengessä Jeesus jatkaa nyt työtään sillä tavalla, että hänen tekonsa historiassa siirretään ihmisen sydämeen asti. Jeesus tulee Pyhässä Hengessä ja avaa ihmisen silmät ja sydämen näkemään lihaan tulon ilmoituksen.

Pyhässä Hengessä Jeesus soveltaa ihmisen sisimpään asti myös lunastuksen ja sovituksen hedelmän. Hän luovuttaa uskovaan sydämeen nyt koko Golgatan ristin merkityksen niin, että uskova tulee ristiinnaulituksi yhdessä Kristuksen kanssa. Hänen syntinsä annetaan anteeksi ja hänet luetaan vanhurskaaksi, Jumalan vaa'alla mitaten hurskaaksi eli Jumalalle kelpaavaksi, koska Jeesus sovitti hänen syntinsä.

Helluntain jälkeen Jeesus Kristus luovuttaa myös oman ylösnousemusvoimansa Pyhässä Hengessä uskovan sydämeen. Jeesuksen ylösnousemusvoimassa uskova alkaa elää uutta elämää. Taivaaseen astumisen tosiasian Jeesus siirtää sydämiimme Pyhässä Hengessä niin, että uskova on avoin pääsy taivaaseen asti ja hän voi kiinnittää mielensä taivaallisiin ja riemuista niistä.

Pyhässä Hengessä Kristus, Lunastaja ja Ilmoittaja, tuli soveltamaan lunastuksen meidän sieluihimme asti voidakseen moninkertaistaa oman ilmoituksensa niissä, joita hän saa muuttaa oman kuvansa kaltaisuuteen. Pyhässä Hengessä Kristuksen valo pääsee loistamaan pelastettujen kautta yhä laajemmalle. Jeesus on maailman valo. Hänen valoaan kristittykin voi loistaa, kun Pyhä Henki sen vaikuttaa.

Helluntain merkitys seurakunnalle

Eivätkö sitten vanhan liiton pyhät olleetkaan "uudestisyntyneitä"? Aabraham ja lisä olivat oikeassa suhteessa Jumalaan uskon kautta. Heidän uskonsa luettiin heille vanhurskaudeksi, koska se tarttui tulevaan Kristukseen. Heidän hengellinen elämänsä oli Jumalan uudeksi luomaa. Siinä mielessä voidaan sanoa, että he olivat "uudestisyntyneitä". Mutta helluntaina ei vain opetuslasten elämä uudistunut, vaan heihin annettiin aivan uuden elämän siemen, jollaista Aabrahamilla ei koskaan ollut. Pyhässä Hengessä heille annettiin Kristuksen elämä niin, että he tulivat yhdeksi hänen kanssaan ja keskenään. Elämänyhteys Herraan liitti heidät yhdeksi seurakunnaksi.

Kristuksen elämä sydämiin

Opetuslapsijoukkona he olivat olleet uskollisia Mestarilleen, tovereita keskenään. He halusivat olla hänen vierellään, palvella häntä ja viedä hänen sanomaansa. Nyt nämä opetuslapset yhdistettiin salatulla mutta todellisella tavalla yhdeksi Herran kanssa. He pääsivät osallisiksi Kristuksen elämästä. Sitä heillä ei koskaan ennen ollut ollut. Ennen helluntaita he olivat erossa Kristuksesta vaikkakin hyvin lähellä häntä, nyt Pyhä Henki teki heidät yhdeksi Kristuksen kanssa. Paavali kirjoittaa siitä: *"Minut on Kristuksen kanssa ristiinnaulittu. Enää en elä minä, vaan Kristus elää minussa. Sen elämän, jota tässä ruumiissani vielä elän, elän uskoen Jumalan Poikaan, joka rakasti minua ja antoi henkensä puolestani."* (Gal. 2:19–20)

Muuttiko helluntai entisen suhteen Jeesukseen? Ei, vaan täydensi sen. Opetuslapset olivat edelleen oppilaita, mutta nyt heillä oli uusi näkökyky, ei ulkoapäin opetettu vaan sisältä loistava. Jeesuksen elämä vaikutti heissä niin, että he alkoivat nähdä niin kuin Jeesus näkee. Kristuksen läsnäolo Pyhässä Hengessä uskovan sydämessä on salaisuus ja ihmeellinen todellisuus. Helluntain jälkeen opetuslapset tiesivät ja ymmärsivät enemmän Jeesuksesta kuin koskaan sitä ennen.

Helluntain merkitys maailmalle

Maailmassa oli loistanut helluntaihinkin asti valoa, mutta nyt alkoi uusi aikakausi. Pyhä Henki osoittaa nyt maailmalle aivan uudella voimalla synnin, vanhurskauden ja tuomion. Valon laatu ja vaikutukset olivat uudet. Kristuksen seurakunnassa alkoi uusi liikkeellepaneva voima, rakkaus. Sen pakottamana seurakunta lähti todistamaan kärsimällä Kristuksen kanssa. Milloin ikinä Kristuksen ruumis kärsii, Kristuksen elämä leviää maailmaan.

Pyhän Hengen armotalouskauden rajoitukset

Mutta Pyhän Hengen armotalouskaudella on myös rajoituksensa. Herran omat mahdollisuudet ja voimavarat ovat rajoittamattomat, mutta viisautessaan Hän on rajoittanut itsensä ruumiiseensa, seurakuntaan. Hän ei voi saavuttaa pelastumattomia muuten kuin seurakunnan kautta. Jumala itse on valinnut seurakunnan välineekseen. Sovituksen sanaa julistaa vain se. Seurakunta voi olla näin myös Jumalan valtakunnan etenemisen suurin este.

Seurakunnan voimavarat ovat äärettömät, koska Herra itse on sen elämä, mutta se on toisaalta alistettu kasvun rajoituksen alle. Jumalan antamalla kasvulla se saavuttaa kyllä lopullisen täyttymyksensä, mutta seurakunta voi murehduttaa Pyhää Henkeä ja tukahduttaa hänen toimintaansa. Ja niin maailman mahdollisuus tulla valkeuteen ja vakuutetuksi synnistä, vanhurskaudesta ja tuomiosta estyy tai rajoittuu. Tietysti ihmiset maailmassa voivat itsekkin vastustaa Pyhää Henkeä paaduttamalla sydämensä, kun Herra kutsuu heitä sanallaan parannukseen ja uskoon.

Helluntai jatkuu yhä

Onko niin, että puolittain tiedostamattamme olemme hyväksyneet sen harhaopin, että helluntai on jo ohi ja että Pyhän Hengen vaikutus maailmassa on vuosisatojen varrella heikentynyt? Rajoitatko sinä Kristusta? Olemmeko me Pyhän Hengen täyttämiä? Jos emme ole, niin miksi näin on? On turhaa odottaa herätystä maailmaan, ellei seurakunta herää ja tee parannusta synneistään, joilla se estää Pyhän Hengen työtä.

Jumalan suuret teot tulevat julki 2:5–13

Alkaen Jerusalemistä

Helluntaista alkoi todistavan seurakunnan historia. Kuuliaisena Herran käskylle se alkoi tehtävänsä täyttämisen Jerusalemistä. Apostolien tekojen alkuosa keskittyy ensimmäisiin tapahtumiin Jerusalemin evankelioimisessa.

Tapahtumat etenivät seuraavassa järjestyksessä: Ensimmäinen Pyhän Hengen vaikutus loi tilaisuuden ensimmäiseen Pyhän Hengen voimassa julistettuun saarnaan. (2. luku) Pyhässä Hengessä julistettu Sana ja sitä seuranneet merkit synnyttivät sekä ensimmäisen vastustuksen alkuseurakuntaa kohtaan (3. ja 4. luku) että alkuseurakunnan omaisuuden yhteyden. Pyhä Henki puhdisti seurakunnan ensimmäisellä kirkkokurin käytöllä. (5. luku) Ulkoisen vastustuksen järjestäytyminen johti ensimmäi-

sen vainon puhkeamiseen. (5. luku) Sisäisten paineiden vuoksi seurakunta sai ensimmäisen seurakuntajärjestyksen, kun diakonit asetettiin virkoihinsa (6. luku) ja näin vahvistunut seurakunta joutui pian antamaan ensimmäisen kristityn marttyyri näiden diakonien joukosta. (7. luku)

Apostolien teot ei tyydy vain kuvaamaan tapahtumia, vaan se antaa Jumalan ilmoituksen Pyhän Hengen linjauksista seurakuntaelämää ja palvelua varten. Seurakunta kohtaa tänäänkin samat kysymykset kuin ensi päivinä, vaikka asioiden ilmenemismuodot vaihtelevat. Pyhällä Hengellä on myös tänään niihin pohjimmiltaan samat vastaukset kuin silloin. Pyhä Henki synnyttää ja kasvattaa Kristuksen elämää seurakunnassa. Maailma pääsee kosketukseen Kristuksen elämän kanssa, kun Kristuksen ruumis, seurakunta, julistaa evankeliumia ja toimii Kristuksen rakkauden välikapaleena.

Tapahtumat ja niiden vaikutus

Helluntaina Pyhän Hengen toiminta ei rajoittunut pelkästään tapahtuneisiin ilmiöihin. Pyhän Hengen toiminta jatkui myös ja ennen kaikkea niissä ihmisissä, jotka näkivät ja kuulivat tuulenhuman, tulenliekit ja eri kielillä tapahtuneen Jumalan ylistyksen.

Väkevä tuulispää (2)

Taivaasta kävi väkevä tuulispää, jonka ääni kiiri ympäri kaupunkia. Luukas kuvaa tuulen tulleen taivaasta. Se laskeutui temppelin päälle, jonne opetuslapset olivat kokoontuneet. Ääni oli niin voimakas, että koko Jerusalem kuuli sen. Se oli niin poikkeuksellinen, salaperäinen ja yliluonnollinen, että ihmiset kokoontuivat ihmettelemään tapahtunutta.

Ylistävät opetuslapset (4)

Kokoontuneet ihmiset kohtasivat merkillisen näyn. Noin sata kaksikymmentä opetuslasta puhui ja todennäköisesti lauloi Jumalan suurista teoista. Puhe ja sen sisältö itsessään ei olisi heitä hämmästyttänyt. Temppelihän oli paikka, johon kokoonnuttiiin ylistämään Herraa ja siellä laulettiin psalmeja Jumalan kunniaksi. Sen sijaan kuulijoita askarrutti se, että opetuslapset puhuivat ja lauloivat täysin moitteettomasti kielillä, joita eri puolilta maailmaa tulleet kuulijat omilla alueillaan puhuivat.

Puhujat olivat ekstaasin kaltaisessa tilassa, jossa he eivät ehkä itse edes tiedostaneet puhuvansa uusilla kielillä. He eivät saarnanneet vaan ylistivät Herraa. He olivat kokonaan keskittyneet Herraan. Pyhä Henki avasi heidän silmänsä näkemään Herran aivan uutena ja tietoisuus hänen elämästään tulvi heidän sisimmästään. He tiesivät, että Golgatan uhrialtarilta vuoti elävän veden virta heidän sydämiinsä. He ylistivät Jumalaa hänen suurista teoistaan. Ylösousemuksen ihme oli keskeisin sävel heidän laulussaan.

Vaikutus ihmisiin (12–13)

Tapahtuma vaikutti Jerusalemissa kolmella tavalla. Se synnytti hämmästyä, mutta myös arvostelua.

Pyhän Hengen vuodatus oli yliluonnollinen tapahtumasarja, jonka ihmiset olivat nähneet ja kuulleet, mutta jota he eivät voineet ymmärtää. Heidän hämmästyksensä oli niin voimakasta, että kaikki muut puuhat jäivät sivuun.

Palvonta nousee ihmettelystä. Missä ei ole ihmettelyä, ei ole myöskään ylistystä. Ihmettely sinänsä ei ole vielä ylistystä vaan ensi askel siihen.

Ihmiset eivät ainoastaan hämmästyneet ja ihmetelleet, vaan he tajusivat, etteivät he käsittäneet, mistä oli kysymys. Ihmettely on sitä, ettei ymmärrä. He joutuivat selittämättömän eteen. Tietoisuus selittämättömän läsnäolosta merkitsee, että ihminen alkaa *ymmärtää, ettei hän ymmärrä*. Ajattelevan ihmisen suuri tilaisuus on tullut, kun hän tunnustaa oman tietämättömyytensä. Juuri silloin hänen on mahdollista tehdä löytö ja oivaltaa uutta.

Tietoisuus selittämättömästä herätti arvostelua. Arvostelu on yhdenlaista ajattelua. Ihmisten oli pakko päästä johonkin lopputulokseen. He kysyivät: "Mitä tämä oikein on?" Eräät eivät löytäneet muuta vaihtoehtoa, kuin että opetuslapset olivat humalassa: "He ovat juovuksissa, makeaa viiniä täynnä." Johtopäätöksessään he osuivat itse asiassa lähemmäs totuutta kuin ensi silmäyksellä näyttäisi. He näkivät opetuslasten säteilevät kasvot, ylistyslaulun ja ylitsepursuavan palon. Kuitenkin he olivat yhtä

kaukana totuudesta kuin pimeys on valosta. Efesolaiskirje asettaa juopumisen ja Hengellä täyttyminen toistensa vastakohtiksi.

"Älkää juopuko viinistä, sillä siitä seuraa rietas meno, vaan antakaa Hengen täyttää itsenne. Veisatkaa yhdessä psalmeja, ylistysvirsiä ja hengellisiä lauluja, soittakaa ja laulakaa täydestä sydäimestä Herralle ja kiittäkää aina ja kaikesta Jumalaa, Isää, meidän Herramme Jeesuksen Kristuksen nimesä." (Ef. 5:18–20)

Juopuminen on väärä ja tuhoava menetelmä, jolla ihminen yrittää saavuttaa elämän täyteyttä. Hengellä täyttyminen taas on oikea ja todelliseen yltäkylläisyyteen johtava tie.

Merkit ja profeetallinen sana

Merkit olivat Pyhän Hengen työn ensi vaihe. Tulenliekit, tuulispää ja kielillä puhuminen olivat alku, mutta ne eivät vielä riittäneet synnyttämään vakuuttumista synnistä ja Kristuksesta. Pyhä Henki tähtää aina uskon synnyttämiseen. Merkkejä tuli seurata profeetallisen sanan, jotta ihmiset pääsisivät osallisiksi pelastuksesta. Profeetallinen sana on Pyhän Hengen varsinainen menetelmä, jolla hän saa ihmiset vakuuttumaan totuudesta ja saa heidät toteuttamaan Jumalan tahtoa elämässään.

Hengellisen elämän synnyttyä merkki jää toissijaiseksi. Merkkejä tarvitaan, jotta ihmiset kallistaisivat korvansa Sanan julistukselle, mutta itsessään ne eivät voi tuottaa parannusta ja uskoa. Pelastus tulee Pyhässä Hengessä julistetun profeetallisen sanan kautta.

Ylimaallinen seurakunta

Pyhällä Hengellä täytetty seurakunta edustaa ylimaallista todellisuutta, joka synnyttää ihmisissä hämmästyä, kyselyä ja arvostelua. Muodot, joilla Pyhä Henki ilmaisee itsensä, vaihtelevat olosuhteiden ja tarpeiden mukaan. Apostolien teoissa näemme, miten merkit muuttuivat. Kielillä puhumista seurasi ramman parantaminen (3:7–8), sitä rakennuksen järinä (4:31), sitä taas säteilevin kasvoin kuoleva mies (6:15; 7:60), sitä nuoren fariseuksen ihmeellinen kääntymys (9:3–19), valtava herätys Samariasissa (8:6–8). Kaikkialla merkit herättivät ihmettelyä, kysymyksiä, kritiikkiä ja loivat tilaisuuden evankeliumin Sanan julistamiseen.

Tänään seurakunta ei herätä ihastusta eikä vihostusta, koska se ei vaella Pyhällä Hengellä täytettynä. Seurakunnat ja uskovat ovat aivan liian kiinnostuneita vallasta, suosioista, vauraudesta, teologiasta ja organisaatiosta. Nyt tarvitaan uutta kiinnostusta Pyhää Henkeä kohtaan.

Kieltensekoitus ja helluntai (11)

Jumala tuomitsi ylpistyneen ihmiskunnan Baabelin kielten sekoituksessa (1. Moos. 11:1–9). Kieli ja kulttuurirajat tulivat toimimaan tehokkaina muureina synnin erilaisten muotojen leviämisen rajoittamisessa.

Helluntaina Jumala antoi tapahtua päinvastaisen armon ihmeen, kun opetuslapset puhuivat eri kielillä. Siihen sisältyi myös kutsu Pyhän Hengen antamalla rakkaudella ja kärsivällisyydellä voittaa kielimuurit, jotta evankeliumi leviäisi kaikkialle maailmaan.

Vanhan testamentin lupaus toteutuu 2:14–21

Helluntaisaarna

Pietarin helluntaisaarna niin kuin muutkin Apostolien teoissa tallennetut saarnat ovat Jumalan muuttamatonta ilmoitusta siitä, millainen on Pyhässä Hengessä julistettu saarna, millainen sen sisältö ja esitystapa. Helluntaisaarna on myös esimerkki siitä, millaiset seuraukset Pyhä Henki voi sanan saarnalle antaa. Luomme ensin yleiskuvan saarnasta ja tarkastelemme jatkossa yksityiskohtia.

Ulkoinen esitystapa (14)

"Pietari astui esiin, ja muut yksitoista hänen kanssaan. Hän alkoi puhua kuuluvalla äänellä." (14)

Saarna seisaaltaan oli uutta. Rabbit olivat opettaneet istualtaan. Mutta kristillinen saarna tapahtuu seisaalta, koska julistaja kuuluttaa hyvää uutista kuin airut.

Pietari julisti yhdentoista muun opetuslapsen muodostaessa "saarnaryhmän". Kristillinen julistus on yhteistä sanaa. Pelastettujen yhteisö, seurakunta, muodostaa sen kaikupohjan.

"Pietari korotti äänensä." Julistuksen tulee tapahtua niin kuuluvalla ja selkeällä äänellä, että ihmisten on helppo kuulla ja ymmärtää se.

Pietari kohdisti sanansa kuulijoilleen. Hänen julistuksensa ei ollut vain puhetta *ihmisten edessä*, niin kuin valitettavan usein tänä päivänä, vaan puhetta *heille*. Se oli kuin painimista kuulijoiden kanssa. Pietari pyrki selkään tavoitteeseen. Hän halusi synnyttää kuulijoissaan uskon kuuliaisuuden Herralle. Kovin usein tämän päivän hengellinen puhe ei ole muuta kuin tunnelmien luomista ilman, että pyrittiin mihinkään todellisen muutoksen aikaansaamiseen kuulijoiden sydämissä ja elämässä.

Henkinen esitystapa (15)

Pietari pyrki vastaamaan kuulijoiden kysymyksiin. Hän ei torjunut heidän kriittisiäkään huomautuksiaan ja vastaväitteitään. Kun Pyhän Hengen saaneita syytettiin juopumisesta, hän osoitti juutalaiselta taustalta mahdottomaksi, että aamu–uhrin aikaan kukaan voisi olla humalassa. Kristillisen saarna lähtee siitä, että kuulijoille myönnetään oikeus tehdä kysymyksiä ja halutaan vastata niihin.

Tutusta liikkeelle (16–20)

Pietari selitti kuulijoilleen, mistä tapahtuneessa Pyhän Hengen vuodattamisessa oli kysymys. Hän lähti liikkeelle siitä, mitä he jo tiesivät Vanhan testamentin lupausten perusteella. Tutusta käsin hän johti heidät uuteen.

Tapahtui evankeliumin julistus sitten missä maailmankolkassa tahansa ja millaisen kulttuurin keskellä tahansa, saarna on aloitettava siitä, mikä on kuulijoille ennestään tuttua. Sielläkin, missä Raamattua ei tunneta, Jumala on yleisen ilmoituksen, luonnon, omantunnon ja ihmiskohtaloiden kautta valmistanut liittymäkohdan evankeliumin saarnalle. Tästä lähtökohdasta kuulijat johdetaan Kristuksen luo.

Pietarin saarna oli johdonmukaista ja järjestelmällistä totuuden julistusta. Hän johti kuulijansa suureen keskukseen ja tähtäyspisteeseen, kun hän korotti Jeesuksen Herraksi ja Kristukseksi. *"Tästä siis saa koko Israelin kansa olla varma: Jumala on tehnyt Jeesuksen Herraksi ja Messiaaksi (Kristukseksi) – tämän Jeesuksen, jonka te ristiinnaulitsitte."* (36)

Hengellinen esitystapa

Saarnan hengellinen esitystapa on meille kaikkein tärkein. Pietari on kuuliainen Pyhälle Hengelle. Kun Herra oli valmistanut tilaisuuden julistaa, hän tarttui vitkastelematta kokoontuneiden ihmisten hämmennykseen, kyselyyn ja arvosteluun. Hän julisti Pyhän Hengen antamaa sanomaa.

Saarnasta kaikui syvä vakuuttuneisuus. Siinä ei viljelty sanoja kuten "kaiken todennäköisyyden mukaan" tai "meidän on syytä olettaa".

Pietari osoitti saarnallaan suurta rohkeutta. Kokoontuneen kansan ihmettelevä ja kriittinen kysely ei suinkaan ollut tilanteen koko kuva. Runsasta kuukautta aikaisemmin Jeesuksen ristille toimittaneet kansan johtajat olivat tehneet lujan päätöksen, että nasaretilainen harha oli kitkettävä kansasta tarvittaessa vaikka voimakeinoin. Pietarin rohkeus nousi Pyhän Hengen synnyttämästä varmuudesta. *"Me olemme kaiken tämän todistajat – samoin Pyhä Henki"* (5:38), kuului hänen vastauksensa noille johtajille vähän myöhemmin. Ihmisten painostuksen ja vainonkin keskellä Pyhä Henki synnyttää kuuliaisuuden Herraa kohtaan.

Saarnasta uhkui voiton sävel. Se ilmeni sitten myös siinä joukossa, joka uskoi saarnan kautta Jeesukseen. Mutta voitollinen mieli oli jo itse saarnaajassa. Pyhän Hengen tuli oli muuttanut pelokkaat opetuslapset profeetoiksi, apostoleiksi ja uuden aikakauden evankelistoiksi.

Saarnan sisältö

Pietari lähti liikkeelle Vanhan testamentin kirkkaimmasta Pyhää Henkeä koskevasta profetiasta Joelin kirjassa. Hän ei tyytynyt lainaamaan vain sellaista, joka heidän nähtensä oli toteutunut, vaan myös sen osan profetiaa, joka koski Jeesuksen toista tulemistä. Hän teki niin siksi, että helluntaista alkoi aikakausi, joka väistämättä johtaisi Herran toiseen tulemiseen maan päälle.

Pietari jatkoi julistamalla Kristusta. Julistus sisälsi seuraavat pääkohdat:

- Jeesus oli kuulijoiden tuntema mies Nasaretista. (22)
- Jeesuksen toiminta osoitti hänen ihmisyytensä täydellisyyden.
- Kuulijat olivat vastuussa Jeesuksen kuolemasta. (23)
- Jumala herätti Jeesuksen kuolleista. (24,32)
- Jeesus korotettiin taivaaseen ja hän sai Pyhän Hengen lupauksen. (33)
- Jeesus toimi Pyhän Hengen vuodatuksessa. (33)

Välittömät ja pysyvät vaikutukset

Saarna synnytti välittömiä ja pysyviä seurauksia (katso 2:37). Kuulijat saivat piston omiintuntoihinsa. He alkoivat kysellä pelastustietä. Pietari antoi heille lisäopetusta ja parannuskehotuksen. Heistä moni oli kuuliainen sanalle ja pääsi pelastuksesta osalliseksi.

Saarnan pysyviä seurauksia olivat kasteen ja ehtoollisen käyttöönotto, uusi yhteys, uusi kokemusmaailma ja seurakunnan kasvu.

Kristillinen saarna

Tapahtui kristillinen julistus kirjallisessa tai puhutussa muodossa, se on aina sen kuuluttamista, mitä Jumala haluaa ihmisille puhuttavan. Saarnaajan tehtävä ei ole kertoa ihmisille omia hienoja ajatuksiaan, vaan mitä Jumalalla on heille sanottavaa. Saarnassa tulee kuulua ääni: "Näin sanoo Herra!" Saarnaaja käsittelee hengellistä todellisuutta ja pyrkii synnyttämään ja ravitsemaan hengellistä elämää. Hän ei ala sivuasioista vaan keskuksesta. Hän sanoo kuulijalleen: "Kruunaa Isän oikealla puolella istuva Kristus sydämesi kuninkaaksi. Anna hänen sydäimestäsi käsin oikaista ja muuttaa kaikki elämässäsi."

Voidakseen olla Kristuksen sanansaattaja saarnaajan täytyy henkilökohtaisesta kokemuksesta tuntea se, mitä hän julistaa. Hänen tulee olla täynnä Pyhää Henkeä ja viisautta.

Profetia täyttyy (16)

Tuulispään ja kieli-ihmeen vuoksi hämmästynyt, kyselevä ja kriittinen kansanjoukko esitti kysymyksen: "Mitä tämä oikein on?" (12). Pietari tarttui tilaisuuteen ja opasti heidät profeetta Joelin tuttuun ennustukseen, jonka täyttymys oli nyt alkanut: *"Tämä on sitä, mikä profeetta Joelin suulla on ilmoitettu: – Viimeisinä päivinä, sanoo Jumala, minä vuodatan Henkeni kaikkiin ihmisiin. Teidän poikanne ja tyttärenne profetoivat, nuorukaiset näkevät näkyjä ja vanhukset ennusunia. Näin teen: palvelijoihini ja palvelijattariini minä vuodatan Henkeni niinä päivinä, ja he profetoivat. Minä näytän ihmeitä ylhäällä taivaalla, merkkejä alhaalla maan päällä: verta, tulta ja suitsevaa savua. Aurinko pimenee, kuu värjäytyy vereen, ennen kuin koittaa Herran päivä, suuri ja häikäisevä. Mutta joka huutaa avuksi Herran nimeä, se pelastuu."* (16–21)

Kuka hallitsee (17–21)

Joelin ennustus oli annettu historiallisessa tilanteessa, missä Israelin kansaa oli kohdannut heinäsiirkavitsaus. Ahdistettu kansa ei kuitenkaan osannut asettaa Jumalan hallintavaltaa ja kokemaansa ahdistusta suhteeseen toisiinsa. Joelin ennustuksen loppu viittaa Ilmestyskirjan kuvaamiin tapahtumiin. Ilmestyskirjan pääsanoma ei ole niissä hirvittävässä asioissa, jotka maata ja ihmiskuntaa lopun aikana kohtaavat. Kirjan tehtävä on viedä lukijansa katsomaan, kuka hallitsee pyhällä valtaistuimellaan taivaassa, kun kaikki ennustettu toteutuu.

Pietari muistutti kuulijoilleen, että Jumala harjoitti hallintavaltaansa. Jumalan suunnitelmaan kuului se, minkä he sillä hetkellä näkivät ja kokivat. Joelin profetia oli kutsua kansalle nöyrytymään parannukseen synneistään. Jumalan tuomio tulee, mutta "jokainen Herran nimeä avuksi huutava" saa hänen armonsa ja pelastuu.

Jumalan suunnitelma

Heinäsiirkavitsauksesta Joel kohotettiin ikään kuin korkeammalle tasolle. Hänelle näytettiin Jumalan suunnitelma, joka ulottui kauas tulevaisuuteen. Hän näki Pyhän Hengen armotalouskauden alun ja koko sen keston aina päätökseen asti. Jumala oli vuodattava Henkensä. Pyhä Henki ei laskeutuisi ainoastaan Israelin kansan, vaan myös kaiken lihan päälle.

Pyhän Hengen aikakausi

Pyhän Hengen vuodattamisesta alkavan uuden aikakauden tuntomerkkejä olisivat profetointi, ennustukset ja näyt. Nämä Pyhän Hengen armolahjat eivät rajoittuisi papilliseen virkaan. Sukupuoleen, yhteiskunnalliseen asemaan, koulutukseen ja ikään katsomatta kaikille vuodatettiin profetian, ennustuksen ja näkyjen Pyhä Henki. Pyhä Henki korvasi Aaronin pappeuden yleisen, eli yhteisen pappeuden uudella järjestyksellä. Jokainen Herran oma tulisi levittämään profeetallista sanaa.

Uusi aikakausi tulisi olemaan ennen kaikkea pelastuksen aikakausi: *"Ja on tapahtuva, että jokainen, joka huutaa avuksi Herran nimeä, pelastuu."* (21)

Joel sai nähdä, miten Pyhän Hengen aikakausi päättyisi koko luomakuntaa mullistaviin suuriin ihmeisiin ja merkkeihin. Hän sai nähdä kauden päätöksessä myös Israelin kansakunnan lopullisen pelastuksen.

Joelin profetia osoittaa, että *helluntaipäivä* on koko *aikakausi*, joka alkoi Hengen vuodatuksesta ja jatkuu Jeesuksen toiseen tulemiseen asti. Helluntaipäivä jatkuu yhä nytkin. Mutta "armon päivä" etenee, ilta lähestyy. Mikä hetki nyt on? Pimeys ei ole vielä tullut.

Osa kokonaisuutta

Pyhän Hengen aikakausi, jota nyt elämme, on osa Jumalan suunnitelmaa, mutta ei koko suunnitelma. Mutta se on olennainen osa kokonaisuutta. Jumala ei ole koskaan tehnyt mitään kokeita ihmiskunnalla. Hän kuljettaa sitä kohti lopullista ja suurta täyttymystä. Meidän ei tarvitse väärällä tavalla odottaa tämän nykyisen armon aikakauden päätöstä, pikemminkin sen päätöksestä alkavaa uutta ja lopullista täyteyttä. Mutta ilmeiset merkit kertovat nykyisen päätöksen olevan lähellä. Nyt tehtävämme on Pyhän Hengen voimassa julistaa profeetallista sanaa siitä, että Jeesuksen nimeen uskova ihminen pelastuu.

Uuden ja vanhan vertailua

Pyhä Henki liittyy koko ihmiskunnan historiaan. Jo luomisen päivänä Jumalan Henki liikkui vetten päällä. Vanhassa liitossa Pyhä Henki tuli, kosketti ja varusti ihmisiä ja vetäytyi heistä myös pois. Hän antoi ihmisille taitoa ilmestymismajan rakentamiseen. Hän antoi profetiat ja ilmoituksensa sanan, ja auttoi kansan johtajia hallitsemaan.

Vanhan ja uuden taitteessa Pyhä Henki tuli ja valmisti neitsyen kohdussa Vapahtajalle ruumiin. Pyhässä Hengessä syntyi täydellinen Uhrikaritsa. Jeesuksen kärsiminen Golgatan ristillä tapahtui myös iankaikkisen Hengen kautta.

Mutta nyt Pyhä Henki on vuodatettu kaiken lihan, koko ihmiskunnan päälle. Se ei tietenkään tarkoita, että hän olisi saanut sijan jokaisen yksilön sydämessä. Hän ei tule enää vierailijana joidenkin poikkeuksellisten ihmisten elämään, vaan hän ottaa pysyvän ja iankaikkisen asunnon jokaisessa pelastuneessa. Sana tuli lihaksi, samaistui ja yhdistyi koko ihmiskuntaan. Nyt Pyhä Henki tulee juuri sen ihmiskunnan päälle.

Pyhän Hengen toiminnan tarkoitus

Pyhä Henki tuli aivan tietyssä tarkoituksessa kaiken lihan päälle. Hän on ihmiskunnan yllä näyttääkseen sille todeksi synnin, vanhurskauden ja tuomion. Hän on ihmiskunnassa se voima, joka rajoittaa pahan valtaa. Kun hänet otetaan ihmiskunnan yltä pois, päättyy armon ja pelastuksen aikakausi.

Näyt ja unet (17)

Pyhän Hengen aikakauden tuntomerkkejä ovat näyt, unet ja profetia. Näkyjä näkevät valppaat katselijat. Näyt kuuluvat toimintatarmoille nuorille (17). Unia näkevät nukkuja. Unet kuuluvat vanhoille, jotka lepäävät. Näyt ja unet avaavat Herran ja Vapahtajan todellisuutta. Herra vie liikkeelle toimintaan ja antaa myös iankaikkisen levon.

Profetia (18)

Profetia on suullista todistamista, joka kuuluu miehille ja naisille, orjille ja vapaille. Pyhä Henki tuli polttamaan poroksi vanhat jaot ihmisten väliltä.

Meidän on syytä pelätä hiljaisuutta. Herra ei välttämättä tee kaikista suurkokouspuhujia. Mutta meillä on syytä olla huolissamme, elleimme voi puhua Herrastamme silloin, kun tilaisuus siihen annetaan, sillä Pyhä Henki on profetian Henki. Meidän on syytä olla huolissamme myös, kun näkyjä ja unia ei nähdä. Niitä ei ole, koska emme ota vastaan, mitä Henki antaisi. Me rajoitamme Jumalan toimintaa. Kun Pyhä Henki on kaiken lihan yllä, Hän odottaa työtoverikseen miestä, naista tai lasta. Jumala vie meidät yhteyteensä, jotta voisimme Hänen sanomaansa ja kiiruhtaisimme Jumalan valtakunnan tu-
loa.

Jumala osoitti kuka Jeesus on 2:22–36

Jeesus vuodattaa Pyhän Hengen (33)

Helluntain ihmettä hämmästelleet kuulijat saivat Pietarilta lopullisen vastauksen kysymykseensä: "Jeesus on vuodattanut sen, niin kuin te voitte nähdä ja kuulla" (33). Saarnan nyt tarkasteltavasta jak-
sosta suuri osa, jakeet 25–31, on eräänlaista sulkulauseketta, jolla Pietari selitti Jeesuksen ylösnou-
semusta Vanhan Testamentin profetioiden valossa. Pietarin korostus osoittaa, että Jeesuksen ylösnou-
seumus oli koko hänen tehtävänsä toteutuksen keskus. Koko saarnan suuri tähtäyspiste on julis-
taa, että Jeesus on Herra ja Kristus (Messias). (36)

Seitsemän tosiasiaa

Pietari julisti seitsemän tosiasiaa Jeesuksesta. Niistä keskeisin oli hänen ylösnousemuksensa. Sitä edelsi opetus Nasaretin Jeesuksen olemuksesta ja persoonasta, hänen täydellisyydestään ja hän-
nen kuolemastaan ristillä. Ylösnousemusta seurasivat Jeesuksen korottaminen valtaistuimelle Juma-
lan oikealle puolelle, Pyhän Hengen antaminen hänelle. Taivaasta Jeesus vihdoinkin vuodatti Pyhän
Hengen odottaville opetuslapsilleen.

Nasaretin Jeesus (22)

Pietari aloitti puhumalla Nasaretin Jeesuksesta, jonka kuulijat tiesivät ja tunsivat. Eihän Jeesuksen
julkisen toiminnan päättymisestä ollut kulunut kuin vajaan kaksi kuukautta. Hän muistutti heitä siitä,
että Jeesus oli tosi ihminen. Hän oli ihmisyyden todellinen Ihminen. Hän tuli meidän keskellemme.
Hänen ihmisyytensä vuoksi me voimme tuntea läheisyyttä hänen kanssaan. Pietari korosti tätä Nasa-
retin Jeesuksen ja ihmisten keskinäistä suhdetta. *"Jeesus Nasaretilainen oli Jumalan teitä varten va-
litsema mies. Sen Jumala osoitti niillä voimateoilla, merkeillä ja ihmeillä, joita Jeesus hänen lähettä-
mään teki teidän keskuudessanne, niin kuin tiedätte."* (22)

Jumalan teot Jeesuksen kautta

Pietari jatkoi, että Jumala oli todistanut kuulijoille Jeesuksesta tekemällä hänen kauttaan voimatekoja,
ihmeitä ja merkkejä. Sanoilla voimateko ja ihme Pietari viittasi vaikutukseen, jonka Jeesuksen teot oli-
vat kuulijoihin tehneet. Sanalla merkki Pietari taas korosti, että ne olivat *Jumalan tekoja*. Ilmaisua ei vä-
hennä mitään Jeesuksen arvosta. Jeesus itse sanoi, ettei hän tee mitään itsestään vaan ainoastaan
Lähettilänsä tekoja. Merkit olivat Jumalan tekoja, jotka hän suoritti Jeesuksen kautta.

Ihminen, Nasaretin Jeesus, oli sopiva ja täydellinen väline Jumalalle. Jeesuksen kautta Jumala saat-
toi esteettä käyttää voimaansa, tehdä ihmeitä ja merkkejä. Voimateot eivät olleet ensisijaisesti todis-
teita Jeesuksen jumaluudesta, vaan siitä, että Jumalan ajatukset täydellisestä ihmisyydestä olivat to-
teutuneet Nasaretin Jeesuksessa. Hänen, toisen Adamin, kautta Jumala saattoi toimia vapaasti ja
tehdä omat tekonsa. Tässä Jeesuksen ihmisyyks eroaa meidän ihmisyydestämme.

Me olemme ihmisiä. Niin on myös Jeesus. Me olemme epätäydelliset. Hän on täydellinen. Jumala ei
pääse meidän kauttamme tekemään kaikkea työtään. Jeesus oli täydellisesti Jumalan käytössä. Hän-
nen kauttaan Jumala teki tekoja, jotka vaikuttivat voimakkaasti syntisten ihmisten mieliin, ja antoi
merkkejä asioista, jotka Hän halusi ihmisten tuntevan. Jeesus oli täydellinen ja synnitön ihminen.

Ristin salaisuus (23)

Pietari eteni ristin salaisuuteen korostaen edelleen Jeesuksen ihmisyyttä: *"Tämän Jeesuksen te sur-
masitte. Te panitte lakia tuntemattomat pakanat naulitsemaan hänet ristiin, kun hänet oli annettu tei-*

dän käsiinne niin kuin Jumala oli suunnitellut ja ennalta nähnyt (KR 1938: Jumalan ennaltamäärätyn päätöksen ja edeltätietämyksen mukaan)." (23).

Pietari osoitti Jeesuksen ristin kuoleman jumalallisen ja inhimillisen puolen. Tapahtuma oli kuulijoiden tuoreessa muistissa. He tiesivät, miten raaka, julma ja verinen roomalainen teloitus oli. He tiesivät, mitä ristiinnaulitseminen merkitsi. Pietarin ei tarvinnut kuvailla sen kauhuja. Hän korosti sen iankaik-kista syvyyttä ja korkeutta: *"Hänet luovutettiin teille Jumalan ennaltamäärätyn päätöksen ja edeltätie-tämyksen mukaan."*

Kun tunnemme olevamme syntisiä, me tartumme ristin salaisuudessa ilmoitettuun Jumalan iankaikki-seen armopäätökseen. Meitä ei pelasta se, että ihminen murhattiin. Meidät pelastaa sen henkilön kuolema, jonka Jumala ennaltamääräyksensä nojalla luovutti ristiinnaulittavaksi. Golgatan ristillä ta-pahtui murha, mutta kuitenkin äärettömän paljon enemmän kuin murha. Ristin uhri ei ollut sattumaa eikä ihmisten tekoa. Se tapahtui Jumalan suunnitelman mukaisesti. Risti oli Jumalan iankaikkisen päätöksen ja vallan toimeenpanoa näkyvässä historiassa.

Pietari asetti koko ihmiskunnan syyllisyyden kasvokkain ristin kanssa. Sana "te" viittaa juutalaisiin ja "lakia tuntemattomat" miehet pakanoihin, maaherraan ja roomalaisiin sotilaisiin. Me kaikki olemme osallisia niin juutalaiset kuin pakanatkin. Kun risti nostettiin ja Jeesus naulattiin siihen, juutalaiset rik-koivat lain ja pakanat loukkasivat omaatuntoaan. Inhimilliseltä puolelta Jeesuksen kuoleman syynä oli ihmisten synty, syntien koko mitta. Jumala oli todistanut Jeesus Nasaretilaisen synnittömäksi. Hänet luovutettiin Jumalan päätöksellä kuolemaan, jonka pani toimeen ihmisten synty.

Jeesus nousi kuolleista (24)

Pietari jatkoi välittömästi, että Jumala herätti Jeesuksen. *"Mutta Jumala herätti hänet, päästi hänet kuoleman kidasta. Eihän edes ollut mahdollista, että kuolema olisi voinut pitää häntä vallassaan."* (24)

Palaamme tähän keskeiseen tosiasiaan jatkossa. Tässä yhteydessä on kuitenkin korostettava, että kuolleista herätetty oli edelleen sama Nasaretin Jeesus, sama synnitön mies ja ristillä kärsinyt.

Korotettu Herra (33–35)

Seuraava vaihe tapahtumasarjassa oli Jeesuksen taivaaseen astuminen: "Jumala on korottanut hä-net oikealle puolelleen" (33). Jeesuksen korottamisen merkitystä Pietari selvitti lainauksella messiaa-nisesta psalmista 110: *"Herra sanoi minun Herralleni: Istu minun oikealle puolelleni"* (34).

Psalmissa näemme Messiaan kruunattuna ja valtaistuimella, siis asemassa, josta hän voi saavuttaa lopullisen voiton. Jumala korotti Nasaretin Jeesuksen Messiaan valtaistuimelle. Nasaretin Jeesus, täydelliseksi todistettu, ristiinnaulittu ja ylösnoussut, korotettiin voimaan ja valtaan, Jumalan maail-mankaikkeuden keskukseen. Hänen korottamisensa tapahtui, jotta hän saisi lopullisen voiton: *"...kun-nes minä panen sinun vihollisesi sinun jalkojesi astinlaudaksi"* (35).

Isän lupaus Pyhästä Hengestä (33)

Jeesuksen taivaaseen astumista seurasi tapahtuma Jumalan valtakunnan taivaallisessa keskukses-sa. Siihen sisältyi salaisuus, jonka kuvaamiseen inhimilliset sanat eivät riitä: *"Jeesus on ottanut vas-taan Isän lupaaman Pyhän Hengen lahjan."* (33)

Luukkaan evankeliumissa Jeesus viittasi samaan asiaan: *"Ja katso, minä lähetän teille sen, jonka mi-nun Isäni on luvannut,.. teidän päällenne puetaan voima korkeudesta."* (Luuk. 24:49)

Jeesus oli saanut Isältä lupauksen Pyhästä Hengestä. Jeesus itse eli aina Pyhän Hengen täyteydes-sä eikä lupaus Hengestä ollut häntä itseään varten. Lupaus koski sitä, että Hän saisi Isältä Pyhän Hengen vuodattaakseen hänet ihmiskunnan ylle.

Kun siis Mies Nasaretista, täydellinen, ristiinnaulittu ja ylösnoussut saapui ihmiskunnan edustajana Isän kirkkauteen, Isä täytti hamasta iankaikkisuudesta tekemänsä lupauksen. Isä antoi Pyhän Hen-gen Jeesukselle vuodatettavaksi koko ihmiskunnan ylle. Tälle haavoitetulle miehelle, joka oli saanut voiton koko kadotetun ihmiskunnan pelastukseksi, Jumala antoi Pyhän Hengen. Jeesus vuodatti Py-hän Hengen edelleen lunastamalleen ihmiskunnalle helluntaipäivänä.

Jeesus vuodatti Hengen

Pietari päätti kertomuksensa tästä suuresta tapahtumasarjasta julistamalla lopputuloksen: "Hän on vuodattanut sen, niin kuin te voitte nähdä ja kuulla." Pietarin korostus ei ollut siinä, mitä oli tapahtunut, vaan henkilössä, joka kaiken tämän oli saanut aikaan.

Nasaretin mies on Jumalan Poika (36)

Koko Jeesuksen toiminta oli Jumalasta. Täyttämällä Jumalan tahdon loppuun asti Jeesus saavutti armon voiton synnistä. Siksi Pietari lopulta vakuutti, että tämä Nasaretin mies ei ollutkaan kukaan muu kuin itse Herra ja Kristus, totinen Ihminen ja totinen Jumala. *"Tästä siis saa koko Israelin kansa olla varma: Jumala on tehnyt Jeesuksen Herraksi ja Messiaaksi (Kristukseksi) – tämän Jeesuksen, jonka te ristiinnaulitsitte"* (36).

Jeesuksen ylösnousemus

Pietarin helluntaisaarnan keskeisin kohta käsittelee Jeesuksen ylösnousemusta. Pietari julisti kahteen kertaan ylösnousemuksen tosiasian (24,32). Sitten hän vakuutti Vanhan testamentin profetian perusteella, että niin oli pakko tapahtua (24–28). Lisäksi hän torjui vastaväitteen, että Daavidin profetia ei muka koskisi Kristusta (29–31). Pietarin kautta Pyhä Henki teki selväksi, että Daavid oli profeetta ja puhui Kristuksen ylösnousemuksesta Pietarin lainaamissa Psalmien kohdissa.

Ylösnousemuksen historiallisuus (32)

Kun tämän päivän raamatunlukijoiden tapana on keskittyä Jeesuksen ylösnousemuksen historiallisiin todisteisiin, Pietari ainoastaan viittaa niihin: *"Tämän Jeesuksen on Jumala herättänyt kuolleista; me kaikki olemme sen todistajia."* (32)

Ylösnousemuksen historialliset todisteet olivat niin runsaat, ettei niitä ollut tarvetta luetella. Elleivät Jeesuksen ylösnousemuksen historialliset todisteet riittä sen tunnustamiseen, niin emme voi olla varmoja mistään muistakaan historiallisista tapahtumista. Niin vahvat ja monipuoliset ne ovat.

Ylösnousemuksen välttämättömyys (24)

Vanhan liiton lupauksiin vedoten Pietari keskittyi todistamaan ylösnousemuksen välttämättömyyttä jumalallisessa järjestyksessä. Ellei Jumala olisi herättänyt Jeesusta, niin koko Jumalan vanhurskaus ja uskollisuus itselleen olisi romahtanut. *"Eihän edes ollut mahdollista, että kuolema olisi voinut pitää häntä vallassaan."* (24)

Kuolema ei kerta kaikkiaan sopinut yhteen Jeesuksen olemuksen kanssa. Ylösnousemus seurasi Jeesuksen elämän synnittömyydestä ja hänen kuolemansa erityisluonteesta.

Jeesuksen voitto synnistä (25–28)

"Minä näen alati edessäni Herran, hän pysyy oikealla puolellani, etten horjahtaisi." (25).

Tämä Daavidin profetia Jeesuksesta kertoo Jeesuksen täydellisen voiton synnistä omassa elämässään. Jeesus sai voiton kiusauksesta synnin alkuun panemiseen eli uuteen syntiinlankeemukseen. Hän sai voiton myös ulkopuolisista kiusauksista. Lisäksi hän voitti koko ihmiskunnan synnin kärsimällä sen sijaisena synnin tuomion ristin puulla. Profetia kertoo samalla syyt, miksi Jeesus saattoi ilo, riemu ja toivo sydämessään käydä kuolemaan: *"Siksi minun sydämeni iloitsee ja kieleni riemuitsee, vieläpä ruumiini on lepäävä toivossa, sillä sinä et hylkää sieluani tuonelaan etkä salli pyhän palvelijasi ruumiin maatua."* (26,27)

Jumala–ihminen (25)

Jeesuksen voittoa mahdollisuudesta synnin alkuun panemiseen eli uuteen syntiinlankeemukseen kuvataan sanoin: "Minä näen alati edessäni Herran". Nasaretin Jeesus oli ja on ainutlaatuinen ja ainutkertainen persoona. Hän on todellinen Jumala ja todellinen ihminen. Hän ei ole vain toista vaan molempia. Hän on erilainen kuin ihminen, koska hän on myös Jumala. Hän on erilainen kuin Jumala, koska hän on myös ihminen. Kun tämä Nasaretin mies, totinen Jumala ja totinen ihminen, tuli lihaan jouluna, Jumalan maailmankaikkeuteen tuli uusi persoonallisen olemassaolon muoto, uusi luomus. Tullessaan ihmisen kaltaisuuteen Jeesus otti palvelijan muodon. Jeesuksen tulo ihmiseksi oli astu-

mista suvereenista hallintavallasta alamaisuuteen. Emme voi siihen sisältyvää salaisuutta täysin ymmärtää, koska se ylittää inhimillisen kokemuksen ja käsityskyvyn.

Palvelijana kaikessa kuuliainen

Jeesus on ihmiseksi tullut iankaikkinen Jumalan palvelija. Tähän hänen asemaansa palvelijana liittyy uudenlaisen synnin alkamisen mahdollisuus.

Suuri joukko enkeleitä, Jumalan palvelijoita, lankesi saatanan johdolla, kun ne nousivat Jumalaa vastaan. Omasta tahdostaan ne luopuivat oikeasta asemastaan Jumalan edessä. Se oli synnin alkuun panemista eli syntiinlankeemus.

Ihmisen synty taas tapahtui ulkopuolisen kiusauksen seurauksena ja eroaa siksi ratkaisevasti perkeleen ja pahojen henkien lankeemuksesta. Pahan alku maailmankaikkeudessa tapahtui ennen ihmisen lankeemusta. Perkelettä ja pahuuden enkeleitä varten ei ole valmistettu myöskään mitään pelastusta – ihmiselle on.

Kun siis Jumalan Poika tuli ihmiseksi, uuden olemassaolon piiriin, siinä syntyi myös uusi mahdollisuus syntiin, luopumiseen Jumalan tahdosta. Jumalan palvelijan paikan ja rajoitukset määrää Jumala. Jeesus pysyi tässä asemassa ja sen edellyttämässä toimintapiirissä pitämällä aina Isän kasvot silmiensä edessä.

Saatana marssi ulos asemastaan ja suhteestaan Jumalaan, mutta Herra Jeesus pysyi aina palvelijana, orjana: "Minä näen alati edessäni Herran." Jeesus ei missään tilanteessa katkaissut suhdettaan Isään. Hän ei tehnyt mitään itsestään, vaan ainoastaan sen, mitä Isä käski hänen tehdä. Tämä oli ensimmäinen puoli hänen voitostaan synnistä.

Voitto kiusauksista (25)

Lause: *"Hän pysyy oikealla puolellani, etten horjahtaisi"*, kertoo taas Jeesuksen voiton ulkoapäin tulevista hyökkäyksistä. Sielunvihollinen yritti kiusauksillaan kammata Jeesuksen pois palvelijan suhteesta Isään. Jeesus voitti siinä, missä Adam ja me hänen jälkeläisensä lankesimme. Koko elämänsä Jeesus joutui jatkuvasti valitsemaan oikean ja väärän välillä, näiden kahden taistelevan voiman välillä. Pimeyden voimat pyrkivät vetämään häntä Jumalan valtaistuimesta poispäin. Mutta Herra piti aina Isän oikealla puolellansa eikä koskaan horjahtanut näiden paineiden keskellä. Jeesus eli aina täydellisessä riippuvuudessa Jumalan voimasta.

Kuolema kukistetaan kuolemalla (26–28)

Kuolema on synnin palkka. Mutta koska Jeesus sai nämä kaksi voittoa synnistä, kuolemalla ei voinut olla mitään oikeutta Jeesukseen nähden. Hän on täydellinen pyhyudessa, vanhurskaudessa ja kuuliaisuudessa Isälle.

Kuuliaisena Isän tahdolle Jeesus kävi kuitenkin kuolemaan. Kukaan ei hänen henkeään ottanut, vaan hän antoi sen meidän sijastamme. Synnin omassa elämässään täydellisesti voittanut Jeesus kävi kuolemaan, koska hän oli ottanut meidän syntimme kantaakseen. Hän saattoi syyllisyytemme kantaa, koska hän ei ollut vain palvelija, vaan myös yhtä Isän kanssa. Jeesus kärsi ristillä koko ihmiskunnan synnin tuomion ja rangaistuksen viimeiseen pisaraan asti. Näin hän sai voiton myös siitä synnistä, jonka hän otti sijaisenaamme kantaakseen. Hän voitti sen kantamalla sen rangaistuksen aina sen hirtittävään päätökseen asti. Synnin rangaistuksena ei ole mitään enempää kuin Jumalan hylkäämäksi joutuminen, helvetin tuli. Juuri sen Jeesus kävi läpi ristillä.

Synnistä saamansa kolminkertaisen voiton perusteella Jeesus saattoi sanoa: "Menen kuolemaan, mutta kuolema ei voi minua pitää." Jeesus huusikin voitonhuudon ristiltä, kun ihmiskunnan synnit oli sovitettu: *"Se on täytetty!"*

Haudan salpojen oli murruttava

Olisiko siis kuolema voinut pitää Jeesuksen, kuolema, joka on Jumalan itsensä asettama tuomio synnistä? Ei, haudan salpojen oli pakko väistyä. Isä ei voinut olla herättämättä Jeesusta kuolleista. Siksi ylösnousemuksen voitonsanoma on uskomme keskus. Isä sinetöi voiton synnistä ja valmisti siten tien

kaikkeen, mikä jatkossa seurasi: Jeesuksen astumiseen taivaaseen ja Pyhän Hengen lahjan vuodattamiseen.

Helluntaijulistus (36)

Joelin profetia Hengen vuodattamisesta oli täyttynyt. Jeesus oli vuodattanut Pyhän Hengen ihmiskunnan päälle. Hän oli toiminnallaan tehnyt sen mahdolliseksi. Jumala oli todistanut Jeesuksen synnittömäksi. Ihmisten synty oli ristiinnaulinnut Jeesuksen Jumalan ennakkopäätöksen mukaisesti. Hänet oli herätetty kuolleista vastoin kansan johtajien epäuskoa ja korotettu Jumalan oikean puolen valtaistui-
melle. Hän oli saanut Isältä luvattun Pyhän Hengen ja nyt hän oli vuodattanut Hengen.

Pietarin helluntaisaarnan loppusanoja voitaisiin nimittää helluntaijulistukseksi. Niissä Pietari siirtyi selityksestä sovellutukseen: *"Tästä siis saa koko Israelin kansa olla varma: Jumala on tehnyt Jeesuksen Herraksi ja Messiaaksi – tämän Jeesuksen, jonka te ristiinnaulitsitte."* (36)

Sama henkilö

Pietari asetti kuulijat kasvokkain sen henkilön kanssa, jonka he olivat ristiinnaulinneet. Pietari korosti, että kysymys on *samasta* Jeesuksesta. Opetuslasten käsitys Jeesuksesta ei ollut muuttunut. Taivaassa hallitseva ja Pyhän Hengen vuodattanut Jeesus, oli täsmälleen sama henkilö, jonka he olivat ristiinnaulinneet. Jumala oli tehnyt Jeesuksen Herraksi ja Kristukseksi. Jumala oli tehnyt sen herättämäl-
lä Jeesuksen kuolleista.

Herra ja Kristus

"Jumala on tehnyt hänet Herraksi ja Kristukseksi." Jumala asetti ylösnousemuksessa ja sitä seuranneessa tapahtumasarjassa Jeesuksen asemaan, joka määritellään kahdella sanalla "Herra ja Kristus". Sana "tehdä" on kirjoitettu alkukielellä muodossa, joka osoittaa tapahtuman kertakaikkiseksi. Tapahtumasarja oli siis päättynyt. Jumala oli lopullisesti korottanut Jeesuksen valtaherruuteen.

Pietari ei tarkoittanut Jeesuksen iankaikkista herruutta. Jumalan Poika oli Herra hamasta iankaikkisuudesta. Jumalan iankaikkisessa pelastussuunnitelmassa Jumalan Poika oli myös Vapahtaja, ennen kuin synty oli tullut maailmaan. Jo ennen kuin maailma luotiin, Jumala päätti, että Karitsa teurastettaisiin ihmiskunnan sovituksi. Nyt tämä tosiasia oli tullut myös osaksi ihmisen historiaa.

Jeesuksen herruus julkiseksi

Jumala oli tehnyt Jeesuksen Herraksi. Jumala oli todistanut ja osoittanut julkisesti Jeesuksen alkuperäisen herruuden taivaassa, maan päällä ja pimeyden valtojen edessä. Jumala vahvisti tämän tosiasian Jeesuksen ylösnousemuksella ja taivaaseen astumisella.

Jeesuksen alkuperäinen herruus tarkoittaa sitä tosiasiaa, että halusimmepa tai emme, hän on Herra sen perusteella, mitä hän on. Nasaretin Jeesus on Herra. Mitään ei voi verrata hänen ajatuksiinsa, tekoihinsa, puhtauteensa tai pyhyyteensä. Ainutlaatuista on niin ikään hänen armonsä, suuruutensa ja hänen olemuksensa kauneus. Hän on Herra riippumatta siitä, suostummeko taivuttamaan itsemme hänen hallittavakseen vai valitsemmeko itsellemme muita herroja. Ei ole mitään tai ketään, johon häntä voisi verrata. Ihmismielikuvitukseen ei voi nousta mitään, mikä ylittäisi neljässä evankeliumissa kuvattun Nasaretin Jeesuksen rakkauden ja kirkkauden.

Jumala on tunnustanut ja vahvistanut Jeesuksen herruuden. Hän korotti ihmissuvusta tämän miehen, totisen Ihmisen, ja asetti hänet Herraksi. Hänessä toteutui Jumalan suunnitelma ihmiskuntaan nähden: *"Tehkäämme ihminen omaksi kuvaksemme."* Katso tätä Ihmistä Jeesuksessa. Jumala on tehnyt hänet Herraksi.

Vapauttaja Kuningas

Jos sana "Herra" kertoo Jeesuksen henkilökohtaisen valtasuuruuden, niin sana "Kristus" kertoo, mil-
laista hänen valtansa on meihin nähden. Kristus, Voideltu, merkitsee Vanhassa testamentissa kansansa vapauttavaa kuningasta. Kristus irrottaa siteet, avaa vankilan ovet ja sitoo särkyneet sydämet. Omilleen hän julistaa Herran otollista vuotta ja Jumalan vihollisille kostonpäivää.

Vanhan testamentin Voideltu taivutti myös selkänsä lyötäväksi ja joutui surun murtamaksi. Hän tuli *"haavoitetuksi meidän rikostemme tähden, runnelluksi meidän pahain tekojemme tähden, rangaistuk-*

si, jotta meillä rauha olisi." Hän valmisti sovituksen ja teki meille mahdolliseksi uuden elämän. Nasaretin korotettu Jeesus on tämä vapauttajakuningas.

Kruunattu ihmisyyys

Jumala teki Jeesuksen Herraksi ja Kristukseksi. Kruunattu ihmisyyys on Jumalan kaikkeuden ja kaikkivaltiuuden keskuksessa. Jumalan hyväksymä pyhyys pitää valtiikkaa. Uhri, jolla valmistettiin vapautus, istuu valtaistuimella. Ylösnousemuksella voittonsa sinetöinyt istuu Isän oikealla puolella. Hengellinen Harmagedon on jo taisteltu ja voitettu. Enää ei ole epäselvää, kumpi voittaa, Jumala vai saatana. Taistelu on jo voitettu. Korotettu Jeesus sai lupauksen Isältä ja niin yhteys Jumalan ja ihmisten välille on rakennettu. Mutta vielä enemmän, kuolleet herättävä, halvaantuneet nostava, uudeksi tekevä elämä on nyt vuodatettu Pyhässä Hengessä meille.

Ruumiillinen taivaaseen astuminen (34–35)

Helluntaijulistuksen alkuosassa Pietari korosti taivaaseen astumisen sisältöä: *"Ei Daavid itse noussut taivaisiin. Hänhän sanoo: – Herra sanoi minun herralleni: Istu oikealle puolelleni. Minä kukistan vihollisesi, panen heidät korokkeeksi jalkojesi alle."* (34–35)

Jos taivaaseen astuminen tarkoittaisi sitä, että kuolleen henki siirtyy ajan rajoituksista tuonpuoleiseen elämään, niin Daavidkin olisi astunut taivaaseen. Mutta juuri sen Pietari torjui. Taivaaseen astuminen merkitsee sitä, että poisnukkuneen ruumis nousee ja hän siinä samassa ruumiissa astuu taivaaseen.

Jeesuksella on kaikki valta (35)

Jeesus käytti samaa Psalmin 110 lainausta kuin Pietarikin: *"Herra sanoi minun Herralleni: 'Istu minun oikealle puolelleni, kunnes minä panen sinun vihollisesi sinun jalkojesi astinlaudaksi'."* (35)

Jeesus kysyi kuuliijoiltaan: *"Jos Daavid kutsuu Kristusta Herraksi, kuinka hän on hänen poikansa?"* (Matt. 22:45)

Kysymyksellään Jeesus osoitti, että Daavidin poika on Daavidin Herra. Vaikka Daavidin poika on lihan puolesta Daavidin sukua, hän on myös taivaallista sukua, Pyhässä Hengessä siinnyt Jumalan Poika.

Jeesuksen Herruus merkitsee, että hänellä on kaikki valta taivaassa ja maan päällä. Hänellä on valta niin poliittisissa, teologisissa kuin eettisissäkin kysymyksissä. Hän hallitsee kansallisissa ja kansainvälisissä asioissa. Hänen valtansa on iankaikkista ulottuen sekä tähän nykyiseen elämäämme kuin myös sen jälkeiseen. Hänen valtakunnassaan kuolema on vain siirtymistä tilasta toiseen, sillä Ylösnoussut hallitsee ennen sitä ja sen jälkeen.

Jeesuksen valta maan päällä toteutuu tällä hetkellä kahdella tavalla. Toisaalta Jeesus hallitsee niin sanotun hengellisen valtapiiriin (regimentin) alueella. Siinä on kysymys hänen vallastaan hänen pelastamiensa ihmisten elämässä. Se perustuu hänen armonsä vaikutuksiin uskovien elämässä ja on siksi luonteeltaan armovaltakunta. Se leviää seurakunnan julistaman armon ja totuuden sanan kautta.

Mutta Herran hallinta ei rajoitu vain hengellisen elämän piiriin. Hän hallitsee myös niin sanotun maallisen valtapiiriin (regimentin) alueella. Siellä hänen hallintamenetelmiinsä kuuluu jopa miekka. Hän johtaa historian kulkua ja maallista vallankäyttöä. Hän muun muassa rajoittaa synnin valtaa ja toteuttaa kansojen ja yksilöiden elämässä tuomioitaan. Maailmanhistoria päättyy Jumalan pelastussuunnitelman lopulliseen toteutumiseen, kun Jeesus tulee toisen kerran maan päälle ja kaikki hänen vihollisensa kukistetaan.

Korota Kristus Herraksesi

Jumala ei ole vielä asettanut Jeesuksen vihollisia hänen jalkojensa astinlaudaksi. Se tapahtuu Jeesuksen toisessa tulemisessa. Nyt on vielä armon aika, helluntain aikakausi. Mutta silloin Herra on saattava oikeuden lopullisesti voimaan. Jumala on tehnyt Jeesuksen Herraksi ja Kristukseksi. Meidän tehtävämme on korottaa Jeesus Herraksi ja Kristukseksi omassa elämässämme, kodeissamme, kaupungeissamme ja kaikkialla maailmassa.

Apostolien opetusta kuunneltiin ja noudatettiin 2:37–47

Hengellinen elonleikkuu

Vanhassa liitossa helluntai oli sadonkorjuun juhla. Uudessa liitossa helluntai merkitsi hengellisen elonleikkuun alkamista. Pietarin helluntaisaarnan vaikutuksesta Pyhä Henki aloitti heti ihmisten korjaamisen sisälle Jumalan valtakuntaan. Pyhän Hengen voimassa saarnattu Sana synnytti välittömiä vaikutuksia ja pysyviä seurauksia.

Saarna vaikutti kuulijoissa välittömästi synnintunnon ja kyselyn, miten he voisivat pelastua. (37) Sitä seurasi Pietarin antama kehoitus ja opastus kyselijöille. (38–40) Kun he taivuttivat sydämensä kuuliaisuuteen kuulemalleen Sanalle, hekin saivat Pyhän Hengen. (41)

Synnintunto ja kysely (37)

Helluntaisaarnan kuulleet saivat piston sydämiinsä ja kysyivät: *"Veljet, mitä meidän pitää tehdä?"* (37)

Kysymys seurasi välittömästi Pietarin julistusta, että Jeesus on Herra. Pietari osoitti samalla, että he olivat syylliset Jeesuksen surmaamiseen. *"...Jeesuksen, jonka te ristiinnaulitsitte."* (36)

Kuulijoiden sydämiin porautui sekä Jeesuksen herruus että heidän oma syntisyytensä Jeesuksen valtasuuruuden valossa. Vakuuttuminen Jeesuksen herruudesta ja synnintunto hänen herruutensa edessä synnytti heissä kysymyksen: *"Mitä meidän pitää tehdä?"*

Elämä Jeesuksen herruuden valossa

Ihmisiltä puuttuu useimmiten synnintunto. Lain julistus synnyttää synnintunnon, mutta väärin julistettu – Herran kirkkaudesta erotettu – laki ei herätä sydäntä pelkoon ja pelastuksen etsimiseen. Liian usein lakia julistaessamme olemme vieneet kuulijamme kymmenen käskyn luo ja liian harvoin Kristuksen herruuden, hänen puhtaan majesteetillisuutensa ja häikäisevän kirkkautensa luo. Tänäpä on paljon ihmisiä, joita ei kymmenen käskyn kuuleminen hätkäytä. Mutta jos joku pääsee evankeliumeista näkemään toisaalta Herran Jeesuksen Kristuksen olemuksen valkeuden, pyhyiden ja hänen luonteensa kirkkauden ja toisaalta hänen kärsimyksensä salaisuuden keskellä loistavan sanoinkuvaamattoman rakkauden, hän ei voi olla panematta kättä suulleen ja tunnustamatta olevansa saastainen.

Pyhä Henki näyttää synnin

Pietarin saarna vei kuulijat nimenomaan Herran olemuksen käsittämiseen ja sitä kautta synnintuntoon. Sen synnytti kaksinkertainen todistus: Ihmisen ja Pyhän Hengen todistus. Omassa voimassa julistettu oikeakaan opetus synnistä ja Kristuksesta ei saa aikaan synnintuntoa eikä parannusta. Sanan julistajan tulee toimia Pyhän Hengen voimassa. Mutta toisaalta Pyhä Henki tarvitsee ihmisen julistamaan Sanaa.

Parannus ja usko (38–41)

Saarnaa ja sen herättämää kyselyä seurasi "jälkikokous". Pietari opasti kyselijöitä ja antoi heille kehoituksen. Syntikysymykseen hän viittasi sanoillaan: *"Kääntykää (=tehkää parannus) ja ottakaa itse kuikin kaste Jeesuksen Kristuksen nimeen, jotta syntinne annettaisiin anteeksi."* (38)

Kyselijöiden oli käännettävä pois synnistä ja saatava syntien anteeksiantamus uskomalla kasteen sisältöön, Jeesuksen kärsimykseen ja ylösnousemukseen.

Jeesuksen herruuteen hän viittasi jatkamalla: *"Silloin te saatte lahjaksi Pyhän Hengen."* (38)

Kuulijoiden tarvitsi saada myös Pyhä Henki, jotta he tuntisivat Kristuksen herruuden ja kykenisivät olemaan kuuliaiset hänelle. Pietari rohkaisi heitä viittaamalla lupaukseen, jonka Jumala on antanut kaikille niille, joita hän kutsuu. *"Teitä tämä lupaus tarkoittaa, teitä ja teidän lapsianne, ja myös kaikkia niitä, jotka ovat etäällä – keitä ikinä Herra, meidän Jumalamme, kutsuu."* (39)

Kristukseen liittäminen (41)

"Ne, jotka ottivat hänen sanomansa vastaan, kastettiin, ja uskovien joukkoon tuli sinä päivänä lisää (KR 1938: heitä lisääntyi) noin kolmetuhatta henkeä." (41)

Alkukielen sana "*lisääntyä*" merkitsee jonkin asettamista jonkin jo olemassa olevan jatkeeksi siten, että jo olemassa oleva kasvaa liitetyn verran. Nämä kolmetuhatta kastettua ja Pyhän Hengen saanutta liittyivät tietenkin noin sataan kahteenkymmeneen alkuperäiseen Pyhän Hengen vuodatuksesta osalliseksi tulleeeseen opetuslapseseen. Mutta ensisijaisesti jae tarkoittaa, että heidät liitettiin itse Herraan. Pyhässä Hengessä heistä tuli Kristuksen ruumiin "jatke". He pääsivät osallisiksi Kristuksen elämästä.

Kun siis nämä synnintuntoon tulleet kääntyivät uskon kuuliaisuudessa ristiinnaulitun ja ylösnousseen Kristuksen puoleen, he saivat Pyhän Hengen ja heidät liitettiin Herraan. He saivat omakseen kaiken sen, minkä Jeesus oli ansainnut kuolemallaan ja elämällään. Samalla Herra sai laajennetun välineen evankeliumin julistamiseen ja työhönsä tässä maailmassa.

Evankeliumi lähtee leviämään (42–47)

Helluntaisaarnalla oli myös jatkuvat vaikutuksensa. Kuulijoiden joukossa oli ihmisiä eri puolilta Rooman valtakuntaa. Uskoon tulleet heistä palasivat kotipaikkakunnilleen Kristuksen salatun ruumiin jäsenenä ja osallisina hänen elämästään. Herra saattoi heidän kauttaan jatkaa työtään. Näin syntyi muun muassa seurakunta Roomaan. Pyhässä Hengessä saarnatun Sanan vaikutukset saattavat olla laajuudeltaan arvaamattomat.

Seurakuntayhteyden välineet (42)

Toinen pysyvä vaikutus oli kristillisen seurakunnan yhteyttä ylläpitävien välineiden käyttöönotto.

"Seurakunta kuunteli ja noudatti uskollisesti apostolien opetusta (KR 1938: he pysyivät apostolien opetuksessa). Uskovat elivät keskinäisessä yhteydessä, mursivat yhdessä leipää ja rukoilivat." (42)

Jumalan Sanan opetus, keskinäisten kokemusten jakaminen, ehtoollinen ja rukous ovat uskovien yhteyden välineitä. Ne eivät ole kristillisen palvelun välineitä vaan uskovien yhteyden, sillä kristillinen palvelu voi alkaa vasta, kun yhteys on olemassa, ja kun se kasvaa ja syvenee. Jakeen sana "yhteys" viittaa selkeisiin tapoihin, joita kokoontuneet uskovat noudattivat.

Puhelu Herrasta

Toisiaan tavatessaan uskovien on tänä aikana vaikea keskustella yhteisestä Herrastaan. Kaikesta muusta he kyllä juttelevat. Asia ei johdu siitä, etteivätkö he olisi päässeet sisälle hengelliseen elämään ja Jumalan valtakuntaan. He eivät ole vain oppineet auttamaan toisiaan puhelemaan Herrasta.

Esimerkiksi seurat eivät alunperin olleet puheiden ja hengellisten laulujen sarja vaan avoin keskustelufoorumi. Niissä kukin sai esittää kysymyksiään hengellisen elämän asioista ja jakaa kokemuksiaan Herran armosta.

Mikään ei niin lujita hengellistä elämää kuin yhteys, jossa saa vapaasti keskustella Vapahtajasta. Juuri sillä tavalla pysytään apostolien opetuksessa. Menetämme suunnattoman paljon, jos annamme muotojen tukahduttaa vapaan yhteyden.

Ehtoollinen ja rukous

Uskoon tulleet viettivät yhdessä ehtoollista. He pitivät järjestelmällisiä yhteisiä rukouksia, joiden taustalla oli heidän henkilökohtainen rukouselämänsä omissa rukoukshetkissään.

Pyhyiden tunto (43)

Uskovien yhteys sai aikaan pysyvää vaikutusta myös ulkopuolisissa. *"Pelko levisi ihmisten keskuuteen, ja apostolien kätten kautta tapahtui monia ihmeitä ja tunnustekoja." (43)*

Seurakunta kokoontui edelleen julkisesti temppelissä ja myös kodeissa. Sen keskuudessa vallitsi sellainen Herran pyhyiden ja läsnäolon tunto, että ulkopuoliset tajusivat jotain sen ylimaallisesta luonteesta. *"Joka päivä he uskollisesti kokoontuivat temppeliin, ja kodeissaan he yhdessä mursivat leipää ja aterioivat riemullisin ja vilpittömin mielin (1938: sydämen yksinkertaisuudella). He ylistivät Jumalaa ja olivat koko kansan suosiossa." (46–47)*

Pyhä Henki synnytti seurakuntansa keskellä iloa, Jumalan ylistystä, keskinäistä rakkautta ja sekä sydänten että elämäntavan yksinkertaisuutta. Kaikki tämä synnytti ulkopuolisissa kunnioituksen sitä kohtaan. Pian alkaneita seurakunnan vainoja ei aloittanut kansa vaan papisto ja poliittinen johto.

Kansan suosio (47)

"Seurakunta oli kansan suosiossa". Seurakunta on nyt arvostelun hampaissa, koska se ei elä alkupe-
räisessä yhteydessään. Sen on tehtävä parannus ja palattava Vapahtajan yhteyteen. Vain Pyhässä
Hengessä Herraan liitetty seurakunta, joka pyrkii miellyttämään Herraa, saa osakseen kansan suo-
sion. Sinä päivänä kun me erkanemme Herrasta, me menetämme myös kansanjoukot. Vain Herran
tuoksu seurakunnassa vetää ihmisiä puoleensa.

Pyhässä Hengessä julistettu Sana vaikuttaa

Helluntaisaarna on meille suuri rohkaisu. Tänäkin päivänä Pyhässä Hengessä julistettu Sana saa ai-
kaan samat tulokset kuin helluntaipäivänä. Jos annamme Pyhän Hengen käyttöön kaiken, mitä meillä
on, niin kaikesta ymmärtämättömydestämme ja heikkoudestamme huolimatta Pyhä Henki voi siuna-
ta julistuksemme. Kun hän siunaa Sanansa, se ei voi olla jättämättä jälkiä.

Opiskelukysymyksiä:

1. Milloin, missä ja kenelle helluntai tapahtui? (1)
2. Mitä Pyhän Hengen laskeutumiseen liittyvät kolme merkkiä kertovat Pyhän hengen luonteesta ja Hänen työstään? a) tuulen humauksen kaltainen ääni (2) b) tulen liekit (3; Vrt. 2. Moos. 3:1–7) c) kielillä puhuminen (4; Vrt. 1. Moos. 11:1–9)
3. Mikä on merkki siitä, että ihminen on saanut Pyhän Hengen? (11)
4. Mikä oli merkkien vaikutus? (6)
5. Miten kokoontunut kansa reagoi näkemäänsä ja kuulemaansa? (6–8)
6. Pyhän Hengen työ ylittää inhimillisen ymmärryksen. Mitä kertoo se, että ihmiset yrittivät selittää ilmiöitä väkivalloin? (12,13)
7. Kun ihminen ymmärtää, että hän ei ymmärrä, on hänen tilaisuutensa päästä todelliseen ymmärrykseen. Miten Pietari pyrki kaatamaan vääriä ennakkoluuloja? (14,15)
8. Millainen oli Pietarin helluntaisaarnan ulkoinen esitystapa? (14,16)
9. Jos Pyhän Hengen vuodatus oli lopun aikojen alku, niin kuinka kauan jatkuu Pyhän Hengen vuodattamisen aikakausi? (19,20)
10. Keille Pyhä Henki annetaan? (17,38–39)
11. Millaiset ovat Pyhän Hengen aikakauden tuntomerkit? a) (17) b) (18)
12. Mikä on kaikkein tärkein Pyhän Hengen työ tänään? (21)
13. Syy siihen, että Pyhä Henki vuodatettiin, oli Jeesuksen kärsimys ja ylösnousemus. Siksi Pietarin saarnan keskus siirtyi Pyhästä Hengestä Jeesukseen. Millainen henkilö Jeesus on? a) (22) , b) (36)
14. Mikä merkitys Jeesuksen teoilla oli ja kenen tekoja ne itse asiassa olivat? (22)
15. Missä Jeesuksen teot tapahtuivat? (22) Voiko tänään yhä nähdä Jeesuksen tekoja? Jos voi niin missä?
16. Mitkä ovat kaksi syytä Jeesuksen ristin kuolemaan? (23,36) Vähentääkö Jumalan suunnitelma meidän vastuutamme?
17. Kuka herätti Jeesuksen kuolleista? (24,32)
18. Onko Jeesuksen ylösnousemus varma tosiasia? (24,32)
19. Miksi Pietari ei nähnyt tarvetta luetella Jeesuksen ylösnousemisen historiallisia todisteita? (14,16) Sen sijaan hän selitti Raamatun pohjalta ylösnousemuksen eettistä välttämättömyyttä.
20. Mihin kuoleman valta perustuu? Miten Jeesus sai voiton kuolemasta? (24,25–28)
21. Miten ylösnousemususko ilmeni Vanhassa testamentissa? (30,31)
22. Miksi Pyhä Henki vuodatettiin? (33)
23. Voiko Pyhän Hengen työtä nähdä ja kuulla? (33) Missä ja milloin olet saanut nähdä Pyhän Hengen työtä?
24. Mitä Jeesus tekee tällä hetkellä? (34,35)
25. Kuka Jeesus on sinulle? (36)
26. Mikä oli Pyhän Hengen voimassa saarnatun sanoman välitön vaikutus? (37)
27. Mikä on Pyhän Hengen saamisen ehto? (37)
28. Mitä parannus tarkoittaa? (38) Jos on jo kerran tehnyt parannuksen, onko tarvetta toistaa parannuksen tekemistä?

29. Mitä kasteessa tapahtuu? (38)
30. Mikä on Jeesuksen Kristuksen nimessä tapahtuvan kasteen olemus? (38)
31. Mikä on Jumalan lahja? (38) Vaikka parannus ja kaste ovat pelastuksen ehtoja, ne eivät ole pelastuksen syy. Oletko sinä saanut Pyhän Hengen?
32. Kuinka laaja ja pitkä on Jumalan kutsu? (39) Milloin sinä kuulit ensi kertaa Jumalan kutsun?
33. Mikä on meidän vastuumme pelastuksessa? (40)
34. Mikä on kasteen saamisen ehto? (41)
35. Samana päivänä 3000 henkeä liitettiin Kristuksen ruumiiseen. Miksikähän kasteeseen valmistava opetus oli niinkin lyhyt? (41)
36. Miksi he saivat Pyhän Hengen? (41)
37. Pietarin saarnalla oli myös pitkäkestoiset vaikutuksensa. Syntyi seurakunta. Mitkä neljä asiaa ovat seurakunnan tuntomerkkejä? (42)
38. Miten kristittyjen keskinäinen yhteys ilmenee? (44,45,46,47)
39. Miten kansa suhtautui syntyneeseen seurakuntaan? (43,47) Mistä se johtui?
40. Keiden kautta tapahtui ihmeitä ja merkkejä? (43)
41. Mikä on tämän päivän seurakunnan syvin tarve?

Jeesus jatkaa toimintaansa seurakunnan kautta 3:1–10

Evankeliumin vastustus alkaa

Apostolien tekojen kolmannessa ja neljännessä luvussa Pyhän Hengen saanut alkuseurakunta joutui ensi kertaa kohtaamaan vastustusta, jonka aiheutti rammalle tapahtunut ihme. Ramman parantuminen loi Pietarille tilaisuuden saarnata ylösnoussutta Herraa. Ihme ja saarna nostattivat järkeisuskosten saddukeusten vihan. Tapahtumasarjan seurauksena Pietari sai tilaisuuden todistaa Herrasta korkeimmalle neuvostolle eli Sanhedrinille. Papit esittivät uhkauksia ja seurakunta täytettiin uudestaan Pyhän Hengen voimalla.

Fyysiset ja hengelliset ihmeet

Tapahtunut ihme oli ensimmäinen fyysinen ihme, jonka Apostolien teot kuvaa. Aikaa myöten fyysisten ihmeiden luku väheni, mutta hengellisten ihmeiden luku lisääntyi. Jeesus ei asettanut suorittamiaan ulkoisia ihmeitä varsinaiseksi todisteeksi omasta jumalallisuudestaan ja tehtävästään. Hänen varsinaisen todistuksensa oli hän itse. Hän sanoi opetuslapsilleen: *"Uskokaan minua...; mutta jos ette, niin uskokaan itse tekojen tähden."* (Joh. 14:11)

Epäuskoisen, taikauskoisen ja materialistisen sukukunnan keskellä Jeesuksen oli kuitenkin pakko osoittaa voimansa aineellisissa ihmeissä. Niillä hän sai ihmisten huomion itseensä. Mutta mitä syvemmälle seurakunta pääsi hänen hengelliseen kirkkauteensa, sitä vähemmän tarvittiin ulkoisia voimavaikutuksia, joita Jeesus suoritti täällä maan päällä toimiessaan. Niiden merkitys väheni vielä suurempien hengellisten ihmeiden lisääntyessä.

Suuremmat ihmeet

Jeesus sanoi, häneen uskovista näin: *"Hän on tekevä sellaisia tekoja kuin minä teen, ja vielä suurempiakin. Sillä minä menen Isän luo."* (Joh. 14:12)

Jeesus ei tarkoittanut, että uskovat tekisivät fyysisellä tasolla suurempia ihmeitä kuin hän. Aineellisella tasolla he eivät ole tehneet eivätkä tee suurempia kuin hän. Jeesus tarkoitti, että aineellisen tason ihme ei ole koskaan niin suuri kuin hengellisellä tasolla tapahtunut. Kun Jeesus nousi Isän tykö, hän vuodatti Henkensä, jotta seurakunta voisi tehdä hengellisiä ihmeitä.

Kun näinä päivinä niin omassa maassamme kuin erityisesti myös lähetysalueilla Herra antaa paljon myös fyysisiä ihmeitä. Se kertoo pikemminkin sanaa kuulevien ihmisten hengellisestä sokeudesta kuin muusta. Kun maailma ei näe hengellisiä, Herran käyttää ajallisia ihmeitä. Niitä tarvitaan siksi yhä tänään. Mutta missä seurakunta on syvällä Herran armossa, siellä maailmakin näkee hengellisten ihmisten suuruuden ajallisiin verrattuna.

Matkalla rukoilemaan (1)

Emme tiedä, kuinka kauan oli kulunut helluntaista. Kaupunki oli palannut juhlan jälkeen normaaliin elämänmenoon. Väkevän tuulispään, tulenliekki-ihmeen ja innoitettujen opetuslasten ylistyksen aiheuttamat laineet olivat jo asettuneet. Nyt aivan tavallisena päivänä Pietari ja Johannes olivat matkalla temppeleihin rukoushetkeen.

Kolme kertaa päivässä tiettyinä ajankohtina kokoonnuttiin temppeleihin. Kello oli kolme iltapäivällä. Iltapäivän uhri temppeleissä oli päättynyt ja kolmas rukoushetki oli alkamassa. Pietari ja Johannes eivät menneet vielä uhrin aikana temppeleihin, koska he tiesivät, että Jeesuksen Golgatan täydellisen uhrin jälkeen ei enää muuta uhria syntien sovittamiseksi tarvittu. Jeesuksen veressä heille oli avattu vapaa pääsy rukouksessa Jumalan eteen. Mutta juuri siksi he menivät temppeleihin rukoilemaan.

Pyhän Hengen yhteen liittämät

Luonteiltaan Pietari ja Johannes olivat toisilleen vastakkaiset. Jeesuksen seurassa heidän välillään oli aina ollut tiettyä jännitettä. Mutta nyt he kulkivat yhdessä. Ristin, pääsiäisen ja Pyhän Hengen vuodatamisen jälkeen toiminnanmies Pietarista ja uneksija Johanneksesta oli tullut toisiaan täydentävä työ- ja veljespari.

Syntymästään asti ramman parantuminen (6–9)

Perinnöllisen sairauden vuoksi syntymästään asti rampa mies oli tuotu temppelein portille kerjäämään. Herra paransi miehen Pietarin ja Johanneksen sanalla: *"Hopeaa ja kultaa minulla ei ole, mutta mitä minulla on, sitä minä sinulle annan. Jeesuksen Kristuksen, Nasaretilaisen, nimessä: nouse ja kävele."* (6)

Pietari julisti Jeesuksen Kristuksen, Nasaretilaisen, nimessä sanat "nouse ja kävele". Pietari ei vain lausunut noita sanoja huulillaan, vaan hän itse myös omisti kaiken sen, mikä tuohon ihanaan Jeesus-nimeen sisältyy. Pietari ei esittänyt anteeksipyyntöä siitä, ettei hänellä ollut rahaa. Hän kerskasi siitä, mitä hänellä oli Herrassa. Näin kaksi miestä, jotka käyttivät Jeesuksen nimeä, kohottivat ammattimaisen kerjäläisen yhtäkkiä jaloilleen.

Lääkäri Luukas kuvasi tapahtunutta paranemista erittäin yksityiskohtaisesti: *"...siinä samassa mies sai voimaa jalkoihinsa ja nilkkoihinsa. Hän hypähti pystyyn, seisoj jalkojensa varassa ja käveli."* (7,8)

Samalla tapahtui myös hengellinen ihme. Pietarin ja Johanneksen kautta Pyhä Henki teki parannetusta palavan Herran ylistäjän. *"...ja hän tuli heidän kanssaan temppeleihin, hyppeli kulkiessaan ja ylisti Jumalaa."* (8)

Kristuksen parantava työ jatkuu

Kristuksen työ jatkui. Hän teki Pietarin ja Johanneksen kautta täsmälleen samaa työtä mitä lihansa päivinäkin. Betesdan pylväskäytävässä Jeesus paransi ramman sapattina. Inhimillisesti katsoen se maksoi hänelle hänen henkensä. Jeesus julisti: *"Minun Isäni tekee työtään taukoamatta, ja niin teen myös minä."* (Joh. 5:17)

Ihmiset syyttivät Jeesusta sapatin rikkomisesta. Vastauksessaan Jeesus antoi ymmärtää, että hänellä ei voinut olla sapattia, sillä Jumala ei voi levätä ihmisten kärsimysten keskellä. Siksi juutalaiset tekivät päätöksen tappaa Jeesuksen.

Ramman parantaminen maksoi Jeesukselle hengen myös jumalallisesta näkökulmasta. Jeesus paransi ramman oman lunastustyönsä oikeudella: "Meidän sairautemme hän kantoi." Vaikka lunastustyö ei ollut vielä historiassa toteutunut, se oli jo olemassa Jumalan armopäätöksenä. Koska kaikki sairaus ja kärsimys on syntiinlankeemuksen seurausta, Jeesuksen oli kärsittävä ja kuoltava voidakseen parantaa synnin seurauksena tulleita inhimillisiä rajoituksia. Kun rampa vastasi Pietarin kehotukseen nousemalla ylös, Kristus jatkoi omaa työtään.

Jeesuksen työ seurakunnan kautta

Jeesus jatkoi näin parantavaa ja pelastavaa työtään. Mutta helluntaista hän aloitti toimintansa oman ruumiinsa, seurakunnan kautta. Pietari ja Johannes eivät olleet enää erillisiä opetuslapsia, vaan Her-

ran ruumiin jäseniä, "Hänen lihaansa ja Hänen luutansa." He olivat siksi hänen tahtonsa ja hänen voimansa välikappaleita. Pietari tarttui ramman oikeaan käteen ja nosti hänet ylös.

Kertomuksessa ei oli pienintäkään viitettä siihen suuntaan, että miehellä olisi ollut uskoa, joka olisi vaikuttanut parantumisessa. Kysymys oli pelkämästä Kristuksen suvereenista ja suorasta toiminnasta näiden miesten kautta. Kun Pietari ja Johannes katsoivat miestä, heidän silmistään loisti Kristuksen rakkaus. Pietarin sanat olivat Herran omia sanoja. Pietarin käden kautta, siis oman ruumiinsa jäsenen kautta, Herra itse kosketti inhimillistä kärsimystä.

Ruumiin parantuminen ja sydämen ylistys

Kristuksen elämä välittyi ja korjasi vajavaisuuden. Miehen elämässä syvimmat tarpeet olivat saada rampuuden sijasta hypellä, almujen anomisen sijasta ylistää Jumalaa. Kristus välitti elämänsä ruumiinsa, seurakunnan, kautta. Tämä elämä sai aikaan molemmat ihmeet: ruumiin paranemisen ja sydämen ylistyksen.

Hengellinen merkitys

Aina kun Jeesus teki jonkin ihmeen fyysisellä tasolla, siihen sisältyi myös hengellinen merkitys. Jeesus ei koskaan jakanut asioita maallisiin ja hengellisiin, niin kuin me teemme. Sanoillaan "Minä olen tie, totuus ja elämä" Jeesus julisti, että kaikki elämä on yhdistetty hänen henkilöönsä. Ei ole mitään elämän aluetta, joka voitaisiin sanan varsinaisessa merkityksessä elää erossa Herrasta.

Kristillisen seurakunnan normaali elämä ei tapahdu suurten tuulenhuminoiden ja liekkien keskellä, vaan ramman ja halvautuneen ihmiskunnan jokapäiväisen elämän keskellä. Näyt ja innoitus annetaan meille sitä varten, että me muuttaisimme ne parantaviksi ja pelastaviksi teoiksi hädänalaisen ihmisluvun keskellä.

Halvaantunut maailma on seurakunnan tilaisuus

Seurakunnan tehtävä ei ole pohdiskella, miksi ja miten ihmiskunta on joutunut syntymästään asti halvaustilaan. Se on halvattu, mutta sen tila on seurakunnan mahdollisuus.

"Ei tämä tehnyt syntiä eivätkä hänen vanhempansa, vaan Jumalan tekojen piti tuleman hänessä julki." (Joh. 9:3)

Kun ihmiset huokailevat Kauniin portin pielessä, lähellä temppeliä, mutta sen ulkopuolella, seurakunnalla on tilaisuus. Rampa mies ei etsinyt voimaa voidakseen kävellä, vaan almuja. Almuilla ihminen voi elää rajoituksistaan huolimatta työtä tekemättäkin. Sellaista elämää monet ihmiset haluavatkin viettää. Työ ei ole synnin seuraus. Mutta ihmisen yritys elää almuilla työtä tekemättä on synnin seuraus. Synnin seurausten keskellä kärsivät ihmiset ovat Herran seurakunnan tilaisuus.

Ei avustuksia vaan elämää

Herra on antanut seurakunnalle myös lahjat, joilla se voi parantavan ja pelastavan tehtävänsä täyttää. Seurakuntaa ei ole lähetetty maailmaan jakamaan almuja. Seurakunnan tehtävänä on tukea ja lohdutusta, jotta halvaantunut ihmisyyys jaksaisi paremmin kestää osansa. Sillä on Jeesuksen nimessä selkeää annettavaa, että ihmisyyys pääsee vapaaksi kyvyttömyydestään, saa uuden elämän ja alkaa ylistää Herraa.

Aivan liian usein seurakunta jakaa vain rahaa ja avustuksia, kun se voisi Jeesuksen nimessä parantaa, nostaa ihmiset jaloilleen ja tehdä heistä kykeneviä elämään ilman almuja. Opetus ja almut eivät auta, tarvitaan elämää. Voimme tietää nilkoista ja jaloista paljonkin, mutta se ei auta rampaa kävelemään. Kristinuskon tehtävä ei ole opettaa filosofiaa, vaan jakaa elämää. Mutta juuri elämän Kristus on Pyhässä Hengessä lahjoittanut seurakunnalleen.

Työ Jeesuksen nimessä

Seurakunnan tulee toimia julistamalla ja tekemällä työtä Nasaretin Jeesuksen nimessä. Jos menemme halvaantuneiden ihmisten luo jossain muussa nimessä, meillä ei ole muuta kuin almuja annettavaksi. Vain Jeesuksen nimessä on elämä.

Keskelle ihmisten hätää

Meille ei riitä, että jäämme kauas ihmisistä, ikään kuin huutamaan vuoren laelta laaksoon. Läheisessä yhteistyössä Pietari ja Johannes menivät ja tarttuivat miestä kädestä. Seurakunnan tulee elää Pyhän Hengen synnyttämästä läheisessä keskinäisessä työyhteydessä. Sen tulee käydä henkilökohtaiseen, välittömään ja suoraan kosketukseen halvaantuneisiin ihmisiin. Silloin Kristus voi jatkaa työtään ihmisten parantamiseksi ja pelastamiseksi. Silloin Herra voi antaa heille huokausten sijaan ylistyksen.

Usko Jeesukseen tervehdyttää ruumiin ja sielun 3:11–26

Selitys ihmettelevälle joukolla

Suuri kansanjoukko kerääntyi Jerusalemin temppeliin ihmettelemään, kun yli neljäkymmentä vuotta rampana ollut mies käveli, hyppi ja ylisti Jumalaa. Parannettu pysytteli Pietarin ja Johanneksen seurassa. Pietari alkoi selittää joukolla, mistä tapahtuneessa oli kysymys.

Sanoma Israelille

Kuulijat olivat yksinomaan juutalaisia. Siksi Pietari aloitti sanoilla "Israelilaiset" (12) ja lopetti: "Teitä varten ennen muita Jumala on nostanut kuolleista Palvelijansa." (26) Sanoman oikein ymmärtämiseksi on pidettävä mielessä, että se puhuttiin nimen omaan juutalaisille. Silti siinä on opetus myös kaikille muille.

Aluksi Pietari nuhteli ja oikaisi juutalaisten väärää asennetta tapahtuneeseen parantamisihmeeseen. (12) Sitten hän selitti, mikä oli ihmeen varsinainen merkitys ja sen suhde iankaikkiseen todellisuuteen. (13–16) Lopuksi hän vetosi Israelin kansaan, että se tekisi parannuksen ja kääntyisi Jumalan puoleen. (17–26)

Raamattuun uskovan ei tarvitse ihmetellä (12)

Pietari kävi oikaisemaan kuulijoiden väärä asenteita esittämällä heille kaksi kysymystä. Ensimmäinen kuului: "Miksi te tätä ihmettelette?" (12)

Me saattaisimme tehdä Pietarille vastakysymyksen: "Miksi ihmeessä ihmiset eivät saa ihmetellä, kun he näkevät parannetun ylistävän Jumalaa. Eikö kysymys ole hämmästyttävästä Jumalan ihmeestä?" Ehkä Pietarin vastaisi meille: "Ei minulla olisi mitään heidän ihmettelyään vastaan, jos he olisivat pakanaita, jotka eivät tiedä mitään elävästä Jumalasta. Mutta nämä miehet ovat juutalaisia. Heidän pitäisi tuntea Aabrahamin, Iisakin ja Jaakobin Jumala, joka on ilmestynyt ja puhunut heille heidän omien isiensä historiassa. Heidän pitäisi tuntea hänet kaiken Luojaksi. Vaikka heillä on Vanhan testamentin kirjoitukset, lupaukset ja liitot, he hämmästelevät, kun Jumala toimii lupaustensa mukaan. Jos he olisivat oikeassa suhteessa Jumalan ilmoitukseen ja sen kautta Jumalaan, ei heillä olisi mitään ihmettelemisen aihetta. Heidän ihmettelynsä osoittaa, että he ovat epäuskon vallassa. Ulkoisesta uskonnollisuudestaan huolimatta he ovat hylänneet Herran sanan. Jos he eläisivät yhteydessä sen Jumalan kanssa, joka sanallaan loi maailman, heillä ei pitäisi olla mitään hämmästeltyä, kun sama Jumala parantaa luomansa ihmisen jalat."

Hurskaus ei ole ihmeiden syy (12)

Pietarin toinen kysymys kuului: "Miksi te tuijotatte meitä, aivan kuin me omalla voimallamme tai hurskaudellamme olisimme saaneet tämän miehen kävelemään?" (12)

Heidän tapansa tuijottaa Pietaria ja Johannesta paljasti, kuinka väärän selityksen he olivat yrittäneet mielessään keksiä. Silläkin he osoittivat olevansa uskottomat ilmoitukselle, jonka he olivat saaneet osakseen historiansa aikana. He osoittivat asennoituvansa tapahtuneeseen samalla shamanistis-maagisella tavalla kuin pakanatkin.

Meidän on nyky-Suomessa myös kysyttävä, miten me suhtaudumme, kun Herra tekee parantamisihmeen jonkun palvelijansa kautta. Meikin olemme kansakuntana saaneet paljon kuulla ja vastaanottaa Jumalan sanaa. Jumalan ihmeet ovat pelkkää armoa. Niitä ei ihmisten hurskaus eikä ihmisten oma voima voi saada aikaan.

Tunnusta Jumalan teot (13–16)

Pietarin selityksen rohkeus edusti jopa suurempaa ihmettä kuin ramman parantuminen. Pyhä Henki oli tehnyt entisestä pelkuri Pietarista uuden. Sen mukaisesti hän myös julisti: *"Abrahamin, Iisakin ja Jaakobin Jumala, meidän isiemme Jumala, on korottanut kirkkauteen palvelijansa Jeesuksen... Jeesuksen nimi ja usko siihen antoi voimaa tälle miehelle, jonka te näette ja tunnette. Usko, jonka Jeesus antaa, on tehnyt tästä miehestä terveen, niin kuin te kaikki näette."* (13,16)

Ennakkoluuloisten juutalaisten mielestä nasaretilaisen lahkon kannattaja asettui Jumalan kansan ulkopuolelle. Pietari julisti, että juuri heidän Jumalansa oli korottanut Jeesuksen valtaan. He olivat tyhmiä ja mielettömiä, kun he eivät tunnustaneet oman Jumalansa tekoja, Jumalan, joka oli heidän kansakuntansa luonut ja joka oli heidän historiansa keskus.

Jeesus on Messias

Jumala oli kirkastanut ja korottanut palvelijansa, josta he olivat lukeneet Jesajan kirjan 53. luvussa. *"Katso, minun palvelijani menestyy, hän on nouseva, kohoava ja sangen korkea oleva...Hän oli ylenkatsottu, ihmisten hylkäämä, kipujen mies ja sairauden tuttava, jota näkemästä kaikki kasvonsa peittivät, halveksittu, jota emme minäkään pitäneet. Mutta totisesti, meidän sairautemme hän kantoi, meidän kipumme hän sälytti päällensä... Rangaistus oli hänen päällensä, että meillä rauha olisi, ja hänen haavainsa kautta me olemme paratut...Tuntemuksensa kautta hän, minun vanhurskas palvelijani, vanhurskauttaa monet, sälyttäen päällensä heidän pahat tekonsa. Sen tähden minä jaan hänelle osan suurten joukossa, ja väkevien kanssa hän saalista jakaa; sillä hän antoi sielunsa alttiiksi kuolemaan, ja hänet luettiin pahantekijäin joukkoon, hän kantoi monien synnit, ja hän rukoili pahantekijäin puolesta."* (KR 1938)

Jumalan palvelija on se Jeesus, jonka kuulijat olivat tappaneet. He olivat kieltäneet Israelin Pyhän, oman Messiaansa. He olivat hylänneet ainoan Jumalalle kelpaavan vanhurskauden antajan, ja olivat valinneet mieluummin murhamiehen. Mutta heidän kieltämänsä onkin elämän ruhtinas, sanatarkasti elävien marssijoukon johtaja. Hänet, elämän alkuunpanijan ja hallitsijan, Jumala on herättänyt kuolleista. Jeesus on se Messias, jota he olivat kauan odottaneet.

Usko liittää Kristukseen (16)

"Jeesuksen nimi ja usko siihen antoi voimaa tälle miehelle, jonka te näette ja tunnette. Usko, jonka Jeesus antaa, on tehnyt tästä miehestä terveen, niin kuin te kaikki näette." (KR 1938: *"Uskon kautta hänen nimeensä on hänen nimensä vahvistanut tämän miehen, jonka te näette ja tunnette, ja usko, jonka Jeesus vaikuttaa, on hänelle antanut hänen jäsentensä terveyden kaikkien teidän nähtenne."*) (16)

Usko tarttuu ja turvautuu Jeesuksen, Messiaan nimeen. Sen kautta uskova pääsee osalliseksi kaikesta elämästä ja voimasta, mikä on itse Israelin Pyhässä, Kristuksessa. Usko itsessäänkin on Jeesuksen vaikuttamaa. Sitä ei voi ihmisen omin neuvoin hankkia. Rampaa ei parantanut kuitenkaan hänen oma uskonsa Jeesuksen nimeen, vaan Pietarin ja Johanneksen usko Jeesuksen nimeen. Heidän uskonsa liitti Pyhässä Hengessä heidät itse Herraan ja siksi Herran parantava voima pääsi vaikuttamaan heidän kauttaan ramman parantumiseksi.

Parannuksen välttämättömyys (17–19)

"Minä kyllä tiedän, veljet, että te niin kuin hallitusmiehennekin teitte tietämättömyyttänne sen, minkä teitte. Mutta sillä tavoin Jumala pani täytäntöön sen, minkä hän ennalta oli ilmoittanut kaikkien profeettojen suulla: hänen Voideltunsa tuli kärsiä ja kuolla. Katukaa siis syntejänne...kääntykää (KR 1938: Tehkää siis parannus ja kääntykää)." (17–20)

Pietarin parannuskehotukseen sisältyi ymmärtämystä kuulijoita kohtaan. He olivat tietämättömyydessään surmanneet elämän ruhtinaan. Siitä huolimatta he olivat syylliset. Kaiken ihmisten tietämättömyyden, pimeyden ja murhanhimon keskellä Jumala olikin toteuttanut oman Sanansa profetiat Voidellun kärsimyksistä meidän hyväksemme. Jumala herätti hänet kuolleista ja täytti päämääränsä armahtaa ja antaa elämä Hänen kauttaan. *"Tehkää siis parannus ja kääntykää!"*

Miksi heidän piti tehdä parannus? Heidän syntinsä vuoksi ja Jumalan armon tähden. Surmatessaan Jeesuksen he olivat tehneet synnin, jolla he olivat joutuneet pois oman kansakuntansa hengellisiltä

juurilta. Herättämällä Jeesuksen kuolleista Jumala teki mahdolliseksi panna pois ja saada anteeksi se synti, jonka he olivat tehneet murhatessaan Jeesuksen. Siksi heidän tuli tehdä parannus. Heidän tuli palata tietämättömyydestä valoon.

Parannuksen siunaus (19–20)

"...jotta ne pyyhittäisiin pois...jotta Herra antaisi tulla virvoituksen ajan ja lähettäisi Jeesuksen, teille ennalta valitsemansa Voidellun." (19–20)

Annettuaan parannuskehotuksen Pietari lupasi, että siitä olisi tietyt seuraukset. Heidän syntinsä pyyhittäisiin pois ja kansalle tulisivat virvoituksen ajat Herran kasvoista ja Jeesus Kristus tulisi takaisin oman kansansa luo. Kaikkien asioiden kohdalleen saattaminen toteutuisi Jeesuksen paluussa.

Jeesuksen toinen tuleminen on siinä mielessä ensimmäinen tuleminen Israelille, että he eivät ottaneet häntä vastaan, kun hän tuli ensi kerran. Jeesuksen paluu takaisin on sidoksissa siihen, että Israel kansakuntana tekee parannuksen ja kääntyy Jeesuksen puoleen. Vielä ei Israel kansakuntana ole tehnyt parannusta eikä kokenut Pyhän Hengen kevättä, virvoitusten aikaa. Mutta se päivä tulee. Silloin Jeesus tulee takaisin ja alkaa uusi aikakausi Jumalan taloudenhoidossa.

Jumalan suunnitelma (21)

"Taivas oli oleva hänen asuinsijansa siihen aikaan saakka, jolloin kaikki pannaan kohdalleen, niin kuin Jumala ikiajoista asti on luvannut pyhien profeettojensa suulla." (21)

Jumalan lupaukset ja päämäärä ovat ikuisuudesta asti muuttumattomat. Ne tulevat täyttymään. Kaikki tulee uudeksi Jeesuksen toisessa tulemuksessa ja Israel tulee kansakuntana palautetuksi Herran yhteyteen.

Johtopäätöksiä

Uskovan ihmettely yliluonnollisen edessä kertoo hänen uskottomuudestaan Herraa kohtaan. Uskottomuus taas ajaa etsimään vääriä selityksiä. Joka yrittää riisua Raamatun yliluonnollisesta, ei yksinkertaisesti usko Jumalaan. Jos uskomme Raamatun ensimmäisen jakeen: *"Alussa Jumala loi taivaan ja maan,"* meillä ei pitäisi olla ongelmia ihmekysymyksen kanssa. Ihmeet ovat Jumalan normaalia toimintaa.

Ihmisen suurin pimeys ja synti on siinä, että hän on surmannut oman Vapahtajansa. Jeesuksen ylösnousemus on armon riemuvoitto. Se on perusta ja syy siihen, että tämä syntien syntikin annetaan parannuksen tekijälle anteeksi.

Niin kuin Israelilla samoin kaikilla niillä, joilla on etuoikeus omistaa paljon Jumalan lahjoja, on myös suuri vastuu. Pääseekö Jumalan siunaus ja virvoitus leviämään, riippuu siitä, elämmekö parannuksessa ja täytämme sen tehtävän, joka on meille annettu.

Opiskelukysymyksiä:

1. Mikä teki niinkin erilaisella luonteella varustetuista ihmisistä kuin Pietari ja Johannes työparin? (1)
2. Mitä merkitsi se, että he menivät temppeliin rukoushetken aikaan (eivätkä sitä edeltäneen uhrin aikaan)? (1)
3. Millainen oli heidän kohtaamansa miehen fyysinen tila? (2) Mitä mies pyysi? (3)
4. Mitä tapahtui sen jälkeen, kun Pietari oli puhutellut miestä? (7,8) Mitä se kertoo Jumalan voimasta?
5. Miksei mies heti aluksi pyytänyt paranemista? (3) Voimmeko oppia tästä jotain omaa rukouselämäämme ajatellen?
6. Mitä Pietarilla ei ollut ja mitä hänellä oli? (6) Onko Sinulla jotain sellaista, mitä voisit antaa hätää kärsiville? Jos on, niin mitä?
7. Missä kahdessa suhteessa ihmeen nähneitten ihmisten hämmästys oli väärää? (12)
8. Mitä tarkoittaa ilmaisu "Aabrahamin, Iisakin ja Jaakobin Jumala"? (13)
9. Millä nimillä Pietari kutsuu Jeesusta Kristusta jakeissa 14 ja 15?
10. Miksi rampa parantui? (16)
11. Onko Sinun elämässäsi ongelmia, joihin usko Jeesukseen voisi tuoda ratkaisun?

12. Vertaa jakeita 17 ja 18 luvun 2 jakeeseen 23. Mitkä kolme syytä Kristuksen kuolemalle annetaan?
a) 2:23, b) 2:23 c) 3:17
13. Mitä Pietari kehotti kuulijoitaan tekemään jakeessa 19? Mitä siinä tapauksessa tapahtuisi?
14. Milloin alkavat varsinaiset virvoituksen ajat? Mitä tuo virvoitus oikein tarkoittaa? (20,26)
15. Missä Jeesus on nyt? (21)
16. Miten meidän on suhtauduttava Jumalan sanaan? (23)
17. Millä tavalla Aabrahamin saama lupaus on toteutunut? (25)
18. Jae 26 on Pietarin puheen johtopäätös. Se sisältää kristillisen uskon keskeisen opetuksen. Mikä se on?

Oppimattomat kansanmiehet kohtaavat vastustajansa Pyhän Hengen valaisemina 4:1–22

Tuomioistuimen eteen

Ramman parantaminen oli herättänyt ihmetystä ja suuri kansanjoukko oli kokoontunut temppelin Salomon pylväskäytävään kuulemaan Pietarin julistusta. Pappien ja saddukeusten johtama temppelivartiokaarti saapui paikalle, keskeytti Pietarin puheen ja vei Pietarin ja Johanneksen vankilaan. Seurakunta kohtasi nyt ensi kertaa avointa vastustusta. Seuraavana päivänä heidät vietiin yhdessä parannetun miehen kanssa tuomioistuimen eteen. Se oli sama Sanhedrin, joka oli tuominnut Jeesuksenkin kuolemaan.

Varovainen neuvosto

Koska maa oli Rooman vallan alla, juutalaisilla itsellään oli lupa tuomita kuolemaan ainoastaan temppelin pyhyiden häpäisemiseen syyllistyneet. Toisin kuin Jeesuksen oikeudenkäynnissä Sanhedrin noudatti tällä kertaa suurta varovaisuutta. He odottivat aamuun asti ennen kuin istuntoon kokoonnuttiin, niin kuin laki vaatikin, laki, jota he olivat karkeasti rikkoneet Jeesusta tuomitessaan. Tuomioistuin oli päätösvaltainen, kun sen 71 jäsenestä 23 oli paikalla. Se muodostui pääosalta papistosta ja juutalaisten rikkaiden sukujen edustajista. Näiden aristokraattien uskonto oli enimmäkseen saddukealaisuus, kun taas kansan uskonto oli paljolti farisealaisuutta.

Saddukealaisuus

Saddukeukset kielsivät kaiken yliluonnollisen, korostivat ihmisen tahdon vapautta ja halveksivat fariseusten tiukasti noudattamia perinnäissääntöjä. He olivat aikansa järkeisuskoisia. He olivat kieltämättä uskonnollisia. He uskoivat Jumalaan ja Mooseksen lakiin, mutta he eivät enkeleihin, henkiin eivätkä ylösnousemukseen. He olivat muuttaneet uskonnon eettiseksi systeemiksi, moraalijärjestelmäksi. Niin tekevät tavallaan myös oman aikamme liberaalteologit, jotka kieltävät Raamattu-uskon mutta suosivat silti uskonnollisuutta.

Jeesuksen vastustajat olivat olleet enimmäkseen fariseuksia. Mutta nyt Jerusalemin seurakunnan kohtaama vastarinta nousi saddukealaisesta ylösnousemusjulistuksen vastustuksesta. Fariseukset puolestaan ottivat pääosin myönteisen, jopa ystävällisen asenteen alkuseurakuntaan.

Ylösnousemususko ja uskonnollinen materialismi

Saddukealaisuus on uskonnollista materialismia. Se on täydellisessä ristiriidassa raamatullisen ylösnousemusjulistuksen kanssa. Raamattu lähtee liikkeelle siitä, että näkymättömät hallitsevat todellisuutta. Apostolit uskoivat enkeleihin ja heidän toimintansa oli yhteistyötä Pyhän Hengen kanssa. Heidän keskeinen sanomansa oli, että Jeesus on noussut kuolleista ja elää, vaikka häntä ei voikaan nähdä. Apostolit uskoivat ja julistivat, että näkymättömät ovat viimeistä ja ehdotonta todellisuutta. He saarnasivat Jeesuksen ylösnousemusta, ja yleistä ylösnousemusta hänessä.

Kun tuomioistuimessa törmäsivät yhteen kaksi näin erilaista "uskoa", keskinäinen välienselvittely oli väistämätön. Joko saddukealaisuuden tie olisi lopussa tai sitten kristinuskon olisi kitkettävä kansasta.

Pyhän Hengen täyttämä ihminen (8–13)

Nyt Pietari, Johannes ja parannettu mies seisovat neuvoston edessä. He olivat täynnä Pyhää Henkeä. Se merkitsi, että he näkivät asiat selkeästi, olivat täynnä varmuutta ja rohkeutta. He paloivat Herran asialle. Vastapuolelta heitä kohtasi kylmä, analyttinen, erittelevä saddukeusten filosofia.

Pietarin ja Johanneksen olemus sävähdetti saddukeuksia, sillä Pyhällä Hengellä täytetty ihminen tekee aina ympäristöönsä syvän vaikutuksen. Neuvoston jäsenten oli pakko myöntää, että vaikka apostolit olivat tavallista rahvasta, ilman oppiarvoja ja muodollista koulutusta, he olivat rohkeita. He tunnistivat heidät myös miehiksi, jotka olivat aikaisemmin olleet Jeesuksen kanssa. Viimeksi mainittuun sisältyi heidän puoleltaan näköharha, sillä he eivät nähneet, että Pyhässä Hengessä Jeesus oli *koko ajan* heidän kanssaan ja heissä. Silti heidän tunnustuksensa tavallaan osoitti, että he olivat kasvokkain itse Herran Jeesuksen kanssa.

Kuulustelijoiden kierous (7)

Apostolien kuulustelu alkoi kysymyksellä: *"Millä voimalla tai kenen nimeen te tämän teitte?"* (7)

Kysymyksellään kuulustelijat epäsuorasti myönsivät, että he olivat sellaisen toisasian edessä, jota he eivät kyenneet selittämään. Toisaalta sellaisen olemassaolo soti heidän perusfilosofiaansa vastaan. Kun he kysyivät, *miten* parantumishme oli tapahtunut, he pyrkivät siirtämään huomion pois itse *tosi-asiasta*, joka ilmeisellä tavalla todisti Jeesuksen herruuden puolesta. Tosiasian kohtaamisen sijasta he kävivät pohdiskelemaan ja tutkistelemaan olevaisuuden salaisuuksia. Tämä on Kristuksen vastustajien mielenmenetelmä tänäkin päivänä.

Kysymyksellään *"Millä voimalla...kenen nimessä?"* kuulustelijat pyrkivät selvittämään Mooseksen lain mukaisesti, oliko tehty ihme tapahtunut Israelin Jumalan nimessä vai jossain muussa nimessä. Jos ihme olisi tapahtunut muussa kuin Jumalan nimessä, lain mukaan apostolit olisi voitu tuomita kuolemaan kansan viettelystä epäjumalanpalvelukseen.

Vastaajan suoruus (9–10)

Pietari vastasi kaikkeen, mitä kysymyksen haaste sisälsi: *"Jos meidät nyt pannaan vastaamaan sairalle tekemästämme hyvästä teosta ja ilmoittamaan, kenen nimessä hänet on parannettu, niin tietäkää tämä, te kaikki ja koko Israelin kansa: se tapahtui Jeesuksen Kristuksen, Nasaretilaisen, nimessä. Hänet te ristiinnaulitsitte, mutta Jumala herätti hänet kuolleista. Hänen voimastaan (KR 1938: hänen nimensä kautta) tämä mies seisoo terveenä teidän edessänne."* (9,10)

Ensiksi hän osoitti, kuinka arvotonta heidän vastustuksensa oli, kun he syyttivät apostoleja *hyvän* tekemisestä *rammalle*. Sitten hän vastasi, että mies oli parannettu *Jeesuksen Kristuksen*, Nasaretilaisen nimen kautta, hänen, jonka *he olivat ristiinnaulinneet*. Hän korostamalla korosti, että ihme ei ollut tapahtunut vain Messiaan nimessä, vaan että Messias oli juuri se Jeesus, jonka he olivat ristiinnaulinneet ja jonka he halusivat unohtaa.

Nimi oli siis Messias Jeesus. Entä mistä sitten tuli voima? *"...mutta jonka Jumala kuolleista herätti, hänen nimensä kautta tämä seisoo terveenä teidän edessänne."* Voima oli sen miehen voimaa, jonka Jumala oli herättänyt kuolleista.

Osat vaihtuvat (11,12)

Pietari päätti vastauksensa: *"Hän on se kivi, joka ei teille rakentajille kelvannut mutta josta on tullut kulmakivi. Ei kukaan muu voi pelastaa kuin hän. Mitään muuta nimeä, joka meidät pelastaisi, ei ole ihmisille annettu koko taivaankannen alla."* (11,12)

Psalmin 118 lainauksella Pietari osoitti, ettei hän ollut johtamassa ihmisiä pois Jumalan luota, vaan päinvastoin Jumalan luo. Syyttäjät itse viettelivät kansaa Jumalasta pois ja siksi juuri he olivat tuomion alla. Pelastuakseen heillä ei olisi mitään muuta mahdollisuutta kuin tehdä parannus ja palata ai-noan pelastavan nimen, Jeesus-nimen yhteyteen.

Hyväntekijää on vaikea tuomita (14–22)

Neuvosto poisti nyt syytetyt keskeltään. Kokouksessaan he totesivat, että yleinen mielipide oli apostolien puolella. Lisäksi apostoleja olisi vaikeata rangaista hyvän tekemisestä. Neuvosto päätti uhkauksin saada heidät vaikenemaan. Mutta ne kuultuaan Pietari Pyhässä Hengessä julisti, että uhkaajat itsekin tietävät, että heidän tulee tehdä sitä, mikä on *oikein* Jumalan edessä, eikä sitä, mitä ihmiset käskivät. *"Onko Jumalan edessä oikein totella enemmän teitä kuin Jumalaa? Ratkaiskaa itse. Me emme voi olla puhumatta siitä, mitä olemme nähneet ja kuulleet."* (19,20)

Riivaajien viisaus

Tänäänkin evankeliumin ja seurakunnan vastustus nousee samoista lähteistä kuin alkuseurakunnan aikana. Sen taustalla on materialistista filosofiaa, järkeisuskoa, rationalismia ja tieteisuskoa. Jaakob kuvaa sitä "maalliseksi, sielulliseksi ja riivaajien viisaudeksi". "Syökäämme ja juokaamme, sillä huomenna me kuolemme", on sen tunnuslause.

Perusteeton vastustus

Vastustaessaan evankeliumia maailma pyrkii tukahduttamaan aina hyvää, sillä koko Kristuksen työ on pelkkää parantamista, auttamista ja pelastamista. Pyhässä Hengessä elävä seurakunta etsii kärsiviä ja kadotettuja parantaakseen ja pelastaakseen heitä Jeesuksen nimessä. Maailman vastustus tahtuu ilman todellisia perusteita.

Näkymätön näkyväksi

Seurakunnan voima on usko näkymättömään Jeesukseen Kristukseen, joka vaikuttaa näkyvää rakkautta ja näkyvää muutosta ihmisissä. Hengellisen ja näkymättömän todellisuus osoitetaan aina näkyvässä. Ellei seurakunnalla ole näyttöä siitä, miten ihmiset saavat syntinsä anteeksi ja paranevat Kristuksessa ja miten Herra tekee heistä uusia luomuksia, ei tämä maailma kallista korvaansa sen julistukselle.

Pelotta julistettu Sana 4:23–31

Pysyvä vastustus edessä

Pietari ja Jaakob palasivat juutalaisten korkeimman neuvoston edestä seurakunnan keskelle. Heitä oli pidetty yö vankeudessa, kuulusteltu ja uhkailtu. Ramman parantamisihme oli nostattanut saddukeusten vastustuksen, jonka taustalla oli heidän materialistinen ja järkeisuskoinen elämäkäsityksensä. Vastustus ei noussut hetkellisestä joukkohysteriasta, vaan oli nyt luonteeltaan viileän laskelmoivaa. Vaikka tässä vaiheessa se esiintyikin vielä varsin lievässä muodossa, apostolit tiesivät, että vastaisuudessaakin evankeliumin julistus tulisi tapahtumaan johdonmukaisen, aktiivisen ja järjestelmällisen vastustuksen alaisena.

Rukoileva seurakunta

Ilmapiirin muutos neuvostosta seurakuntaan oli valtava. Seurakunta oli koko ajan rukoillut Pietarin ja Johanneksen puolesta. Sen keskuuteen oli ehkä hiipinyt myös pelkoa, miten sille voisi tulevaisuudessa käydä tässä vihamielisessä ympäristössä.

Pietari ja Johannes kertoivat ensi töikseen, mitä heille oli tapahtunut. (23) Seurakunta vastasi kuulemaansa käymällä yksimieliseen rukoukseen. (24) He tiesivät, mitä Jeesukselle oli tapahtunut muutamia viikkoja aiemmin. (27) He tiesivät myös, että heidän julistuksensa ylösnousemuksesta oli nostattanut vastustuksen. He olisivat päässeet vastustuksesta, jos he olisivat luopuneet julistamasta Ylösnoussutta. Kuitenkin he rukoilivat uutta rohkeutta jatkaa vastustuksesta huolimatta. (29–30) He saivat välittömän vastauksen Herralta. Sen rohkaisemana he jatkoivat suoraa Jumalan Sanan julistusta, niin kuin Pietari ja Jaakob oivat tehneet Kauniin portin luona. (31)

Kestävä rohkeus (31)

Apostolien tekojen eräs punaisia lankoja on seurakunnan rohkeus, joka jatkui vastustuksista huolimatta. Rohkeus ilmeni niin, että he puhuivat Sanaa selkeästi ja pelottomasti. He eivät jättänyt kuulijoihin epä tietoisuuteen siitä, mitä he tarkoittivat. Julistus oli kiertelemätöntä tosiasioiden kuuluttamista. Siitä puuttui tyystin kaikenlainen anteeksipyytely tai epäröinti. Kasvoista kasvoihin he sanoivat ihmisille: "Asiat ovat näin", ja "näin sanoo Herra".

Apostolien ja seurakunnan rohkeus johtui siitä, että he rukoilivat yksimielisesti ja Herra vastasi heidän rukoukseensa aivan välittömästi.

"Kun he olivat päättäneet rukouksensa, vavahti paikka, jossa he olivat koolla, ja he kaikki täyttyivät Pyhästä Hengestä (KR 1938: tulivat kaikki Pyhällä Hengellä täytetyiksi) ja julistivat rohkeasti Jumalan sanaa." (31)

Rukousten kohde (24)

Vaikka alkuseurakunta ja apostolit rukoilivat paljon, Apostolien teoissa on talletettuna vain muutamia otteita heidän rukoustensa sisällöstä. Mutta ne ovat meille sitäkin tärkeämpää ilmoitusta rukouksen luonteesta ja Herran antamista vastauksista. Seurakunnan rukouksen peruslähtökohta oli siinä, että rukoilijat tiesivät, *millaista Jumalaa* he rukoilivat. He aloittivat siis rukouksensa ylistyksellä.

"Valtias, sinä joka olet luonut taivaan ja maan ja meren ja kaikki, mitä niissä on!" (24)

Ehdoton hallitsija

Kohdistuessaan sanansa "Valtiaalle" he käyttivät Uudessa testamentissa verrattain harvoin esiintyvää alkukielen sanaa, joka tarkoittaa ehdotonta ja suvereenia hallitsijaa. He tiesivät puhuvansa Kaikkivaltiaalle, "joka on tehnyt taivaan, maan, meren ja kaiken niissä". Jumala oli heille enemmän kuin kaikki se, mitä hän on luonut. Todellinen rukous alkaa tietoisuudesta, että Jumala hallitsee, ja vakuuttuneisuudesta, että Jumala on ehdoton voimassaan ja vallassaan.

Jumalan viisaus (25, 26)

Ylistyksen jälkeenkään seurakunta ei vielä siirtynyt esittämään omia tarpeitaan ja pyyntöjään Herralle. Sen sijaan he alkoivat kertoa Jumalalle, mitä he olivat hänen Sanastaan ymmärtäneet käsillä olevasta tilanteesta. Heidän rukouksensa oli vastusta Jumalan aiempaan puheeseen. Tässä uudessa tilanteessa he ymmärsivät Herran sanan ja lupaukset uudessa syvyydessä. Herran puhe Raamatussa synnyttää aidon rukouksen.

Seurakunta lainasi rukouksessaan messiaanista Psalmia 2: *"Miksi pakanat raivoavat, kansat punovat turhia juonia? Maailman kuninkaat nousevat vastarintaan, hallitsijat liittoutuvat Herraa ja hänen Voideltuaan vastaan."* (25,26)

Näin he tunnustivat Jumalan viisaaksi. Jumala tiesi etukäteen kaiken sen, minkä keskellä he nyt olivat. Herra oli ilmoittanut sen Daavidille. Daavidin profetia oli osoitus Jumalan viisaudesta.

Jumala hallitsee synnintekijöiden keskellä (27, 28)

"Juuri näin on käynyt. Tässä kaupungissa Herodes ja Pontius Pilatus liittoutuivat pakanoiden ja Israelin kansan kanssa pyhää Palvelijaasi Jeesusta vastaan, jonka sinä olit voidellut. He toteuttivat sen, minkä sinä voimallasi ja päätökselläsi olit ennalta määrännyt tapahtuvaksi." (27,28)

Rukoilijat kuvasivat sitten yksityiskohtaisesti, mitkä voimat olivat nousseet Jumalan "pyhää Palvelijaa Jeesusta vastaan, jonka hän oli voidellut". He luettelivat heprealaista hallitusvaltaa edustavan Herodeksen, roomalaista edustavan Pilatuksen, siis sekä Jumalan liittojen ulkopuoliset pakanat että liitot saaneet Israelin sukukunnat. Nämä olivat kaikki kokoontuneet tuhotakseen Jeesuksen, mikä on siinänsä totta, vaikka rukoilijat tarkoittivatkin eri asiaa.

He sanoivat: *"He kokoontuivat tekemään kaiken, minkä sinun kätesi ja päätöksesi oli edeltä määrännyt tapahtuvaksi."* (KR 1938) Rukoilijat tiesivät, että Jumala ei ole vain kaikkivaltias ja viisas, vaan että hän myös hallitsee silloinkin, kun ihmiset tekevät tekojaan. Jumala toteuttaa hallintavaltaansa myös silloin, kun ihmiset nousevat hänen Voideltuaan vastaan. Kaiken tapahtumisen keskellä he näkivät Herran, joka hallitsee. Siksi he rukoilivat.

Jeesus – Pyhä palvelija

He kertoivat Herralle myös sen, mitä he tiesivät varmaksi Jeesuksesta. "Pyhä Palvelija" Jeesus oli synnitön. Jeesus oli Messias, jonka Jumala "oli voidellut". He uskoivat, että ristillä Jeesus oli täyttänyt Jumalan suunnitelman ja tahdon. He puhuivat rististä voittona.

Ylistyksen olemus

Asiat, jotka he tiesivät Jumalasta ja Jeesuksesta, synnyttivät heidän rukouksensa. He tiesivät, ketä ja millaista Herraa he rukoilivat. Ylistys on sen kertomista Jumalalle, millainen hän itse on. Heidän rukouksensa alkoi siis uskosta nousevalla ylistyksellä. Ilman uskoa ei ole ylistystä ja ilman ylistystä ei ole todellista rukousta. Rukouksessa ei ole pääasia, *mitä* rukoillaan, vaan *ketä* rukoillaan.

Sananjulistusta uhkien keskellä (29)

"Katso nyt, Herra, kuinka he meitä uhkailevat! Anna palvelijoillesi voimaa pelotta julistaa sanaasi."
(29)

Ylistystä seurasi pyyntö. Heidän ensimmäinen anomuksensa oli: "Katso heidän uhkauksiaan!" He tiesivät, että Jumala on kaikkivaltias, viisas ja kykenee muuttamaan ihmisten vihankin omaksi ylistykseksi. He tiesivät, miten heitä uhattiin. Ainoa asia, jonka he kykenivät tekemään, oli jättää nämä uhkaukset Herran käsiin. He eivät pyytäneet, että uhkailu loppuisi, eivätkä myöskään, että uhkauksia ei toteutettaisi. He eivät pyytäneet vapautusta niiden johdonmukaisista seurauksista: vainosta ja kuolemasta. Itse asiassa uhkailu jatkui ja sen seuraukset toteutettiin myöhemmissä vainoissa.

He jättivät uhkaukset Herran huoleksi ja välittömästi jatkoivat: *"Anna palvelijaisi kaikella rohkeudella puhua sinun sanaasi."* He siis pyysivät, että he voisivat jatkaa toimintaa, joka oli nostattanut vihamielisyyden heitä kohtaan. Heidän rukouksensa sisälsi ajatuksen: Jumala, auta meitä kaikesta huolimatta jatkamaan sen tekemistä, joka synnyttää ihmisten uhkauksia.

Näytä voimasi Herra! (30)

Pyynnön toinen osa paljastaa rukoilijoiden sydänten syvimmän kaipauksen: *"Ojenna kätesi, niin että sairaat paranevat, että tapahtuu tunnustekoja ja ihmeitä pyhän palvelijasi Jeesuksen nimessä."* (30)

Rukoilijat, jotka tuntevat sellaisen Jumalan ja sellaisen Jeesuksen kuin he, eivät halua paeta kärsimystä eivätkä säästyä evankeliumin julistamisen vaivasta. Heidän hartaimpana halunaan on, että Herran nimi tulisi kirkastetuksi jatkuvilla voitoilla. Herran nimen kunnian tähden he pyysivät uutta rohkeutta julistukseensa.

He olivat sanan varsinaisessa mielessä johdonmukaisia. He halusivat pysyä uskollisina totuudelle ja jäädä sen hallittaviksi. He eivät halunneet lähteä perääntymään. Heidän ainoa pelkonsa oli, että he pelon vuoksi jättäisivät tehtävänsä.

Välitön vastaus (31)

Vastaus tuli välittömästi. Ensiksi *"paikka vapisi"*. Herra vastasi tällä merkillä heidän vakuuttuneisuutensa Jumalan valtasuuruudesta. Maailmankaikkeuden Luoja vastasi järinällä: "Olen todellakin sitä, mitä uskotte minusta."

Meidän ei tarvitse olla huolissamme, jos meille ei tapahdu samanlaisia merkkejä. Mutta meillä on kaikki syy olla huolissamme, jos epäuskossa kiellämme ne ja väitämme, ettei Herra voisi tehdä samanlaista tänäänkin. Toisaalta aineellisten ja fyysisten merkkien etsiminen voi kertoa myös sydämemme paatumuksesta, kun emme näe hengellisiä ihmeitä keskellämme.

Pyhän Hengen uusi täyteys

Sen jälkeen rukoilijat täytettiin Pyhällä Hengellä. Kysymys ei ollut helluntain uusiutumisesta. Helluntai oli kertakaikkinen tapahtuma, joka ei voi uusiutua. Helluntaista alkoi armon aikakausi. Helluntai ei ollut pelkästään 24 tunnin vuorokausi. Se on yhä jatkuva armon "päivä". Nyt on helluntaipäivä. Helluntaiaamuna päivä alkoi sarastaa eikä armon aurinko ole vielä laskenut.

Nyt kysymys oli uudesta varustamisesta, uudesta täyttämisestä Pyhällä Hengellä. Pyhän Hengen työhön kuuluu yksi kaste, monia täyttämisiä ja jatkuva voitelu. Kaikki nämä ovat uusitamentillisiä ilmaisuja. Pyhää Henkeä täynnä oleva voidaan täyttää toistuvasti, niin että hän suorastaan "vuotaa" Henkeä. Pyhä Henki täyttää, jotta Herran oma voisi toteuttaa Herran antaman erityisen tehtävän. Seurakuntaan oli hiipinyt pelkoa. Pyhän Hengen uusi täyttävä työ pyyhki sen pois ja he saattoivat jatkaa rohkeasti Sanan julistamista.

Julistus Pyhän Hengen virrassa

Voimme antaa selkeän, rohkean ja rakkaudellisen todistuksen ylösnousseesta Kristuksesta vain, jos tunnemme, millainen Jumalamme ja hänen Poikansa on. Tehtävässä tarvitsemme myös jatkuvaa täyttymistä Pyhällä Hengellä. Kun olemme alamaiset Kristukselle ja rukouksessa panemme turvamme Jumalaan, meihin virtaa uusi Pyhän Hengen virta. Hänen voimassaan voimme julistaa evankeliumia.

”Rohkaisija” luopui omaisuudestaan 4:32–37

Evangeliumin voittokulku

Alkuseurakunta joutui pian syntymänsä jälkeen vihamielisten voimien keskelle. Golgatan ristin tapah-tumissa ja ylösnousemuksen aamuna sielunvihollinen oli kärsinyt murskatappion. Se tietää, että sen lopullinen joutuminen kadotukseen on vain ajan kysymys. Mutta tappion kärsineenäkin se haluaa vie-lä tehdä kaikkensa estääkseen Jeesuksen Kristuksen seurakunnan voitonmarssia.

Jeesuksen voitosta käsin seurakunta voi julistaa evangeliumin voittoa synnin, kuoleman ja saatanan vallasta. Pyhässä Hengessä vaeltavan seurakunnan tieltä pimeyden varustusten on pakko väistyä. Valheen ruhtinaan taktiikkana on pyrkiä pelottelemaan seurakuntaa ulkoisilla vaaroilla, jotta se jättäisi evangeliumin saarnaamisen. Evangeliumi on Jumalan voima ja jonka edessä saatana on voimaton.

Sielunvihollisen juonet

Kun ulkoinen vaino ja uhkakuvat ajoivat seurakunnan entistä lähemmä Herraa, sielunvihollinen tur-vautui uusiin juoniin. Se alkoi sotkea seurakunnan elämää sisältä käsin. Se pyrki ujuttamaan sen kes-kelle ulkokultaisuutta, eripuraa ja harhaoppeja. Lopulta se kävi myös okkultistisin keinoin seurakuntaa vastaan. Apostolien teot on kuvaus näistä toistuvista vihollisen hyökkäyksistä. Mutta ennen kaikkea se on kertomusta siitä, miten kerta toisensa jälkeen Pyhässä Hengessä vaeltava seurakunta sai voi-ton näistä pimeyden kavalista juonista.

Tänä päivänä seurakunta joutuu kaikkialla maailmassa kohtaamaan täsmälleen samat hyökkäykset kuin sen ensimmäinen sukupolvikin. Mutta myös tänään Herra, joka on sen kanssa, on väkevämpi kuin vihollisen valta. Pyhän Hengen johdattamiseen turvautuva seurakunta voi voittaa totuuden sanan voimalla kaikki valheen juonet. Ongelmat tulee kuitenkin aina käsitellä Jumalan Sanan mukaisesti, sil-lä Pyhän Hengen voiman ilmeneminen on sidoksissa kuuliaisuuteen Herran sanalle.

Seurakunnan sisäinen tila

Pimeyden uhkailuilla alkanut hyökkäys jatkui kohdistumalla seurakunnan yhteyttä ja puhtautta vas-taan. Luukas kuvaa ensin evangeliumin sanan synnyttämän seurakunnan sisäistä tilaa (32–37) ja sit-ten sen puhtauden ja yhteyden vaalimista (5. ja 6. luku).

Oliko omaisuudenyhteys virheratkaisu? (32)

Alkuseurakunnan omaisuudenyhteyteen on suhtauduttu kaksijakoisesti. On niitä, jotka pitävät sitä apostolien ensimmäisenä erehdyksenä. On myös niitä, jotka pitävät sitä jumalallisena järjestyksenä ja johdonmukaisena seurauksena helluntain Pyhän Hengen vuodatuksesta. Ne, jotka pitävät omaisuu-den yhteyttä virheenä, perustelevat väitettään muun muassa seuraavasti.

Heidän mukaansa alkuseurakunta odotti Jeesuksen paluuta jo yhden sukupolven kuluessa, joten omaisuudella ei ollut enää merkitystä. Totta on, että alkuseurakunta odotti Herran paluuta, niin kuin uskovien tulee tänäkin päivänä tehdä. Ellemme odota häntä, meidän hengellisestä elämästämme ei ole jäljellä kuin kuivuneita risuja. Mutta meillä ei ole mitään perusteita sille, että he olisivat odottaneet Jeesusta palaavaksi yhden sukupolven aikana. He odottivat häntä kaiken aikaa. Se on oikea asenne tänäänkin. Itse kertomuksessa ei ole sanaakaan, joka viittaisi siihen, että omaisuuden myynti olisi joh-tunut siitä syystä.

Kriitikkojen mielestä omaisuuden myynti johti myöhempään Jerusalemin seurakunnan köyhyyteen, jonka vuoksi jouduttiin suorittamaan keräyksiä kreikkalaisissa seurakunnissa. Mutta tällekin väitteel-le ei löydy uusitamentillista tukea.

Väitetään myös, että Ananiaan ja Safiran lankeemus valheeseen ja hellenistikristittyjen nurina vähän myöhemmin osoittavat omaisuudenyhteyden virheeksi. Mutta pikemminkin Ananiaan ja Safiran synty oli niiden periaatteiden rikkomista, joilta omaisuudenyhteys nousi. Hellenistien nurina taas johtui siitä, että periaatteita ei johdonmukaisesti noudatettu eikä suinkaan itse periaatteista.

On sitten niitä, jotka pitävät omaisuudenyhteyttä esimerkkinä epäviisaasta ja erottelemattomasta so-siaalihuollosta. Mutta kysymys oli kokonaan seurakunnan sisäisestä toiminnasta eikä yleisestä so-

siaalitoimesta. Omaisuuden yhteys oli vain ulkoinen ja näkyvä merkki hengellisestä yhteydestä, joka väistämättä esiintyy uudestisyntyneiden kesken.

Jotkut taas pitivät seurakunnan toimenpiteitä virheellisinä, kun he kuvittelevat, että meidän pitäisi rakentaa yhteiskunnan lainsäädäntö ja rakenteet niiden mukaisiksi. Mutta alkuseurakunnan omaisuuden yhteydessä ei ollut mitään sääntöihin tai vaatimuksiin perustuvaa. Kenenkään ei ollut pakko myydä omaisuuttaan, niin kuin Pietari myöhemmin Ananiaalle selkeästi osoitti. (5:4) Ne, jotka myivät, tekivät sen täysin vapaaehtoisesti. He olivat uudestisyntyneitä ihmisiä.

Ilman Pyhää Henkeä omaisuuden yhteys ei toimi

Varoituksen sana on tarpeen myös monille, jotka puolustavat tätä kertomusta. Sitä on aivan liian usein lainattu sellaisen ajattelun ja ideologian levittämiseen, joka ei lähde liikkeelle helluntaista ja Pyhän Hengen saamisesta. Kertomus ei sisällä mitään ihannetta siitä, millainen valtion tulisi olla. Suomen valtiota ei voi hallita vuorisaarnan periaattein. Vain jos jokainen suomalainen olisi uudestisyntynyt Jumalan lapsi, vuorisaarnasta voisi tulla maamme laki, mutta ei ennen sitä. Vuorisaarna on Jumalan valtakunnan perustuslaki. Siinä valtakunnassa ihmisellä täytyy olla elävä Pyhän Hengen osallisuus.

Koinonia eli yhteys (32–35)

"Koko uskovien joukolla oli yksi sydän ja yksi sielu. Kukaan ei pitänyt omanaan sitä, minkä omisti, vaan kaikki oli heille yhteistä. Apostolit todistivat voimallisesti Herran Jeesuksen ylösnousemuksesta, ja Jumalan armo oli heidän kaikkien osana runsain määrin. Kukaan ei kärsinyt puutetta. Ne, jotka omistivat tilan tai talon, myivät sen ja luovuttivat kauppasumman apostolien haltuun, ja näiltä jokainen sai rahaa tarpeensa mukaan." (32–35)

Luukas antoi yleiskuvan alkuseurakunnan jäsenten keskinäisistä suhteista. Uskovien yhteys oli suoranaista jatketta sille, mikä alkoi jo helluntaina. Pietarin helluntaisaarnan jälkeen todetaan:

"Ja he pysyivät apostolien opetuksessa ja keskinäisessä yhteydessä ja leivän murtamisessa ja rukouksissa." (2:42)

Nämä neljä asiaa olivat edelleen käytössä. Pyhän Hengen synnyttämä yhteys, josta kreikankieli käyttää sanaa *koinonia*, on tavattoman rikas ja syvä todellisuus. Ilmaisuihin "kaikki oli heillä yhteistä" kuvaa sitä parhaiten.

Yhteys Jumalan kanssa

Uuden testamentin suuri sanoma on, että Jumalan lapsella on yhteys Jumalan kanssa. Se merkitsee sitä, että kaikki on yhteistä Jumalan kanssa. Jumalan oma ja omaisuus on uskovan, ja uskovan oma on Jumalan. Siitä seuraa väistämättä, että myös uskovien keskinäinen oma on yhteistä. Kun Pyhän Hengen kaste liittyy ihmisen uuteen suhteeseen Kristukseen ja Kristuksen kautta Isään, niin se ilman muuta merkitsi uutta suhdetta uskovien keskinäisessä elämässä.

Yksi ruumis ja yksi Henki

On yksi ruumis ja yksi Henki. Yksi ruumis on Kristus ja kaikki Hänen omansa. Efesolaiskirje kuvaa yhteyden syntymistä: *"Yksi on Herra, yksi usko, yksi kaste! Yksi on Jumala, kaikkien Isä! Hän hallitsee kaikkea, vaikuttaa kaikessa ja on kaikessa. (KR 1938: Hän on yli kaikkien ja kaikkien kautta ja kaikissa.)"* (4:5,6)

Yksi Herra on Kristus, yksi usko yhdistää häneen, yksi kaste vedestä ja Hengestä liittyy uskovan sielun yhdeksi Kristuksen kanssa. Kristuksen kautta yhteyden lopputulos on se, että yksi Jumala ja kaikkien Isä on yli kaikkien ja kaikkien kautta ja kaikissa. Tätä on *koinonia*, yhteys, kun kaikki on yhteistä. Ihmiset pääsevät osallisiksi jumalallisesta luonnosta. He näkevät Jumalan valaisemin silmin. Heidän rakkautensa sykkii yhdessä Jumalan sydämen kanssa. He elävät Jumalan elämästä.

Tältä pohjalta nousi alkuseurakunnan omaisuuden yhteys. Se ei syntynyt yhteisistä päätöksistä vaan uudesta elämästä, joka omisti Herrassa jo kaiken. Siksi uskovat halusivat rakkaudessa jakaa omaansa.

Yhteyden voima (32)

Keskinäisen yhteyden voimakkuutta ilmentävät sanat: *"Koko uskovien (suurella) joukolla oli yksi sydän ja yksi sielu."* (32)

Keskeisintä ei ole se, että he myivät ja jakoivat omaisuuttaan, vaan se, että he olivat uskovia. Ihmisillä, jotka uskovat – sanan uusitamentillisessä merkityksessä, on uskon luonteesta johtuen väistämättä yksi sydän ja yksi sielu. Sana "uskovainen" väistämättä myös jakaa ihmiset niihin, jotka suostuvat Jeesuksen hallittaviksi ja kuuliaisiksi hänen opetuksilleen, ja niihin, jotka eivät niin tee.

Yksi sydän

Ilmaisu "yksi sydän" kertoo, mikä oli heidän tunne-elämänsä ja innoituksensa keskus. "Yksi sielu" ilmaisee taas uuden elämän dynaamisuuden. Yhteinen uskollisuus ja rakkaus Herraan hallitsi uskovia. He näkivät asiat samalla tavoin. Heillä oli yhteinen sisäinen tietoisuus ja sama liikkeellepaneva voima. Emme voi poimia kukkia tai hedelmiä puutarhasta, ellei kasveilla ole juuria. Emme voi millään luoda alkuseurakunnan yhteyden kaltaista kauneutta, ellei heidät liikkeelle pannut sydän ja elämä vaikuta myös meissä.

Epäitsekkyys

Alkuseurakunnan uskovien yhteys ilmensi kolmea periaatetta. Ensinnäkin he olivat epäitsekkeitä. *"Kukaan ei pitänyt omanaan sitä, minkä omisti"*. (32) Heidän ajattelutapansa oli muuttunut. He eivät toistaneet: "Tämä on minun, tämä kuuluu minulle, mitä minä tästä saan", koska he eivät ajatelleet enää sillä tavalla.

Yhteisöllisyys

Toiseksi heitä hallitsi yhteisöllinen tietoisuus. "Kaikki oli heillä yhteistä." Tämän päivän länsimaisia seurakuntia vaivaa yksilökeskeinen ajattelu ja toimintatapa. Kun jollakin seurakunnan jäsenellä on vaikeuksia, muut kokoontuivat keskustelemaan siitä, yrittivät olla osanottavia ja järjestivät tarvittaessa keräyksen puutteessa olevan hyväksi. Mutta alkuseurakunnan uskovat ajattelivat aivan eri tavalla. Heille kaikki oli yhteistä, ei vain omaisuus. *"Jos yksi jäsen kärsii, kärsivät kaikki muutkin jäsenet, ja jos yksi jäsen saa osakseen kunniaa, iloitsevat kaikki muutkin sen kanssa."* (1.Kor. 12:26)

Hengellinen todellisuus on ratkaisevan tärkeä

Kolmanneksi heitä hallitsi tietoisuus siitä, että hengelliset ovat ajallisia tärkeämpiä. Pyhän Hengen vaikutuksesta he pitivät omaisuutta toisarvoisena asiana. Voimme sanoa ehkä, että he eivät huolehtineet asioistaan. Niin maailmakin sanoo. Pelkäänpä, että sielunvihollinenkin on samaa mieltä. Mutta Pyhä Henki herätti heidän pyhän huolettomuutensa. He pitivät omaisuutta avoimella kämmenellä. He alistivat kaiken ajallisen hengelliselle eivätkä siksi sanoneet mitään omakseen.

Vapaaehtoisuus

Kaikesta tästä puuttui pakottaminen, velvoittaminen, säännöt ja vaatimukset. Sääntöjen moninaisuus kertoo hengellisen elämän taantumisesta. Heidät pani liikkeelle hengellinen voima, joka vaikutti vapaaehtoisen antamisen. Jakelu tapahtui tarpeiden mukaan. Aluksi sen suorittivat apostolit.

Yhteys luo julistuksen kaikupohjan (33)

"Apostolit todistivat voimallisesti Herran Jeesuksen ylösnousemuksesta, ja Jumalan armo oli heidän kaikkien osana runsain määrin." (33)

Seurakunnan yhteys heijastui laajemmalle. Seurakunnan epäitsekkyys, ykseys ja pyhä huolettomuus olivat ympäröiville ihmisille vahva todiste ylösnousemusjulistuksen totuudellisuudesta. Yhteys oli julistuksen kaikupohja. Sanalla oli voima, koska se tuli lihaksi seurakunnan elämässä.

Kehottaja Barnabas (36,37)

"Myös Joosef, Kyproksesta kotoisin oleva leeviläinen, jota apostolit kutsuivat Barnabakseksi – nimi merkitsee: rohkaisija – myi omistamansa pellon ja toi rahat apostolien jaettavaksi." (36,37)

Pyhän Hengen työ ilmeni Barnabaksen elämässä. Hän oli lisänimensä mukaisesti kehottaja, rohkaisija ja rinnalla kulkija. Tälle lahjakkaalle julistajalle ja myöhemmälle lähetyssaarnaajalle ei varsinaista

omaisuutta ollut se, mitä me nimitämme kiinteäksi omaisuudeksi. Myydessään peltonsa hän astui tielle, jolla ajallisissakin asioissa jäädään riippuvaisiksi vain Herrasta.

Parannukseen aihetta

Edellä kuvatut asiat voivat toteutua vain elävässä seurakunnassa. Juuri siksi meidän tulee tavoitella Jumalan seurakuntaan yhteyttä, jossa nämä asiat pääsevät toteutumaan. Sellaisessa yhteydessä ei Ananiaan ja Safiran valhe voinut elää pitkään. Sellaisessa yhteydessä Pyhä Henki kykeni löytämään vastauksen myös jakelussa syntyneisiin ongelmiin ja nurinoihin.

Moni ajattelee, että Luukkaan kuvaus alkuseurakunnasta oli ihannoiva, koska Paavalin kirjeissä puhutaan seurakuntien elämän moninaisista synneistä ja vääristymistä jo alkuseurakunnan aikana. Mutta Apostolien tekojen loppuosan kuvaus samaisesta Jerusalemin seurakunnasta suhteessaan Paavaliin on vähintäänkin masentava. Luukkaan kuvaus on totuudenmukainen. Hän ei suinkaan vähätellyt seurakunnan keskuudessa esiintyneitä ristiriitoja ja vaikeuksia. Alussa Jerusalemin seurakunnan elämää hallitsi Pyhän Hengen voimakas läsnäolo.

Toiset taas ajattelevat, ettei alkuseurakunnan kaltaiseen yhteyteen ole enää mahdollista päästä. Kuitenkin Pyhä Henki on sama tänäänkin. Alkuseurakuntakin muodostui aivan tavallisista ihmisistä. Ellei yhteys ole tänään mahdollista, se johtuu ensinnäkin siitä, että olemme menettäneet puhtauden, joka tekee valheen mahdottomaksi keskeisimmälle. Ja toiseksi sen syynä on, että olemme menettäneet Hengen yhteyden, jonka vallitessa voidaan myös vaikeat keskinäiset ongelmat voittaa. "Tuomion tulee siinä tapauksessa alkaa Jumalan huoneesta."

Jos mielimme päästä sen yhteyden kokemiseen, joka alkuseurakunnassa vallitsi, meidän on saatava uusi Pyhän Hengen täyteys. Silloin meitä eivät hallitse monet pykälät, vaan suuri rakkaus. Herätysten keskellä siitä on aina siellä täällä päästy osalliseksi, vaikka kokonaisuutena juuri tässä kristillinen seurakunta on surkeimmin epäonnistunut.

Käykäämme siksi rukoukseen, että Herra palauttaisi seurakuntansa ennalleen ja uudistaisi sen keskinäisen rakkauden. Käykäämme parannukseen keskinäisistä synneistämme. Tunnustakaamme ja hylätkäämme myös vääriä ajattelumme seurakunnan yhteyden luonteesta. Herra voi antaa meille enemmän, kuin mitä olemme olleet valmiit ottamaan vastaan.

Opiskelukysymyksiä:

1. Monet kansasta kuuntelivat iloiten Pietarin saarnaa, mutta ylipapisto ja saddukeukset närkästyivät puheesta. Miksikähän? (2; Vrt. 5:28) (Saddukeukset kielsivät ylösnousemuksen mahdottomana.)
2. Miten Pietarin ja Johanneksen kävi? (3) Mitä saarnan kuulleiden ihmisten keskuudessa tapahtui? (4)
3. Millaiseen vaikeuteen kansan johtajat törmäsivät Pietaria ja Johannesta kuulustellessaan? (7, 9, 14, 16)
4. Millaisella asenteella Pietari ja Johannes kohtasivat johtajien vihamielisyyden? (8–13)
5. Luettele kolme asiaa, joilla jakeessa 13 kuvataan Pietaria ja Johannesta. Mitä sanottavaa niillä on meille tänään?
6. Millaiseksi Pietari kuvaa Jeesuksen jakeessa 12?
7. Onko mahdollista pelastua jollain muullakin tavalla kuin uskomalla Jeesukseen? (12)
8. Onko se totta myös meille, mitä Pietari ja Johannes sanoivat jakeissa 19 ja 20? (Vrt. 5 : 27–32)
9. Ketä sinä kuuntelet törmätessäsi hankalaan tilanteeseen? (19)
10. Miten johtajat menettelivät Pietarin ja Johanneksen asiassa? (21 ja 5:40)
11. Mitkä neljä asiaa Pietari ja Johannes tekivät, kun johtajat olivat kieltäneet heitä julistamasta evankeliumia? a) 4:23, b) 5:41, c) 4:24, d) 5:42
12. Seurakunnan rukous alkoi Herran olemusta kuvailevalla ylistyksellä. Mitä he kertoivat Herrasta? (24, 25)
13. Mitä opettaa rukouksesta se, että seurakunta rukoillessaan lainasi Raamatun kohtia ja sovelsi niitä käsillä olevaan tilanteeseen? (25–28)
14. Mitä kolmea asiaa rukoileva seurakunta pyysi Herralta? (29, 30) Oliko niiden joukossa pyyntöä päästä vapaaksi vainon uhasta?
15. Millainen oli Herran vastaus? (31)
16. Millaista oli luonteeltaan alkuseurakunnan yhteys (*koinonia*)? (32)

17. Mihin perustui omaisuuden yhteisomistus? (32)
18. Millainen siunaus oli seurakunnan hengellisellä ykseydellä? (33)
19. Millä tavalla alkuseurakunnan keskellä toteutettiin diakoniaa? (34,35) Mikä oli sen liikkeellepainevoima? (Vrt. 5:4)
20. Millaisesta sydäimestä lähti Barnabaan toiminta? (36–37)
21. Miten seurakunnan taloudenhoidon tulee tapahtua? (36,37)

Portti Jumalan valtakuntaan on avoin mutta ahdas 5:1–16

Tuomio ja siunaus

Seurakuntaa kohtasi nyt uusi vaara, mutta sen voitollinen torjuminen antoi uuden osoituksen Pyhän Hengen voimasta. Traaginen ja pelottava kertomus Ananiaasta ja Safirasta johtaa kuvaukseen, miten kaikki apostolien luo tuodut sairast parannettiin. Herra itse oli Pyhän Hengen kautta läsnä seurakunnassaan. Hän vaikutti sekä tuomion että siunauksen. Ensimmäistä kertaa kirkkokuri jouduttiin ottamaan käyttöön. Syy oli Ananiaan ja Safiran synti. Kirkkokuri tapahtui Jumalan suorana, nopeana ja kauhistuttavana tuomiona. Lopputuloksena syntyi seurakunnan sisä – ja ulkopuolella uutta pelkoa ja sen vaikuttamaa uutta voimaa.

Sisältä nouseva uhka (1–5)

"Muuan Ananias–niminen mies myi yhdessä vaimonsa Safiran kanssa maatilan, mutta pani vaimonsa tietten osan kauppahinnasta syrjään. Loput hän luovutti apostolien haltuun. Silloin Pietari sanoi: 'Ananias, miksi olet antanut sydämesi Saatanan valtaan (KR 1938: miksi on saatana täyttänyt sinun sydämesi)? Miksi yritit pettää Pyhää Henkeä ja jättää maatilan hinnasta osan itsellesi? Tilahan oli sinun, kun et vielä ollut myynyt sitä, ja sinun olivat myös rahat, kun sen myit. Kuinka saatoit ryhtyä tällaiseen tekoon? Et sinä ole valehdellut ihmisille, vaan Jumalalle.' Nämä sanat kuullessaan Ananias lyyhistyi kuolleena maahan, ja kaikki, jotka olivat tätä kuulemassa, joutuivat kauhun valtaan (KR 1938: suuri pelko valtasi kaikki, jotka sen kuulivat)." (1–5)

Ananiaan ja Safiran synti tapahtui seurakunnan yhteyden sisällä. He olivat jo aiemmin liittyneet Jerusalemin seurakunnan muodostaneiden uskovien joukkoon. Seurakuntaa ei ole koskaan voitu turmella ulkoapäin tulevalle painostukselle eikä vainolla. Sen sijaan sen sisältä nousseet vaarat ovat yhtenäisesti tuottaneet sille vahinkoa ja haittaa.

Ulkokultaisuuden synti (4)

Ananiaan ja Safiran synti ei ollut siinä, että he olisivat kieltäytyneet antamasta uhria. Heidän antoivat osan myymänsä maatilan hinnasta. Syntiä ei ollut myöskään se, etteivät he antaneet koko hintaa. Edellä totesimme, että alkuseurakunnan yhteisomistus ei perustunut sääntöihin, vaan oli kokonaan vapaaehtoista. Se nousi uskovia hallinneesta hengellisestä elämästä. Kun Ananias ja Safira pitivät osan maatilan hinnasta itsellään, he eivät tehneet mitään väärää. Heidän syntinsä oli siinä, että he teeskentelivät lahjoittaneensa seurakunnalle koko summan. Se oli ulkokultaisuuden syntiä, yritystä näyttää sellaiselta, mitä ei todellisuudessa ole. Se oli yritystä antaa kuva sellaisen tekemisestä, mitä he eivät kuitenkaan olleet tehneet. Heidän syntinsä oli siis valehtelua, niinkuin apostoli sitä nimitti: *"Et sinä ole valehdellut ihmisille, vaan Jumalalle."* (4)

Jeesus ei siedä valheellisuutta

Jos kirkkokuri tänään olisi samaa kuin alkuseurakunnassa, moni seurakuntalainen kuolisi jumalanpalveluksissa virsiä veisatessaan, koska hänen suulla laulamansa ei olekaan totta hänen elämässään. Juuri ulkokultaisuus teki Jeesuksen aina vihaiseksi ja sai hänet lausumaan ankarimmat tuomionsa. Rehellisyys ei synnytä Jumalan vihaa, vaikka se näyttäisi lähes Jumalan pilkkaamiselta niin kuin esimerkiksi Jobin huutaessa ahdistustaan. Jeesus ei liioin tullut kärsimättömäksi, vaikka Martha lähes syytti häntä Lasaruksen kuoleman jälkeen. Rehellisille epäilijöille Herralta riittää kärsivällisyyttä. Mutta hän, joka sanoi: "Minä olen totuus," ei ole koskaan tehnyt rauhaa valheellisuuden kanssa.

Ajallinen iankaikkisen sijasta

Ananiaan ja Safiran syntiä on tarkasteltava myös sen valossa, mitä edellä kerrottiin uskovien keskinäisestä sydämen yhteydestä. Ananiaan ja Safiran valheen motiivi oli itsekkyyks, kun seurakunnassa vallitsi rakkaus. Sen menetelmä oli pimeys, kun uskovat elivät Jumalan valossa. Se etsi ajalliseen

omaisuuteen perustuvaa tyydytystä ja turvallisuutta, kun seurakunta omisti turvan ja täyteen iankaikkisen elämän osallisuudesta.

Rakkauden ilmapiiriin keskellä he sallivat saatanan täyttää sydämensä. He etsivät omaa etuaan eivätkä Jumalan tahtoa ja veljien hyvää. Valon keskellä he vaelsivat pimeydessä ja valitsivat menetelmäkseen petoksen. He valitsivat uskossa ja Pyhässä Hengessä heille tarjolla olleen elämän täyteen sijasta ajallisen omaisuuden säilyttämisen. He tarrautuivat maalliseen hengellisen kustannuksella.

Hirvittävä hinta

Totuudesta luopumisen hinta on aina todellisen elämän menettäminen. Valheella hankitulla voitolla ei ole todellista ostovoimaa. Pidättäessään itselleen osan omaisuudestaan he menettivät senkin, mitä he kuvittelivat voittavansa. Koko heidän ajallinen omaisuutensa meni, kun he olivat sen vuoksi valmiit menettämään tärkeimmän: Pyhän Hengen elämän rikkauden.

Seurakunnan puhtaus

Kirkkokurin toimeenpano oli yliluonnollista. Mutta eräässä merkityksessä se oli luonnollista seurakunnassa vallinneessa uuden elämän ilmapiirissä. Sillä mikä on luonnottomampaa kuin epäpuhtaudessa elävät ihmiset Kristuksen nimeen otetussa seurakunnassa. Seurakunnan puhtaus oli Ananiaan ja Saffiran kuoleman tausta. Seurakunta oli Pyhän Hengen käytössä. Seurakunnan ilmapiiri oli täynnä pyhyiden liekin voimaa. Siksi sen keskellä paljastui ja tuli lyödyksi sellainen, jonka huulet puhuivat avokätisyydestä, mutta jonka sydämessä asui valhe.

Kertomuksessa ei pysäytä vain avioparin kuolema vaan erityisesti seurakunnan pyhyys ja puhtaus. Tuo vielä suhteellisen pieni uskovien joukko oli Kristuksen ruumis, hänen tahtonsa ilmoituksen väline ja hänen tahtonsa toteuttaja. Sitä hallitsi Pyhän Hengen rakkaus, se vaelsi hänen valossaan ja hänen elämänsä oli sen voimanlähde.

Jumalan toimi (4–6)

Pietarin motiiveissa ei ollut mitään epäselvää. Hän ei mielistellyt rikasta Ananiasta. Kristusta palvellessaan hän oli antautunut kokonaan Pyhän Hengen käyttöön. Siksi hänen sanoissaan oli äärimäistä suoruutta. Pietari ei sanonut sanaakaan Ananiaan kuolemasta. Tuomio ei tapahtunut kirkollisten viranhaltijoiden oikkujen perusteella. Ananiaan kuolema oli Jumalan toimi. Todennäköisesti kaikkein yllätynein asian saamasta käänteestä oli Pietari itse.

Seurakunnan puhdistaminen

Kysymys oli seurakunnan puhdistamisesta. Kirkkokurilla pyyhittiin syrjään mies, joka saastuttamalla seurakunnan puhtauden olisi turmellut sen yhteyden ja halvaannuttanut sen voiman. Usein kysytään, miksi tämä ei jatkunut seurakunnassa. Jos seurakunta olisi kokonaisuutena jatkanut elämistä pyhyiden ilmapiirissä, niin samanlainen kirkkokurikin olisi voinut jatkua. Seurakunnasta on tullut pelottavan heikko kurin käytössä. Aivan liian helposti on seurakunnan yhteyteen otettu ihmisiä, jotka eivät siihen kuulu. Tänäkin päivänä Jumalan kansan suurin kirous on "sekakansa" sen seassa.

Joko Ananias tai Pyhä Henki lähtee (11)

Tapahtuma vaikutti laajalle ja syvästi: *"Kauhu (KR 1938: suuri pelko) valtasi koko seurakunnan ja kaikki jotka tästä kuulivat."* (11)

Tänä päivänä korostamme usein iloa ja rakkautta seurakuntayhteyden tuntomerkkinä. Mutta seurakunnassa tulee vallita myös pyhä pelko sen puhtauden tähden. Joko Ananias tai Pyhä Henki lähtee seurakunnasta. Molemmat eivät voi olla yhdessä. Kunpa Pyhä Henki saisi viedä meidät vakavaan itsetutkisteluun, etteikö ehkä vain meidän virrenveisuumme ja puheemme osoittaudu ulkokultaisuudekseen kauheimmaksi jumalanpilkkaksi.

Avoin mutta ahdas portti seurakuntaan

Pelko levisi myös seurakunnan ulkopuolelle. Eräässä merkityksessä seurakunnasta tulee aina puhua "kirkkoäitinä", jolla on avoin syli ottamaan vastaan kadonneita ja eksyneitä. Mutta toisaalta sen tulee olla niin pyhä, että sen ovella on todella pantava synti pois, tehtävä parannus. Kaste Kristukseen on portti seurakuntaan. Kasteessa syntinen olemus hukutetaan Kristuksen kuolemaan ja se nousee uuteen ylösnousemuselämään Kristukseen liitettynä. Kasteensa sisältöön uskovien tulee päivittäin hylä-

tä synti, joka niin helposti kietoutuu meihin. Kastetun tulee elää päivittäisessä parannuksessa ja turvata Jumalan armoon. Maailmankin tulee tietää, että seurakunnassa vallitsee totuus ja että siellä eletään Pyhän Hengen yhteydessä. Maailma ei tänään pelkää seurakunnan läsnä ollessa, koska seurakunta on päästänyt sisäänsä epäpuhtautta.

Puhtauden voima (12–16)

Seurauksena tapahtumasta oli yhä suurempi Pyhän Hengen voiman ilmeneminen: *"Apostolien kätten kautta tapahtui kansan keskuudessa monia tunnustekoja ja ihmeitä. Uskovat pitivät yhtä ja kokoontuivat Salomon pylväikössä; kukaan muu ei rohjennut liittyä heidän seuraansa. Mutta kansa piti heitä suuressa arvossa, ja Herraan uskovien määrä kasvoi yhä, niin miesten kuin naistenkin."* (12–14)

Aivan erityinen voima näkyy jatkosta: *"Ihmiset toivat sairaita kaduille ja panivat heidät vuoteille ja parrille, jotta Pietarin kulkiessa ohi edes hänen varjonsa koskettaisi jotakuta heistä. Myös Jerusalemin ympärillä olevista kaupungeista tuli ihmisiä suurin joukoin. He toivat mukanaan sairaita ja saastaisten henkien vaivaamia, ja kaikki nämä tulivat terveiksi."* (15,16)

Itämaiseen tapaan kuului välttää sellaisten ihmisten varjoakin, joiden pahaa vaikutusta haluttiin välttää. Päinvastoin hyvää vaikutusta jakavien ihmisten varjoon kiiruhdettiin. Pietarin varjoon suhtautuminen kertoi, kuinka suuren voiman kansa ymmärsi seurakunnassa asuvan ja vaikuttavan.

Parantava puhtaus

Alkuseurakunnan joillakin jäsenillä oli parantamisen armolahjoja, ja he käyttivät niitä rohkeasti. Jokainen sairas ja saastaisen hengen vaivaama parannettiin. Parantava voima ei voi päästä vaikuttamaan, ellei seurakunta ole puhdas. Seurakuntien ja kirkon tulisi kohdata tämä tosiasia. Olemmeko menettäneet seurakunnan puhtauden myötä myös voiman, joka kykenee parantamaan niin ruumiillista, henkistä kuin hengellistä sairautta? Raamattu ei edellytä parannettavalta ihmiseltä erityistä uskoa siihen, että hän parantuisi. Yksityisinä uskovina taas joudumme kysymään, elämmekö todella totuudessa ja puhtaudessa omassa vaelluksessamme.

"Jos me vaellamme valossa, niin kuin Hän on valossa, meillä on yhteys keskenämme, ja Jeesuksen Kristuksen hänen Poikansa veri puhdistaa meidät kaikesta synnistä." (1. Joh. 1:7)

Kuluttava ja parantava tuli

Tapahtumasarja alkoi tuhosta ja päättyi parantamiseen, mutta vaikuttava voima oli molemmissa sama. Taivas ja helvetti ovat olemukseltaan samaa Jumalan pyhyiden ja rakkauden tulta. Riippuu ihmisestä muodostuuko Jumalan läsnäolo hänelle taivaaksi vai helvetiksi.

"Kuka meistä voi asua kaikkinelevässä (KR1938: *kuluttavassa*) tuleksa, kuka meistä kestää ikuisten liekkien poltetta? Se, joka elää vanhurskaasti ja puhuu oikein." (Jes. 33:14,15)

Puhdas ihminen on väkevä. Kristuksen lahjavanhurskaudessa täydellisen puhtauden saanut uskova tarvitsee pyhitystä, elämän puhtautta. Hän tarvitsee jatkuvaa Jeesuksen veren puhdistusta täytyäkseen Pyhällä Hengellä. Pyhällä Hengellä täytetty on puhdas. Pyhällä Hengellä täytetty on se, joka on kuuliainen Jumalan sanan valolle, jonka hän on saanut.

Vapauteen enkelin avaamista ovista 5:17–42

Ensimmäinen vaino

Olemme edelleen alkuseurakunnan elämän alkuvaiheissa. Tällä kertaa kohtaamme ensimmäisen selkeän vainon. Kristinuskoon kohdistunut vastustus sai uutta voimaa, jonka ilmeisenä vaikuttimena oli epätoivon synnyttämä rohkeus. Kansan johtajat olivat pelkkää kysymysmerkkiä nähdessään seurakunnan Jerusalemissa saavuttamat voitot. Heidän hämmennystään ja seurakunnan kasvunopeutta kuvaa ylimmäisen papin sana Pietarille. Hän ei totisesti sanonut sitä kohteliaisuudesta apostolia kohtaan: *"Me kielsimme jyrkästi teitä opettamasta sen miehen nimessä. Mutta nyt koko Jerusalem on täynnä teidän oppianne ja te yritätte panna sen miehen kuoleman meidän syyksemme."* (28)

Johtajat huolestuivat syvästi seurakunnan kasvusta ja kansan keskuuteen levinneestä oikeasta käsityksestä Jeesuksen kuoleman luonteesta: "te yritätte panna sen miehen kuoleman meidän syyksemme."

Tapahtumien kulku

Ylipappi kannattajineen joutui kiihkon valtaan ja vangitutti koko apostolien joukon. (17–18) Yöllä Heran enkeli avasi kuitenkin vankilan oven ja antoi apostoleille tehtävän jatkaa julkisesti "elämän sanan" julistamista. (19–20) Aamulla kokoontui Sanhedrin koko laajuudessaan käsittelemään asiaa. Seurakunnan vaikutus oli saanut niin suuret mittasuhteet, että mielenkiinto asian käsittelyyn oli todella suuri. (21)

Neuvosto joutui hämmennyksiin, kun kävi ilmi, etteivät apostolit olleetkaan tarkasti vartioidussa vankilassa vaan temppelissä julistamassa sanaa. (22–25) Apostolit tuotiin sieltä neuvoston eteen. (26) Esi-tettyihin syytteisiin Pietari vastasi rohkeasti julistamalla apostolien tottelevan Jumalaa eikä ihmisiä. Hän kertasi tiivistetyssä muodossa uskon perusasiat. (29–32) Vastaus synnytti neuvostossa lynk-kausmielialan, jonka Gamalielin neuvo sai hillityksi. (33–39) Apostolit päästettiin pieksennän ja uhkai-lun jälkeen kuitenkin vapaiksi. (40–42) *"Apostolit lähtivät neuvostosta iloisina siitä, että olivat saaneet kunnian kärsiä häväistystä Jeesuksen nimen tähden."*

Neuvosto (21)

Ylipappi saddukealaisen puolueensa kanssa otti apostolit kiinni. Sitten kutsuttiin kokoon Sanhedrin asiaa käsittelemään. Se jakaantui kahteen osaan. Pienempään Sanhedriniin, joka muodostui yksin-omaan saddukeuksista ja joka myös todellisuudessa käytti sitä rajoitettua valtaa, jonka Rooma oli sil-le antanut. Jae 21 nimittää sitä "neuvostoksi". Suurempaan osaan, jota nimitetään "israelin vanhinten kokoukseksi", kuului myös fariseusten puolueen edustajia. Vain todella suurissa asioissa koko Sanhedrin kutsuttiin kokoon. Nyt molemmat olivat koolla, mikä kertoo seurakunnan muodostuneen todelli-seksi ongelmaksi Jerusalemissa. Kokouksen ilmapiiri oli sähköinen: "Nyt koko Jerusalem on täynnä teidän oppianne."

Vastustuksen luonne (28)

Vastustuksen oli synnyttänyt kateus. Kansan johtajat tajusivat, että jos seurakunta vielä leviää kau-pungissa, heidän oma arvovaltansa joutuisi vaakalaudalle. Ylimaallinen hengellinen kuninkuus oli kaikkialla tunnettavissa ja syrjäyttämässä heidän valtaansa. Kateuteen liittyi viha. Johtajat eivät ym-märtäneet uutta liikettä. He eivät kyenneet selittämään, miten se yhä levisi, vaikka he olivat sen johta-jan ristiinnaulinneet.

Gamalielin neuvo (38–39)

"Gamaliel sanoi: 'Annan teille nyt tämän neuvon: jättäkää nämä miehet rauhaan, antakaa heidän olla. Jos tämä heidän ajamansa hanke on lähtöisin ihmisistä, se kukistuu itsestään. Jos se taas on Juma-lasta, te ette pysty heitä kukistamaan. Pitäkää varanne! Entä jos te taistelettekin itseään Jumalaa vastaan?' Gamalielin puhe saavutti vastakaikua." (39–39)

Neuvosto käytti uhkailua ja painostusta, mutta päättyi Gamalielin, arvostetun fariseuksen ja oppineen, neuvosta varovaisuuteen, vaikka sitten vastoin omaa päätöstään pieksätti apostolit. Seurakunnan nä-kökulmasta Gamalielin neuvo oli erinomainen. Se antoi seurakunnalle lisääikää kasvaa ja vahvistua ennen vainojen täyttä puhkeamista. Vastustuksen näkökulmasta neuvo oli heikko. Todellista voimaa ei edusta se, että annetaan asioiden jäädä ajelehtimaan ja seurataan, mihin lopulta kulkeudutaan. Vahvuutta olisi edustanut se, että neuvosto olisi halunnut kohdata ja tutkia kysymyksen siitä, mikä voima uskovissa vaikutti.

Sekä ennen kääntymistään että sen jälkeen Tarsoksen Saul oli selvästi älyllisesti rehellisempi, joh-donmukaisempi ja voimakkaampi kuin opettajansa Gamaliel. Uskollisena asenteilleen Saul lähti ensin murskaamaan kristillistä liikettä. Mutta kun hän joutui kohtaamaan sen sisäisen salaisuuden, hän taju-si, että ainoa oikea tie oli korottaa Jeesusta Kristusta jopa kärsimykseen ja vaivannäköön asti.

Neuvoston vastustus nousi pääosin saddukealaisesta järkeisuskosta ja yliluonnollisen kieltämisestä. Törmätessään yliluonnolliseen se joutui hämmennykseen, ei kyennyt kohtaamaan ongelmaa, vaan jäi seuraamaan tapahtumien kehitystä.

Elävä usko nostaa vastustuksen (28)

Alkuseurakunnan tila erosi tämän päivän tilanteesta suuresti. Se täytti kaupungin opetuksellaan. Elävä kristillisyys nostattaa aina vastustusta. Ellei mitään vastustusta esiinny, meidän on syytä kysyä, miten seurakunnan elämän on käynyt. Vastustuksen muodot vaihtelevat, mutta sen henki on sama kuin alkuseurakunnassakin. Se nousee kolmesta lähteestä. Se kumpuaa ensiksikin saddukealaisuudesta eli ihmisen uskosta omaan järkeensä ja kokemukseensa, toiseksi sinänsä oikeaoppisesta ja Raamatun totuutta korostavasta farisealaisuudesta, jossa uskonnolliset muodot korvaavat elämän. Apostolien tekojen jatkossa tulemme näkemään kolmannen vastustuksen lähteen: shamanistisen uskonnollisuuden, joka pimeyden yliluonnollisin voimin nousee seurakuntaa vastaan.

Kuuliaisuus Jumalalle (29)

Miten seurakunta saattoi jatkaa voittokulkuaan tällaisten vastavoimien keskellä? Apostolit toimivat ja seurakunta toimi periaatteen mukaan, jonka he ilmaisivat: *"Ennemmin tulee totella Jumalaa kuin ihmisiä."* (29)

Sana totella, jota alkukieli tässä käyttää, on verrattain harvinainen. Se ei ilmaise mitään muuta kuin todellista, ehdotonta ja vastaan sanomatonta alamaisuutta.

Pietarin puolustus (30–32)

"Meidän isiemme Jumala on herättänyt kuolleista Jeesuksen, jonka te ripustitte ristinpuulle ja murhasitte. Jumala on korottanut hänet oikealle puolelleen Ruhtinaaksi ja Pelastajaksi (KR 1938: Päämieheksi ja Vapahtajaksi) johdattaakseen Israelin kääntymykseen (parannukseen) ja antaakseen sille synnit anteeksi. Me olemme kaiken tämän todistajat – samoin Pyhä Henki, jonka Jumala on antanut niille jotka häntä tottelevat." (30–32)

Lyhyessä puolustuspuheessaan Pietari korosti kolmea asiaa Jumalasta. Jumala herätti Jeesuksen; Jumala korotti Jeesuksen oikealle puolelleen; Jumala antoi Pyhän Henkensä niille, jotka ovat hänelle kuuliaisia. Näistä kolmesta syystä apostoleilla ei ollut muuta vaihtoehtoa kuin olla täysin kuuliaisia Jumalalle. Nähdäksemme Pietari vastauksen koko rikkauden meidän on korostettava sen jokaista sanaa erikseen.

Meidän täytyy totella Jumalaa (29)

Apostolien vastaus: *"Ennemmin tulee totella Jumalaa kuin ihmisiä,"* sisältää ajatuksen: "Meidän täytyy totella Jumalaa". On kysymys sellaisten ihmisten puheesta, jotka ovat päässeet yhteyteen Jumalan kanssa ja ovat sysänneet elämästään pois kaikki muut auktoriteetit. Kysymys ei ole siitä, että meidän pitäisi huomioida häntä, kannattaa häntä, omaksua teorioita hänestä, tai puolustaa hänen olemassaoloaan. Kysymys on tottelemisesta. "Meidän täytyy totella Jumalaa." Kysymys ei ole siitä, että meidän pitäisi, vaan että meidän täytyy. Kaikki nämä ihmiset ovat meitä vastaan, mutta "Meidän täytyy". Meidät vangitaan, mutta "Meidän täytyy". He eivät yrittäneet saada toisia kantamaan omaa vastuutaan, vaan he ottivat taakan omille harteilleen.

Siunauksen tie (29)

Siinä määrin kuin tänä päivänä seurakunta ja yksityiset uskovat sanovat samalla tavalla, voi myös tapahtua samaa kuin alkuseurakunnassa. Kun sanomme "Meidän täytyy totella Jumalaa" ja tarkoitamme sitä, kestämmme vastustavien voimien paineissa. Voitamme ihmissuosion etsimisen salakuopan ja kompromissien tekemisestä aiheutuvan halvaustilan. Seurakunnan suurin vaara ei ole koskaan ollut sen kohtaama salakavalinkaan vastustus, vaan sen tottelemattomuus Jumalaa kohtaan. Kuuliaisuus Jumalalle on seurakunnan siunauksen tie.

Todistaminen (32)

Näemme kertomuksestamme myös, mitä todistaminen tarkoittaa. Pietari sanoi: *"Me olemme kaiken tämän todistajat – samoin Pyhä Henki, jonka Jumala on antanut niille, jotka häntä tottelevat."* (32)

Todistaminen ei ole pelkästään sitä, että joku puhuu. Moni puhuja ei todista ja moni todistaja ei puhu. Todistaja on marttyyri. Marttyyri on tunnustaja, joka ei todista vain sanoin, vaan myös elämällään. Todistaja itse on näyttö ja todiste Jumalan työstä. Pietari sanoi neuvostolle asiallisesti: "Me olemme to-

distajia; katsokaa, mitä me olemme". Seurakunnan voima on sen näyttö Jumalan evankeliumin voimasta uskovien elämässä.

Pyhä Henki voimana

*"Me olemme...todistajat – samoin **Pyhä Henki**."* Seurakunnan voima on viime kädessä Pyhä Henki. Emme voi tehdä mitään todellista vaikutusta ihmisiin heidän pelastukseensa, ellemmme elä yhdessä Pyhän Hengen kanssa. Mutta hänen kanssaan seurakunta voi ilon ja ahdistuksen päivinä edetä Jumalan kanssa voitosta voittoon.

Opiskelukysymyksiä:

1. Mikä oli Ananiaan ja Safiran synty? (1–3) Entä sen motiivi?
2. Miksi ulkokultaisuus sai niin ankaran tuomion? (5,9,10) Kuka toimi tuomarina? (5)
3. Mitä tuomion toimeen panosta seurasi? (11,12,14,16)
4. Miten tänä päivänä pitäisi varjella seurakunnan puhtautta?
5. Luettele herätyksen edellytyksiä? (12,13,16)
6. Mistä ylipappien kiihko johtui ja mihin se johti? (17,18) Oletko sinä joutunut kokemaan kateuden valtaa elämässäsi? Miten kateuden voi voittaa?
7. Mitä Herran enkeli käski apostolien tehdä? (19,20) Oletko sinä kokenut Herran vapauttavaa voimaa ja sen pohjalta saanut uutta tehtävää?
8. Miksi apostolit menivät jälleen temppeliin ja alkoivat julistaa evankeliumia siellä, vaikka se oli vaarallista? (21)
9. Keille apostolien vankilasta vapauttaminen oli tarkoitettu merkiksi? (24,27)
10. Kuinka laajalle alkuseurakunnan julistus oli levinnyt? Mikä oli vastustajien silmissä heidän julistuksensa ydin? (28)
11. Kummalle puolelle sinä asetut, kun Jumalan tahto ja ympäröivien ihmisten mielipiteet joutuvat törmäyskurssille? (29)
12. Mikä on evankeliumin ydin? (30,31)
13. Keille Pyhä Henki annetaan? (32)
14. Mitä ihmiset, jotka eivät tee parannusta, haluavat tehdä Jeesukselle ja hänen seuraajilleen? (33)
15. Mikä oli Gamalielin neuvon sisältö? (38,39) Oliko se viisas?
16. Mistä apostolit iloitsivat? (41)
17. Mitä he tekivät vastustuksesta huolimatta? (42)

Diakonit kutsutaan palvelutehtävään ja Stefanos kärsii marttyyrikuoleman 6:1–7

Tarpeisiin vastaava seurakuntajärjestys

Luvun kuusi alkujaetta kuvaa ensimmäistä organisointia seurakunnassa. Uusi Testamentti sisältää yleisperiaatteet siitä, millainen seurakunnan järjestyksen tulee olla, mutta ei mitään yksityiskohtia. Ne saavat vaihdella olosuhteista riippuen. Vain se, mikä on muuttumatonta, on ilmoitettu. Jaksomme kuvaama järjestäytyminen ei ollut lopullinen tai täydellinen. Se pyrki vastaamaan välittömiin tarpeisiin.

Organisoinnin syy (1)

Juutalaisista muodostunut Jerusalemin seurakunta jakautui arameaa puhuviin heprealaisiin ja kreikkaa puhuviin hellenisteihin jäseniin. Molemmat olivat juutalaisia, mutta erottuivat toisistaan selvästi kieleltään ja ajattelutavaltaan. Apostolit suorittivat avustusten jaon seurakunnan köyhille jäsenille. Kreikkaa puhuneita leskiä tässä avustustoiminnassa joko laiminlyötiin tai he kokivat tulleen laiminlyödyiksi. Siksi seurakunnan toiminta tuli järjestää uudelleen.

Eripuraisuus ja lahko

Apostolien teot eivät suinkaan tarjoa kuvaa täydellisestä tai synnittömästä alkuseurakunnasta. Ihmisiä toisistaan erottavat väliseinät vaikuttivat edelleen. Kuitenkin kaikenlaiset esimerkiksi kielestä, kansallisuudesta, koulutustasosta, sukupuolesta tai varallisuudesta aiheutuvat erot olisivat voineet menettää Kristuksessa merkitystään. Tämä jakaantuminen eri ryhmiin ei johtunut siitä, että osa seurakunnan jäsenistä olisi joutunut harhan valtaan ja olisivat perustaneet seurakunnan yhteyden ulkopuolelle vetäytyneen eriseurauksen tai lahkon. Kysymys oli eripuraisuudesta.

Yksi seurakunta

Kristuksen kirkossa eli maailmanlaajuisessa kristillisessä seurakunnassa ei ole lahkoja – harhaoppeihin perustuvat lahkot eivät kuulu siihen, vaikka ne olisivatkin seurakunnan sisältä syntyneet. Kristillisen seurakunnan sisällä on kyllä paljon eripuraisuutta. Eripuraisuus on kuin särö, lahko taas pala, joka on reväisty pois. Voimme kaikista sosiaalista syistä syntyneistä jännitteistä, ristiriidoista, ja jakautumista huolimatta tunnustaa uskovamme yhteen seurakuntaan. Eroavuuksienkin vallitessakin on olemassa yksi kaste, yksi Herra, yksi usko, ja yksi Jumala, joka yhdistää Kristuksen ruumiin.

Kristillinen ratkaisumalli (2–6)

Seurakunta valitsi seitsemän miestä, jotka nimistä päätellen olivat kaikki kreikkaa puhuvia hellenistejä, joukossa jopa yksi juutalaisuuteen kääntynyt kreikkalainen. Seurakunta osoitti voimansa siinä, että se valitsi avustustoimintaa hoitamaan juuri kreikkaa puhuvia, joiden joukosta nurina oli noussut. He eivät saaneet tehtäväkseen avustustoimintaa ainoastaan hellenistien, vaan myös heprealaisten parissa. Tämä on kristinuskon hengen mukaista. Seurakunta voittaa ennakkoluulot siten, että se antaa kunnian ja velvollisuuden palvella niille, jotka kokevat, että heitä on laiminlyöty. Meidän tapamme hoitaa seurakunnan sisäisiä ristiriitoja on kovin kaukana alkuseurakunnan menetelmästä. Perusteltu ja koettu arvostelu kohdattiin ja käsiteltiin rakentavasti.

Kasvu vaatii uudistuvaa organisointia

Jaksomme kuvaa seurakuntaa orgaanina, elimistönä, joka joutuu organisoimaan, järjestämään itseään, ja päättyy organisaatioon, järjestysmuotoon. Kasvava alkuseurakunta ei ollut vielä lopullisesti järjestäytynyt organisaatio, vaan suuri orgaani, elimistö.

Pyhän Hengen lahjat asetettava paikalleen (3)

Sekä heprealaiset että hellenistit olivat kuuliaisia Herralle ja sidoksissa häneen. Pyhä Henki oli seurakunnassa ja siksi apostolit saattoivat sanoa: *"Valitkaa siis, veljet, keskuudestanne seitsemän hyvämaineista miestä, jotka ovat Hengen ja viisauden täyttämiä."* (3)

Jos on olemassa elävä organismi, elimistö, organisoimalla se pääsee toteuttamaan elämänsä päämäärää. Toisaalta ilman Pyhän Hengen synnyttämää elämää mitkään organisaation muutokset eivät kykene elämää synnyttämään eivätkä sitä lisäämään. Seurakunnassa oli jo olemassa miehiä, joille Herra oli antanut lahjoja. Toisilla oli Sanan palveluksen lahjat ja toisilla pöytäpalveluksen. Ongelma oli siinä, että näitä lahjoja ei oltu vielä löydetty ja asianomaisia henkilöitä asetettu armolahjojaan vastaaviin tehtäviin. Järjestys ei ollut kunnossa, vaikka elimistön tarvittavat jäsenet olivatkin jo seurakunnassa.

Yhteys ei toteutunut oikein (1)

Nurina itse asiassa ilmaisi sen, että erilaiset armolahjat omaavat uskovat tajusivat keskinäisen yhteytensä olemassaolon, keskinäisen riippuvuutensa ja vastuullisuutensa. Mutta he tunsivat, että yhteys ei päässyt oikealla tavalla toteutumaan. Itsessään täydellinen elimistö ei päässyt toimimaan kunnolla järjestyksen ja organisaation puutteen vuoksi. Seurakuntaruumiin eri jäsenet olivat kukin osaltaan terveitä, mutta niiden keskinäinen yhteistoiminta ei toteutunut. Kyse ei siis ollut elimellisestä sairaudesta vaan toiminnallisesta häiriöstä.

Järjestys suojaa pimeyden hyökkäyksiltä

Meidän on aina tiedostettava, että sielunvihollinen ottaa aseikseen uskovien välisten suhteiden toimintahäiriöitä tuhotakseen niiden kautta seurakuntaa. Pyhän Hengen voimassa oikealla organisoinnilla voidaan nämäkin hyökkäykset itse elämää vastaan torjua. Sikäli kuin tunnemme elimistön voimme myös organisoida ja järjestää sitä. Jos taas unohdamme elimistön, parhaimmistakin organisaatioistamme tulee vain kuoleman kulisseeja.

Uudelleenorganisointi kriiseissä

Organisaation tarve lisääntyy elämän ja elimistön kasvaessa, mutta järjestyksen luominen tai muuttaminen tapahtuu yleensä aina vaikeuksiin törmäämisen seurauksena ja siis eräänlaisessa kriisissä. Järjestäytyminen merkitsee elinten ja niiden tehtävien löytämistä ja keskinäisessä yhteistyössä tapahtuvaa käyttöönottoa.

Sanan- ja pöytäpalvelijat (2)

Jaksomme puhuu kahden tyyppisestä palvelustoimesta seurakunnassa. Oli sananpalvelijoita ja pöytäpalvelijoita. Molempien tehtävästä alkukieli käyttää ilmaisua, josta suomeen tulee sana diakonia. Eivät vain valitut seitsemän, vaan myös apostolit olivat *palvelijoita*.

Sananpalvelijoihin sisältyvät Paavalin mukaan apostolit, profeetat, evankelistat ja paimenet. Palvelustyyppien rajoja ei tosin jyrkästi erotettu toistaan. Diakoni Filippoksesta tuli myöhemmin evankelista Filippos ja lopulta paimen Filippos Kesarean seurakuntaan.

Apostolien tehtävä oli julistaa lopullinen, ehdoton ja muuttumaton Jumalan sana, joka on meillä nyt talletettuna Uudessa testamentissa. Profeetan tehtävä taas on soveltaa tätä Sanaa muuttuvan ajan muuttuviin olosuhteisiin ja tilanteisiin. Evankelistan tehtävä on voittaa yksityisiä ihmisiä sisälle Jumalan valtakuntaan, ja paimenen opettaa, kouluttaa ja varustaa uskovia niin, että he pääsevät kasvaan.

Sana luo tarpeen pöytäpalveluun

Pöytäpalvelun tarve nousi sananpalvelijoiden työn seurauksena. Sanan julistus synnytti uudet elämän olosuhteet. Aina kun uskovien määrä kasvaa, lisääntyvät väistämättä myös tarpeet. Kaikissa kasvuvaiheissa tarvitaan uusia järjestelyjä, uutta huolenpitoa ja uusia ajatuksia. Uudet olot vaativat asioista huolehtimista, joka tapahtuu johdonmukaisena julistetulle Sanalle. Sanan julistus luo nämä tarpeet. Siksi pöytäpalvelijoiden eli diakonien tehtävät eivät ole vähempiarvoisia kuin sananpalvelijoiden. Ne täydentävät julistusta.

Työn- ja vastuunjako

Järjestäminen tapahtui ensinnäkin niin, että apostolit vapautettiin keskittymään vain omaan palvelukseensa: sananjulistukseen ja rukoukseen. Se ei tarkoita, että heidän tehtävänsä olisi ollut jotenkin korkeampi tai pyhempi kuin diakonien. Seurakunnan kaikki tehtävät ovat korkeita ja pyhiä. "Ei ole oikein, että lyömme laimin Jumalan sanan", ei tehdäksemme alempiarvoista, vaan pyhää tointa, jos se korkea ja pyhä estää Jumalalta saadun erityistehtävän toteuttamisen.

Pätevyysvaatimukset (3)

Apostolit määrittelivät diakonien laatuvaatimukset ja asettivat heidät virkaansa, mutta valinnan suorittivat kokoontuneen seurakunnan jäsenet. Valintamenettelyä ei kerrota, ratkaisevaa oli, että Pyhän Hengen jatkuva toiminta pääsi sen kautta toteutumaan. Valittujen tuli täyttää seuraavat neljä vaatimusta. Huomattakoon ne eivät olleet sananjulistajan vaan diakonin pätevyysvaatimukset:

"Valitkaa siis keskuudestanne seitsemän..." Seurakunnan palvelijan tulee olla opetuslapsi eli uskova ihminen.

"...hyvämaineista miestä..." Sana hyvämaineinen tulee alkukielen kantasana "todistus". Heidän tuli siis olla sellaisia Herran todistajia, että heidän maineensa oli muodostunut heidän todistamisensa pohjalta hyväksi. Meidän on suostuttava siihen, että myös maailman ihmiset tunnustavat Herran työssä olevat hyväksi ihmisiksi.

"...jotka ovat Hengen täyttämiä." Hengellä täytetyllä kristityllä on voima toteuttaa Jumalan päämäärää elämässään. Hengellä täytettynä oleminen on jokaisen uskovien normaalitila, eikä suinkaan jotain, joka kuuluu vain harvoille ja valituille. Uskova, joka ei ole Hengen täyttämä, on hengellisesti sairas ja vailla vitaalisuutta. Hengellä täytettynä oleminen ei merkitse sitä, että menettäisimme kiinnostuksen tämän ajan asioihin kuten kotiin ja työhön. Hengellä täytetty tarttuu kaikkeen ajalliseen kädellä, joka on Kristuksen käsi, toimittaa kaiken sydämellä, jota hallitsee Kristus. Seurakuntaviroissa tulee toimia vain ihmisten, jotka ovat täynnä uskoa, antaumusta ja kristillistä elämää.

"...jotka ovat viisauden täyttämiä." Viisaus ei merkitse tässä yhteydessä ainoastaan kykyä käyttää tietoaan oikein ja asettaa asiat tärkeysjärjestykseen. Viisas pyrkii parhaisiin päämääriin myös parhaila keinoilla. Viisailla on Pyhän Hengen pyhittämää tervettä järkeä, todellisuuden tajua ja hienotunteisuutta.

Organisoinnin vaikutus (7)

Kun seurakunnan järjestys saatiin kuntoon, sen monimuotoinen toiminta pääsi vapaasti vaikuttamaan yhteisen tavoitteen saavuttamiseksi. Tehtiin yhtä Herran työtä. Koko seurakunta oli uskollinen tehtävälleen, palvelulle. Se työskenteli voimakkaana ilman sisäisiä ristiriitoja. Sen mukaiset olivat myös työn tulokset: "Jumalan sana levisi leviämistään. Opetuslasten määrä kasvoi Jerusalemissa" – vihamielisessä ympäristössä – "nopeasti, ja usko voitti puolelleen myös monia pappeja." (7) Ei ole samantekevää, millainen on Pyhän Hengen hallitseman seurakunnan järjestys ja millaisia sen palvelustyössä toimivat.

Opiskelukysymyksiä:

1. Alkuseurakunta muodostui alusta alkaen erilaisista ihmisistä ja ryhmistä. Mainitse kaksi ryhmittymää? (1)
2. Minkälainen ongelma syntyi kun ei riittävästi ymmärretty toinen toistensa puhumaa kieltä? (1)
3. Mikä synnytti heikkoja ihmisiä auttavan diakonian?
4. Mikä toinen syy vaikutti ristiriidan syntyyn? (2)
5. Onko sanan julistajan lahja riittävä siihen, että sen omaava kykenee hoitamaan myös diakonin tehtävät? (2,3)
6. Luettele ne kolme laatuvaatimusta, jotka asetettiin diakoneille? (3)
7. Mitkä ovat apostolien tärkeimmät tehtävät? (4) Miksi?
8. Miten diakonit valittiin ja asetettiin virkoihinsa? (3,5,6)
9. Millä tavalla seurakuntahallinto ja toiminta on järjestettävä? (5)
10. Mikä merkitys on kätten päälle panemisella ja rukouksella? (6)
11. Mikä vaikutus vastuun jaolla oli seurakunnan elämään? (7)
12. Valittujen diakonien nimistä (5) päätellen he kaikki kuuluivat kreikkaa puhuvaan ryhmään, joka oli joutunut kokemaan syrjintää avustuksen jaossa. Mitä se kertoo tavasta käsitellä tyytymättömyyttä seurakunnan keskellä?
13. Miksi jakeessa 7 todetaan erityisesti se, että myös pappeja tuli uskoon? Millä tavalla uskonnollisesti latautuneita ihmisiä tulisi evankelioida?

Stefanos kivitetään uskonsa tähden 6:8–15 ja 7:54–60

Marttyyri

Alkuseurakunnan aivan alkuvaiheista Apostolien teot kuvaa viimeisenä ensimmäisen marttyyriin. Alunperin sana marttyyri ei merkinnyt muuta kuin todistajaa, mutta muuttui sitten tarkoittamaan veritodistajaa. Marttyyreja ovat ne, jotka ovat siinä määrin uskollisia totuudelle, että valitsevat mieluummin kuoleman kuin totuuden loukkaamisen elämässään tai sen kieltämisen opetuksessaan. Mutta niistä, jotka kuolivat totuuden puolesta, ei tullut marttyyreja sillä, että he kuolivat, vaan he olivat olleet jo sitä ennen marttyyreja, todistajia. Kuolemassa tuli vain esiin, mitä he jo olivat olleet elämässään.

Stefanos – kruunu

Stefanos oli marttyyri ennen kuin hänet kivitettiin. Nimestä päätellen hän oli hellenisti, kreikkaa puhuva juutalainen. Nimi tarkoittaa kruunua. Kertomus hänestä on voimakas ja värikäs. Hän oli yksi seitsemästä seurakunnan diakonista (6:5), jotka oli valittu suorittamaan pöytäpalvelusta. Hänen kivittämisensä nosti hänet jopa apostoleja näkyvämmäksi hahmoksi. Hänen kuolemassaan sekoittuivat murhenäytelmä ja voitto.

Kristuksen ahdistusten jatkoa

Kun Apostolien tekojen johdannossa Luukas korostaa, että hän kirjoittaa Jeesuksen opetusten ja tekojen jatkoa, näemme Stefanoksessa, miten Kristus vie eteenpäin omaa työtään oman ruumiinsa, seurakunnan kautta. Stefanos on kouriintuntuva esimerkki siitä, mitä Paavali tarkoitti sanoessaan: *"Sen, mitä Kristuksen ahdistuksesta vielä puuttuu, minä täytän omassa ruumiissani hänen ruumiinsa hyväksi, joka on seurakunta."* (Kol. 1:24)

Sana *puuttuu* tarkoittaa vajausta eli sitä, mikä tulee myöhemmin. Kristuksen kärsimykset eivät ole vielä ohi.

Jeesuksen tulo ihmiseksi ja kärsimys Golgatalla on meille ilmoitusta siitä, että Jumalan rakkaus on kohteensa hyväksi ja kohteensa kanssa kärsivää rakkautta. Golgatan työ meidän syntiemme sovittamiseksi ei ole vajaa. Sen Jeesus suoritti täydellisesti loppuun. Mutta välittäessään tätä sovittamista ihmisille seurakunnan kautta Jumalan rakkaus ilmenee yhä kärsivänä rakkautena aina Jumalan valtakunnan lopulliseen voittoon asti. Seurakunta on Kristuksen ruumis. Siksi sen kärsimys on myös Kristuksen kärsimystä.

Yhteys Kristukseen ja todistus

Jaksossamme näemme ensinnäkin yhteyden, joka vallitsi Stefanoksen ja Jeesuksen välillä. Toiseksi se kuvaa Stefanoksen todistamassa ihmisille Kristuksesta. Stefanos oli täynnä Pyhää Henkeä. (6:8,10; 7:55) Hän julisti Sanaa suurella viisaudella ja teki tunnustekoja Jerusalemissa. (6:8) Sitten hän jatkoi todistustaan Sanhedrinin edessä puolustuspuheessaan. (7:2–53) Todistus oli seurausta hänen suhteestaan Jeesukseen.

Jeesuksen jalanjäljissä (7:59,60)

Stefanos vaelsi kirjaimellisesti Jeesuksen jalanjäljissä. Kivisateessa hänen rukouksensa muistuttivat hämmästyttävällä tavalla Jeesuksen rukouksia ristillä: *"Herra Jeesus, ota vastaan minun henkeni."* ja *"Herra, älä vaadi heitä tilille tästä synnistä!"* (7:59,60) Hänen suhteensa Jeesukseen oli olemuksen, todistuksen, kärsimyksen ja voiton yhteyttä.

Olemuksen yhteys (6:8)

Olemuksen yhteys merkitsi sitä, että Stefanos oli täynnä armoa ja voimaa. Juuri näitä samoja sanoja Luukas käytti myös Jeesuksesta. Sana armo puhuu Stefanoksen lempeydestä, rakkaudesta ja helläsydämyydestä. Voima taas viittaa hänen toimintatarmoonsa, päättäväisyyteensä ja arvovaltaansa. Ne muodostivat hänessä yhden persoonallisuuden. Jeesus sanoi: *"Tulkaa minun tyköni kaikki työtätekevät ja raskautetut, niin minä annan teille levon"*, sellaisella lempeydellä, että ihmisjoukot ympäröivät häntä kaikkialla. Sama Jeesus sanoi myös: *"Jos joku tahtoo kulkea minun jäljessäni, hän kieltäköön itsensä, ottakoon ristinsä ja seuratkoon minua"*, sellaisella vakavuudella ja terävyydellä, että ihmiset hädin tuskin uskalsivat tulla hänen luokseen. Stefanoksen salaisuus oli hänen osallisuutensa Kristuksen elämään Pyhässä Hengessä.

Todistusyhteys

Stefanos eli myös todistusyhteydessä Jeesuksen kanssa. Luukas kirjoittaa: *"Hän teki suuria ihmeitä ja tunnustekoja kansan keskuudessa."* (6:8)

Aivan saman asian Pietari totesi helluntaisaarnassa Jeesuksesta. Näin ei vain Stefanoksen suullinen todistus, vaan myös hänen ihmetekonsa olivat Jeesuksen omaa todistusta Jerusalemissa. Kristus, joka oli Pyhässä Hengessä antanut oman elämänsä Stefanokseen, löysi hänestä aseensa Sanalleen ja työlleen. Näin Jeesus jatkoi omaa työtään.

Kärsimyksen yhteys (7:58–60)

Stefanoksen kärsimyksen yhteys Jeesuksen kanssa johtui siitä, että hän oli julistanut samaa kuin hänen Mestarinsakin. Hän oli nuhdellut ankarasti kansan johtajia synnistä. Näemme sen tarkemmin seuraavassa jaksossamme, kun tutkimme hänen puolustuspuhettaan neuvostossa, Sanhedrinissä. Sen jäsenten viha syttyi, kun hän nuhteli heitä. (7:54) Oikeudenkäynnin kulku muistutti muutenkin Jeesuksen tuomitsemista kuolemaan aina raakaan lopputulokseen asti. Stefanoksen yhteys Herran kanssa oli mitä läheisintä kaikessa tässä. Tänäkään päivänä kristitty ei voi elää ilman kärsimystä, sikäli kuin hän vaeltaa suoraan Herran tiellä. Tässä Jumalasta vieraantuneessa ajassa ahdistus ja painostus kohtaa uskonsa tunnustavia muodossa tai toisessa.

Yhteinen voitto (7:59,60)

Vihdoin Stefanos eli yhteydessä Herran voittoon. Hänen salaisuutensa oli Pyhän Hengen täyteydessä. (7:55). Huomatkaamme erityisesti voiton ilmenemismuodot. Ensinnäkin hänen asenteensa vihollisiinsa oli osoitus voitosta. Hän oli täynnä sääliä ja rukoili heidän puolestaan: *"Herra, älä vaadi heitä tilille tästä synnistä."* (7:60)

Se oli armon voitto synnistä. Voitto näkyi myös hänen asenteestaan kuolemaan. Hän tiesi olevansa ehdottomasti kuoleman yläpuolella, kun hän sanoi: *"Herra Jeesus, ota vastaan minun henkeni."* (7:59) Se oli Jumalan voiman voitto kuolemasta.

Voitto kuolemasta

Tässä viimeisessä voitossaan hän oli yhtä Jeesuksen kanssa. Kristus ei koskaan puhunut kuolemastaan muulla tavalla kuin korostaen omaa valtaansa sen yli. Ihmiset puhuvat yhä kuolemasta ikään kuin siinä olisi tappio. Kuolemaa pelätään ja inhotaan. Uskovan kuolemassa säteilee kuitenkin valo, mutta se loistaa sen toiselta puolelta. Jeesus ei puhunut kuolemasta niin kuin ihmiset. Hän käytti siitä nimitystä *exodus*, poismeno, joka oli jotain, jonka hän oli suorittava. Kuolemaa uhmaavalla arvovallalla hän sanoi: *"Minä annan henkeni, että minä sen jälleen ottaisin. Ei kukaan sitä minulta ota, vaan minä annan sen itsestäni."* (Joh. 10:17,18)

Jeesus kärsi kuoleman keskellä meille käsittämättömän äärettömän tuskan meidän sijastamme, mutta kuitenkin hän näki sen läpi ja lähestyi sitä voittajan askelin. Nyt hänen palvelijansa raastettiin kaupungin muurien ulkopuolelle. Kivet satoivat hänen päällensä ja hän oli kuolemassa. Tämän viimeisen tuskan keskellä Stefanos puhui kuolemasta, ei niin kuin se hallitsisi häntä, vaan niin kuin kokemuksesta, jossa hän saattoi jättää henkensä toisiin käsiin. Tämä on voittoa täydessä yhteydessä Kristuksen kanssa.

Taivaat auenneina (7:55–56)

"Mutta Pyhää Henkeä täynnä Stefanos nosti katseensa taivasta kohti ja näki Jumalan kirkkauden ja Jeesuksen, joka seiso i Jumalan oikealla puolella. Hän sanoi: 'Taivaat ovat avoinna minun silmieni edessä, ja Ihmisen Poika seisoo Jumalan oikealla puolella!'" (7:55–56)

Seisoessaan neuvostossa Stefanos sai nähdä taivaan avattuna ja Jeesuksen, Ihmisen Pojan, seisomassa Jumalan oikealla puolella. Herra antoi sen kautta hänelle vakuutuksen hengellisen todellisuuden kestävydestä sekä avun ja rohkaisun hänen tarpeessaan. Se oli näky siitä yhteydestä, joka kaiken aikaa oli totta hänen ja Kristuksen välillä. Neuvoston jäsenet eivät nähneet mitään. Tänäkin päivänä hengelliset todellisuudet avautuvat vain Pyhässä Hengessä. *"Lujana pysyy se, joka ikään kuin näkee Näkymättömän."* (Hepr. 11:27)

Jeesus pappispalveluksessa

Stefanos näki Jeesuksen seisovan. Asento puhuu hänen pappispalveluksestaan taivaassa. Jeesuksesta sanotaan muualla, että hän istuu Isän oikealla puolella. Aaronin pappeuden täyttäjänä, sovituksen loppuun suorittaneena hän istuu valtaistuimellaan. Mutta Jeesus on myös Melkisedekin pappeuden edustaja ja hän seiso i suorittamassa palvelustaan. Melkisedek tuli aikanaan sodasta palaavaa ja väsynyttä Aabrahamia vastaan, ruokki ja vahvisti häntä. Samalla tavalla Jeesus seisten vahvisti ruumiinsa jäsentä, joka oli taistelun, tuskan ja kärsimyksen keskellä. *"Kun yksi jäsen kärsii, kaikki kärsivät sen kanssa."*

Opiskelukysymyksiä:

1. Millainen mies oli diakoni Stefanus? (6:8,10)
2. Mitä nimi Stefanus tarkoittaa? Missä hänen kruununsa oli? (7:55)
3. Mitä meidän on tehtävä silloin, kun joudumme kohtaamaan tunnevaltaista vastustusta? (6:9,10)
4. Miten Stefanuksen kokema hyökkäys muistuttaa sitä, mitä Jeesus joutui kokemaan? (13,14)
5. Miltä Stefanuksen hahmo näytti? (6:15) Miksihän? (7:55, 56)
6. Miltä taas hänen vastustajansa näyttivät? (7:54, 57)
7. Mikä Stefanuksen puheessa erityisesti vaikutti kuulijoiden asenteeseen? (7:51–53)
8. Mikä on lain tehtävä? (7:53)
9. Miksi Jeesus seiso i? (7:55)
10. Miten kristityn on mahdollista kestää suurissa koettelemuksissa? (7:55,56)
11. Millä asenteella Stefanus kohtasi kuolemansa? (7:59)
12. Kuinka suuri vastuu Paavalilla (Saulilla) oli Stefanuksen murhaamisesta? (7:58)
13. Mikä oli Stefanuksen viimeinen rukous maan päällä? (7:60) Millaisen vastauksen Jeesus antoi siihen? (8:1; 9:4,5)
14. Kuinka monta kristittyä viime vuoden aikana kärsi marttyyrikuoleman koko maailmassa?
15. Miten voimme varautua vainoihin? (Joh. 17:14–17)

Israelin kansan isät - aina vastustamassa pelastussuunnitelmaa? 7:1–53

Herra puhuu palvelijansa suulla

Jaksossa Stefanos pitää puolustuspuheen Sanhedrinin, ylipappien ja kansan vanhimpien muodostaman neuvoston jäsenille. Hän ei puolustanut siinä itseään vääriä syytöksiä vastaan vaan omaa Mesariaan. Hänen todistuksensa oli Kristus–keskeinen niin elämässä kuin kuolemassa. Siksi hänen julistuksessaan oli sama selkeys, arvovalta ja vaikutus kuin Jeesuksen puheellakin. Stefanos olisi voinut yhtyä Paavalin myöhempiin sanoihin: *"Elämä on minulle Kristus."* (Fil. 1:21)

Syytökset (6:11–14)

Stefanos oli viety neuvoston eteen ja häntä vastaan oli esitetty syytöksiä, jotka muodostuivat totuuden ja valheen sekoituksesta. (6:11–14) Selkeää valhetta vastaan on aina helpompi puolustautua kuin puoliotuuden muotoisia valheita vastaan.

Syytös: "Olemme kuulleet hänen puhuvan herjaavia sanoja Mooseksesta ja Jumalasta" (6:11), oli kuulijoiden omaa tulkintaa Stefanoksen sanoista. Väärien todistajien sanat: "Tämä mies puhuu lakkaamatta tätä pyhää paikkaa ja lakia vastaan," (6:13) kuvasivat taas heidän käsitystään Stefanoksen opetuksen vaikutuksista.

Mutta kaikkein selkein syytös oli muotoiltu kuulumaan: *"Me olemme kuulleet hänen sanovan, että Jeesus, se Nasaretilainen, hajottaa tämän paikan ja muuttaa säädökset, jotka Mooses on meille antanut."* (6:14)

Tämän viimeinen väite oli epäilemättä totta. Stefanos oli julistanut, että Jeesuksen toiminta omaan kansaansa nähden saavuttaisi käännekohdan temppelin tuhossa. Hän oli myös korostanut, että Jeesus lain täyttäjänä olisi myös lain loppu. Siksi myös jumalanpalvelustapojen muutos oli väistämätön. Mutta heidän tulkintansa siitä, että Stefanos näillä väitteillään olisi pilkannut Jumalaa ja Moosesta ja asettunut jumalallisia vanhan liiton säädöksiä vastaan, oli väärä.

Puolustus (7:2–53)

Stefanoksen vastaus ei ollut puolustusta näitä vääriä syytöksiä vastaan. Hän ei sanallakaan puuttunut vääriin tulkintoihin. Hänet täytti siinä määrin Jumalan ja Kristuksen läsnäolo, ettei hän katsonut asiakseen osoittaa, mikä oli syyttäjien väitteissä heidän omaa tulkintaansa. Hän kävi ainoastaan asiaan ja osoitti, että temppeli tulisi tuhoutumaan. Sen tuhossa ei kuitenkaan menetettäisi mitään. Edelleen hän osoitti, miten välttämätön oli myös Mooseksen käyttöön ottamien tapojen muuttaminen. Samalla hän kuitenkin teki kuulijoilleen selväksi, että Jumalaa ja Moosesta vastaan puhuminen olisi viimeinen asia, mitä hän haluaisi tehdä. Hän osoitti myös, että juuri Jeesuksen tulo oli heidän oman lainantajansa Mooseksen ennustusten täyttymys.

Parannussaarna

Stefanoksen puhe ei ollut puolustuspuhe, vaan pikemminkin nuhdesaarna. Palauttaessaan kuulijoidensa mieleen vuosisatojen saatossa yhä uudestaan Herraa vastaan kapinoineen kansansa hän ei ole suinkaan esiintynyt kuin tuomiotaan odottava kahlevanki, vaan kuin hän itse olisi ollut tuomari. Hän toimi Jumalan puhutorvena ja julisti kansakuntansa tuomion. (51–53)

Jeesuksen kutsun hyljännyt kansa

Jumala oli antanut kansalleen tilaisuuden parannukseen, kun Jeesus tuli kutsumaan sitä. Mutta Heran oli pakko itkien sanoa: *"Jerusalem, Jerusalem! Sinä tapat profeetat ja kivität ne, jotka on lähetetty sinun luoksesi. Miten monesti olenkaan tahtonut koota lapsesi, niin kuin kanaemo kokoaa poikaset siipiensä suojaan! Mutta te ette tahtoneet tulla. Kuulkaa siis: teidän temppelinne on jäävä asujaansa vaille."* (Matt. 23:37,38)

Uusi etsikon aika

Nyt oli Jerusalemmille annettu uusi etsikon aika. Pyhä Henki oli vuodatettu ja kansa oli nähnyt kaikki alkuseurakunnan keskellä ilmenneet evankeliumin voimavaikutukset. Pian oli Stefanoksen runneltu ruumis oleva kansan vastaus Jumalan uudelle kutsulle. Mutta kuolemaan kulkiessaan Stefanos ei ollut vanki vaan kansakuntansa tuomari. Hänen julistamansa sanoma oli samaa, mitä Jeesus oli sille

julistanut. Stefanoksen sydämen hätä Jumalan hyljänneestä kansasta ilmeni hänen rukouksessaan kivisateessa: *"Herra älä vaadi heitä tilille tästä synnistä."* (60)

Kansamme ja sukumme synnit ovat omiamme (51,52)

"Aina te olette vastustamassa Pyhää Henkeä – niin kuin isänne, niin myös te! Onko yhtäkään profeettaa, jota teidän isänne eivät olisi vainonneet? He tappoivat ne, jotka ennalta ilmoittivat, että Vanhurskas oli tuleva. Ja nyt olette te kavalthaneet ja murhanneet hänet!" (51,52)

Stefanos sitoi ihmiset sukuunsa ja kansaansa toisin kuin me kreikkalaisen individualismin perinnössä kasvaneet länsimaiset ihmiset. Kun hän osoitti, että lapset ovat vastuussa isiensä synneistä, hän julisti Vanhan testamentin ja Jeesuksen opetuksen mukaan.

Vaikka yksilön arvo löytyykin juuri Jeesuksen sovitustyön merkityksestä käsin, meidän länsimainen yhteisöllisyyden sivuuttava yksilökorostuksemme ei kestä elämän todellisuutta. Raamattu osoittaa selkeästi vastuumme ja myös siunauksen kulkevan sukupolvesta sukupolveen. Ellemme parannusta tehdessämme luovu isiemme syntisistä teistä, saamme tuomion myös heidän synneistään. Raamattu osoittaa, että menneisyytemme sukupolvien saatossa on väistämättä nykyisyyttämme.

Jumalan etenevä toiminta synnin keskellä (2–50)

Stefanos ei nähnyt kansansa menneisyyttä joukkona yksittäisiä tapahtumia, vaan jatkuvana Jumalan työn etenemisenä ihmisten synnin ja vastustuksen keskellä. Hän näki Pyhässä Hengessä kansansa historian Jumalan silmissä. Linja kulki Aabrahamista, uskon isästä, Jeesukseen. Patriarkat myivät Joosefin orjaksi, kansa napisi Moosesta vastaan. Kansan historia oli jatkuvaa Herrasta luopumisen historiaa. Mutta siitä huolimatta Jumala vei koko ajan eteenpäin ilmoitustaan ja pelastussuunnitelmaansa.

Alttarien pystyttäjien ketju

Aabraham, Joosef, Mooses ja profeetat olivat yksinäisiä miehiä. Lopulta kansan keskelle tuli suuressa yksinäisyydessään Vanhurskas, Jeesus Kristus. He olivat noita, joista voidaan sanoa: "Yksi Jumalan kanssa muodostaa enemmistön". Herrassa yksi mies voi julistaa Jumalasta luopuneeksi koko seurakunnan tai kansan. Mutta yksi mies voi myös nostattaa alttarin, jonka luokse palaamalla koko kirkko ja kansa löytävät lunastuksen.

Jumalan lupaus toteutuu

Stefanoksen puhe ei ollut ainoastaan pitkä kertomus Jumalan työtä estävän ja häntä vastaan kapinoiden ihmisen äärimmäisestä kyvyttömyydestä vaeltaa yhdessä Jumalan kanssa. Se oli samalla alusta loppuun myös julistusta Jumalan voitosta. Aabrahamin saama lupaus siemenestä täyttyi Vanhurskaan ilmestymisessä.

Jumalan vastustajat kukistuvat

Stefanos antoi kuulijoiden tehdä itse johtopäätökset. Historian todistus on, että hylkääjät hylättiin, mutta hylätty kruunattiin. Temppli tulee sortumaan, mutta mitään ei menetetä, koska Jumalan valtaistuini pysyy ja Jumalan hallintavalta pysyy muuttumattomana. Stefanos julisti ja kertoi Jumalan toimintatavoista Sanhedrinin jäsenille, jotka kuvittelivat olevansa Jumalan puolella, vaikka itse asiassa kaiken aikaa estivät Herran työtä. Hän osoitti heille, että Jumala ei koskaan jää tappiolle.

Hengellinen todellisuus ajallista väkevämpi

Stefanos todisti kuolemallaan, että hengellinen ja näkymätön todellisuus, Jumalan armon vaikutus, on väkevämpi kuin ajallisuus. Jeesus sanoo: *"Älkää pelätkö niitä, jotka tappavat ruumiin mutta joiden valta ei ulotu sen pitemmälle. Pelätkää häntä, jolla on valta sekä tappaa ihminen että syöstä hänet helvettiin."* (Luuk. 12:4,5).

Ihminen, joka on menettänyt kykynsä nähdä Jumalan todellisuutta ja tajunsa hengellisestä, ei pelkää mitään enemmän kuin kuolemaa. Hänen pelkonsa osoittaa, että häneltä puuttuu kosketus iankaikkisiin. Materialistit pyrkivät aina unohtamaan kuoleman ja työntämään sen tuonnemmas: "Syökäämme ja juokaamme, sillä huomenna kuolemme!" Mutta Stefanos ja hänen kanssaan kaikki Pyhässä Hengessä vaeltavat sanovat: "Herra Jeesus, ota vastaan minun henkeni." Hengellisten todellisuuden taajuminen antaa meille rohkeuden kohdata kuolema hiljaisesti ja nöyrästi.

Kuinka paljon meillä on tätä varmuutta ja voimaa? Voi olla, että joskus hivuttavassa painostuksessa tarvitaan enemmän rohkeutta elää Kristuksen puolesta kuin kuolla hänen nimessään. Mutta sekin rohkeus syntyy vain siitä, että tunnemme hengellisen todellisuuden varmuuden.

Stefanoksen rukous kuultiin (60)

Stefanoksen kivittäjien joukosta löytyi Saul (Paavali), joka hyväksyi myös kuolemantuomion. (8:1) Kuitenkin juuri hänen elämässään tuli myöhemmin ihmeellisellä tavalla vastaus Stefanoksen rukoukseen: *"Herra, älä lue heille syyksi tätä syntiä."* (60)

Opiskelukysymyksiä:

1. Mitä Jumala sanoi Aabrahamille? (3) Minkä tähden niin?
2. Mikä oli Aabrahamin saama lupaus ja liitto? (7,8)
3. Miksi Aabrahamia kutsutaan "uskon isäksi"? (5,6; Vrt. Hebr.11:8–20)
4. Mikä on ympärileikkauksen merkitys? (8; Vrt. Room. 4:3–12)
5. Miksi Joosefin oli kuljettava tuskallinen tie? (9–12)
6. Miksi Joosef ilmaisi itsensä veljilleen vasta heidän toisella Egyptin matkallaan? (13)
7. Mitä tapahtui, kun Jumalan suunnitelman toteutumisen aika lähestyi? (17) Millaisen lohdutuksen voimme siitä saada?
8. Mitä tapahtui, kun Mooses yritti omin voimin tehdä Jumalan työtä? (24–29)
9. Mistä alkoi Mooseksen tehtävä? (30)
10. Mitä Jumala puhui Moosekselle? (32–34) Mikä on ehto sille, että voimme täyttää tehtävämme?
11. Oletko joutunut kokemaan, että ihmiset eivät ole sinua hyväksyneet, mutta Jumala on ottanut sinut käyttöönsä? (35)
12. Mitä yhteisiä piirteitä on Mooseksella ja Kristuksella? (36,37,38)
13. Mikä on kaikkein hirvein synty? (40–43)
14. Mikä oli ilmestysmajan ja temppelin tehtävä? (44–50)
15. Millainen oli kautta linjana Israelin kansan asenne Jumalaan? (51,53)
16. Oletko sinä vastustanut Pyhää Henkeä? (51) Millä tavalla?

Vainot tuovat osallisuuden Kristuksen kärsimykseen 8:1–13

Taivaasta hallittu seurakunta

Stefanoksen marttyyrikuolema ja sitä seurannut vaino (1,2) aiheutti seurakunnan historiassa kriisin ja taitekohdan. Jerusalemin menetti merkityksensä seurakunnan keskuksena. Se ei kuitenkaan ollut tappio, vaan suuri voitto. Jumalan seurakunnassa ei ole ratkaisevaa ajallinen ja paikallinen, vaan yleispätevä, iankaikkinen ja hengellinen. Seurakunta lähti pitkälle ja voittoisalle marssilleen Jerusalemin kaikkien maailmaan ja Jerusalemin riippumattomana.

Tämän asian oppiminen ei ollut helppoa, sillä apostolit jäivät edelleen Jerusalemiin. (2) Ilman heitä levinnyt seurakunta ei suinkaan vähätellyt sitä, minkä Jerusalemin sille oli antanut, mutta se kiinnitti silmänsä taivaalliseen ja ylhäiseen Jerusalemiin, eikä jäänyt ajallisen sitomaksi. Aina silloin kun seurakuntaa pyritään hallitsemaan Jerusalemin tai Roomasta tai jostain muualta kuin taivaasta, sen etenemistä jarrutetaan eikä se pääse toteuttamaan tehtäväänsä ja sen kasvua tukahdutetaan.

Jakso jakautuu kolmen henkilön mukaan kolmeen osaan. Saul edustaa vainoa (1–4), Filippos voimaa (5–8) ja Simon uhkaa (9–13).

Saul ja vaino (1–4)

"Sinä päivänä puhkesi ankara vaino Jerusalemin seurakuntaa vastaan, ja kaikki muut paitsi apostolit hajaantuivat eri puolille Juudeaa ja Samariaa... Mutta Saul tahtoi tuhota seurakunnan. Hän kulki talosta taloon, raastoi miehet ja naiset ulos ja toimitti heidät vankilaan." (1,3)

Vaino keskittyi Saulin ympärille. Hän oli hyväksynyt ja ottanut vastuun Stefanoksen surmaamisesta. Kuka ja millainen oli Saul, joka tässä astuu ensi kertaa kuvaan mukaan? Itse hän kirjoittaa yli 30 vuotta myöhemmin:

"Minut on kahdeksantena päivänä ympärileikattu, olen syntyperäinen israelilainen, Benjaminin heimoa, heprealainen heprealaisista vanhemmista. Lain noudattajana olin fariseus, intoni ja kiivauteni osoitin vainoamalla seurakuntaa, lakiin perustuva vanhurskauteni oli moitteeton." (Fil. 3:5–6)

Saul oli siis aito juutalainen, lain kirjaimen ja sääntöjen tarkka noudattaja, innokas mies, jonka toimintaa motivoi hänen vakuuttuneisuutensa ja toimintatarmonsia. Hän oli rehellinen ja päättäväinen mies, joka tunnettiin moraaliltaan nuhteettomaksi. Hän nousi johtohahmoksi seurakunnan vainoamisessa.

Kaupunki jakautui

Kaupunki joutui sekasorron valtaan. Sen väestö jakautui suhteessaan seurakuntaan. Stefanoksen ruumiin haudanneet miehet olivat todennäköisesti seurakuntaan kuulumattomia hurskaita juutalaisia, jotka eivät hyväksyneet seurakunnan vainoa. (2) Vainossa olivat vastakkain ensi sijassa saddukealainen, materialistis–rationalistinen juutalaisuus ja hengellinen kristinusko. Merkittävää oli, että saddukealaista juutalaisuutta johti sen taistelussa kristinuskoa vastaan fariseus, Saul. Hänen vihansa harhaoppisina pitämiään kristittyjä vastaan sokaisi hänet ja pani hänet toimimaan ehkä tiedostamattaan vastoin syvintä uskonnollista vakaumustaan. Sillä hän oli kaikkea muuta kuin saddukealaisuuden ystävä. Tämä asia samoin kuin se, että hän näki, miten Stefanos kuoli, eivät voineet olla vaikuttamassa hänen myöhempiin uskoon tuloonsa (9. luku).

Uskoon tulonsa jälkeenkin Saul eli Paavali oli tietoinen ja ylpeä omasta farisealaisesta taustastaan. Vuosia myöhemmin (23:6) hän pyrki siihen vetoamalla taivuttamaan kansan johtomiesten joukossa olleita fariseuksia uskollisiksi hengellisille juurilleen ja sitä kautta uskomaan Jeesuksen ylösnousemukseen.

Seurakunta ei etsi marttyyriutta (4)

Ne, jotka näin olivat hajaantuneet, kulkivat seudulta toiselle ja levittivät evankeliumin sanaa. (4)

Vainossa oli kysymys vallasta. Neuvoston näkökulmasta kysymys kuului: Säilyttäisikö neuvosto oman hengellis–poliittisen valtansa Rooman sallimassa kapeissa rajoissa, vai veisikö kasvava kristillinen liike kansakunnan arvaamattomalle tielle? Jumalan hallinta ihmissydämissä vaikuttaa tänäänkin päivän politiikkaan. Syvimmiltään vainossa on kuitenkin kysymys siitä, että ala–arvoinen yrittää vapautua jaloista, materialismi yrittää vaientaa hengellisyyden äänen. Jumalan teot jakavat ihmiset vastaanottajiin ja vastustajiin.

Seurakunnan jäsenet eivät jääneet odottamaan marttyyrikuolemaa, vaan pakenivat kaupungista eri puolille maata, aina ulkomaille asti. Kristittyä ei ole kutsuttu etsimään todistajan kuolemaa vaan elämään todistajana. Hän ei halua antaa vainoajalle tilaisuutta murhan – hirvittävän synnin – tekemiseen, mikäli se hänestä riippuu. Mutta jos Herra omansa kuolemaan vie, niin silloinkin on kysymys todistajan tiestä.

Evankeliumi Juudeaan ja Samariaan

Herran suvereeni hallintavalta näkyy siinä, mitä Stefanoksen uskollisuus todistuksessaan, hänen marttyyriutensa ja sitä seurannut vaino vaikuttivat. Vaino vei uskovat julistamaan Sanaa juuri niillä alueilla, joille Jeesus oli antanut apostoleille tehtävänkin viedä evankeliumin: Juudean ja Samarian paikkakuntiin. (1:8)

Sana leviää ilman apostoleitakin (1,4–5)

Apostolien jäämistä Jerusalemiin (1) on perusteltu mm hallinnollisilla syillä, mutta ehkä heidän olisi nimensä "lähetetty" mukaisesti pitänyt olla matkalla etunenässä viemässä evankeliumia eteenpäin. Kun apostolit itse eivät lähteneet liikkeelle, Herra osoitti, ettei hän ollut riippuvainen edes heistä. Hänellä hän oli Filippos. Seurakunta on Pyhän Hengen elämästä riippuvainen todellisuus, joka on viime kädessä riippumaton paikoista ja ihmisistä. Se toteuttaa tehtävänsä Hengen läsnäolossa ja voimassa aina silloin, kun Pyhälle Hengelle annetaan valta hallita sen asioita.

Julistus vainojen keskellä (4)

Herran läsnäolo kristittyjen elämässä näkyi siinä, että he eivät lakanneet julistamasta evankeliumia vainojen vuoksi, vaan näkivät niissä tilaisuuden julistaa Kristusta uusilla alueilla. He oppivat myös, mitä on osallisuus Kristuksen kärsimykseen.

Diakoni – evankelista – paimen (5–8)

Filippos oli yksi seitsemästä pöytäpalveluun asetetusta miehestä. Mutta nyt näemme hänen toimivan Kristuksen kuuluttajana ja hyvän sanoman julistajana Samariassa. Kaupungin ilmapiiri oli aivan toinen kuin Jerusalemissa. Juutalaisilla ja samarialaisilla oli voimakkaat toisiaan syrjivät asenteet, mutta usko Herraan oli kaatanut kristittyjen ennakoasenteet. Vaino muutti diakoni Filippoksen evankelistaksi.

Apostolien tekojen 21 luvussa saamme välähdyksen siitä, millainen oli Filippoksen myöhempi koti Kesareassa, jonne hän asettui vainon päätyttyä pysyvästi. Siellä Paavali viipyi hänen luonaan ja tutustui hänen neljään tyttäreeensä, jotka olivat uskovia ja joilla oli profeetan armolahja. Evankelista Filippoksesta tuli lopulta Kesareaan hänen julistustyönsä seurauksena syntyneen seurakunnan paimen.

Sanan voima Samariassa

Filippoksen julistustyöhön Samariassa liittyi voimakkaita merkkejä ja voimatekoja. Vainoissa hajoitetun seurakunnan voima ei ollut vähentynyt. Herra itse oli heidän kanssaan. Vaino ei koskaan ole ollut syy siihen, että seurakunta olisi jostain maailmassa hävinnyt. Syyt ovat olleet aina muualla, seurakunnan sisäisessä tilassa ja sen suhteessa Herraan, ei ulkoisissa voimissa. Ulkoinen paine on kyllä saattanut kaataa elämänsä jo menettäneen kirkon kulissit.

Sana Kristuksesta otettiin Samariassa halukkaasti vastaan. Se osoittaa, että evankeliumi on yleispätevä ja vastaa kaikissa kulttuureissa ja kaikissa oloissa ihmisen syvimpiin tarpeisiin.

Shamaani kohtaa väkevämmän voiman (9–13)

Samariassa noituutta harjoittanut Simon oli kerännyt ympärilleen suuren joukon ihmisiä. Hän oli onnistunut hankkimaan itselleen mainetta. Ihmiset pitivät häntä "suurena voimana" ja jumalallisen voiman käyttäjänä. Simon julisti itseään, Filippos taas Messiasta. Shamanismin ja kristinuskon ero on kirkkaana tässä.

Filippos julisti hyvää sanomaa Jumalan valtakunnasta ja Jeesuksesta Kristuksesta. Kun hän itse eli Jumalan hallintavallan alaisena, niin myös Jeesuksen Kristuksen voima pääsi hänen kauttaan vaikuttamaan. Filippoksen julistus ja voimateot saivat Samariassa aikaan suuren ilon ja riemun. (8) Ihmiset uskoivat ja ottivat kasteen. (12)

Vaikutuksen voimakkuutta kuvastaa se, että Simon itsekin uskoi ja hänetkin kastettiin. Meillä ei ole mitään syytä asettaa hänen rehellisyyttään kyseenalaiseksi, kun hänkin halusi kasteen.

Usko älyllisenä vakuuttuneisuutena

Mutta niin Simonin kuin Samarian muidenkin asukkaiden usko rajoittui vielä pelkästään älylliseen vakuuttuneisuuteen. He ottivat älyllisellä tasolla Jumalan Sanan vastaan. Heistä voitaisiin sanoa, että he tulivat vahvan todistusaineiston perusteella vakuuttuneiksi siitä, että Filippoksen julistama sanoma oli totta. Heistä tuli siis kristinuskon kannattajia, mutta he eivät olleet saaneet vielä Pyhää Henkeä. Vasta apostolien saavuttua Samariaan, Pyhä Henki annettiin heidän päälleen. (16,17)

Pyhän Hengen suvereenisuus

Kysymykseen, miksi he eivät saaneet heti Pyhää Henkeä, vaikka Apostolien teoissa on esimerkkejä, siitä miten toiset saivat heti uskoessaan Pyhän Hengen, emme osaa vastata muuten kuin viittaamalla Jumalan suvereenisuuteen, hänen kaikkivaltiuuteensa ja vapaaseen päätösvaltaansa. Emme yksinkertaisesti saa Herraa sopeutumaan omiin teologisiin kuvioihimme siitä, missä järjestyksessä Herra vie omat pelastustekonsa päätökseen eri ihmisten kohdalla.

Jumalan Henki ei ole kaupan 8:14–25

Samarian herätys

Jatkamme edelleen Samarian herätyksen käsittelyä. Apostolit eivät olleet sopineet Samarian valitsemista evankelioimistyön kohteeksi, vaikka se olikin Kristuksen alkuperäinen tahto. Vainossa hajaantu-

neet uskovat olivat Filippoksen johdolla julistaneet Sanaa siellä. (4,5) Apostolit olivat pikemminkin hämmästyneitä, kun he kuulivat Herran teoista kaupungissa. (14)

Pyhä Henki vie tarkistamaan asenteita

Pyhän Hengen saaneiden apostolienkin oli vaikea luopua vanhoista ennakoasenteistaan samarialaisia kohtaan. Jokaisessa uskovassa asuu vanha lihallinen luonto. Mutta Pyhän Hengen työ apostoleissa ilmeni kuitenkin siinä, että he nopeasti tarkistivat asenteensa. He suostuivat yhteistyöhön Pyhän Hengen kanssa ja kuuliaisuuteen Kristukselle lähettämällä kaksi edustajaansa Samariaan. Herra vei seurakuntaansa uuteen hengelliseen yhteistyöhön. Joku on sanonutkin, että Herra ei heti vuodattanut Pyhää Henkeä Samarian herätykseen tulleille asukkaille, jotta apostolit olisivat saaneet todistuksen siitä, että seurakunta on yksi silloinkin, kun se ylittää kulttuurirajat.

Apostoleista evankelistoja

Toinen kertomuksessa kiehtova asia on, että apostoleista kutsumuksensa mukaisesti tuli myös evankelistoja, sillä paluumatkallaan Jerusalemiin he julistivat sanaa monissa Samarian kylissä. Jakso jakautuu kolmeen osaan. Apostolit tulevat Samariaan (14–17), apostolista seurakuntakuria käytetään Simoniin nähden (18–24) ja apostolit tekevät evankelioimismatkan Samarian alueella. (25)

Pyhä Henki johtajana (14)

Pietari ja Johannes toimivat Pyhän Hengen yhdistäminä. Jae 14 osoittaa kestävämmäksi käsityksen, että vaikka Pietari toimikin apostolien joukossa eräänlaisena puhemiehenä, hän olisi edustanut apostolien joukossa erityistä johtajuutta. Jos hän olisi ollut muiden auktoritatiivinen johtaja, miten selittyisi, että hänen veljensä *lähettivät* hänet yhdessä Johanneksen kanssa? Seurakunnalla on vain yksi pää, Kristus. Hänen tahtonsa ainoa ilmoittaja on Pyhä Henki, joka toimii seurakuntansa keskellä Sanan kautta. Apostolit (ja profeetat) toimivat seurakunnan perustuksena (Ef. 2:20), koska heille Jeesus antoi tehtävän todistaa hänen ylösnousemuksestaan, jonka varassa seurakunnan usko seisoo. Apostoleja ei kuitenkaan asetettu seurakunnan pääksi. Vain Jeesuksella on hallintavalta seurakunnassa.

Mistä viivytyks Pyhän Hengen saamisessa (15,16)

"Perille tultuaan apostolit rukoilivat Samarian uskovien puolesta, että he saisivat Pyhän Hengen. Henki näet ei ollut vielä laskeutunut kehenkään heistä; heidät oli ainoastaan kastettu Herran Jeesuksen nimeen." (15,16)

Filippokselta Samarialaiset olivat kuulleet evankeliumin Kristuksesta. He olivat uskoneet sen sillä tavalla, että vakuutuivat sanoman totuudellisuudesta ja antoivat kastaa itsensä kuuliaisena Herran kastekäskylle. Mutta kuitenkin he eivät saaneet heti Pyhää Henkeä. Mistä viivytyks johtui? Vastaus, että emme kykene vastaamaan asiaan, saattaa jättää monen tyytymättömäksi, mutta uskon, että asiaan sisältyy suuri siunaus.

Filippos julisti koko evankeliumin (5,12)

Monet ovat kyllä yrittäneet vastauksiaan keksiä. Eräät väittävät, että vika oli Filippoksen julistamassa sanomassa, niin kuin myöhemmin Apoloksen puutteellisesta evankeliumin tuntemisesta oli seurannut, etteivät hänen oppilaansa Efesoksessa (19:2) olleet saaneet Pyhää Henkeä. Siitä ei kuitenkaan nyt ollut kysymys. Filippoksen julistama sanoma oli koko evankeliumi Kristuksesta jakeiden 5 ja 12 sanankäytön perusteella. Hän julisti koko evankeliumin Pyhän Hengen voimassa, mistä merkit olivat todisteina. Ihmiset ottivat Sanan vastaan ja heidät kastettiin. Mutta silti Pyhä Henki ei tullut heti heihin.

Pyhän Hengen toiminta on vapaata

Niin pian kuin kristillinen seurakunta näkisi, ettei Pyhän Hengen työtä voida saada mahtumaan parhaimpiinkaan teologisiin kaavoihin, vapautuisimme siitä sekasorrosta, joka Pyhän Hengen teologian alueella vallitsee.

Pietarin ja Johanneksen vierailun kautta samarialaiset saivat Pyhän Hengen. Mitä apostolit sitten oikein tekivät? He rukoilivat uskovien puolesta ja panivat kätensä heidän pänsä päälle, ja Pyhä Henki tuli heihin. (17)

Joku voisi vetää sen johtopäätöksen, että Pyhän Hengen saamiseksi tarvitaan apostolien toimintaa. Mutta Paavali sai Pyhän Hengen, kun aivan tavallinen maallikkouskova Ananias pani kätensä hänen pänsä päälle. Siis Pyhän Hengen saamiseen ei tarvita apostoleja.

Joku toinen taas voisi ajatella, että kätten päälle paneminen oli ratkaisevaa Pyhän Hengen saamisessa. Mutta vähän myöhemmin luemme, miten Pyhä Henki tuli Corneliuksen, hänen perheensä ja ystäviensä päälle ilman, että käsiä oli pantu heidän päälleen.

Joudumme kaiken lopuksi toteamaan sen, minkä Jeesus sanoi Pyhän Hengen tulosta: *"Tuuli puhalttaa missä tahtoo. Sinä kuulet sen huminan, mutta et tiedä, mistä se tulee ja minne se menee. Samoin on jokaisen Hengestä syntyneen laita."* (Joh. 3:8)

Sillä hetkellä kun teologia yrittää systematisoida tavan, jolla Pyhä Henki tulee ihmisen elämään, se aina ottaa yhden ja sulkee samalla pois joukon muita Pyhän Hengen toimintatapoja. Jumalan seurakunnan kirkkaus on siinä, että sen elämä ei ole organisaatioissa eikä palveluviroissa eikä armolahjoissa, vaan siinä asuvassa Hengessä. Pyhä Henki kuitenkin toimii palveluvirkojen ja armolahjojen kautta.

Pyhän Hengen saamisen vaikutus

Mitä sitten tapahtui, kun samarialaiset saivat Pyhän Hengen? Paavali kertoo sen näin: *"Me olemme kaikki yhdessä Hengessä kastetut yhdeksi ruumiiksi."* (1.Kor. 12:13)

Pyhä Henki liitti heidät Kristuksen ruumiiseen. Heidän välilleen syntyi hengellinen yhteys, jossa erilaiset armolahjat alkoivat vaikuttaa kokonaisuuden hyväksi. Heidän persoonallisuudessaan Pyhä Henki vaikutti sen, että he alkoivat nähdä asioita Jeesuksen silmin, heidän tunteitaan sytyttivät Jeesuksen halut ja heidän tahtonsa alkoi valita Jeesuksen mielen mukaan. Jeesus heissä ajatteli, rakasti ja tahtoi. He tulivat osalliseksi yhden ja jakamattoman Jeesuksen Kristuksen seurakunnan salaisuudesta.

Simonin synti (18,19)

"Kun Simon näki, että ne, joiden päälle apostolit panivat kätensä, saivat Hengen, hän tarjosi heille rahaa ja sanoi: 'Antakaa minullekin tuollainen valta, että kenen päälle panen käteni, se saa Pyhän Hengen'." (18,19)

Mitä Simon oikein pyysi ja halusi? Moni näyttää kuvittelevan, että hän olisi yrittänyt hankkia rahalla itselleen Pyhän Hengen. Mutta siitä ei ollut kysymys. Hän halusi kyvyn jakaa Pyhää Henkeä muille. Toisin sanoen hän tavoitteli itselleen sellaista asemaa seurakunnassa, jossa hän voisi Pyhää Henkeä jakamalla toimia johtajana ja keskuksena. Hänen syntinsä oli siis yritys omistaa hengellistä voimaa omaksi henkilökohtaiseksi hyödykseen.

Tämä synty ilmenee usein ryhmäitsekkyytinä, jossa etsitään hengellisiä siunauksia, jotta omalla ryhmällä menisi vähintään yhtä hyvin tai mieluummin paremmin kuin muilla. Herra ei anna työntekijälle Henkeään, jotta hän voisi kerskua siitä, kuinka paljon hänen seurakunnassaan käy ihmisiä.

Kiusaus Pietarille

Simonin synti oli samalla myös kiusaus Pietarille. Pietari tiesi aivan hyvin, ettei Pyhä Henki ollut tullut samarialaisiin siksi, että hän oli pannut kätensä heidän päälleen. Miten helppoa Pietarin olisikaan ollut suostua pyyntöön, sillä silloinhan hän itsekin olisi tullut näyttämään erityiseltä ja korvaamattomalta. Pietarille Simonin synnillinen pyyntö merkitsi siis kiusausta siirtyä Pyhän Hengen hallinnan alta Pyhän Hengen hyväksikäyttöön. Se taas on ihmisen suurin synti, yritystä nousta Jumalan yläpuolelle.

Hengellisiä ei saa lihallisin keinoin (20)

Pietarin vastaus oli äärimmäisen ankara: *"Kadotukseen joudut rahoinesi, kun luulet, että Jumalan lahja on rahalla ostettavissa! Sinulla ei ole tässä osaa eikä arpaa, sillä sinä et ole vilpitön Jumalan edessä."* (20)

Et voi päästä sisälle hengellisiin lihallisin keinoin. Jos seurakunta olisi tämän aina muistanut, se saattaisi olla taloudellisesti nykyistä paljon köyhempi mutta köyhyydessään todella rikas.

Parannuskehotus (22–24)

Pietarin sanoihin sisältyi myös Pyhän Hengen synnyttämä armahtavaisuutta, kun hän kehotti Simonia tekemään parannuksen: *"Käännä tästä pahuudestasi ja rukoile Herraa! Kenties hän antaa ajatuksesi anteeksi."* (22)

Parannuskehotukseen sisältyi pelastuksen toivo. Simonin vastaus kuului: *"Rukoilkaa minun puolestani Herraa, ettei minulle tapahtuisi mitään tuollaista, mitä sanoitte!"* (24) Oliko se parannus vai ei, ei kuulu meidän mitattavaksemme.

Pyhän Hengen täyttämässä seurakunnassa ei voi elää simonia eli Simonin synti, hengellisten asemien tavoittelu ajallisin keinoin.

Evankeliumi Samarian kyliin (25)

Parisen vuotta aikaisemmin eräs samarialainen kylä ei ollut suostunut ottamaan Jeesusta ja opetuslapsia vastaan. Johannes, toinen "Ukkosenjylinän pojista", oli silloin pyytänyt Jeesusta rukoilemaan, että tuli olisi tuhonnut kylän. Nyt sama Johannes oli Pietarin kanssa paluumatkalla Jerusalemiin julistaen evankeliumia Samariassa. Mies oli kokonaan muuttunut. Tämä kertoo jotain siitä, mitä hengellinen elämä on. Pyhä Henki ei tuhoa persoonallisuuttamme vaan kääntää sen piirteet tuhoavasta rakentavaan suuntaan.

Pelastus elämän yhteyttä Kristuksen kanssa

Kertomus kokonaisuutena osoittaa, että kristityksi tuleminen on enemmän kuin vakuuttumista Jumalan Sanasta, enemmän kuin kasteen saamista. Se on elämän yhteyttä Pyhässä Hengessä Kristuksen kanssa. Sillä on ihmeellinen voima. Juutalaisuus ei koskaan valloittanut Samariaa, mutta Jumalan Sana voitti sen puolelleen. Seurakunta voittaa aina siellä, missä se julistaa Jumalan Sanaa Pyhässä Hengessä.

Evankeliumi kirkastuu etiopialaiselle hoviherralle 8:26–40

Kohti maan ääriä (26)

"Herran enkeli puhui Filippokselle: 'Lähde etelään päin ja mene tielle, joka vie Jerusalemistä Gazaan ja on autio.'" (26)

Sanoista "Herran enkeli puhui Filippokselle" alkaa Apostolien tekojen tapahtumasarjassa uusi vaihe, joka kuitenkin liittyy edelliseen. Herran käskyn mukaisesti seurakunta oli julistanut evankeliumia Jerusalemissa, Juudeassa ja Samariassa. Nyt Herra lähettää seurakunnan ottamaan askeleen kohti "maan ääriä". Maailmanlähetys jatkuu yhä, mutta sen ensi askeleen otti, ei apostoli Pietari, vaan diakoni Filippos. Hän sai tehtäväkseen pelastussanomien viemisen etiopialaiselle hoviherralle, joka oli paluumatkalla Jerusalemistä Gazan kautta omaan maahansa. Tarkempia yksityiskohtia evankeliumin tiestä Afrikkaan meillä ei ole.

Etiopialainen hoviherra (27)

Hoviherra (nykytermein valtionvarainministeri) oli kansallisuudeltaan etiopialainen ja hänellä oli erittäin vaikutusvaltainen asema Etiopian kuningattaren hovissa. Yleensä katsotaan, että hän oli juutalaisuuteen kääntynyt pakana eli niin sanottu proselyytti. Se merkitsi muun muassa sitä, että vaikka hän oli matkannut Jerusalemiin rukoilemaan ja palvelemaan Herraa, hän ei päässyt Jerusalemin temppelin sisempään esipihaan asti. Sinne pääsivät vain synnyttäiset juutalaiset. Hän oli rodultaan etiopialainen. Hän oli ensimmäinen afrikkalainen, josta tuli kristitty.

Miksi islam voitti?

Kandakeiksi nimitettyjen hallitsijoiden korkeaan kulttuuriin nykyisen Egyptin ja Sudanin ja osin Etiopian alueilla levisi kristinusko hyvin varhain. Siksi ihmetyttää, miksi siellä vallitsee tänä päivänä valtaosin islamin pimeys. Syy ei liene pelkästään islamin voimassa tai kirkon kohtaamien vainojen verisyydessä. Alueella elänyt ja kukoistanut kirkko ei saanut käsiinsä omankielistä Raamattua ja menetti sisäisen voimansa. Evankeliumin sana on Jumalan voima.

Paluumatkalla (28,31)

Hoviherra oli käynyt Jerusalemissa rukoilemassa ja oli nyt paluumatkalla. Hän oli hankkinut osan Vanhasta testamentista itselleen, ja luki sitä matkalla vaunuissa. Jerusalemissa käynti oli muodostunut hänelle pettymykseksi, mikä ilmenee hänen apeasta vastauksestaan Filippokselle: "Kuinka ymmärtäisin, kun kukaan ei minua neuvo." (31)

Jerusalemien jumalanpalvelus oli osoittautunut kuolleeksi muotomenoksi, joka ei kyennyt vastaamaan miehen syvimpään etsintään. Hän ei ollut löytänyt Jerusalemissa arvovaltaista raamattuopetusta. Löytyykö meidän kirkostamme ja seurakunnistamme sitä, on tänä aikana etsiville ihmisille elämän ja kuoleman kysymys.

Vilpitön ja nöyrä Raamatun lukija (32–35)

Mies oli syvästi kiinnostunut Vanhasta testamentista ja erityisesti myös lukemastaan Jesajan kirjan 53. luvusta, joka puhuu kärsivästä Herran palvelijasta ja hänen kärsimyksensä kautta saadusta voitosta.

Miehen pyyntö Filippokselle: "*Voisitko sanoa, kenestä profeetta puhuu, itsestäänkö vai jostakin toisesta,*" (34) osoitti sekä hänen kiinnostuksensa että hänen tietämättömyytensä. Hänen kysymyksensä kertoo myös hänen älykkyydestään, sillä yhä ne, jotka eivät tunnusta Filippoksen Pyhän Hengen voimassa antamaa selitystä, pohtivat samaa kysymystä kuin hänkin. Hän oli myös kyllin nöyrä kysyäkseen apua ja ohjausta, niin vaikutusvaltainen ja lahjakas kuin olikin. Hän oli nälkäinen sielu, joka etsi vastausta elämänsä syvimpiin ja pyhimpiin kaipauksiin. Häntä eivät vaikutusvaltainen asema, omaisuus, sivistys, älykkyys eikä ritualistinen uskonnollisuus voineet tyydyttää.

Filippos erämaatielle (26)

Herran enkeli kehotti Filipposta lähtemään Samariasta, kaupungista, joka oli täynnä evankeliumista kiinnostuneita ihmisiä, autiolle erämaatielle, joka johti kohti toisenlaista ja vierasta kulttuuria. Hän sai tehtäväkseen lähteä innostavasta työstä suuren joukon keskellä viemään sanomaa yhdelle miehelle. Eikä Filippos edes tiennyt, että hän oli menossa keskustelemaan miehen kanssa. Hän tiesi olevansa vain matkalla autiomaahan.

Pyhä Henki puhuu kuuliaiselle (29)

Herran enkeli käski ja Filippos oli kuuliainen. Kun hän saapui Gazan tielle, hän näki hoviherran tulevan ja silloin Pyhä Henki kuiskasi hänen sydämessään:

"Mene lähemmäs ja pysyttele vaunujen vierellä." (29)

Enkelien ja Pyhän Hengen läsnä ollessa ei tarvitse kokea yksinäisyyttä.

Herran valmistama kohtaaminen (30)

Herra oli valmistanut sekä hoviherran että Filippoksen kohtaamista varten. Hoviheralla oli profeetalliset kirjoitukset ja tietoisuus omasta tietämättömyydestään. Filippos taas tiesi kirjoitusten historiallisen täyttymyksen Golgatan ristillä ja ylösnousseessa Jeesuksessa. Lisäksi hänessä asui tiedon Henki. Ihmisen pelastumiseksi Herran täytyy aina tehdä työtä asianomaisen sydämessä samoin kuin sen sydämessä, joka saa Sanan Herrasta hänelle julistaa.

Henkilökohtainen evankeliointi (31)

Filippos kulki hoviherran vierellä, kuunteli aikansa Raamatun lukua ja esitti sitten kysymyksen:

"Sinä kyllä luet, mutta mahdatko ymmärtää." (30)

Miehen vastaus ilmaisi syvää tyytymättömyyttä: "*Kuinka minä voisin ymmärtää, ellei kukaan minua opasta?*" Filippos julisti, että Herran kärsivä palvelija oli Jeesus Kristus. Mies sai kysymykseensä arvovaltaisen vastauksen, ei apostolilta, ei Jerusalemissa, vaan viereensä istahtaneelta Filippokselta, joka oli Pyhän Hengen opettama ja Hengen johdossa selittäessään kirjoituksia.

Filippos osoittaa meille, että voittaaksemme toisia Jumalan valtakuntaan meidän tulee käydä etsivän vierelle asti. Henkilökohtaisen evankelioinnin tulee tapahtua johtamalla kyselevä ihminen Raamatun sanaan. Jos sanan selittäjä on Pyhän Hengen johdatuksessa, Sanasta Pyhä Henki kirkastaa etsivälle Kristuksen ja taivuttaa hänet parannukseen ja uskon.

Matka jatkui Mestarin seurassa (36–39)

Hovihera vastasi kuulemaansa Sanaan uskon kuuliaisuudella pyytämällä kastetta. Kasteen jälkeen Filipposta ei enää tarvittu. Herran Henki vei hänet julistamaan Sanaa seuraavaan paikkaan, Asdodiin. Hovihera jatkoi matkaansa nyt riippumattomana Sanan hänelle välittäneestä miehestä, sillä Mestari itse jatkoi matkaa hänen kanssaan. Hänen sydämensä kaipaus oli täyttynyt, hän jatkoi matkaansa iloiten.

Opetus ja vastuu

Kertomuksen opetus on ilmeinen. Kristus toimii voitollisesti ja välittömästi ihmisten keskellä. Herra kulki Filippoksen edellä ja synnytti etiopialaisen hoviheran tyytymättömyyden ja etsinnän ja tajun omasta tietämättömyydestään. Herra antoi myös kehotuksen omalleen jättää menestyksellinen ja kiireinen työ ja palvelu Samariassa yhden etsijän tähden. Kun Kristus avaa, ei kukaan ihminen voi silloin sulkea. Mutta kun Herra sulkee, kukaan ei voi myöskään avata. Onnellinen on se lähetysseuraaja, joka saa aloittaa juuri sieltä, mistä löytyy etsiviä sieluja ja saa julistaa heille Jeesusta.

Kertomus osoittaa meille myös Herran omien vastuun. *Jos Kristuksen työ tulee estetyksi, se johtuu kristitystä, joka vastustelee liikkeelle lähtemistä!*

Opiskelukysymyksiä:

1. Stefanuksen marttyyrikuolemasta alkaneen vainon johtajana toimi Saulus (Paavali). Miksi? (1,3)
2. Mitä kristityt tekivät vainojen aikana? Entä mitä apostolit tekivät? (1) Miksi apostolit jäivät Jerusalemiin? (14,25)
3. Mikä oli vainon seuraus? (4) Ovatko vainot hyvä vai paha asia?
4. Miksi Samarian asukkaat ottivat ilolla vastaan Filippuksen sanoman? (5,6,7; Vrt. Joh. 4:39–42)
5. Mistä lähteestä taikuuden harjoitus nousee, vaikka sitä suoritettaisiin Jumalan nimessä? (9,10 ; Vrt. Apt. 13:8,10)
6. Mitä puuttui Filippuksen sanoman kuulleilta, vaikka heidät oli kastettu? (14–16)
7. Millainen on kastetun tila, jos hän ei ole saanut Pyhää Henkeä? (20–23)
8. Mitä on tehtävä sellaisen, jolla ei ole uskoa, vaikka onkin saanut kasteen? (22)
9. Millaista oli luonteeltaan Simonin synti? (20) Voimmeko rahalla (uhrit ja kolehdit mukaan lukien) saada osaksemme hengellisiä siunauksia?
10. Mikä oli apostolien tehtävä Samarian herätyksessä? (14,17)
11. Mikä merkitys Pyhän Hengen saamisessa on kätten päälle panemisella? (17,Vrt. Apt.10:44,45)
12. Milloin ja missä on julistettava sanaa? (25)
13. Kerro neljä asiaa Filippuksen kohtaamasta miehestä jakeen 27 nojalla.
14. Miksi tämä kuninkaan virkamies oli käynyt Jerusalemissa? (27) Mitä hän oli tekemässä, kun hän kohtasi Filippuksen? (28) Mitä nämä asiat kertovat miehestä?
15. Mitkä kaksi asiaa miehestä kertoo jae 31?
16. Jakeiden 32 ja 33 lainaukset ovat Jesajan kirjan luvusta 53. Lue koko luku 53. Kenestä luku kertoo? (Vrt. myös Jes.52:13) Kenen Filippus selitti olevan kyseessä? (35)
17. Mistä voimme päätellä, että etiopialainen virkamies pääsi olalliseksi aidosta uskosta? (36, 39)
18. Suluissa tai alaviitteessä on myös jae 37. Millaisen ehdon Filippus asetti kasteelle? Miten etiopialainen virkamies siihen vastasi?
19. Jos sinua ei ole vielä kastettu, olisitko valmis ottamaan sen vastaan?
20. Ellei Filippusta olisi johdatettu paikalle, virkamies ei olisi päässyt osalliseksi uskosta. Millä tavalla Filippusta johdatettiin? (a) 26,27 ; b) 29,30; c) 34,35)

Saul Tarsolainen kohtaa Herransa ja saa tehtävänannon 9:1–9

Kulttuurirajat ylittävä lähetystyö

Apostolien teot siirtyy nyt kuvaamaan järjestelmällisesti, miten evankeliumi alkoi levitä yli kieli-, kulttuuri- ja kansallisuusrajojen kohti lopullista tavoitettaan "aina maan ääriin asti". Sananjulistus Jerusalemissa ja Juudeassa oli tapahtunut juutalaisen kulttuurin sisällä. Samariassa jouduttiin ylittämään jo muuri, jonka muodosti asenne: "Juutalaisella ei ole mitään tekemistä samarialaisen kanssa." Jumala tarvitsi sopivan työntekijän evankeliumin siirtämiseen kokonaan uuteen kieli- ja kulttuuriympäristöön,

jossa ei entuudestaan tunnettu Vanhaa testamenttia. Sellaiseksi hän oli valinnut Saulin jo ennen hänen syntymäänsä.

Juutalainen ja kreikkalainen kulttuuri

Juutalaisen eli heprealaisen kulttuurin ihanne oli moraali, vanhurskaus ja uskonnollisuus, joka perustui lakiin. Saulin, myöhemmin Paavaliksi kutsutun, tehtäväksi Herra oli antanut siirtää evankeliumi Kristuksesta tältä heprealaiselta maaperältä hellenistiselle eli kreikkalaiselle maaperälle. Sen ihanteet olivat kulttuuri, ihmiselämän vapaus, luonnollisten voimien täydellisyys ja yksilöllisyyden esteetön toteuttaminen.

Juutalainen ja kreikkalainen eivät oikein ja raamatullisesti ymmärrettyinä ole toistensa vastakohtia. Silti tänäkin päivänä näemme niiden muodostaman jännitteen oman suomalaisen kulttuurimme sisällä. Juutalainenkin yhteiskunta oli hellenistisen vaikutuksen alainen, niin että saddukealaisuus oli pitkälti hellenististä ja farisealaisuus enimmäkseen heprealaista luonteeltaan.

Tarsolainen Saul

Saul oli syntynyt Tarsoksessa, nykyisessä etelä-Turkissa sijaitsevassa kreikkalaisen kulttuurin läpikulkemassa yliopistokaupungissa. Hänen molemmat vanhempansa olivat syntyperäisiä juutalaisia. Saulin ollessa noin neljätoistavuotias vanhemmat lähettivät pojan Jerusalemiin opiskelemaan Gamalielin johdolla. He eivät halunneet pojan jäävän kreikkalais-hellenistisen vaikutuksen alaiseksi. Mutta se ei enää kyennyt pyyhkimään pois hänen hellenismistä lapsuudessaan saamia voimakkaita vaikutteita.

Saulissa yhdistyivät vastakkaiset voimat. Hän oli synnynnäinen heprealainen, fariseus, mutta samalla myös hellenisti. Kun siis Pyhä Henki valitsi hänet viemään ristin evankeliumin ja ylösnousemussanomien heprealaisen ja hellenistisen kulttuurin välisen muurin yli, valinta ei ollut mielivaltainen.

Kiinniotettu mies (1)

Tapasimme Saulin viimeksi seuraamasta Stefanoksen kivittämistä, josta hänellä oli myös vastuu. Hän oli hyväksymässä (8:1) Stefanoksen kuolemantuomion. Se paljastaa, että hän oli Sanhedrinin, juutalaisten neuvoston, jäsen. Nyt hänestä sanotaan: *"Saul uhkui yhä vihaa ja murhanhimoa Herran opeuslapsia kohtaan."* (1)

Pieni sana *yhä* on merkityksellinen. Se viittaa asenteen jatkuvuuteen huolimatta jostakin muusta. Kun Jeesus hänet kohdatessaan sanoi: *"Miksi vainoat minua?"* (22:7) ja *"Paha sinun on potkia pistintä vastaan,"* (26:14) hän viittasi samaan. Kristittyjä vainotessaan Saul ei taistellut ainoastaan itseään voimakkaampaa ulkoa tulevaa Herran työtä ja valintaa vastaan, vaan myös omaa sisintä vakaumustaan vastaan. Mutta juuri siinä olikin hänen murhanhimonsa vaikutin. Hän suuntasi kaiken toimintatարmonsa ulos voidakseen tukahduttaa sisimmässään asuvan epäilyksen.

Sisäinen ristiriita (1,2)

Epäilykseen vaikutti useita syitä. Saul oli kuullut Stefanoksen puolustuspuheen, jonka tuomio kohdisti nimenomaan saddukealaisuuteen. Mutta sitä Saulkin sydäimestään inhosi. Stefanos ei hyökännyt farisealaisuutta vastaan, vaikka sen itseriittoinen, kerskaileva ja toisia halveksiva asenne ansaitsikin tuomion. Farisealaisuuden ydintä oli kuitenkin tarrautuminen hengelliseen todellisuuteen ja taistelu materialismia ja järkeisuskoa vastaan. Saulin myötätunnon fariseuksena olisi pitänyt olla Stefanoksen puolella. Siitä huolimatta hän oli antanut juutalaisuuden ja Jumalan nimen tähden äänensä Stefanoksen kuolemantuomion puolesta. Nyt fariseus Saul oli saanut valtuudet kristittyjen vangitsemiseen noilta inhoamiltaan saddukealaisilta ylipapeilta.

Satutettu omatunto

Epäilyä Saulin sydämeen oli kylvänyt myös se tapa, jolla Stefanos kuoli. Sanat: *"Herra, älä vaadi heiltä tilille tästä synnistä,"* (7:60) osuivat Saulin omaantuntoon. Saul yritti tukahduttaa sisimpänsä äänen äärimmäisellä toimeliaisuudella ja kristittyjä vainoamalla. Herra tarttui tähän sisäisessä sekasorrossa olevaan ja murhanhimosta palavaan Sauliin.

Kiinniottaja (3–6)

Jeesus ilmestyi lopullisessa kirkastetussa ylösnousemusruumiissaan Saulille. Hänen kirkkautensa oli keskipäivän aurinkoa suunnattomasti suurempi. Hän puhui Saulille hepreaksi: *"Saul, Saul, miksi vainoat minua?"* Hämmästynt ja pelästynyt Saul vastasi: *"Herra, kuka sinä olet?"* Ääni vastasi: *"Minä olen Jeesus, jota sinä vainoat."*

Silloin Saulin tietoisuuteen tunkeutui hämärästi, että Kristus ja seurakunta olivat yksi. On kuin Jeesus olisi sanonut: "Ne miehet ja naiset, joita olet heittänyt vankilaan, ovat kärsineet. Mutta eivät vain he, vaan minä olen kärsinyt heidän kärsimyksessään. Minä tunsin kivun joka kerta, kun kivi osui Stefanokseen. Olen yläpuolellasi taivaassa. Sinä et voi tehdä tyhjäksi minun työtäni. Et taistele ihmisten erehtynyttä fanaattisuutta vastaan, vaan läpi ihmisen historian etenevää Jumalan marssijoukkoa vastaan."

Kuka Herra on?

Saulin kysymyksessä *"Herra, kuka sinä olet?"* (5) sanan *Herra* käyttö osoittaa, että kirkkauden ilmentyminen ja Jeesuksen puhe taivuttivat välittömästi hänen harjaantuneen mielensä tunnustamaan Jeesuksen vallan ja kuninkuuden. Ennakkoluulot kaatuivat ja vihamielisyys väistyi. Sana Jeesus oli merkinnyt Saulille kuollutta, halveksittavaa ja vihattavaa nasaretilaista. Mutta nyt hän kuuli sanat *"Minä olen Jeesus"*. (5) Ne osoittivat, että hänen kuolleeksi kuvittelemansa Jeesus olikin elävä. Hänen halveksimansa olikin taivaallisen kunnian keskuksessa. Hänen vihaamansa puhuikin hänelle sanomattoman rakkauden sanoja. Ei ole ihme, ettei Saul enää koskaan katsellut taakseen.

Mestarin työtapa (6)

Herra käski sitten Saulia tekemään yhden, mitä yksinkertaisimman asian: *"Nouse ja mene kaupunkiin. Siellä saat kuulla, mitä sinun on tehtävä."* (6)

Tällainen on aina Mestarin työtapa. Oliko kysymys helposta asiasta? Ei totisesti, vaan ankarasta ja syvästi nöyryyttävästä asiasta. Saulia odotettiin Damaskokseen. Seurakunnan vastustajat odottivat häntä johtajakseen. Herran omat odottivat vaarallisen vihollisen tuloa. Mutta Herra käski hänen mennä kaupunkiin ja odottaa.

Tilinpäätös (8–9)

Kaupunkiin talutettiin mies, jonka piti marssia sinne virallisesti valtuutettuna lopettamaan nasarealainen harhaoppi. Kolme vuorokautta jatkui sokeus eikä hän syönyt eikä juonut mitään. Mitä tapahtui hänen sydämessään? Filippiäiskirjeessä hän itse kertoo: *"Kaiken, mikä oli minulle voittoa, olen Kristuksen tähden lukenut tappioksi"* (Fil. 3:7).

Hän teki tilinpäätöstä elämästään. Heprealainen syntyperä oli tappiota, koska hän oli syntynyt Kristukseen. Ympärileikkaus ja kaikkien menojen noudattaminen oli tappiota, koska hän oli päässyt Kristuksen elämästä osalliseksi. Tunti tunnilta pimeyden keskellä kasvoi tietoisuus Kristuksessa olevasta suunnattomasta voitosta.

Kristus elää minussa

Tapahtumaa kuvaa Galatalaiskirjeen sana: "Minut on Kristuksen kanssa ristiinnaulittu" – minua rajoittanut heprealainen lain noudattamiseni lyötiin puulle – "en enää elä itse" – minussa asuva hellenismi, kulttuuri ja itsekeskeisyys on saanut kuoliniskun – "vaan Kristus elää minussa". (Gal. 2:19–20) Sitä on kristinusko. Näin muovattiin Saul viemään evankeliumi heprealaisesta ympäristöstä hellenistiin.

Vainoojasta Herran aseeksi 9:10–22

Pimeydestä valoon

Jätimme edellisessä jaksossamme taaksemme sokean Saulin, tässä näemme, miten hänen näkönsä palautuu, mutta samalla avautuvat myös hänen hengelliset silmänsä. Jätimme hänet hiljaisuuteen, mutta tässä näemme, miten hän alkaa Damaskoksen juutalaisten keskuudessa julistaa ja todistaa, että Jeesus on Kristus. Jätimme hänet heikkona ja murrettuna, mutta nyt hän alkaa vahvistua ja suuntautua suurta tehtäväänsä kohti. Jakso jakautuu kolmeen kuvaan. Ensimmäisessä Herra puhut-

telee Ananiasta (10–16), toisessa Ananias hoitaa Saulia (17–19) ja kolmannessa Saul todistaa synagogissa. (20–22)

Ananias (10)

Tiedämme Ananiaasta vain sen, mitä Apostolien teot hänestä kertoo. Epäilemättä se, mitä hän teki Saulille, jätti pysyvän vaikutuksen Paavalin kirjoituksiin ja lähetystyöhön. Mutta itse tämä Jumalan käyttämä mies jää muuten tuntemattomaksi. Hänestä todetaan vain, että hän oli tavallinen opetuslapsi, jolla ei ollut mitään virallista asemaa. Hän ei ollut apostoli. Olemme jo aiemmin nähneet, miten riipumattomana apostoleista Pyhä Henki toimi.

Herran lähettämä mies

Myöhemmin Paavali kuvasi Ananiasta *"hurskaaksi ja lakia noudattavaksi mieheksi, jota kaikki kaupungin juutalaiset pitivät arvossa."* (22:12) Tämä ei kerro hänestä kristittynä mitään vain sen, että hän oli heprealais–juutalainen taustaltaan. Herra lähetti hellenististä vaikutusta saaneen Saulin luo nimen omaan heprealaistaustaisen Ananiaan. Ananiaan tehtävä oli johtaa hänet elämän täyteyteen ja antamaan hänelle tehtävän viedä evankeliumi hellenistisiin kaupunkeihin. Tällä oli suuri merkitys sekä Paavalin teologiaan että hänen lähetysnäkyynsä.

Jeesuksen ja Ananiaan suhde (10–12)

"Herra puhutteli häntä näyssä: 'Ananias!' 'Tässä olen, Herra', hän vastasi. Herra sanoi: 'Mene Suorallekadulle ja kysy Juudaksen talosta Saulia, jota kutsutaan Tarsolaiseksi. Hän rukoilee, ja näyssä hän on nähnyt, että Ananias–niminen mies tulee sisään ja panee kätensä hänen päälleen, jotta hän saisi näkönsä takaisin'." (10–12)

Jeesus puhutteli Ananiasta nimeltä näyssä. Hänen vastauksensa oli nopea ja välitön: "Tässä olen Herra." Jeesus antoi hänelle tehtävän mennä Saulin luo, kuunteli kärsivällisesti hänen vastaväitteensä ja kehotti häntä kuuliaisuuteen. Näemme, miten ensimmäisille kristityille ylikuonnollinen oli aivan luonnollista. Luukas kirjoittaa tapahtumasta ilman mitään selityksiä tai puolustuksia. Ei ollut mitenkään yllättävää, että tämä mies kuuli Herran äänen ja että heidän välillään tapahtui suora ja välitön keskustelu. Jeesus oli noussut kuolleista ja eli. Siksi oli mitä luonnollisinta kuulla hänen puhuvan. Ananias oli heti valmis vastaamaan, kun Herra puhui hänelle. Mikä ihmeellinen kuva lempeästä, suorasta ja välittömästä läheisyydestä Kristuksen ja hänen omansa välillä!

Tarsolainen ja pyhät (13–14)

Puhuessaan Ananiaalle Jeesus nimitti Saulia tarsolaiseksi. Nimi Tarsos, hellenistinen keskus, puhui Ananiakselle arvomaailmasta, jota vastaan hän koko sydämensä oli sodassa. Lisäksi hän tiesi erittäin hyvin, millä asialla Saul Damaskoksessa oli. Siksi hänen vastaväitteensä Jeesukselle olivat aivan ymmärrettäviä: *"Herra, minä olen monilta kuullut, kuinka paljon pahaa se mies on Jerusalemissa tehnyt sinun pyhillesi. Tännekin hän on tullut ylipappien valtuuttamana vangitsemaan kaikki, jotka huutavat avuksi sinun nimeäsi."* (13–14)

Vastaväitteensä sisällä Ananias määritteli myös sanan pyhä, jota Paavali kirjeissään erittäin paljon käyttää uskovista. Pyhiä ovat ne, jotka huutavat avukseen Jeesuksen nimeä.

Herran lähettämä (15–16)

Jeesus jakoi Ananiakselle Saulista koskevan sydämensä salaisuuden: *"Minä olen valinnut hänet aseekseni, tunnustamaan nimeäni maailman kansojen ja kuninkaiden ja myös Israelin kansan edessä."* (15)

Näin Ananias lähetettiin. Herra lähettää aina omansa viemään evankeliumia siten, että hän kertoo heille millainen on hänen sydämensä ja asenteensa noihin ihmisiin. Herran rakkaus ja Herran valinta vie evankeliumin eteenpäin.

Ananias ja Saul (17–19)

Ananias meni kaupungin pääkadun varrella sijainneeseen Juudaksen taloon. Sinne Saulia oli odotettu ylipappien lähettiläänä, mutta siellä vallitsi nyt suuri hämmennys tapahtumien yllättävän käänteen vuoksi.

Kun Ananias saapui, hän pani kätensä Saulin päälle ja sanoi: *"Saul, veljeni!"* Näin hän osoitti, millainen uusi suhde heidän välilleen oli syntynyt. Sitten hän jatkoi: *"Herra on lähettänyt minut – Jeesus, joka ilmestyi sinulle, kun olit matkalla tänne. Hän lähetti minut, jotta saisit näkösi takaisin ja täytyisit Pyhästä Hengestä."* (17)

Välittömästi Saul sai näkönsä takaisin ja Pyhän Hengen koko täyteydessään.

Hengestä ja vedestä

Herra käytti yksinkertaista opetuslastaan. Kuuliaisena Herran käskylle ja veljellisellä rakkaudella hän lähestyi Saulia ja pani kätensä hänen päänsä päälle. Saul sai välittömästi Pyhän Hengen. Heti sen jälkeen Ananias kehotti Pyhän Hengen saanutta Saulia huutamaan avukseen Jeesuksen nimeä ja otamaan vitkastelematta kasteen, jossa hänen syntinsä pestiin pois. (22:16) Näin Saul syntyi uudesti vedestä ja Hengestä Kristus-yhteyteen ja hänen ruumiinsa jäseneksi.

Saul synagogissa (19–22)

Kesti ainakin kaksi vuotta Saulin pelastumisesta siihen, kun hän aloitti julistustoimintansa Damaskoksen synagogissa. Väliajan hän vietti Galatalaiskirjeen (1:17) mukaan Arabiassa julkisuuden valokiilan ulkopuolella syventyen Herran tuntemisessa ja epäilemättä myös todistaen Herrastaan. Nyt hän palasi takaisin Damaskokseen ja sen synagogiin, ei vainoajana vaan julistajana. Hänen sanomansa sisältö oli Jeesus. Jeesus on Jumalan Poika. Hän julisti persoonaa, joka on todellinen ihminen ja todellinen Jumala.

Rakkauden vallankumous

Ennen hän oli rehellisenä vakaumukselleen vainonnut niitä, jotka olivat erilaisia kuin hän. Nyt hän edelleen rehellisenä seisoi synagogissa, mutta hänellä ei ollut enää ajatustakaan vainota eri tavoin uskovia. Hän julisti juutalaisille Kristusta, pyrki saamaan heidät vakuuttuneeksi, esitti heille perusteen, mutta ei vainonnut. Hänessä oli tapahtunut Pyhän Hengen vaikuttama rakkauden vallankumous.

Kristus hallitsee läheltä

Jaksomme osoittaa, miten elävä Kristus käsittelee välittömästi omiaan, vie päämääriään eteenpäin omiensa kautta ja laajentaa työtään maailmassa liittämällä uusia ihmisiä itseensä. Elävä ylösnoussut Herra ilmestyi näyssä Ananiakselle ja sitten Saulille ja vei heidät yhteen.

Elävä Kristus tekee työtään myös tänään. Miten usein sijoitamme hänet ajatuksissamme jonnekin kauas. Mutta hän on henkilö, joka hallitsee. Hän tietää, kuka on oikea ihminen oikeaan paikkaan. Hän antaa oikeat sanat oikealle ihmiselle. Hänen työtään emme saa mahtumaan mihinkään kaavoihin. "Tuuli puhaltaa, missä tahtoo." Emme voi pakottaa Pyhää Henkeä mihinkään erityisen toimintalinjaan. Pyhän Hengen täyteyden jakajaksi valittiin tavallinen opetuslapsi, ei apostolia eikä diakonia.

Pyhä Henki teroittaa talonpoikaisjärjen (19)

Mikä oli ensimmäinen asia, jonka Saul teki sen jälkeen, kun hän oli saanut Pyhän Hengen täyteydessään? "Hän nautti ruokaa." Hän paastosi siihen asti, kun sai Hengen. Sitten hän alkoi ensi töikseen syödä. Älkäämme kuvitelko, että Hengen täyteyden tuntomerkki olisi ruumiillisten tarpeiden vähättely. Hän söi ateriansa, ja näin Pyhän Hengen täyteyden ja aterian vahvistamana lähti Arabiaan. Pyhä Henki terävöittää ihmisen "talonpoikaisjärjen".

Juutalaisten salahanke epäonnistuu 9:23–30

Tehtävään valmistautumista

Jumala oli valinnut tarsolaisen Saulin jo ennen hänen syntymäänsä oman työnsä välikappaleeksi, pakanoiden apostoliksi. Valinnan täytäntöönpano tapahtui Damaskoksen tiellä ylösnoussseen Jeesuksen ilmestyessä Saulille. Mutta ennen kuin hän oli sopiva Herran käyttöön, hän tarvitsi valmistautumista työhön. Damaskoksesta hänen tiensä vei Arabiaan, sieltä Damaskokseen takaisin, sieltä Jerusalemiin ja lopulta hänen kotikaupunkiinsa Tarsokseen. Mikä oli näiden tapahtumien tarkka aikataulu, ei käy täysin selväksi ilmaisusta "jonkun aikaa" (19), jonka hän vietti Damaskoksessa opetuslasten seurassa julistaen Jeesusta Jumalan Poikana, ja ilmaisusta "jonkin ajan kuluttua" (KR1938: *pitkän ajan kuluttua*) (23), jonka jälkeen hän joutui pakenemaan Damaskoksesta Jerusalemiin.

Menneen kohtaaminen Herran kanssa

Galatalaiskirje osoittaa, että jakso oli vähintään kolmen vuoden mittainen. Sen aikana hän vieraili Arabiassa. Raamatunselittäjät eivät ole yksimielisiä siitä, mitä hän siellä Siinain vuorten tuntumassa teki, mutta Paavalin kirjeen ilmaisut *"menin Arabiaan"* (Gal. 1:17) ja *"Hagar tarkoittaa Arabiassa olevaa Siinainvuorta"* (Gal. 4:25) antavat meille vihjeitä. Kirjeen kirjoittamisen aihe oli evankeliumin puhtauden säilyttämisessä pakanakristittyjen parissa, kun juutalaiskristityt pyrkivät sotkemaan evankeliumiin lakia.

Kirjeestä kuvastuu, miten Paavali oli närkästynyt Jerusalemin apostolien ajattelussa ja toiminnassa esiin tulleesta tietystä virkavaltaisuudesta. Sitä vastaan hän korostaa kirjeessään, että hän ei ollut saanut apostolin virkaa ihmisten välittämänä, vaan suoraan Herralta. Edelleen hän painottaa, että hän sai evankeliumin suoraan Herralta Jeesukselta: *"Mutta Jumala, joka jo äitini kohdusta oli valinnut minut ja armossaan kutsui minut työhönsä, näki hyväksi antaa Poikansa ilmestyä minulle, jotta lähtisin julistamaan vieraille kansoille sanomaa hänestä. Silloin en kysynyt neuvoa yhdeltäkään ihmiseltä enkä heti lähtenyt Jerusalemiin tapaamaan niitä, joista oli tullut apostoleja jo ennen minua. Sen sijaan menin Arabiaan ja palasin sieltä takaisin Damaskokseen."* (Gal. 1:15–17)

Saul ei mennyt Arabiaan neuvottelemaan ihmisten vaan Herran kanssa. Kun ottaa huomioon hänen lapsuutensa hellenistisessä ilmapiirissä, hänen heprealaisen syntyperänsä ja koulutuksensa, ja sitten ne merkilliset kokemukset, jotka hänellä oli juuri takanaan, on aivan luonnollista, että hän tarvitsi aikaa elämänsä ja ajattelunsa uudelleen rakentamiseen. Samoilla jäljillä, joilla Mooses oli 40 vuoden ajan saanut valmistusta suureen tehtäväänsä lain välittäjänä, Saul halusi keskustella kahden Jeesuksen Kristuksen kanssa voidakseen välittää evankeliumia. Tuosta ajasta persoonallisessa, läheisessä ja selkeässä keskusteluyhteydessä Herran Jeesuksen kanssa kertoo hänen lauseensa: *"Olen saanut Herralta tiedoksi tämän, minkä olen myös opettanut teille..."* (1.Kor. 11:23)

Vapauteen lain orjuudesta

Galatalaiskirjeen toinen viittaus Arabiassa käyntiin on myös kiintoisa: *"Te, jotka tahdotte elää lain alaisuudessa, vastatkaa: ettekö kuule, mitä laki sanoo? Pyhissä kirjoituksissa kerrotaan, että Abrahamilla oli kaksi poikaa, joista toisen synnytti orjatar, toisen vapaa nainen."* (Gal. 4:21,22)

Jeesukselta saamansa uuden ilmoituksen valossa Saul tuli näkemään, että Jerusalemin eli orjuudessa. Mutta uusi taivaallinen Jerusalemin oli vapaa. Evankeliumin uudessa valossa hän katseli nyt menneisyyttään ja lain alaista kansaansa. Kieltojen ja käskyjen sijasta hän oli löytänyt Kristuksessa ihmeellisen vapauden. Se ei ollut hellenistien lihan vapautta, vaan Kristuksessa olevaa rakkauden vapautta. Hän kirjoittaa siitä muun muassa näin: *"Kenenkään ei siis pidä ylpeillä ihmisistä. Kaikkihan on teidän: Paavali, Apollos ja Keefas, maailma, elämä ja kuolema, kaikki nykyinen ja tuleva. Se kaikki on teidän, mutta te olette Kristuksen, ja Kristus on Jumalan."* (1.Kor. 3:21–23)

Rakkauden ihme (23–25)

Arabiasta Saul palasi Damaskokseen. Siellä juutalaiset päättivät tappaa hänet. Entisestä vainoajasta tuli vainottu. Juutalaiset saivat käskynhaltija Aretan vartiosotilaat puolelleen. (2.Kor. 11:32) He pyrkivät estämään Saulin pakenemisen kaupungista. Ne, joita Saul oli tullut vangitsemaan Damaskoksesta, auttoivat nyt hänet itsensä pakoon kaupungista.

Suuria hengellisiä näkyjä juuri Arabiassa nähnyt ja Herran kanssa keskustellut Saul pelastuu kaupungin muurin ikkunasta lasketussa korissa. Mutta juuri siinä Herra osoittaa kirkkautensa. Häntä ei pelastanut jokin ihme, ei jokin pyörreuuli, vaikka sellaisiakin Jumala voi viisautessaan käyttää. Häntä ei Pyhä Henki temmannut pois Damaskoksesta, niin kuin Filippoksen etiopialaisen hoviherran luota. Hänet pelasti opetuslasten huolenpito ja rakkaus.

Mitä ihanimpia hengellisiä kokenut mies voi joutua työssään turvautumaan mitä tavanomaisimpiin ja mitä arkisimpiin menetelmiin. Hän voi joutua olosuhteisiin joissa ei ole jälkeäkään "arvokkuudesta", mutta juuri siellä saattaa Herran synnyttämä hengellinen ihme päästä näkyviin. Se on Pyhän Hengen synnyttämä veljien ja sisarten keskinäinen rakkaus.

Uutena vanhaan ympäristöön (26–27)

Palatessaan Jerusalemiin Saul hakeutui uskovien yhteyteen, mutta kohtasikin aluksi vaikeuksia. Opetuslapset pelkäsivät häntä. Pelko oli täysin luonnollinen asia, kun muistamme, mitä hän oli Jerusalemissa tehnyt kristityille aikaisemmin. Kolme vuotta oli kulunut hänen pelastumisestaan ja huhu siitä oli kiirinyt Jerusalemiin, mutta kristityt eivät olleet häntä vielä nähneet. Barnabas, joka ehkä tunsikin Saulin entuudestaan, tapasi hänet ja otti hänet suojiinsa. Barnabaksen suosituksesta seurakunta ja apostolit ottivat hänet keskuuteensa. Kahden viikon ajan Saul oli Pietarin vieraana. Hän ei etsinyt Pietarilta tunnustusta apostolinviralleen, vaan halusi keskustella hänen kanssaan.

Stefanoksen työtä jatkamaan (28–30)

Pian Saul oli antautunut julistamaan Herran nimeä. Nyt myös hän joutui väittelyyn hellenistien kanssa niin kuin Stefanos ennen marttyyrikuolemaansa. Voidaan sanoa, että eräs Saulin Jerusalemissa tekemän evankelioimistyön liikkeellepanevista voimista olikin halu jatkaa Stefanoksen työtä, jonka hän itse oli muiden kanssa katkaissut. Mutta tulos hänen työstään oli sama kuin Stefanoksenkin. Hellenistit pyrkivät tappamaan hänetkin. Herra ilmoitti hänelle näyssä, että hänen tulisi lähteä kaupungista, sillä hänellä oli Saulille muuta tehtävää. (22:17–21) Jälleen uskonveljien avulla hän pääsi pakoon. Saul lähti kotikaupunkiinsa Tarsokseen, entisiin maisemiin ja hellenistiseen ilmapiiriin, mutta nyt uuden elämän voimassa.

Juutalaiselta maaperältä kreikkalaiseen

Jumala oli valinnut Saulin istuttamaan evankeliumin juutalaiselta maaperältä kreikkalaiseen ja roomalaiseen. Hän oli heprealainen, joka tunsikin läpikotaisin juutalaisen uskonnon. Hän oli hellenisti, joka tunsi kreikkalaisen kulttuurin perusteellisesti. Hän oli myös Rooman kansalainen, jolla oli näky ylikansallisen Jumalan valtakunnan leviämisestä. Mutta mikään näistä itsessään ei tehnyt Saulista Paavalialta, pakanoiden apostolia. Ennen kaikkea hän tunsikin itse ylösnousseen Herran.

Hengellinen varustus ja koulutus tarpeen

Ilman Herran tuntemista kukaan ei voi tehdä Herran työtä. Toiseksi hänen tuli saada Pyhän Hengen täyteys. Kolmanneksi tarvittiin Arabia, hiljainen valmistautuminen yksinäisyydessä. Tänä päivänä koi-tuu paljon vahinkoa Herran työlle, kun kuvitellaan, että kuka tahansa heti uskoon tultuaan kykenee jakamaan elämän Sanaa muille. Vasta uskoon tullut ei kykene jakamaan Jumalan sanan syvyyksistä eikä suorittamaan suurta palvelusta. Jumala ei käytä valtakuntansa salaisuuksien selittäjänä ketään, jolle hän ei ole antanut selkeää kutsua ja hengellistä koulutusta siihen.

Ei juutalainen eikä kreikkalainen vaan kristitty

Saul jätti taakseen heprealaisuutensa ja hellenismsinsä. Mutta uuteen elämäänsä hän vei mukanaan oman lunastetun ja uudistetun persoonallisuutensa. Hän ei ollut enää heprealainen eikä hellenisti vaan kristitty. Jumala valitsee, varustaa ja valmistelee työntekijänsä.

Ei juutalainen eikä kreikkalainen vaan kristitty 9:31

Jumalan seurakunta

Jae on taitekohta Apostolien teoissa ja kokoaa kaiken kirjan alussa kuvatun. Sana *niin* ei viittaa vain siihen, että Saulin kääntymisen myötä seurakunnan vaino laantui. Ulkoista rauhaa kesti vain jonkin aikaa. Pian nousivat uudet myrskyt apostoli Jaakobin mestauksen myötä (12. luku). *Niin* viittaa kaikkiin niihin eri vaiheisiin, jotka alkuseurakunta oli helluntain jälkeen kohdannut.

Voitot hyökkäysten keskellä

Sielunvihollinen oli hyökännyt seurakuntaa vastaan vainon lisäksi kylvämällä eripuraisuuden siementä, nostattamalla ulkokultaisuutta ja houkuttelemalla seurakunnan johtajia aseman tavoitteluun. Mutta kaikissa näissä Pyhän Hengen täyttämä seurakunta oli saanut voiton ja *rakentunut* ja *lisääntynyt*. Seurakunnassa Herra kaiken keskellä jatkoi rakennustyötään. Vielä tänäkään päivänä seurakuntarakennus ei ole valmis, mutta tulee päivä, jona seurakunta on saavuttava lopullisen päämääränsä.

Seurakunta kasvoi

Juudeassa, Samariassa ja Galileassa seurakunta oli levinnyt laajalle. Herran tekoja tässä tapahtumasarjassa ei Luukas yksityiskohtaisemmin kuvaa aineiston suunnattoman rikkauden vuoksi. Sitä paitsi

seurakunnan elämän ja rakentumisen periaatteet tulevat kuvatussa riittävästi esiin. Tästä jakeesta 12. luvun loppuun Pietari palaa jälleen Apostolien tekojen kuvauksen keskeiseksi henkilöksi.

Seurakunta eli *ekklesia*

Jakeeseen sisältyy myös *seurakunta*–sanan uusi käyttö, joten tarkastelemme hieman alkukielisen sanan merkitystä. Kreikankielinen sana *ekklesia*, jonka vuoden 1938 Kirkkoraamattu kääntää *seurakunnaksi* ja vuoden 1992 tässä yhteydessä *kirkoksi*, muodostuu osista, jotka tarkoittavat *ulos kutsuttua*. Perusmerkitykseen sisältyy siis ajatus kansoista ja sukukunnasta uloskutsuttujen uudesta yhteydestä.

Stefanos käytti puolustuspuheessaan samaa sanaa vanhatestamentillisessä merkityksessä: *"Juuri Mooses, silloin kun kansa oli koolla autiomaassa, välitti isillemme sen, mitä enkeli puhui hänelle... (KR 1938: Hän on se, joka seurakunnassa, erämaassa, oli enkelin kanssa...)" (7:38)*

Se sisälsi ajatuksen Jumalan hallitsemasta kansakunnasta.

Luukas käyttää *ekklesia*–sanaa myös sen kreikkalaisessa perusmerkityksessä: *"He huusivat, mikä mitäkin; sillä kokous oli sekasortoinen..." (19:32)*

Siinä oli kysymys vapaista miehistä (orjat eivät päässeet mukaan) muodostuneesta kansan kokouksesta, jolla oli hallinnollinen tehtävä.

Kun Jeesus Filippoksen Kesareassa puhuessaan Jumalan ilmoituksesta Pietarille sanoi: "Tälle kalliolle minä rakennan *kirkkoni* (KR 1938: *seurakuntani*)."
(Matt. 16:18), Hänellä oli epäilemättä mieles-
sään sanan molemmat yleiset merkitykset. Apostolien teoissa sana seurakunta tarkoittaa Jeesuksen seuraajien yhteisöä, jota Jumala hallitsee mutta jolle on myös annettu hallintavaltaa. Sille on uskottu Jumalan valtakunnan avaimet: valtuutus julistaa sitovaa lain ja vapauttavaa evankeliumin sanaa.

Yksi seurakunta

Tähän asti Apostolien teot käyttäessään sanaa seurakunta on aina viitannut pelkästään Jerusalemin paikallisseurakuntaan. Mutta nyt sana saa laajemman merkityksen. Jae 31 puhuu yksikössä seurakunnasta kautta koko Juudean, Samarian ja Galilean. Kysymys ei ole enää paikallisseurakunnista, vaan yhdestä laajasta ja paikalliset rajat ylittävästä seurakunnasta eli kirkosta. Juudean asukkaat olivat halveksineet Galileaa "pakanain Galileana". Sekä Juudean että Galilean asukkaat taas syrjivät samarialaisia. Mutta kaikkialla, missä Pyhä Henki saa hallita esteettä, hän vapauttaa "uloskutsutut" ennakkoluuloista, ylpeydestä ja maantieteellisistä rajoituksista ja muodostaa heistä yhden seurakunnan eli kirkon.

Seurakunnan rakentuminen

Puhuessaan seurakunnan rakentumisesta Luukas ei kuvitellutkaan, että se olisi jo valmis. Seurakunta on yhä kesken, mutta sitä rakennetaan yhä edelleen. Työ ja prosessi jatkuvat kohti selkeää päämäärää: valmiiksi tuloa. Seurakunnan eteneminen on voittamatonta, mikään ei voi sitä estää. Paikat ja temppelit eivät muodosta sille keskuksia niin kuin Jeesus sanoo: *"Tulee aika, jolloin ette rukoile Isää tällä vuorella ettekä Jerusalemissa... Tulee aika – ja se on jo nyt – jolloin kaikki oikeat rukoukset rukoulevat Isää Hengessä ja totuudessa."* (Joh. 4:21–23)

Miten pitkälle rakennustyö on edistynyt tänään? Kukaan meistä ei ole vielä valmista seurakuntaa nähnyt, mutta me uskomme sen täyttymykseen ja saamme sen nähdä Jeesuksen toisessa tulemisessa. Valtaosa asioista, mistä me seurakunnissamme kiistelemme, ovat "rakennustelineitä", eivät varsinaista "rakennusta".

Vaeltaminen kohti päämäärää

Seurakunnan vaeltaminen Herran pelossa ei ollut päämäärätöntä kuljeskelua vaan tietoiseen tavoitteeseen etenemistä. Jeesus oli sanonut: "Menkää ja tehkää kaikki kansat minun opetuslapsikseni!" (Matt. 28:18) Kysymys ei tässä ole ensisijaisesti yksityisten seurakunnan jäsenten vaelluksesta, vaan siitä, että seurakunnalla on kokonaisuutena, Herran ruumiina, yksi tehtävä ja yksi tie kuljettavanaan. Se edustaa Kuningastaan ja tekee Kuninkaansa työtä ihmisten ja kansojen voittamiseksi hänen heruutensa alle.

Vaeltaminen Herran pelossa

Vaeltaminen Herran pelossa merkitsee Kristuksen Herruuden tunnustamista kaikessa. Hän on elämän Herra, jolla on viimeinen auktoriteetti ja valta kaikessa. Samalla hän on suurin kaikista palvelijoista ja hän itse johtaa seurakuntansa palvelemaan kärsimysten ja ahdistusten keskellä eläviä. Herran pelossa vaeltava seurakunta antaa itsensä hänen hallintaansa ja samalla julistaa hänen herruutensa. Mutta juuri silloin kärsimystenkin keskellä Herran oma elämä on seurakunnan elämä. Siksi synnin särkemässä maailmassa se kykenee parantamaan ja jakamaan uutta elämää ympärilleen.

Vaeltaminen virvoituksessa

Seurakunta vaelsi myös Pyhän Hengen virvoittavassa vaikutuksessa. Pyhä Henki on seurakunnan Lohduttaja, Puolestapuhuja, Kehottaja, Auttaja, Tukija, Virvoittaja, Vahvistaja ja Yhteyden Antaja.

Määrällinen ja laadullinen kasvu

Seurakunnan kasvaminen Kristuksen herruuden alaisena ja Pyhän Hengen vahvistamana ei ollut vain lukumääräistä vaan myös hengellistä luonteeltaan. Seurakunta sai voimaa, syvyyttä Herran tuntemisessa ja sen elämä rikastui. Mutta juuri se merkitsi myös yhä uusien ihmisten pääsyä pelastuksen osallisuuteen.

Hengellinen todellisuus

Jae osoittaa, että Kristuksen seurakunta on hengellinen todellisuus, joka ylittää paikan ja ajan rajoitukset. Vuosisadat ovat vierineet ja yhä me yritämme rajata seurakuntaa paikallisesti ja sitoa sitä joihinkin rakennuksiin. Ihmisten erottelu ja ennakkoluulot jakavat yhä seurakuntia. Seurakunnan ihanne ei ole kuitenkaan saavuttamattomissa, jos me suostumme kuuliaisuuteen Kristukselle ja annamme Pyhän Hengen vapaasti vaikuttaa sydämissämme.

Lähetystyötä tekevä seurakunta

Jaetta on myös mahdoton lukea näkemättä sen sisältämää lähetyskutsua seurakunnalle. Seurakunta kulkee maailman keskelle kärsimyksiin voidakseen pelastaa uusia ihmisiä. Herran kuninkuuden tunnustaessaan se Pyhän Hengen vaikutuksesta rakentuu, kasvaa ja lisääntyy. Voidakseen olla missionäärinen, lähetystä tekevä, seurakunnan on oltava hengellinen. Ja päinvastoin voidakseen olla hengellinen sen on tehtävä lähetystyötä.

”Tabita nouse!” 9:32–43

Pietari toimittamassa apostolin virkaa

Jakso kuvaa Pietaria kiertämässä eri kaupungeissa toimittamassa apostolin virkaansa. Lyddassa hän paransi halvaantuneen Aineaksen ja Jopessa herätti henkiin Dorkaan. Hän majaili siellä Simon-nimisen nahkurin luona, kunnes hänet noudettiin Kesareaan Corneliuksen luo (10. luku). Jaksossa tulee näkyviin pyhien yhteys, Pyhän Hengen työ ja Herran Jeesuksen saavuttamia voittoja.

Pyhien yhteys (32)

Tarkkaavainen lukija huomaa jaksossa erään nimeltä mainitsemattoman miehen työn jäljet. Miten Lyddaan syntyi seurakunta, nuo pyhät tai uskovat, joiden luo Pietari oli tullut käymään? Kahdeksannen luvun viimeinen jae kertoo: *"Filippos ilmaantui sitten Asdodiin. Evankeliumia julistaen hän kulki kaupungista kaupunkiin, kunnes tuli Kesareaan."* (8:40)

Filippoksen reitti kulki Lyddan ja Joppen kautta. Näin Lyddan ja Joppen uskovat olivat hänen julistuksensa hedelmää.

Palveleva rakkaus (36,39)

"Jopessa oli opetuslasten joukossa Tabita-niminen nainen; nimi on kreikaksi Dorkas. Hän teki paljon hyvää ja avusti köyhiä runsain määrin." (36)

Dorkas oli palvellut Herraa taitavin käsin. Kädet oli pannut liikkeelle rakkauden täyttämä sydän. Kun Pietari astui taloon, jossa Dorkaan kylmennyt ruumis makasi, lesket näyttivät hänelle Dorkaan heitä varten tekemiä vaatteita. Dorkas oli antautunut taidoillaan palvelemaan köyhiä. Sen oli synnyttänyt hänessä Kristuksen rakkaus, joka huolehtii alastomien vaatettamisesta (Matt. 25:36). Dorkas ei niin

kuin kovin moni uskova tänään ainoastaan ajatellut ja haaveillut hyvän tekemisestä. Hän *teki paljon* hyviä töitä ja antoi *runsaasti* almuja kärsiville ja puutteen alaisille.

Näemme tässä myös Filippoksen julistustyön vaikutusta. Filippos, joka oli aikanaan valittu yhdeksi Jerusalemin seurakunnan avustuspalvelun johtajaksi (6:5), ei julistaessaan evankeliumia koskaan unoh-
tanut puhua pelastuksen hedelmistä. Uskoon tulleiden uuden elämän Kristuksessa tuli ilmetä palvelu-
na toisten ihmisten siunaukseksi.

Armolahjat yhteistyössä (32)

Nyt Pietari liikkui seurakunnissa, jotka olivat Filippoksen työn hedelmää. Tämä on osa pyhien yhteyt-
tä. Hän jatkoi Filippoksen työtä. Samoin kuin Samarian herätyksessäkin Pietarin työ nyt tapahtui sau-
mattomasti aiemmin tehdyn työn kanssa sopusoinnussa. Mitään vastakkainasettelua evankelistan ja
apostolin työn välillä ei esiintynyt. Tämä on palvelun yhteyttä. Kun erilaisten armolahjojen käytössä
esiintyy tänä päivänä ristiriitoja ja hankausta, se johtuu siitä, että armolahjojen käyttäjät eivät ole so-
pusoinnussa Herran Jeesuksen kanssa.

Pyhien yhteys ilmenee palveluna

Pyhien yhteys ilmenee, kun evankelista julistaa saattaakseen ihmisiä uskoon ja apostoli ruokkii ja
kasvattaa uskoon tulleita Sanalla. Mutta se ilmenee samalla tavalla siinä, että kätten taitonsa ja varal-
lisuutensa köyhien hyväksi käyttävän naisen ympärille muodostuu pieni kodikas ryhmä ihmisiä. Va-
rakkaan ja taitavan naisen rakkaus ja köyhyydessä olevien leskien tarpeet kohtaavat, kun Kristuksen
rakkaus pääsee toimimaan hänen seurakuntaruumiissaan.

Pyhien yhteys ilmenee aina palveluna. Seurakunta ei ilmaise yhteyttään vain sillä, että se kokoontuu
yhteisiin jumalanpalveluksiin ja julistaa olevansa yksi Herrassa. Pyhien yhteys näkyy myös siinä, kun
seurakunnan moninaisissa palvelustoimissa uskovat työskentelevät yhdessä, sopusoinnussa keske-
nään ja osoittavat keskinäistä rakkautta ja auttavat toinen toisiaan.

Pyhän Hengen johdatus vapautena (38,39)

Pyhän Hengen toiminta näkyi siinä, että apostoli Pietari kulki Hengen johdatuksessa kiertäessään eri
puolilla maata. Hengen johdatusta oli, kun hän seurasi kahta miestä, jotka surun kohdattua Joppen
seurakuntaa olivat tulleet kutsumaan häntä sinne. Pyhän Hengen toiminta tapahtui niin yksinkertaisel-
la tavalla kuin uskovien miesten kutsun välityksellä.

Inhimillisesti katsoen voidaan sanoa, että Pietari oli "sattumalta" Lyddassa, kun häntä haettiin, mutta
Pyhän Hengen johdatus ilmeni Pietarin vapautena liikkua paikasta toiseen. *"Missä Herran Henki on,
siellä on vapaus"* (2. Kor. 3:17).

Kaikki kristittyjen välisistä jakautumista ja eriseuroista nousevat esteet ja sidonnaisuus johtuvat totte-
lemattomuudesta Pyhän Hengen johdolle. Johdatus näkyy myös siinä, että hän jäi majoilemaan nah-
kuri Simonin luona.

Armolahjat (34,40)

Pyhän Hengen työ ilmeni myös armolahjojen käytössä ja voimallisissa teoissa. Aineas parannettiin ja
Dorkas herätettiin henkiin. Jaksossamme esiintyy myös muita armolahjoja. Lahja avustaa ja palvella
näkyy Dorkaan toiminnassa. Hän teki vaatteita Pyhän Hengen antaman armolahjan avulla aivan niin
kuin Pietarikin armolahjan vaikutuksesta herätti Dorkaan. Paljon kristittyjen todistuksen voimasta on
mennyt hukkaan, kun on unohdettu, että myös auttamisen armolahja on Pyhästä Hengestä.

Henki jakaa niin kuin tahtoo

Mitkä kaikki sitten ovat Pyhän Hengen armolahjoja? Kukaan ei voi tähän kysymykseen vastata. Tä-
nään seurakunnalla on armolahjoja, joita sillä ei ollut alussa ja alussa sillä oli lahjoja, joita sillä ei tä-
nään enää ole. Kaksi keskeistä Korinttolaiskirjeen sanaa on pidettävä mielessä armolahjoista puhut-
taessa: *"Henki jakaa kullekin erikseen, niin kuin tahtoo"* (1.Kor. 12:11) ja *"Jumala on asettanut jäse-
net, itse kunkin niistä, ruumiiseen, niin kuin hän on tahtonut."* (1.Kor. 12:18)

Meidän tehtävämme ei ole tuhlaata energiaamme mietiskelemällä, miksi meillä ei ole sitä tai tätä lah-
jaa. Hän antaa niin kuin hän tahtoo. Kun meillä on taipumus ajatella, että parantamisen lahja on suuri

ja auttamisen pieni, niin olemme täysin väärässä ja kysymys on lähinnä meidän halustamme loistaa ja olla suuria.

Käytä armolahjaasi rakkaudessa

Pyhä Henki antaa poikkeuksetta jokaiselle omalleen jonkun armolahjan. Meidän tehtävämme on käyttää saamaamme lahjaa rakkauden välineenä. Pankaamme lahjamme käyttöön ja jättäkäämme huokailu siitä, että meiltä puuttuu se tai se lahja. Kun Paavali kehottaa meitä pyrkimään osallisiksi parhaimmista armolahjoista (1.Kor. 12:31), hän osoittaa, että tie siihen on rakkauden osoittamisessa (1.Kor. 13. luku). Jos haluat saada lisää armolahjoja, niin osoita rakkautta niillä lahjoilla, jotka olet jo saanut. Joka on uskollinen vähässä, pannaan paljon haltijaksi.

Suurin se, joka palvelee

Pyrkikäämme vapautumaan väärästä tavasta jakaa armolahjoja ja palvelustehtäviä pieniin ja suuriin. Seurakunnassa ei sellainen ole suurta, joka on näkyvää. Suurin on se, joka palvelee. Meillä on vaara menettää Pyhän Hengen virvoittava vaikutus ja tuoreus elämästämme asioiden vuoksi, joita saatamme kutsua "suuriksi tilaisuuksiksi tai suuriksi mahdollisuuksiksi".

Herran voimalliset teot (33–34,40–41)

"Pietarin sanoi Aineakselle: 'Jeesus Kristus parantaa sinut, Aineas! Nouse ja kokoa vuoteesi!' (34)"

Herra itse jatkoi samaa parantavaa työtään, mitä kuvataan evankeliumeissakin. Parannettavalta ei edellytetty yhtään uskoa. Oli kysymys ehdoista tapahtuvasta parantamisesta. Halvatus tuli vain käyttää tahtoaan noustakseen ja hän oli terve.

Kun Jeesus sanoi Jairoksen tyttärelle "Talita kuum!" herättäessään hänet eloon, Pietari sanoi "Tabita kuum!" (40) ja Tabita eli Dorkas nousi. Näin Herra jatkoi taas työtään. Pietari palautti Dorkaan pyhien ja leskien keskelle. (41)

Kuolleiden herättäminen

Voidaan kysyä, miksi Herra ei tänään näytä herättävän seurakuntansa keskellä kuolleita. Joiltakin herätysalueilta tosin on kantautunut uutisia tästäkin, mutta harvinaisesta asiasta on kysymys. Kuinka usein Jeesus sitten herätti kuolleita? Nähtävästi erittäin harvoin. Evankeliumeissa vain kolme tapausta mainitaan. Mikä oli hänen välitön tarkoituksensa herättäessään Jairoksen tyttären, Nainin lesken pojan ja Lasaruksen? Hän teki niin lohduttaakseen ja auttaakseen surevia. Mutta palauttaessaan heidät takaisin tähän aikaan, hän palautti heidät kärsimykseen. Pikku tyttö palasi rauhasesta sekasorron keskelle; nuorukainen palasi ikuisesta nuoruudesta vanhetakseen; Lasarus tuli iankaikkisesta levosta ristiriitojen keskelle. Kiitos Jumalalle, että hän teki nämä ihmeet meidän tähtemme. Mutta emme pyydä poisnuukkuneitamme enää tänne takaisin. Miksi siis Herra Jeesus ei herätä ihmisiä meidän keskellemme? Tähän kysymykseen hän itse on paras vastaamaan. Hän on vapaa antaessaan lahjoja ja niitä pidättäessään.

Vapautuminen ennakkoluuloista (43)

Kolmas Herran vaikuttama ihme jaksossamme on opetuslasten hengellinen vapautuminen ennakkoluuloista. Pietari meni majaillemaan nahkuri Simonin luo. Nahkurit olivat juutalaisille kauhistus, koska he joutuivat jatkuvasti tekemisiin kuolleiden eläinten kanssa. Vanhan Testamentin mukaan he olivat saastaisia eivätkä voineet esimerkiksi osallistua uhrimenoihin temppelissä. Jotta muut ihmiset eivät saastuisi heihin koskemalla, he joutuivat asumaan erillään muista, niin kuin Simonkin meren rannalla kaupungin ulkopuolella. Kuitenkin Pietari meni juuri hänen luokseen yöpymään. Jeesus jatkoi näin Pietarin kautta samaa työtään, mitä hän teki esimerkiksi yöpyessään syntisenä pidetyn Sakkeuksen luona.

Opiskelukysymyksiä:

1. Millaisissa asioissa Saulus (Paavali) oli matkalla Damaskoon? (1,2 ; Vrt. 26:11) Mitä silloin tapahtui? (3) Kun Jeesus lähestyy meitä, tapahtuuko se aina hetkenä, joka meidän mielestämme on sopiva? (Vrt. 26:14)
2. Mitä kertoo seurakunnan ja Kristuksen suhteesta se, että Paavali oli itse asiassa vainonnut Jeesusta vainotessaan seurakuntaa? (4,5)
3. Mikä oli Jeesuksen viesti Paavaliille? (6) Mikä tehtävä on seurakunnalla ihmisen pelastuksessa?

4. Mitä Paavalille seurasi siitä, että hän oli saanut kohdata ylösnousseen Jeesuksen? (8,9,11)
5. Millaisella asenteella Ananias vastasi hänelle esitettyyn kutsuun? (10)
6. Millainen tehtävä Ananiaalle annettiin? (11,12) Kuinka yksityiskohtainen oli Jeesuksen selitys hänelle?
7. Saako rukouksessa kertoa Jeesukselle rehellisesti epäilyksensä ja kysymyksensä? (13,14) Miksi niin?
8. Millaisen tehtävän Paavali sai? (15 ; Vrt. 26:16–18) Mikä on Sinun tehtäväsi?
9. Miksi Paavali joutui kärsimään paljon Jeesuksen nimen tähden? (16, Vrt. Fil. 3:8–10, 2. Kor. 12:9–10)
10. Miten Ananias kutsui Paavalia? (17)
11. Mikä oli Jeesuksen viesti, jonka Ananias välitti Paavalille? (17)
12. Mitä tapahtui, kun Ananias rukoili Paavalin puolesta? (17,18)
13. Mikä on kasteen merkitys? (18 ; Vrt. 22:14–16) Mitä Paavali teki heti pelastuttuaan? (19)
14. Mitä Paavali julisti heti pelastuttuaan? (20,22) Millainen vaikutus sillä oli? (22,23)
15. Mitä tarkoittaa väite: "Jeesus on Herra"? (22)
16. Millä tavalla Jumala varjeli Paavalia? (24,25) Mitä se kertoo Jumalan tavoista toimia?
17. Millaiseen vaikeuteen Paavali törmäsi Jerusalemin kristittyjen keskuudessa ja millainen ratkaisu siihen löytyi? (26,27)
18. Miksi Paavalin täytyi lähteä synnyinkaupunkiinsa Tarsoon? (28–30)
19. Millainen oli alkuseurakunnan tila jakeen 31 mukaan?
20. Mitä tapahtui Pietarin evankelioimiskierroksella? (32–35) Millä tavalla sairaan parantuminen vaikutti? (35) Miksi niin? (34)
21. Millaisia lahjoja oli Tabitalla ja miten hän niitä käytti? (36,39)
22. Onko oikein, että kristityt itkevät surusta silloin, kun Herraan uskova saa kutsun taivaaseen? (39)
23. Miten Pietari toimi? (40) Mitä sen seurauksena tapahtui? (40,41,42)
24. Mitkä olivat Filippuksen, Pietarin ja Dorkaksen lahjat? Miten ne toimivat suhteessa toisiinsa ja miten ne täydensivät toisiaan? (32,34,39,40)

Hurskas pakana vastaanottaa pelastuksen evankeliumin 10:1–22

Pelastus ei–juutalaisille

Kun Cornelius pelastui ja liitettiin seurakunnan yhteyteen, avautui ovi *pakanoille* Kristuksen seurakunnan yhteyteen. Uudessa Testamentissa sana *pakana* tarkoittaa uskonnoltaan ei–juutalaista. Emme voi väittää, etteikö helluntaista kuluneiden kahdeksan vuoden aikana muitakin pakanoita olisi pelastunut, todennäköisesti oli. Mutta Corneliuksen uskoontulo ja kaste tulivat laajalti tunnetuksi. Se herätti seurakunnan sisällä ankaran kiistan ja johti lopulta apostolit ja seurakunnan ymmärtämään, että Kristuksen työ ihmisten pelastukseksi ylittää kaikki rajat.

Apostolien tausta

Ymmärtääksemme mullistuksen suuruutta meidän on muistettava, miltä taustalta Pietari ja muut apostolit olivat siihen asti asioita katselleet. Kristillinen liike oli ollut luonteeltaan heprealainen. Kristus itse oli lihan puolesta juutalainen. Kaikki hänen valitsemansa apostolit olivat heprealaisia. Vaikka Jeesus ei koskaan evännyt apuaan etsiviltä sieluilta, silti hänen toimintansakin tapahtui yksinomaan juutalaisten parissa. Hänhän jopa sanoi apua etsivälle syyro–foinikialaiselle naiselle: *"Ei ole soveliaasta ottaa lasten leipää ja heittää penikoille"*.

Ennakkoasenteiden taustaa

Alkuseurakunnan ennakkoasenteet nousivat siis siitä, että kristillinen seurakunta oli juutalaisuuden keskellä syntynyt. Opetuslapset olivat kuulleet Jeesuksen puhuvan Jumalasta Aabrahamin, Iisakin ja Jaakobin Jumalana. He tiesivät Jeesuksen korostaneen, ettei hän ollut tullut kumoamaan lakia vaan täyttämään sen.

Pyhän Hengen vuodatuksen jälkeenkin seurakunnan kasvu oli tapahtunut lähes yksinomaan juutalaisten parissa. Jerusalemin kristityt noudattivat edelleen heprealaisia jumalanpalvelusmuotoja ja kokoontuivat temppelialueella. Pietarikin noudatti juutalaisia rukousaikoja myös Joppessa, kun hän keskipäivän rukoushetken aikana joutui hurmoksiin ja näki merkillisen näyn. Jopa Cornelius oli ottanut

käyttöön juutalaisia muotoja omaan uskonnolliseen elämäänsä. On mielenkiintoista, että enkeli ilmestyi hänelle juutalaisen rukoushetken aika yhdeksännellä tunnilla eli noin kolmelta iltaapäivällä.

Ei-juutalaiset olivat kiistan aihe

Alkuseurakunnan asenteissa oli kuitenkin tapahtunut jo vähittäistä avartumista, kun Samarian herätyksessä uskoon tulleet oli otettu seurakunnan yhteyteen. Myös proselyyttijuutalaisten eli pakanuudesta juutalaisuuteen kääntyneitä oli otettu seurakunnan yhteyteen, kuten esimerkiksi etiopialainen hovihera. Mutta yhtään puhtaalta pakanataustalta uskoon tullutta eivät apostolit vielä olleet hyväksyneet seurakuntaan. Corneliuksen kaste oli siinä määrin mullistava asia, että siitä syntyi pitkään jatkunut kiista. Se oli jakaa koko alkuseurakunnan kahtia. Paavali, joka oli vielä Tarsoksessa, joutui koko toimintansa ajan taistelemaan pakanoiden oikeudesta kuulua Kristuksen seurakuntaan.

Jumalan johtamaan kohtaamiseen

Jakso on alkuosa Corneliuksen kääntymiskertomusta. Kaksi miestä, Cornelius ja Pietari, olivat noin 50 kilometrin päässä toisistaan. Jumala halusi, että nämä kaksi miestä kohtaisivat toisensa. Hän halusi viedä Corneliuksen yleisen ilmoituksen valosta Kristus–valkeuteen ja Pietarin syvempään totuuden ymmärtämiseen.

Cornelius (1)

Cornelius oli pakana, mutta hän oli epäilemättä saanut vaikutteita myös juutalaisuudesta. Hän oli roomalainen sotilas – nykypäivän termein arvoltaan kapteeni – ja hänen alaisensa olivat kaikki italialaisia. Hän kuului Kesareassa asemapaikkaa pitäneeseen joukko–osastoon, jonka tehtävänä oli ylläpitää maassa järjestystä. Hänen välitön ympäristönsä oli puhtaan pakanallinen.

Uskon mies (2)

Cornelius oli uskon mies. Hän uskoi yhteen Jumalaan ja hän osoitti sen myös elämässään. Hän antoi merkittävää taloudellista tukea kansan köyhille ja hän rukoili säännöllisesti. Hänen hurskautensa oli niin vakuuttavaa, että koko hänen perhekuntansa, palveluskuntansa ja osa alaisistaankin oli liittynyt hänen uskoonsa. Hän on jaloimpia esimerkkejä siitä, mihin asti Jumalan yleisen ilmoituksen varassa voidaan päästä, kun väärän uskonnollisuuden ei anneta turmella sitä. Maailmanuskonnot pimittävät ihmisiltä yleisen ilmoituksen valon, kun niissä käännytään Luojusta luotuun ja pimennytään ymmärrykseltä. (Room. 1:18–25). Cornelius oli Jumalan luomistekoja tarkkaamalla ja omantunnon ääntä kuulemalla päässyt tuntemaan yhden näkymättömän ja voimassaan iankaikkisen Jumalan. Hän oli antautunut yleisen ilmoituksen valolle, jonka oli saanut. Hän myös eli sen mukaan.

Ulkopuolella Kristuksen

Kuitenkaan Cornelius ei ollut päässyt elämän ja valon täyteyteen. Pelastuakseen hän tarvitsi Kristusta. Corneliuksen elämä ja luonne olivat suurenmoiset ja ihailtavat, ennen kuin hänestä tuli kristittyä. Mutta aikanaan Jeesuksen täytyi sanoa myös juutalaisuuden jaloimmalle edustajalle, vilpittömälle etsijälle, Nikodemokselle: "Sinun täytyy syntyä uudesti ylhäältä". Samoin ensimmäinen pelastunut pakana oli mies, joka oli päässyt niin pitkälle kuin ihminen voi päästä ilman evankeliumia.

Kuuliaisuus valolle tie evankeliumin kirkkauteen (4,5)

Ellei Cornelius olisi koskaan kuullut evankeliumia ja kuollut, hänet olisi tuomittu sen valon mukaan, jonka hän oli saanut ja missä määrin hän oli ollut uskollinen sille elämässään. (Room. 2:14–16) Mutta hän tarvitsi kirkkaampaa valoa. Syy enkelin ilmestymiseen hänelle oli hänen kuuliaisuudessaan aiemmin saamalleen valolle. Enkelihän sanoi:

"Rukouksesi ja almusi ovat uhrina nousseet Jumalan eteen, ja hän on muistanut sinut. Lähetä nyt miehiä Joppeen noutamaan tänne Simon." (10:4,5)

Ennakkoluuloinen Pietari (6)

Pietari oli helluntaisaarnassaan lainannut Joelin profetiaa siitä, että Pyhä Henki annettaisiin *kaiken lihan* ylle. Hän oli siis ymmärtänyt jotain uudesta alusta. Silti hän tuskin oli silloin itsekään ymmärtänyt puhumansa koko syvyyttä. Aitona juutalaisena hänessä asuivat vielä lujassa juutalaisten ennakkoluulot. Niin kuin edellisessä jaksossa totesimme, jotain hänen vääristä asenteistaan oli jo murtunut, sillä hän oli majoilemassa nyt nahkurin kodissa.

Muutostarve

Mutta Pyhän Hengen täytyi jatkaa vielä pyhittävää työtään, että ne kaatuisivat kokonaan. Hän ajatteli yhä, että juutalaisuus oli niin jumalallista, että pakanuudesta pelastuvien tulisi alistua sen tapojen noudattamiseen. Hänen ja muiden apostolien oli vielä nähtävä, että vanha järjestys oli pyyhitty pois, kun se oli täytetty Kristuksessa. Heidän oli opittava ymmärtämään, että ihmiset voisivat nyt päästä Kristus–yhteyteen ilman juutalaisuuden ulkoisia menoja ja merkkejä.

Enkelin tunnustus (3,4)

Jumala halusi johtaa miehet toistensa luo. Siksi Herra lähetti enkelin Corneliuksen luo ja antoi näyn Pietarille. Cornelius ei nähnyt näkyä, vaan enkeli vieraili hänen luonaan. Enkelin ilmestymisessä merkittävintä oli se, mitä hän sanoi Corneliukselle. Se sisälsi Jumalan tunnustuksen ja hyväksynnän kaikelle aiemmalle: *"Sinun almusi ja rukouksesi ovat tulleet muistoon Jumalan edessä."* (4)

Näin Jumala osoitti, että hän ei katso henkilöön. Enkelin sanoissa ei ollut vähäisintäkään nuhdetta eikä syytöstä synnistä, vain sen tunnustamista, että Cornelius oli ollut uskollinen valolle, jonka hän oli saanut.

Enkelin ohjeet (5,6)

Mutta sanoihin sisältyi myös opetus ja neuvo: *"Lähetä nyt miehiä Joppeen noutamaan tänne Simon, jota kutsutaan myös Pietariksi. Hän asuu Simon –nimisen nahkurin luona, jonka talo on meren rannalla."* (5,6)

Enkelin sanat kertovat meille myös jotain siitä, mitä Cornelius oli rukoillut. Sisäisessä ahdistuksessa ja umpikujassa hän etsi vastausta elämänsä kysymyksiin. Ehkä hän oli saanut vaikutteita Filippoksen julistuksesta kaupungissa ja mietiskeli, oliko hänellä mahdollisuutta päästä Kristus–yhteyteen kääntymättä ensin juutalaiseksi. Joka tapauksessa enkeli tunnusti hänen vilpittömyytensä ja antoi hänelle ohjeet eteenpäin.

Pietari hurmoksissa (9–16)

Jopessa aterialla odottaessaan rukoilemaan vetäytynyt Pietari joutui hurmoksiin. Hän näki näyssä kolmesti, miten hänen eteensä laskettiin kaikenlaisia eläimiä. Häntä kehoitettiin teurastamaan ja syömään. Pietarille tyypilliseen tapaan hän kieltäytyi jyrkästi syömästä mitään epäpyhää ja saastaista. Mutta Herra kielsi häntä *kohtelemasta* epäpyhänä sellaista, minkä Jumala oli puhdistanut.

Meidän on asennoiduttava ihmisiin ja ruokiin sen mukaan, mitä Jumala niille on tehnyt ja miten Jumala suhtautuu niihin. Sikäli kuin tiettyihin eläimiin liittyvät määräykset ovat jumalanpalvelusmuotoihin, rituaaleihin liittyviä, ne on pyyhitty pois. Pappisviran muuttuessa leeviläisiltä Kristuksen pappeuteen, muuttui myös laki. (Hepr. 7:12)

Mutta sikäli kuin lait ovat terveydellisiä, ne ovat edelleen voimassa. Terveydelliset säädökset riippuvat toki myös maantieteellisistä olosuhteista. Juutalaisuuden yleinen terveyslaki on yhteinen kristinuskon kanssa. Ruumiimme on Jumalan, ja siitä pitää siksi huolehtia sen mukaisesti. Emme saa syödä tai juoda mitään, mikä vahingoittaa sitä tai tekee sen sopimattomaksi hengen välineenä. Mutta kultilliset puhtaussäännöt eivät enää olleet voimassa. Ihmisillä ei ole oikeutta kohdella saastaisena Jumalan pyhittämää. Tämän ymmärtäminen hämmästytti Pietaria syvästi.

Vaikutukset (7–8,19–20)

Kesareassa Cornelius neuvotteli kahden palvelijansa ja yhden sotilaan kanssa, lähetti heidät noutamaan Pietarin ja jäi itse odottamaan. Hän osoitti näin uskon kuuliaisuutta.

Jopessa Pietari oli hämmennyksen vallassa mutta mieli myös avautuneena uuteen. Hän ei vielä ymmärtänyt näyn merkitystä. Miettiessään sitä *Pyhä Henki puhui* hänelle. Kysymys ei ollut enää näystä eikä hurmoksesta. Alkuseurakunnan uskovien ja Pyhän Hengen välillä vallitsi hämmästyttävä läheisyys. Tälle miehelle, joka ennakkoluuloineenkin halusi olla uskollinen Herralle, Henki sanoi: *"Kolme (KR 1938: kaksi) miestä kysyy sinua. Mene alas ja lähde epäroimatta heidän mukaansa. Minä olen lähettänyt heidät."* (19,20)

Selitystä näylle hän ei vielä saanut, mutta hämmentynein mielin hän oli kuuliainen ja toivotti Corneliuksen lähettämät miehet tervetulleiksi. Simonin talossa viettivät nyt yötä ja aterioivat yhdessä nahkuri, apostoli, kaksi pakanapalvelijaa ja roomalainen sotilas. Pyhä Henki yhdistää, kaataa erottavia muureja ja pyyhkii pois ennakkoluuloja. Tämä Henki oli tekemässä työtään voimakkaammin, kuin nuo miehet aavistivatkaan.

Herran työ etenee

Pietari ei vielä ymmärtänyt näkyä, Cornelius odotti. Jumalan työ menee eteenpäin. Kaikki yksityiskohdat mosaiikissa muodostavat osan suurempaa kokonaisuutta. Herra halusi saada nämä kaksi miestä kohtaamaan toisensa ja näin se tapahtui. Tänäänkin seurakunnan on aina suostuttava kohtaamaan oma ylpeytensä ja ennakkoluulonsa, ennen kuin Herra voi käyttää sitä uusissa oloissa ihmisten pelastukseksi.

Jumala ei erottele ihmisiä 10:23–48

Selitys ilmestykseen ja näkyyn

Jakso kertoo, mitä seurasi enkeli–ilmestyksestä Corneliukselle ja Pietarin hurmostilassa saamasta näystä. Cornelius ymmärsi näkemänsä ilman selityksiä. Hänen tuli ainoastaan olla kuuliainen. Ja niin hän löysi sen, minkä enkeli lupasi. Pietarin näky taas edellytti selitystä, minkä hän saikin Corneliuksen kodissa. Mutta sekin edellytti kuuliaisuutta sille Pyhän Hengen johdatukselle, jonka hän ymmärsi sisäisestä hämmennystilastaan huolimatta. Sekä ilmestys että näky olivat keskinäisessä suhteessa toisiinsa. Pietarin vierailu ja hänen julistamansa sanoma selvitti Corneliukselle enkeli–ilmestyksen syyn. Se taas, mikä tapahtui Corneliukselle, selitti Pietarille hänen näkynsä merkityksen.

Matkasaattue (23)

Noin 50 km matkalle Joppesta Kesareaan lähtenyt joukko muodostui kymmenestä miehestä. Matkaa tekivät kaksi Corneliuksen palvelijaa, sotilas ja Pietari sekä kuusi juutalaiskristittyä. Sisäisen hämmennyksensä vuoksi Pietari otti mukaansa nämä kuusi muuta miestä. Jumalan antamaa uutta valoa oli näyssä murtautunut hänen mieleensä. Hän tajusi, että matka pakanakotiin merkitsisi uuden liikeddinnän alkua. Siksi hän varta vasten otti mukaansa kuusi juutalaiskristittyä.

”Minäkin olen ihminen” (25,26)

Kun he seuraavana päivänä saapuivat perille, heitä odottivat Corneliuksen lisäksi hänen sukulaisensa ja lähimmät ystäviät. Kun Pietari oli astumassa sisään, Cornelius meni ulos häntä vastaan ja kumartui itämaiseen tapaan hänen jalkojensa juureen maahan asti. Corneliuksen kumarrus ei suinkaan ilmentänyt uskonnollista palvontaa. Hän ei korottanut Pietaria jumalalliseksi olennoiksi. Kysymys oli itämaisesta kunnioituksen osoituksesta ja kohteliaisuudesta, jonka luonteen myös Pietari hyvin ymmärsi. Juuri siksi se, miten Pietari torjui sen, on merkittävää. Hänen omaan sydämeensä oli sarastamassa syvä totuus: ”Minäkin olen ihminen”. Näillä sanoilla hän ei ainoastaan torjunut Corneliuksen kumarusta, vaan hän tunnusti Corneliuksen ihmisyyden. Cornelius oli yhtä arvokas kuin hän.

Rehellinen tunnustus (28–33)

Sitten Pietari tunnusti kokoontuneille, kuinka vaikeaa hänen oli juutalaisten tapojensa ja ennakkoluulojensa vuoksi tulla Corneliuksen luo. Nehän kielsivät vierailut ja yhteiset ateriat pakanakodeissa (lue: ei–juutalaisissa kodeissa). Vaikka hän oli Jeesuksen Kristuksen apostoli, hän nimitti itseään juutalaiseksi. Jos hän olisi jo koko täyteydessään ymmärtänyt kristinuskon merkityksen, hän ei olisi voinut puhua mitään sellaista. Mutta jos ja kun meissä kristityissä esiintyy vääriä ennakkoasenteita, teemme oikein, kun tunnustamme ne avoimesti. Vasta silloin myös Pyhä Henki pääsee käsittelemään niitä ja vapauttamaan niistä.

Sitten Pietarin kysyi syystä, miksi Cornelius oli kutsunut hänet luokseen. Vastaukseksi tämä kertoi neljä päivää aikaisemmin tapahtuneen enkeli–ilmestyksen. Sitten Pietari ryhtyi julistamaan kokoontuneille evankeliumia.

Jeesus on kaikkien Herra (34–36)

Pietarin puhe alkoi valmistavin sanoin: *"Nyt minä todella käsitän, ettei Jumala erottele ihmisiä. Hän hyväksyy jokaisen (KR 1938: on Hänelle otollinen), joka pelkää häntä ja noudattaa hänen tahtoaan (KR 1938: tekee vanhurskautta), kuului tämä mihin kansaan tahansa."* (34,35)

Sitten hän eteni sanomaansa. Hän myönsi, että Jumala lähetti sanansa alun perin israelilaisille, mutta samaan hengenvetoon hän lisäsi: "Hän on kaikkien Herra" (36). Seistessään siinä pakanakodissa hänelle oli avautumassa Herran tekojen ja seurakunnan vastuun syvempi ymmärtämys. Jeesuksen heruus ei rajoittunutkaan vain israelilaisiin.

Kokonainen evankeliumi (37–43)

Sitten Pietari julisti koko evankeliumin. Corneliuksella oli siitä ennakkoonkin jonkin verran tietoa. Koska vain kokonainen evankeliumi riittää pelastamaan ihmisen, meidän on tarkattava, mitkä asiat Pietari sisällyttää pelastukseen välttämättömään Kristus–saarnaan:

- Evankeliumi on sanoma rauhasta Jeesuksessa Kristuksessa. (36)
- Jeesus on kaikkien Herra. (36)
- Johannes Kastaja raivasi tietä Jeesukselle saarnaamalla parannuksen kastetta. Siinä Vanhan testamentin lain vaatimukset tunnustettiin oikeiksi ja etsittiin anteeksiantamusta. (37)
- Pyhällä Hengellä voideltu todellinen ihminen Nasaretin Jeesus teki hyvää, paransi ja vapautti sielunvihollisen sitomat, koska Jumala oli hänen kanssaan. Jeesus on todellinen Jumala. (38)
- Jeesuksen teot, kärsiminen ja ylösnousemus ovat historiallisia tapahtumia, joilla kaikilla on todistajansa. Apostolien erityistehtävä oli toimia ylösnousemuksen todistajina. (39,41)
- Jeesus naulittiin ristille. (39)
- Jeesus herätettiin kuolleista. (40)
- Kristus–saarna tapahtuu hänen käskystään ja hänen valtuutuksellaan. Siksi kuulijat ovat vastuussa kuulemastaan. (42)
- Jeesus on elävien ja kuolleitten tuomari. (42)
- Jeesus on Vanhan testamentin lupauksen täyttävä. (43)
- Uskomalla Jeesukseen ihminen saa synnit anteeksi Jeesuksen olemuksen ja tekojen tähden eli hänen nimensä kautta. (43)

Jeesus on tuomari ja armahtaja myös tänään (42)

"Jumala on asettanut Jeesuksen elävien ja kuolleitten tuomariksi." (42)

Hänen tuomiovaltansa ei rajoitu kaukaiseen kuolemanjälkeisyyteen ja viimeiseen tuomioon, vaan hän on myös nyt, tänään tuomari. Hän on käytöksemme ja elämämme mitta, jonka edessä jokainen elämämme silmänräpäys on elettävä. Pietarin sanoma huipistui ihanaan evankeliumiin syntien anteeksiantamuksesta niille, jotka uskolla omistavat Jeesuksen ja hänen tekonsa. *"Jokainen, joka uskoo häneen, saa hänen nimensä voimasta syntinsä anteeksi."* (43)

Pyhän Hengen aiheuttama keskeytys (44–46)

"Pietarin vielä puhuessa laskeutui Pyhä Henki kaikkiin, jotka olivat hänen sanojaan kuulemassa." (44) Pyhä Henki ei antanut Pietarin jatkaa saarnaansa loppuun asti, koska hän oli jo julistanut pelastukseen tarvittavan koko evankeliumin. Hänen vielä puhuessaan Pyhä Henki vuodatettiin kokoontuneille ei–juutalaisille. He saivat saman ylistyksen lahjan kuin apostolit helluntaina. Kielilläpuhuminen armo- lahja on ensisijaisesti ylistystä varten.

"He kuulivat, kuinka nämä puhuivat kielillä ja ylistivät Jumalan suuruutta." (46) Sama hämmästyks, joka oli vallannut Jerusalemin asukkaat helluntaina, valtasi nyt Pietarin mukana tulleet juutalauskristityt.

Vapaa Henki

Nämä pakanat saivat Pyhän Hengen lahjan ennen kuin heitä oli kastettu ja ilman, että heidän päälle olisi laskettu käsiä. Pyhä Henki osoitti jälleen, miten hän on toiminnassaan vapaa ja suvereeni. hän päättää, miten ja milloin ja missä hän toimii.

Kukaan ei ole epäpuhdas (28)

Corneliuksen kodissa Pietarille lopultakin selvisi hänen näkemänsä näyn merkitys. Näyssähän erilaisia eläimiä oli laskettu hänen eteensä ja hänen oli käsketty syödä saastaisina pitämiään eläimiä.

"Jumala on kuitenkin osoittanut minulle, ettei ketään ihmistä saa pitää epäpuhtaana tai saastaisena." (28) Nyt hän tajusi, että kristityllä ei ole mitään oikeutta rodulliseen eikä uskonnolliseen ylpeyteen. Kuka oli se *minä*, jolla ei enää ollut oikeutta ylemmyyteen? Mies, joka oli syntymästään asti ollut ylpeä omasta miehisyydestään, juutalaisuudestaan, maastaan ja Jumalan lupauksista kansalleen. Mutta nyt Jumala osoitti Pietarille, että niin ei enää saanut olla. Hänellä ei ollut kristittynä mitään oikeutta pitää itseään pakana Corneliusta parempana.

Sokeuttava hengellis-kansallinen ylpeys

Kristillisyyks ei oikeuta meitä kutsumaan ei-kristittyjä epäpuhtaiksi tai saastaisiksi. Olemmeko kristillisenä kirkkona todella ymmärtäneet tämän? Kuinka usein mieleemme lieneekään noussut, että Jumala on erityisellä tavalla valinnut meidät suomalaiset kristityt. Mutta se on lähetystyölle tuhoisaa, hirveää harhaoppia. Ei ole mitään korkeampia tai matalampia rotuja tai kansallisuuksia. Eivät juutalaiset, eivätkä suomalaiset ole mitään hengellistä erikoisluokkaa, jonka ulkopuolella ovat nuo muut *tavalliset*. Johtuneeko tuosta hengellis-kansallisesta ylpeydestä monen suomalaisten hengellisen työn tekijänkin kyvyttömyys nähdä kansamme todellista hengellistä tilaa. Johtuuko samasta uskovien itsetyytyväisyys ja sokeus nähdä pelastuksesta osattomien hätää.

Lunastettu ihmiskunta

Miten väärä käsitys muista "tavallisista" tai "ulkopuolisista" on korjattavissa? Löytämällä tosiasia, että Jumalan silmissä kaikki ihmiset ovat täsmälleen samassa asemassa. Kristuksen ristin työn nojalla koko ihmiskunta on lunastettu. Uusi testamentti tekee selkeän eron pelastuksen ja lunastuksen välillä. Pelastus seuraa aina uskoa, lunastus on uskosta riippumaton. Jokaisen ihmisen hinta on maksettu Jumalan antamalla pyhällä uhrilla Golgatan ristillä. Jokainen ihminen on lunastettu, Kristuksen verellä maksama. Siksi ei ole ketään saastaista tai epäpuhdasta. Kristityn asenteesta kirjoittaa Paavali: *"Yhdentekevää, oletko juutalainen vai kreikkalainen, orja vai vapaa, mies vai nainen, sillä Kristuksessa Jeesuksessa te kaikki olette yksi."* (Gal. 3:28)

Nyt ymmärrän (34)

Pietarin sanat: *"Nyt minä totisesti käsitän..."* osoittavat, miten Pyhä Henki vie uskovaa yhä selkeämpään ja syvempään totuuden ymmärtämiseen. *"Jumala ei katso henkilöön."* Jumalan edessä jokaisen ihminen on samalla viivalla, Hän ei suosi ketään ohi toisten. *"Jokaisessa kansassa se, joka häntä pelkää ja tekee vanhurskautta, on hänelle otollinen."* Jumala on mitä läheisimmässä suhteessa jokaiseen, joka vaelttaa saamansa valon mukaan. Heitä ovat ihmiset, jotka pelkäävät häntä ja noudattavat hänen tahtoaan.

Tieto ei pelasta vaan usko Kristukseen

Apostoli ei tällä tarkoittanut, että ihminen olisi Jumalalle otollinen moraalinsa perusteella. Jumala on hänet puhdistanut. Jumala ottaa vastaan ihmissuvun sen kärsimyksensä perusteella, jonka Jeesus ristillä täytti ja joka on meille evankeliumissa julistettu. Kukaan ihminen ei pelastu sillä, että hän ymmärtää sovituspöytä. Hän ei kelpaa Jumalalle tietonsa tai ymmärryksensä vuoksi, vaan koska "hän pelkää Jumalaa ja tekee vanhurskautta". (35) Pietari ei tällä opeta pelastusta lain kautta, vaan uskossa omistetun armon vaikutusta pelastuneessa. Usko ei ole vain pään tietoa, vaan vaikuttaa uuden suhteen Jumalaan ja uuden elämän. Ei-kristityn synty ei ole siinä, että hän ei usko siihen, mistä ei ole koskaan kuullut. Hänen syntinsä on siinä, että hän tukahduttaa vääryydellään sen totuuden, minkä hän tuntee.

Pyhä Henki toimii Kristus-saarnassa

Kun Pyhä Henki keskeytti Pietarin saarnan, se oli jo sisältänyt koko evankeliumin. Hän oli puhunut vain ja pelkästään Kristuksesta. Hän oli puhunut kuuliaisena Pyhän Hengen johdatukselle. Hänen tarkoituksensa lienee ollut syventää vielä sanomaansa, kun kuulijat saivat Pyhän Hengen.

Tänä aikana meidän suurena kiusauksenamme on puolustaa Kristusta ja selitellä Kristusta, kun meidän tehtävämme on julistaa pelkkää Kristusta ja hänen työtään. Jos teemme niin, saamme myös

odottaa, että Pyhä Henki julistuksemme kautta pelastaa ihmisiä ja vie heidät elävään Kristus-yhteyteen.

Opiskelukysymyksiä:

1. Mitä jakeet 1 ja 2 kertovat Corneliuksen ominaisuuksista?
2. Mikä on enkelien tehtävä? (3; Vrt. myös joulukertomus, ylösnousemuskuvaukset, Ilmestyskirja ja Hepr. 1. luku)
3. Mitkä kaksi asiaa enkeli kertoi Corneliukselle? (4–6) Miten Jumala arvostaa vielä pelastuksesta osatoman rukouksia ja rakkauden tekoja?
4. Mitä kertoo Pietarista, että hän oli majoittuneena nahkuri Simonin kodissa? (5–6) Miten ajattelet ihmisen voivan vapautua syrjivistä asenteista?
5. Mitä kertoo Corneliuksen hurskaudesta se, että myös hänen alaistensa joukossa oli hurskaita sotilaita? (7)
6. Mitä jakeet 9 ja 10 kertovat Pietarin rukouselämästä?
7. Mitä Pietarin näyssä tapahtui? (10–16) Mitä se tarkoitti?
8. Mitä kertoo se, että näky toistettiin kolme kertaa? (16)
9. Miten on meneteltävä niissä tilanteissa, joissa emme vielä ymmärrä sitä, mitä Jumala on meille puhunut? (17,19)
10. Kenen lähettämä todellisuudessa oli Corneliuksen luota Pietarin luo tullut mies? (20)
11. Miksi Pietari epäröi? (20)
12. Miksi Cornelius oli kutsunut Pietarin? (22)
13. Miksi oli tärkeää, että Pietarin mukana tuli muitakin veljiä Joppesta? (23)
14. Keitä oli kokoontunut Corneliuksen kotikokoukseen? (24) Millainen tehtävä kotikokouksilla on tänään? (33)
15. Mitä opimme Corneliuksen tervehdystavasta ja Pietarin vastauksesta siihen? (25,26)
16. Mikä merkitys oli sillä, että Pietari kertoi omista ennakkoluuloistaan ja niiden sortumisesta? (28,29, 34, 35)
17. Luettele Pietarin sanoman (evangeliumin) seitsemän pääkohtaa. a) (36) b) (38) c) (39) e) (40) f) (41) g) (42) h) (43)
18. Meidän tehtävämme on kertoa koko pelastukseen tarvittava evankeliumi. Mikä osa evankeliumista on erityisen vaikea kertoa? (42)
19. Miten Jumala osoitti, että Pietarin julistama evankeliumi oli riittävä pelastukseen? (44, 46)
20. Miksi juutalais-kristityt hämmästyivät? (45)
21. Mitä Pietari käski Corneliukselle ja muille osanottajille tehdä? (48) Mikä oli syy siihen? (47)
22. Mitä Corneliuksen kääntyminen kertoo evankeliumia julistavien uskovien tarpeesta pysyä Jumalan johdatuksessa, jotta ihmiset voisivat pelastua.

Ikuisen elämän tie avautuu pakanoille 11:1-30

Kritiikkiä Jerusalemissa (1–3)

Kun Pietari palasi Jerusalemiin, tieto pakanoiden pelastumisesta ja heidän kastamisestaan oli ehtinyt sinne ennen häntä. Hän joutui seurakunnassa heti arvostelun kohteeksi. Häntä ei syytetty siitä, että hän oli julistanut evankeliumia pakanoille (ei-juutalaisille), vaan siitä, että hän oli *aterioinut* ympärileikkaamattomien kanssa. Seurakunta oli aivan ilmeisellä tavalla yhtä hämmentynyt asioiden käänteestä, kuin Pietari itsekin oli ollut.

Ei Pietarin vaan Pyhän Hengen työ (4–17)

Selittäessään yksityiskohtaisesti Kesarean tapahtumien kulun Pietari korosti, että *Pyhä Henki* oli *käsenyt* hänen mennä **epäröimättä** Corneliuksen kotiin. (12) Pyhä Henki oli toiminut vapaasti laskeutuessaan Corneliuksen luona koolla olleiden pakanoiden päälle. Pyhän Hengen saaminen ja Pyhän Hengen kaste oli liittänyt heidät Kristus-yhteyteen. Pietarin johtopäätös kuului:

"Mikä olin minä estämään Jumalaa?" (17)

Ylistys (18)

Pyhä Henki vaikutti Pietarin selityksen kautta Jerusalemin seurakunnan jäseniin. Sillä oli hengellistä viisautta suostuakseen kuuliaiseksi yllättävällekin Pyhän Hengen johdolle. Se eli uskon kautta Jumalan armosta ja halusi osoittaa siksi armollisuutta pakanoita kohtaan. Siksi Pietarin selitys ei ainoas-

taan rauhoittanut kuulijoita, vaan he alkoivat ylistää Jumalaa siitä, että ei-juutalaisetkin olivat saaneet "parannuksen elämäksi" vieläpä ilman juutalaisten säädösten noudattamista.

Uskovat puhuvat sydänten kyllyydestä (19)

Jae 19 kertoo, että opetuslapset *hajaantuivat* Stefanoksen marttyyrikuolemaa seuranneen *vainon* (*ahdingon*) vuoksi. Siitä alkoi uusi vaihe evankeliumin etenemisessä. Jumala toimii tavoilla, joita me emme varmasti itse valitsisi. Nämä hajaantuneet *kulkivat* ja *julistivat* (*puhuivat*) sanaa juutalaisille. Alkukielen sana puhua ei tarkoita saarnaamista normaalisti käyttämässämme merkityksessä vaan pikemminkin kertomista, juttelua. Uskovat eivät voineet vaieta siitä, mistä olivat itse päässeet osalliseksi. Jos Jumalan lapset joutuvat maantieteellisesti hajaantumaan ja jos he ovat Pyhällä Hengellä täytettyjä, niin he levittävät Jumalan valtakunnan siementä, Jumalan Sanaa, entistäkin laajemmalle alalle.

Uusi alku Antiokiassa (20)

Osa hajaantuneista saapui Antiokiaan asti. Heidän tulonsa merkitsi uutta alkua. Antiokia oli tuolloin Rooman valtakunnan kolmanneksi suurin kaupunki Rooman ja Aleksandrian jälkeen. Se sijaitsi keskeisellä paikalla valtakunnassa. Vaikka siellä oli merkittävä juutalainen siirtokunta, se oli valtaosaltaan kreikkalainen suurkaupunki.

Sinne saapuneista kyproslaisista ja kyreneläisistä muutamat alkoivat *julistaa evankeliumia* eli saarnata julkisesti hyvää sanomaa Herrasta Jeesuskesta. He kohdistivat saarnan nimen omaan *kreikkalaisiin*. Herra siunasi heidän julistuksensa niin, että suuri joukko uskoi ja kääntyi Herran puoleen. Tämä pakanoihin kohdistunut pioneerityö ei alkanut apostolien laatimien suunnitelmien pohjalta. Sillä ei liioin ollut apostolista valtuutusta. Se nousi kokonaan spontaanisti Jumalan Hengen liikkeelle panevana. Hengen johdatuksessa tapahtuneena työllä oli myös menestys ja siunaus. Paljon kreikkalaisia kääntyi Herran puoleen.

Tunnustus uudelle liikkeelle (22)

Kun sana Antiokian tapahtumista kantautui Jerusalemin seurakunnan korviin, se päätti heti lähettää Barnabaksen tutkimaan tilannetta. Hänen valintansa tähän tehtävään oli viisas, sillä hän ei ollut apostoli, vaikka olikin läheisissä suhteissa heidän kanssaan. Hän oli Kyprokselta kotoisin ja juuri sieltä ja Kyreneestä kotoisin olevat miehet olivat aloittaneet työn Antiokiassa. Mutta Barnabaksen lähettämiseen sisältyi myös seurakunnan epäilevää asennetta. Eivät läheskään kaikki Jerusalemin seurakunnassa olleet vielä päässeet Pietarin tavoin ymmärtämään koko syvyydessään, että Kristuksessa kaikki raja-aidat kaatuvat.

Ilmeistä Pyhän Hengen työtä (23)

Kun Barnabas saapui Antiokiaan, hän näki Jumalan armon. Pyhän Hengen työ Antiokiassa uskoon tulleissa oli ilmeistä. Kun Paavali myöhemmin tapasi Efesoksessa itseään uskovina pitäviä miehiä, joilta selvästikin puuttuivat Pyhän Hengen saaneen ihmisen tuntomerkit, hän kysyi hämmästyneenä: "Saitteko Pyhän Hengen silloin, kun te tulitte uskoon?" (19:2) Tullessaan Antiokiaan Barnabas puolestaan havaitsi armon vaikutuksen tunnusmerkit: uuden asennoitumisen, ilon, valon ja onnen, jotka kertovat Pyhän Hengen ja Jumalan armon läsnäolosta ihmisissä. Hän iloitsi nähdessään Jumalan työn todisteet. Hänen ei tarvinnut antaa uskoon tulleille apostolista ja auktoritatiivista opetusta, koska he olivat sen jo saaneet kyproslaisten ja kyreneläisten suusta. Hänelle riitti, että sai *rohkaista* heitä.

Rohkaisu ja hengellinen yhteys (24)

Rohkaisun merkitys oli suuri. Työ kasvoi ja kehittyi. *"Yhä enemmän oli niitä, jotka liittyivät Herran omien joukkoon (KR 1938: Herralle lisääntyi paljon kansaa)." (24)*

Barnabaksella ei ollut seurakunnassa mitään ulkoista asemaa, mutta sitäkin tärkeämpi oli se millainen hän oli: *"Hän oli hyvä mies, täynnä Pyhää Henkeä ja uskoa." (24)*

Vaikka uusi liikehdintä Antiokiassa oli alkanutkin täysin riippumattomana Jerusalemistä, silti Kristuksen ruumiiseen ei syntynyt mitään säröä. Itsenäinen alkua oli osa hengellistä yhteyttä. Yhteys tuli näkyviin ja sitä ylläpidettiin. Pyhän Hengen työ Barnabaksen vierailussa liitti Antiokian Jerusalemiin. Yhteyden synnytti yhteinen usko, mutta sen ylläpitämiseen tarvittiin henkilövaihtoa ja rakkauden osoittamista.

Apua työn lujittamiseen (25)

Yhdenkään uskovan työ Jumalan valtakunnassa ei ole itsessään riittävää ilman toisten apua. Kun Barnabas näki ja oli Kristuksessa kyllin nöyrä tunnustamaan, että hän ei yksin kykenisi vastaamaan voimakkaasti kasvavan Antiokian työn tarpeisiin, hän lähti etsimään apua. Mutta hän ei mennyt Jerusalemiin, vaan Tarsokseen saadakseen Saulin avukseen. Hän toimi ilmeisellä tavalla omasta aloitteestaan, mutta vastauksena hänessä asuvan Pyhän Hengen johdatukselle. Ainakin vuoden Saul toimi Barnabaksen avustajana uskoon tulleiden opetustyössä.

Kristityt (26)

Antiokiassa opetuslapsia alettiin nimittää ensi kerran kristityiksi. Nimeä eivät antaneet juutalaiset, sillä heille oli kauhistus, että Nasaretilaisen seuraajia olisi nimitetty Kristuksen, Messiaan nimellä. Sitä eivät liioin kristityt itse ottaneet, sillä he nimittivät itseään opetuslapsiksi, veljiksi tai tien kulkijoiksi. Todennäköisesti se lienee ollut alun perin halveksuntaa ilmaiseva nimitys, mutta sen käyttöönotto osoittaa, että ympäröivä maailma ei pitänyt kristittyjä enää juutalaisuuden lahkona, vaan erillisenä uskontona. Lisäksi se osoittaa, että kristityt olivat Kristus–ihmisiä, sillä Kristuksesta he aina jakoivat puhua ja laulaa. He elivät Kristukselle.

Laajeneva yhteistyö (27–30)

Jerusalemista saapui Antiokiaan Agabos, jolla oli profeetan armolahja. Hän ennusti maata kohtaavan nälänhädän. Kun kreikkalaiset uskovat sen kuulivat, he tajusivat, että Jerusalemin uskovat joutuisivat erityiseen ahdinkoon ja ryhtyivät heti järjestämään avustusta sinne. Avustuksen keräämistä ei vaikuttanut ulkoapäin tullut määräys, vaan uusi elämä heidän sydämissään.

Seurakunta piti avustustaan niin tärkeänä, että se lähetti kaksi keskeisintä opettajaansa Barnabaksen ja Saulin toimittamaan sen perille. Antiokian kristityt selvästi kokivat Pyhässä Hengessä syvää yhteyttä ja ykseyttä Jerusalemin uskovien kanssa. He osoittivat kuuliaisuutensa Herran antamalle profetialle rakkauden osoittamisella. Se taas tapahtui mitä käytännöllisimmällä tavalla suuntaamalla taloudellista avustusta niille, jotka joutuivat suurimpaan ahdinkoon nälänhädän vuoksi.

Antiokian seurakunnan synty ja sen suhde Jerusalemin seurakuntaan kertoo jotakin niistä yleisistä periaatteista, jotka kaikkina aikoina ovat seurakunnassa vallinneet silloin, kun se on kasvanut ja saavuttanut uusia voittoja.

Jumalan teot yhteydessä toisiinsa

Kaikki uudet käänteet ja laajennukset seurakunnan marssilla maailmaan, ovat aina seurausta jostain aikaisemmasta. Stefanoksen marttyyrikuolema johti uskovien hajaantumiseen, Sanan leviämiseen ja Antiokian seurakunnan syntymiseen. Emme läheskään aina näe, mihin Jumalan armotaloudessa myöhemmin voi johtaa se, mitä tänään kärsimme tai tänään teemme. Kun kuvittelemme ymmärtävämmme, tulemme levottomiksi. Pietarin näky avasi seurakunnan silmät. Saulin kiinniotto Damaskoksen tiellä johti siihen, että Antiokia sai opettajan. Antiokian hengellinen siunaus koitui nälänhätään joutuneen Jerusalemin ajalliseksi avuksi. Kaikki Jumalan teot ovat yhteydessä toisiinsa.

Uusi itsenäinen askel

Askel eteenpäin on uusi liikkeellelähtö, jossa vallitsee vapaus. Kyproslaiset ja kyreneläiset julistivat kreikkalaisille. Se oli uusi askel. Barnabaksen lähettäminen oli uusi virallinen toimenpide. Saulin noutaminen oli itsenäinen toimenpide. Keräys Juudean kristityille oli spontaani, omaehtoinen teko. Aina uusi askel tuo jotain uutta. Se on jatketta edellisestä, mutta samalla itsenäistä.

Yksi Herra, yksi usko ja yksi kaste

Jokainen askel on osa kokonaisuutta, jossa vallitsee yhteys. *"Yksi Herra, yksi usko, yksi kaste; yksi Jumala ja kaikkien Isä, joka on yli kaikkien ja kaikkien kautta ja kaikissa."* Yhtä ja samaa Herraa saarnattiin, kun matkantekijät keskustelivat Jeesuksesta, kyproslaiset julistivat kreikkalaisille, Barnabas rohkaisi ja Agabos profetoi. Yksi usko vaikutti niin silloin, kun sanan kuulleet ottivat sen vastaan, kuin silloinkin, kun uskovat pysyivät kuuliaisina Pyhän Hengen johdolle. Heidät oli kastettu yhdeksi Kristus–ruumiiksi, jossa Jumala sai ylistyksen.

Armolahjat yhteistyössä

Kaikkialla vaikuttivat erilaiset armolahjat. Apostolin, evankelistan, profeetan ja paimenen lahjat toimivat riippuvuudessa toisistaan. Työ tapahtui mitä moninaisimmin menetelmin. Samaa sanaa julistettiin eri tavoin.

Kukaan yksityinen ihminen ei voi voittaa toista Kristukselle. Siihen tarvitaan aina seurakunta. Kuinka paljon rukousta, ja kuinka monta tuntia opetusta ja kuinka monien apua ja palvelusta tarvitaankaan ennen kuin yksi ihminen syntyy uudesti ylhäältä! Seurakunta on yksi ja se on sidoksissa menneeseen samalla, kun Pyhän Hengen vapaus vie sitä eteenpäin.

Opiskelukysymyksiä:

1. Millä ilmaisulla Jeesukseen uskomisen ja kasteen saaminen eli pelastus kuvataan jakeessa 1. (1,14)
2. Mitä ennakkoluuloista vapautunut Pietari teki törmättyään toisten uskovien ennakkoluuloihin? (4) Mitä voimme oppia Pietarin vastauksesta?
3. Millaisia ilmaisuja käytetään Pyhän Hengen saamisesta? (10:44; 11:15,16,17)
4. Mikä merkitys oli sillä, että Pietari ei mennyt yksin Corneliuksen kotiin, vaan yhdessä muiden veljien kanssa? (12)
5. Mitä Pietarin selitys vaikutti? (18)
6. Parannus on tie elämään, mutta mistä parannuksessa on oikeastaan kysymys? (18)
7. Mitä etua on vainoista? (19) Voiko Jumala toimia silloinkin, kun joudumme vastatuuleen elämässämme?
8. Millä tavalla kristittyjen ennakkoluulot vaikuttavat evankelioimiseen? (19)
9. Mitä seurasi siitä, että eräät kristityt ylittivät ennakkoluulonsa ja julistivat evankeliumia myös kreikkalaisille? (20,21)
10. Millainen mies oli Barnabas? (24 ; Vrt. 4:36,37)
11. Millainen oli Barnaban rooli Antiokiassa? (23,24,30; 13:1)
12. Mitä tarkoittaa Herrassa pysyminen? (23)
13. Mitä Barnabas teki, kun seurakunta kasvoi eikä työvoima riittänyt? (25,26)
14. Minkälaisia ovat evankelioimisyhteistyön vahvuudet ja heikkoudet? (26,15:36–39)
15. Millaisessa suhteessa ovat profetia ja diakoninen työ? (27–30)

Kristillinen seurakunta palvoo Kristus-kuningasta 12:1-25

Kansa ja kuningas ilman Jumalaa (1)

Jerusalemien seurakuntaa kohtasi "noihin aikoihin" väkivalta-aalto poliittisista syistä. Sen aiheuttaja Herodes Agrippa 1. oli Johannes Kastajan murhauttaneen Herodes Antipaksen veljenpoika ja Betlehemin lastenmurhan toimittaneen Herodes Suuren pojanpoika. Hän oli viimeinen juutalaisten kuningas. Niin Israelin kuningas kuin hän olikin, hänessä virtasi edomilaista verta. Hän oli elänyt 30 vuotta elämästään Roomassa ja edusti kreikkalaista kulttuuria.

Herodes edusti "jumalatonta teokratiaa". Teokratia tarkoittaa Jumalan hallitsemaa kansakuntaa. Jumalan kansan Israelin oli määrä olla, ei kuningaskunta eikä demokratia – jotka molemmat ovat viime kädessä tyrannian muotoja – vaan Jumalan hallitsema kansakunta. Kun Samuelin suruksi Israel aikaan valitsi kuninkaan, kansakunta samalla hylkäsi Jumalan kuninkuuden. Siitä alkoi jatkuvan Herasta luopumisen ja kuninkuuden rappeutumisen historia, jonka päätepisteenä oli Herodes. Kuninkaan hän edusti koko kansakuntaa.

Uusi Israel

Samalla kun Jumalasta luopunut Israel kuninkaansa johdolla oli kulkemassa tuomiotaan kohti, Kristuksessa oli alkanut uusi Israel, seurakunta. Usein on seurakunta unohtanut, että Jumala on valinnut sen omaksi kansakunnakseen. Mikä sitten on kansakunta? Se muodostuu ihmisistä, jotka elävät saman hallinnon alaisina ja keskinäisessä riippuvuudessa toisistaan. Jumalan suunnitelmissa seurakunta on valittu suku, kuninkaallinen papisto ja taivaalliseen päämäärään kutsuttujen Jumalan omaisuus-kansa. Sen lisäksi se on myös kansakunta, jonka tehtävä on sama, mitä varten Israelin kansa luotiin.

Jumalan hallinta siunaukseksi

Seurakunnan tehtävänä on osoittaa maailmalle, miten ihmeellinen, laaja ja siunauksellinen Jumalan hallintavalta on. Seurakunta on kansakunta, jolla ei ole maallista kuningasta, ei parlamenttia, mutta sillä on yksi hallitseva Kuningas, Herra Jeesus Kristus. Jeesuksen työ ihmisten pelastamiseksi synnin, kuoleman ja perkeleen vallasta tähtäsi yhteen suureen päämäärään, Jumalan valtakunnan tulemiseen. Lopullisesti se merkitsee sitä, että jokaisen ihmisen, jokaisen kansan ja koko maailman tärkeimmäksi asiaksi tulee se, että Jumala saa hallita sitä. Jumalan tahdon tekeminen oli Jeesuksen toiminnan suuri päämäärä.

Vaino (1,2)

Nämä kaksi kansakuntaa, Herodeksen johtama Jumalasta luopunut Israel ja Kristuksen hallitsema hengellinen Israel, törmäsivät nyt toisiinsa. Herodes kidutti muutamia Jerusalemin seurakunnan jäseniä ja mestasi apostoli Jaakobin, Johanneksen veljen.

Jaakobin ja Johanneksen äiti oli aikanaan pyytänyt Jeesukselta pojilleen tärkeimpiä valta-asemia Jeesuksen vierellä hänen kirkkaudessaan. Jeesus oli vastannut, että hän ei tiennyt, mitä anoi, sillä suurin kirkkaus taivaassa edellyttää suurinta kärsimystä ajassa. Kun veljekset kuitenkin sanoivat olevansa valmiit kärsimykseen, Jeesus myönsi, että he tulisivat todellakin juomaan Jeesuksen kärsimyksen maljasta. Silti heidän asemaansa taivaassa jäisi Jumalan päätettäväksi. Nyt Jaakobin elämässä tämä Herran sana "kärsimyksen maljan juomisesta" toteutui, kun hän ensimmäisenä apostoleista kärsi marttyyrikuoleman. Hänen veljensä Johannes sai taas elää pisimpään apostoleista juoden oman maljansa pitkällä Herran palvelemisella kärsivän seurakunnan johtajana.

Pietari vankilaan (3–4)

Kun Herodes näki, että Jaakobin mestaus miellytti juutalaisia, hän otti myös Pietarin kiinni tarkoituksenaan tuomita hänetkin kuolemaan pääsiäisen jälkeen. Herodeksen toimenpiteet eivät nousseet niinkään henkilökohtaisesta vihasta kristinuskoa kohtaan kuin poliittisista laskelmista. Hän halusi lujittaa oman valtansa tekemällä sellaista, mikä miellytti hänen alamaisiaan.

Seurakunnan esirukous (5)

"Pietaria pidettiin vangittuna, mutta seurakunta rukoili lakkaamatta Jumalaa hänen puolestaan." (5)

Kaksi voimaa oli sodassa keskenään. Herodes piti Pietaria vankeudessa. Seurakunta taas rukoili hänen puolestaan. Tässäkin Jeesus itse jatkoi työtään seurakunnan kautta, sillä Hän sanoi ennen Golgataa Pietarille: *"Simon, Simon! Saatana on saanut luvan seuloa teitä niin kuin viljaa. Mutta minä olen rukoillut puolestasi, ettei uskosi sammuisi. Ja kun olet palannut takaisin, vahvista veljiäsi."* (Luuk. 22:31–32)

Lopputuloksen kertoo tyhjä selli. Vastustus kärsi tappion ja seurakunta voitti.

Itsekorotuksen tuomio (20–23)

Lukumme lopussa Herodes julistautuu jumalaksi ottamalla vastaan kansan huudon: *"Jumalan ääni, ei ihmisen."* (22) Israelin, jonka piti olla Jumalan hallitsema kansakunta, viimeinen kuningas julisti itsensä jumalaksi. Mutta näin tehdessään hän edustaa jokaista ihmistä, joka luopuu elävästä Jumalasta. Jumalan hylkäävä ihminen aina lopulta julistautuu itse jumalaksi. Mutta samoin kuin Herodes kohtasi Jumalan tuomion, niin on jokainen itsensä korottava joutuva seisomaan Jumalan pyhällä tuomiolla.

Jumalan hallintavallan salaisuus (2,11)

Jumalan hallintavaltaan tässä maailmassa sisältyy meille salattua, mutta kuitenkin **Hän** hallitsee kaikkea. Kertomusta on mahdoton lukea ja väittää, että me kykenisimme selittämään Jumalan tavan hallita. Miksi Jumala antoi Jaakobin mestattavaksi, mutta pelasti Pietarin? Miksi Hän salli Herodeksen tappaa Jaakobin, mutta ihmeellä pelasti Pietarin? Emme kykene vastaamaan näihin kysymyksiin.

Selitys iankaikkisuudessa (24)

Monesti joudumme eri elämäntilanteissa kysymään: Mitä Jumala on nyt tekemässä? Hän ei selitä tapaa, jolla hän hallitsee. Silti hän osoittaa selvästi, että juuri hän hallitsee. Jumala olisi aivan hyvin voinut pelastaa myös Jaakobin. Toimintatavallaan Herra antaa meille lohdutuksen. Hän, joka kykeni pelastamaan Pietarin ja myös viisaudessaan teki niin, oli yhtä viisas antaessaan Jaakobin mestattavak-

si. Elämäämme jää paljon selittämätöntä ajallisen vaelluksemme yhä jatkuessa. Meidän täytyy odottaa. Miekan välähdyksen ja Jaakobin tuskan tuolla puolen tuli selitys. Jumala tekee kaiken hyvin. Jae 24 kertoo siitä lopputuloksen kannalta: *"Mutta Jumalan sana sai yhä vankemman jalansijan ja levisi leviämistään."* (24)

Rukoileva seurakunta ja enkelit (6–10)

Luvussamme mainitaan Jumalan hallintavallan välineistä kaksi: rukoileva seurakunta ja enkelit. Seurakunta rukoili lakkaamatta, hartaasti ja tuskaisin mielin. Jumalan vastaus ajoittui "viimeiselle minuutille". Se tuli vasta sinä yönä, jonka jälkeisenä päivänä Pietari olisi tuomittu kuolemaan.

Rukous epäilyjen keskeltä kuullaan (12–17)

Kun Rode kertoi viestin Pietarin paluusta rukoilijoiden luo, he vastasivat: "Oletko järjittäsi?" (15) Heidän rukouksiaan olivat siis vaivanneet vakavat epäilykset. Vaikka he eivät ymmärtäneetkään, miten Jumala voisi Pietarin pelastaa, he olivat rukoilleet uskossa. Siksi vastaus oli heille yllätys. Meille heidän rukouksensa on rohkaisu. He rukoilivat epäilyistään huolimatta hartaasti. Hartaan epäileväkin rukous on väkevämpi kuin Herodes ja voimakkaampi kuin pimeyden valta.

Enkelit palvelevat (7–10,23)

Enkelien palvelustyö on myös tänään todellisuutta. *"Enkelit ovat palvelevia henkiä, jotka on lähetetty auttamaan niitä, jotka saavat osakseen autuuden."* (Hepr. 1:14)

Vaikka emme niitä näe, he avaavat yhä ovia meidän edessämme. Enkelit toteuttavat myös Jumalan tuomioita niille, jotka korottavat itsensä Jumalaa vastaan. Herodes sai loppunsa enkelin toimeenpaneman tuomion kautta. *"Herran enkeli löi Herodesta, koska hän ei antanut kunniaa Jumalalle. Madot söivät hänet, ja niin hän heitti henkensä."* (23)

Herodes on kuollut, mutta Jumalan sana elää ja sen julistajat jatkavat kulkuaan.

Jumala avaa ja sulkee (10,16)

Jumala hallitsee tänäänkin. Ilman ihmiskätten apua hän voi avata vankiloiden ovia Pietarin kulkea lävitse. Mutta kun sama Pietari seisoi ovella, jonka taakse oli kokoontunut rukoileva seurakunta, tarvittiin myös ihmiskäsiä avaamaan ovea. Pietarin oli kolkutettava ovea pitkään.

Elämme salaisuuksien keskellä. Jumala tietää, että ne kuuluvat elämäämme. Kiittäkäämme Jumalaa, kun hän avaa yhden oven ja sulkee toisia. Molemmat ovat meille yhtä suuri siunaus. Rukous on yhä ainoa ja todellinen voimavaramme. Seurakunnan voimavara ei ole yhteistyösopimuksissa, menettelytavoissa, keinoissa eikä missään toimintamodoissa vaan rukouksessa. Enkelit palvelevat yhä ja Jumalan sana leviää edelleen.

Varoitus

Kuitenkin lukuun sisältyy vakava varoitus. Miten kävi Israelin, Jerusalemin ja Herodeksen. Jeesus sanoi: *"Sinun huoneesi on jäävä autioksi."* (Matt. 23:38)

Jos seurakunta hylkää Jumalan kuninkuuden, sekin on tuomittu tuhoon. Mutta jos se kuulee Herransa ääntä, mikään ei voi sen marssia pysäyttää.

Opiskelukysymyksiä:

1. Mitä opimme Jumalan työtavoista siinä, että Jaakob mestattiin mutta Pietari vapautettiin ihmeen kautta vankilasta? (2,11)
2. Mitä seurakunta teki, kun Pietaria uhkasi kuolemantuomio? (5)
3. Kuinka suuri oli rukoilijoiden usko? (15) Mitä voimme oppia siitä, että Jumala kuuli kuitenkin heidän pyyntönsä?
4. Mitä opimme tästä luvusta enkelien olemuksesta ja tehtävästä? (7–10,15,23)
5. Mitä jakeesta 17 opimme informaation jakamisesta?
6. Mitä opimme yliluonnollisen ja luonnollisen välisestä suhteesta siitä, että pelastuttuaan ihmeen kautta Herodeksen käsistä Pietari kätkeytyi.
7. Herodes oli edomilainen mutta silti Israelin viimeinen kuningas. Mitä seuraa siitä, että ihminen kuvittelee itseään jumalaksi? (22,23)

8. Mikä tai kuka sinua hallitsee?
9. Millainen vaikutus oli Herodeksen vainolla seurakuntaan? (24)
10. Kenet Barnabas ja Paavali toivat Jerusalemissa mukanaan Antiokiaan? (25) Kuka tämä Markus oli?
11. Paavali etsi aina uusia työtovereita kouluttaakseen heitä evankeliumin levittämiseen. Mitä voimme oppia tästä hänen strategiastaan?

Jumala kutsuu, pyhittää ja varustaa evankeliumin työhön 13:1–3

Apostolien tekojen vedenjakaja (1–3)

Nämä kolme tärkeää jaetta muodostavat Apostolien tekojen vedenjakajan. Saulin nimi muuttuu Paavaliaksi. Hänestä tulee loppuosan keskushahmo. Suuri lähetysliike Antiokiasta käsin alkoi. Samalla Antiokian seurakunta kasvoi pakanuudesta kääntyneiden kristittyjen keskuksesi.

Antiokian seurakunta (1)

Antiokian seurakunnan syntyminen oli kaiken edellä tapahtuneen jatketta, vaikka sitä ei ollut synnyttänyt apostolien julistus vaan aivan tavallisten kyproslaisten ja kyreneläisten "maallikkouskovien" ennakkoluuloton todistus kreikkalaisille. Seurakunta oli apostolinen siksi, että sen synnyttänyt sanoma ylösnousseesta Herrasta oli sama, mitä apostolitkin julistivat. Mutta seurakunta ei ollut apostolinen siinä merkityksessä, että sen syntymän yhteydessä apostoleilta olisi kysely mitään. Seurakuntaa leimasi selkeä riippumattomuus Jerusalemin seurakunnasta, vaikka yhteys oli myös todellinen. Yksi Herra, yksi usko, yksi kaste ja sama Jumala olivat seurakunnan ylistyksen kohteena.

Lähetysnäyn sytyttämä seurakunta

Antiokian seurakunta oli erittäin aktiivinen. Evankeliumia julistettiin monipuolisesti ja ennakkoluuloista vapain työmuodoin. Jumala valitsi seurakunnan uuden maailmanlähetyksen tukikohdaksi. Sieltä käsin Paavali teki kaikki lähetysmatkansa. Antiokiassa evankeliumi vapautui juutalaisuuden kulttuurikahleista ja lähti ylittämään kaikkia ihmisten asettamia rajoja.

Pyhän Hengen lähettävä toiminta (2)

Pyhä Henki lähetti ensimmäiset lähetysaarnajat Paavalin ja Barnabaksen Antiokian seurakunnasta. Tapahtumassa kolme asiaa vaatii huomiomme. Ensinnäkin lähettämisessä oli kysymys Pyhän Hengen toiminnasta. Hän sanoi: *"Erottakaa minulle Barnabas ja Saul minun työhön, siihen tehtävään, johon minä olen heidät kutsunut"*. (2)

Toiseksi tarvittiin tietynlaiset olosuhteet, jotka tekivät mahdolliseksi tällaisen Pyhän Hengen toiminnan: *"Antiokian seurakunnassa oli profeettoja ja opettajia"* (1), jotka palvelivat Herraa paastoten ja rukoillen.

Kolmanneksi seurakunta suostui yhteistyöhön Pyhän Hengen kanssa: *"Niin he paastosivat ja rukoilivat, ja sitten he panivat kätensä näiden kahden päälle ja lähettivät heidät matkaan (KR 1938: laskivat heidät menemään)."* (3)

Pyhän Hengen kutsu työhön (2)

Pyhä Henki teki tahtonsa tietäväksi Antiokian seurakuntalaisille selkeästi ja täsmällisesti. Heille ei jäänyt pienintäkään epäselvyyttä siitä, mitä Pyhä Henki tahtoi. Kysymys ei ollut siitä, että seurakunta olisi valinnut ihmisiä lähetystyöhön lähetettäväksi. Eräässä merkityksessä seurakunnalla ei ollut mitään sanottavaa näiden miesten valintaan. Pyhä Henki oli jo etukäteen valinnut lähetettävät. *"Erottakaa minulle Barnabas ja Saul siihen työhön, johon minä olen heidät kutsunut"*. Pyhä Henki oli kutsunut Paavalin julistamaan evankeliumia pakanoille jo hänen kääntymyksensä yhteydessä. Emme tiedä, milloin tai miten Pyhä Henki oli kutsunut Barnabaksen. Kumpikin heistä oli täysin tietoinen kutsustaan.

Seurakunta erottaa

Antaessaan käskyn: *"Erottakaa heidät minulle"* Pyhä Henki kutsui seurakunnan selkeään toimintaan. Tehtävä kuului koko seurakunnalle. Erottaminen merkitsi vapauden ja valtuutuksen antamista lähetystehtävään. Seurakunnan toiminnan tuli tapahtua kuuliaisuudessa Pyhälle Hengelle. Lähetettävien

vapaus ja valtuutus oli myös saatavissa vain täydessä antautumisessa ja kuuliaisuudessa Pyhälle Hengelle.

Pyhälle Hengelle kuuliainen seurakunta

Pyhä Henki on seurakuntaruumiin elämä, ruumis taas on Hengen välikappale. Pyhä Henki toimii seurakunnan kautta, mutta seurakunnalla ei ole valtaa lähteä liikkeelle muutoin kuin Pyhän Hengen innoittamana ja opastamana. Hengen täytyy saada johtaa, valvoa, opastaa, valita ja varustaa kaikki ne, jotka mielivät tehdä hänen työtään.

Jumala puhuu seurakunnalle

Ei riitä, että seurakunnan yksittäiset jäsenet kuuntelevat Herran ääntä. Jumala tahtoo koko seurakunnan olevan Pyhän Hengen hallinnassa. Seurakunta voi Jumalan suunnitelmassa pysyessään tietää selkeästi ja varmasti, mikä on Jumalan tahto. Jos tänään meidän seurakunnissamme eletään kuin sumussa kunkin vetäessä omaan suuntaansa, meidän on syytä kysyä, kuulemmeko ja haluammeko edes kuunnella Pyhän Hengen ääntä.

Pyhän Hengen työskentelyolosuhteet (1,2)

Missä ja minkälaisissa olosuhteissa sitten Jumalan Hengen on mahdollista tehdä suuri, armollinen ja täydellinen tahtonsa tunnetuksi? Ne ovat elävä seurakunta ja sen keskellä vaikuttavat armolahjat.

Herra ei ilmoita tahtoaan ensisijaisesti yksityisille uskoville heidän rukouskammioissaan vaan seurakunnan keskellä. Sitä varten seurakunnan keskellä vaikuttavat armolahjat: "Seurakunnassa oli profeettoja ja opettajia." Ei kuitenkaan riitä, että seurakunnassa on armolahjan saaneita. Heidän ja myös koko seurakunnan toiminnan tulee olla Raamatun ilmoituksen mukaista: "He olivat palvelemassa Herraa ja paastoamassa."

Kristus-saarna synnyttää seurakunnan (1)

Seurakunta on maailmasta uloskutsuttujen pelastettujen yhteys. Antiokiassa se oli syntynyt niin, että eräät kyproslaiset ja kyreneläiset olivat julistaneet evankeliumia Jeesusesta Kristuksesta. Sanan kuulleet olivat uskoneet ja Pyhä Henki oli kastanut heidät elävään Kristus-yhteyteen. Niin oli syntynyt seurakunta. Heillä ei ollut kirkkorakennuksia. Kristus-saarna, usko ja kaste hänen elämänsä Pyhässä Hengessä loivat seurakunnan. Pyhä Henki puhui Antiokian seurakunnassa.

Armolahjat käytössä (1)

Pyhä Henki oli antanut seurakunnalle lahjoja: profeettoja ja opettajia. Profeetan tehtävä on nähdä totuuden ytimeen ja julistaa Jumalan sanoja. Hän voi toimittaa tehtävänsä vain, jos hän elää henkilökohtaisessa yhteydessä Pyhän Hengen kanssa. Opettajan lahja on ymmärtää Jumalan sanaa syvästi ja jakaa tietoaan myös muille. Herra Jeesus antoi Pyhässä Hengessä seurakunnalleen muitakin lahjoja kuten esimerkiksi apostolin, evankelistan ja paimenen lahjat. Antiokiassa ei esiinny apostolien välitystoimintaa armolahjojen jaossa. Sellainen olisi merkinnyt etäisyyttä Herrasta. Elävä Herra on aina omiaan lähellä ja läsnä seurakunnassaan.

Palvonta ja palvelu (2)

Seurakunnan toiminta keskittyi "palveluksen toimittamiseen ja paastoon". Palvelusta merkitsevästä alkukielen sanasta tulee suomen sana liturgia. Se tarkoittaa ennen kaikkia Herran palvontaa ja ylistystä. Palvonta on suhteessa palvelemiseen. Sanatkin tulevat samasta juuresta. Seurakunnassa ihmisten palveleminen on aina myös osa Herran palvontaa ja ylistystä. Palvelu itsessään ei ole riittävää, sen tulee olla osa Herran ylistämistä. Palvonnasta ja ylistyksestä seuraa aina valmius totella Henkeä, kun hän lähettää työhönsä.

Jos teemme työtä palvomatta ja ylistämättä Herraa, epäonnistumme surkeasti. Jos taas pelkästään palvomme, mutta emme koskaan palvele, meistä tulee muotomenojen suorittajia, ritualisteja.

Paastoaminen viittaa siihen, että seurakunta ajoittain panee sivuun kaiken muun toiminnan ja keskittyy vain Herran edessä palvontaan ja ylistykseen.

Seurakunnan ja Pyhän Hengen yhteistyö (3)

Herran palvelun ja ylistämisen keskellä armolahjat toimivat niin, että Pyhä Henki voi puhua seurakunnalle. Hänen puheensa synnytti seurakunnan yhteistyön Pyhän Hengen kanssa. "*Silloin* he paastosivat ja rukoilivat ja panivat kätensä heidän päällensä ja laskivat heidät menemään." *Silloin* eli sen jälkeen, kun Pyhä Henki oli puhunut.

Pyhä Henki tekee tahtonsa tiettäväksi

Miten Pyhä Henki puhui? Siihen eivät jakeemme anna vastausta. Seurakunta tuskin kuuli ulkoista ääntä. Todennäköisesti Pyhä Henki puhui jonkun henkilön kautta ja synnytti yksimielisyyden seurakunnassa. Henki käytti ehkä jotakuta ensimmäisessä jakeessa mainituista profeetoista välineenään. Koska Henki ei koskaan korota välineitään, tekstimmekään ei mainitse hänen nimeään.

Jos annamme itsemme Pyhän Hengen käyttöön, niin hän johtaa ja opastaa meitä samalla tavalla kuin hän on aina tehnyt. Hän tekee tahtonsa meille tiettäväksi selkeästi ja kirkkaasti. Hän itse valitsee tavan, jolla puhuu meille. Hän ei jätä meitä epätietoiseksi tahdostaan. Kuuntelemmeko, kun Pyhä Henki haluaa puhua meille?

Siunaaminen (3)

Sen jälkeen kun Pyhä Henki oli puhunut, toimittiin hyvässä järjestyksessä. Ensin paastottiin ja rukoiltiin työhön erotettavien puolesta, sitten heidät siunattiin käten päälle panemisella. Kuka heidät siunasi? Apostoleja ei ollut paikalla, joten siunauksen suoritti koko seurakunta tai sen edustajat. Jokaisella uskovalla on oikeus ja tehtävä yleisen pappeuden perusteella siunata.

Pyhä Henki lähettää (3)

Sitten heidät *laskettiin menemään*. Seurakunta ei heitä lähettänyt, vaan Pyhä Henki. Siksi seurakunta vain päästi heidät menemään. "*Barnabas ja Saul, jotka **Pyhä Henki** näin oli lähettänyt, tulivat...*" (4)

Jumalan valtakunnan työssä kukaan voi lähteä, ellei Pyhä Henki häntä kutsu. Ihmiset eivät voi koulutaa kenestäkään työntekijää Herran työhön, eivät edes seurakunnat eivätkä teologiset oppilaitokset. Vain Pyhän Hengen kutsu tekee sen. Herran kutsu synnyttää sydämessä huudon: "Voi minua, ellen evankeliumia julista!" Mutta jos joku tajuaa saaneensa Hengen kutsun, hänen tulee muistaa myös, että hänen tulee tehdä työnsä seurakunnassa ja sen johdon alaisena.

Noituus murtuu Pyhän Hengen voimassa 13:4–12

Ilmoitusta Jumalan Hengen menetelmistä (4–6)

Apostolien tekojen kerronta muuttuu entistäkin valikoivammaksi. Luukas kertoo vain harvoja yksityiskohtia. Paavali ja Barnabas purjehtivat Antiokian satamasta Seleukiasta Kyprokseen. Salamiissa he julistivat Jumalan sanaa. Sieltä he jatkoivat halki koko Kyproksen ja julistivat evankeliumia joka paikassa, minne saapuivat. Työhön kuului taisteluja ja voittoja. Luukas valitsee vain sellaiset tapahtumat, jotka valaisevat Jumalan Hengen menetelmiä hänen viedessään työtään eteenpäin. Kukin yksityistapaus sisältää yleispätevää opetusta seurakunnan tämänkin päivän elämää varten. Erityisesti evankelioimis- ja lähetystehtävän suorittamisesta ajatellen periaatteet ovat ratkaisevan tärkeitä.

Pyhän Henki sokaisee noidan (6–12)

Pafoksessa Paavali kohtasi käskynhaltija Sergius Pauluksen luona oleskelevan Elymas nimisen noidan ja väärän profeetan. Paavali joutui Pyhän Hengen voimassa sokaisemaan Elymaksen joksikin ajaksi. Herra itse oli aikanaan ilmestymisellään sokaissut Paavalin pelastaakseen hänet. Elymaskin sokaistiin viime kädessä, jotta hän pääsisi tuntemaan Herran valon. Ihme kaatoi samalla uskon esteen käskynhaltija Sergiukselta.

Täynnä Pyhää Henkeä (9,10)

Tapahtuma oli osoitusta ja seurausta siitä, että Paavali ja Barnabas olivat liikkeellä Pyhän Hengen lähettiminä:

"Silloin Saul – eli Paavali – täynnä Pyhää Henkeä katsoi mieheen tiukasti ja sanoi: 'Sinä Paholaisen sikiö, vilpin ja petoksen pesä, sinä kaiken hyvän ja oikean vihollinen! Etkö jo lakkaa vääristämästä Herran suoria teitä!' (9,10)"

Hyökkäys noitaa vastaan

Nämä sanat seuraavat ilmoitusta siitä, että Paavali täytettiin aivan erityisellä tavalla Pyhällä Hengellä. Ananiaan ja Safiran kohtalossa näimme (5:1–11), miten Pyhä Henki ei seurakunnan keskellä siedä ulkokultaisuutta, mutta nyt oli kysymys hyökkäyksestä pelastuksen ja seurakunnan ulkopuolella olevaa ihmistä vastaan. Miksi Pyhä Henki toimii näin merkillisellä tavalla?

Hyökkäyksen syy

Mikä oli Elymakseen kohdistuneen hyökkäyksen syy? Tämän ajan kirkoissa tuskin kukaan julistaisi kuulijoilleen, että he ovat kaikkea vilppiä ja kavaluutta täynnä. Paavali ei sanonut näitä asioita Elymaksesta muille ihmisille, vaan sanoi ne *hänelle* itselleen. Ne sanoessaan Paavali katsoi häntä kiinteästi silmiin. Pyhä Henki oli täyttänyt Paavalin. Miksi Pyhä Henki nostatti Paavalin vihastumaan tähän juutalaiseen, viekkaaseen ja okkultistiseen mieheen ja lausumaan nuo ankarat sanat hänelle? Kysymys oli toisen ihmisen, Sergius Pauluksen, pelastumisesta.

Etsijä Sergius Paulus kahden tulen välissä (7–8)

Sergius oli korkea-arvoinen roomalainen virkamies, joka etsi totuutta. Ehkä hän oli väsynyt siihen materialismiin, jonka keskellä hän oli elänyt roomalaisena sotilaana. Ehkä hän oli alkanut kysellä, oliko mitään yliluonnollista todellisuutta. Kun hän kuuli Paavalin ja Barnabaksen saapumisesta kaupunkiin ja heidän julistuksestaan, hän noudatti heidät luokseen. Hän oli ymmärtäväinen mies. Sielunvihollinen vihaa niitä, jotka uskaltavat ajatella, sillä he pääsevät ennemmin tai myöhemmin kosketukseen hengellisen todellisuuden kanssa. Sergius joutui nyt kahden voiman väliin. Jumala kutsui häntä Paavalin kautta ja Paholainen vastusti sitä Elymaksen välityksellä.

Shamanismi perustuu sielunvihollisen voimaan (8,10)

Elymas oli tietäjänoita, okkultististi, joka käytti hyväkseen shamanistisia voimia. Kun jälleen tänä aikana myös korkeasti koulutetut ihmiset alkavat kiinnostua okkultismista ja shamanismista, kysymys ei ole uudesta ilmiöstä. Nämä voimat ovat todellisia, ja Elymas kykeni käyttämään niitä hyväkseen. Mutta ne ovat kotoisin sielunvihollisesta, niin kuin Paavalin sana "sinä Paholaisen sikiö" osoittaa.

Harhaan johtajan hirvittävä vastuu (6,8,10)

Elymas oli myös juutalainen väärä profeetta. Hän tuns Vanhan testamentin, mutta opetti tietoisesti sen vastaista valhetta. Väärän profeetan vastuu Jumalan edessä on hirvittävä. Tämä osaltaan selittää Paavalin vihastumisen syvyyttä.

Elymas vastusti johdonmukaisesti ja järjestelmällisesti Paavalialla ja Barnabasta ja koetti kääntää käskynhaltijan pois uskosta. Täynnä Pyhää Henkeä Paavali lausui nuo oudot, vavahduttavat, polttavat ja korventavat sanat. Sillä Sergius Paulus oli vaarassa. Niin Vanhassa kuin Uudessa testamentissa ankarimmat sanat on varattu niille, jotka seisovat ihmisten ja totuuden välissä, niille, jotka estävät ihmisiä pääsemästä Jumalan luo.

Pyhän Hengen työn moninaisuus (9)

Paavalin välitön varustus tähän tehtävään oli se, että hän oli täynnä Pyhää Henkeä. Tähän liittyy syvä ja tärkeä kysymys eri ilmaisuista, joita Uusi testamentti käyttää Pyhän Hengen työstä. Aihe on pahasti laiminlyöty ja siitä on aiheutunut monenlaista sekaannusta.

Puhuttaessa Pyhän Hengen työn erilaisista puolista on aina muistettava, että kysymys on aina yhden ja saman persoonallisen Pyhän Hengen vaikutuksesta. Siksi Hengen työtä ei saa väärin lokeroida ja pilkkoa. Kuitenkin Uusi Testamentti tarkoittaa aina eri asioita käyttäessään eri ilmaisuja kuten Hengen kaste, Hengen vuodatus, Hengen voitelu, Hengen sinetti ja Hengellä täyttäminen. Ne ovat eri asioita, mutta saman Hengen vaikutusta ja voivat siksi tapahtua myös samanaikaisesti.

Työn eri puolia

Pyhän Hengen kaste tarkoittaa sitä uudestisyntymisen yhteydessä tapahtuvaa Pyhän Hengen työtä, jolla ihminen liitetään elävään yhteyteen Kristuksen kanssa, hänen seurakuntaruumiinsa jäseneksi.

Pyhän Hengen vuodatus tarkoittaa myös uudestisyntymisen yhteydessä tapahtuvaa Pyhän Hengen työtä, jolla hän antaa ihmisen kokea Jumalan rakkautta sydämessään ja jolla hän jakaa myös armonlahjojaan. *Pyhän Hengen voitelu* tarkoittaa uskovan varustamista Herran osoittamaa palvelustehtävää varten. *Pyhän Hengen sinetti* uskovassa vakuuttaa hänelle pelastuksen varmuutta aina Jeesuksen toiseen tulemiseen ja ruumiin lunastukseen asti.

Uusi Testamentti puhuu vielä monista muista Pyhän Hengen työn alueista. Meillä on ikävä taipumus sotkea nämä keskenään. Usein esimerkiksi Hengen kasteesta puhutaan aivan Uuden testamentin vastaisesti toisena täyttämisenä Hengellä. Kerran Pyhän Hengen saanut tarvitsee jatkuvasti uutta Pyhän Hengen täyteyttä ja voi vaelluksessaan kokea monia Pyhällä Hengellä täyttämiskokemuksia, mutta Pyhän Hengen kaste on vain yksi ja se liittyy uudestisyntymään.

Täynnä Pyhää Henkeä

Uudessa Testamentissa on kaksi ilmaisua, jotka ovat hyvin samannäköisiä, mutta tarkoittavat silti aivan eri asiaa. Ensimmäinen on "*täynnä Pyhää Henkeä*". Se tarkoittaa sellaista Hengen täyteyttä, joka on uskovan normaalielämää, ja jonka tulisi olla totta jokaisen uskovan elämässä.

Efesolaiskirje 5:18 kehottaa siihen sanoessaan: "Täytyykää Hengellä". Tämä kehoitus osoittaa, että tämä jatkuva Pyhällä Hengellä täytyminen riippuu hyvin pitkälle uskovan vaelluksesta. Pyhä Henki täyttää omansa, kun hän tekee päivittäin parannuksen, tunnustaa ja hylkää syntinsä ja uskoo ne anteeksi Jeesuksen nimessä ja veressä. Edelleen Pyhä Henki täyttää jatkuvasti omaansa, kun hän on kuuliainen Jumalan sanalle ja asettaa elämänsä keskipisteeksi Jumalan ja hänen Sanansa. Toisaalta juuri Pyhä Henki itse toimii sanan kautta ja pyrkii vaikuttamaan uskovassa haluamaansa valkeudessa vaeltamista voidakseen jatkuvasti täyttää häntä. Uskovan pyhityselämä eli kristillinen vaellus riippuu ratkaisevasti tästä Pyhän Hengen jatkuvasta täyttävästä työstä.

Täytettiin Hengellä (9)

Pafoksessa Paavali oli epäilemättä täynnä Henkeä, ja eli siis normaalia kristityn elämää. Mutta sitten tuli tuo hetki, jolloin hänen tuli tehdä jotain erikoista. Silloin hänet yhtäkkiä *täytettiin Hengellä*. Se merkitsi sitä, että hän sai erityisvarustuksen tiettyä senhetkistä tehtävää varten. Jälkimmäinen täyttäminen Hengellä on siis hetkellistä tai lyhytaikaista luonteeltaan. Se on kokonaan uskovan tahdosta riippumatonta, Pyhän Hengen vapaata toimintaa. Tällainen hetkellinen tai lyhytaikainen täyttäminen Hengellä voi toistua sen mukaan kuin Herra hyväksi näkee.

Vaikutus (10,11)

Paavali täytettiin Hengellä ja siitä seurasi selkeä kyky nähdä Elymaksen sydämeen syvyyksiin asti. Siksi hän saattoi kuvata sen tilan. Se oli "vilpin ja petoksen pesä (KR 1938: *täynnä vilppiä ja kavaluutta*)". Siksi hän saattoi kertoa myös Elymaksen synnin, "*Herran teiden vääristelyn*".

Pyhän Hengen hedelmä on rakkaus. Juuri rakkaus Sergiusta kohtaan pakotti Paavalin lausumaan jyrkät sanansa Elymakselle. Elymas pyrki ahneudessaan ja vallanhalussaan säilyttämään asemansa hovin opettajana ja vastusti siksi Herraa. Paavali sai Pyhässä Hengessä valtuutuksen tuomion julistamiseen.

Kuitenkin Paavalin tulisiin tuomion sanoihin sisältyi ihmeellinen lempeys, kun hän jatkoi:

"Nyt Herra nostaa kätensä sinua vastaan. Sinä tulet sokeaksi etkä näe aurinkoa ennen kuin määrä on (KR 1938: säädettyyn aikaan asti)." (11)

Sokeus oli ulkoinen ilmaisu miehen hengellisestä tilasta. Kun Paavali julisti hänelle tuomion, se ei perustunut hänen omaan arvioonsa rangaistuksen sopivuudesta, vaan hän toimi Pyhän Hengen suuna.

Pyhän Hengen päämäärä (12)

Tällä toiminnallaan Pyhä Henki pyrki osoittamaan, mikä oli totta. Pyhä Henki näytti Sergius Paulukselle, että Paavalin julistama Jumalan sana oli totuus. Sergius "ihmetteli Herran opin voimaa". Mutta ennen kaikkea hän uskoi evankeliumin nähtyään, mikä tavaton voima Pyhässä Hengessä julistetulla ristin sanomalla oli.

Väärä yliluonnollisuus evankeliumin vastustajana

Apostolien tekojen alkuosassa evankeliumin kohtaama vastustus nousi pääosin toisenlaisesta lähteestä. Se oli ollut rationalistista, järkeisuskoista, ylösnousemuksen, henkien ja enkelien kieltämistä. Nyt uusi vastustus nousi rakkaudesta rahaan ja asemaan. Se käytti aseinaan vääriä, shamanistisia, yliluonnollisia voimia. Okkultismin ja salaoppien viimeisenä tavoitteena ei suinkaan ole osoittaa ihmisille tuonpuoleisten olemassaoloa vaan heidän johdattamisensa pois evankeliumista.

Oikea yliluonnollisuus kukistaa väärän

Mutta Pyhän Hengen voimassa julistettu evankeliumi kukistaa väärän yliluonnollisuuden. Kohtaamme tänäänkin sekä rationalismia että okkultismia. Mutta edellisen vaikutus on vähenemässä, koska ihminen ei elä yksin leivästä. Jälkimmäinen on nousemassa suureksi vaaraksi, koska sen keskellä ihmisille tarjotaan salaperäisiä kokemuksia, parantumista ja yliluonnollisten voimien hyväksikäyttöä mutta erossa elävästä Jumalasta. Meidän on voimakkaasti torjuttava shamanismi samalla muistaen, että Pyhän Hengen rakkaus etsii myös shamaanin pelastusta. Sydämen rakkaus Sergius Paulusta kohtaan puhui tuomion sanan Elymakselle.

Paavalin kehotuksen sanat seurakunnalle Pisidian Antiokiassa 13:13–41

Kokenut työryhmä (13)

Paavalin ja Barnabaksen lähetystyöryhmään kuului heidän lisäksi Johannes Markus ja todennäköisesti myös Apostolien tekojen kirjoittaja Luukas. Se suuntasi matkansa Kyprokseen. He eivät lähteneet Antiokiasta pohjoiseen, koska Paavali oli kotikaupungistaan Kilikian Tarsoksesta käsin suorittanut tällä alueella jo useita vuosia julistus ja evankelioimistyötä. Kun Barnabas vuotta aikaisemmin oli hakenut Paavalin Tarsoksesta Antiokiaan (11:25–26), häneltä näyttää kestäneen jonkin aikaa ennenkuin hän tavoitti Paavalin, koska tämä lienee ollut maakuntaa evankelioimassa. Alkavaan maailmanlähetykseen Pyhä Henki ei lähettänyt ainoastaan hengellisesti syvällisiä, vaan myös evankelioimistyössä kokeneita työntekijöitä.

Rintamakarkuruutta (13)

Ryhmään kuuluneelle nuorelle Markukselle vanhempien työtoveriä auttaminen tarjosi erinomaisen mahdollisuuden kouliintua lähetystyöhön. Jakeen 13 mukaan Markus kuitenkin Pergessä erosi ryhmästä ja palasi kotikaupunkiinsa Jerusalemiin. Luukas vaikenee paluun syystä. Koska asia muodostui Paavalin ja Barnabaksen välille kiistakysymykseksi myöhemmälle matkalle valmistauduttaessa (15:38), kysymys lienee ollut jonkinlaisesta "rintamakarkuruudesta". Nuori Markus ei kestänyt lähetystyön fyysistä ja henkistä painetta, jotka kuuluvat siihen tänäkin päivänä. Matkustaminen vaikeissa olosuhteissa ja ihmisten vastustus paineistavat lähetettä.

Aito sovinto

Myöhemmin Markuksen ja Paavalin suhteet normalisoituivat ja heistä tuli jälleen iestovereita Jumalan valtakunnan työssä. Vuosia jälkeinpäin Paavali kirjoitti hänestä Timoteukselle:

"Ota Markus mukaasi, sillä hänestä olisi minulle paljon apua." (2.Tim. 4:11)

Jumalan valtakunnan työssä työtoveriä keskinäiset suhteet voivat joutua kovalle koetukselle. Joku työntekijä voi uupua tai langeta. Silti sikäli kuin kaikki osapuolet haluavat kilvoitella Herran edessä, todellinen sovinto ja työyhteys ovat Herran armosta palautettavissa. Jos tyydymme vähempään, torjumme luotamme Jeesuksen ristin sovitustyön armoa. Risti ei palauta vain rikkonutta ihmistä Jumalan yhteyteen, vaan tuo myös sovinnon Herran omien kesken.

Seurakuntayhteys julistuksen kaikupohjana (14,15)

Pisidian Antiokia oli syntynyt kreikkalaisena siirtokuntana ja toimi nyt roomalaisena maakunnan pääkaupunkina. Kaupungissa oli myös juutalainen vähemmistö, jolla oli oma synagogansa. Paavalin työryhmä aloitti työnsä menemällä sapattina synagogaan. Vaikka Paavali oli aiemmin toiminut Barnabaksen avustajana, hän nousi lähetysmatkan keskeiseksi hahmoksi. Hän piti puheen synagogaassa.

Puhuessaan kokoontuneille Paavali lienee kohdistanut usein katseensa Barnabaksen ja Luukkaan suuntaan. Hän julisti evankeliumia Jumalan seurakunnan yhteydestä käsin. Sillä missä kaksi tai kolme on yhdessä Jeesuksen nimessä, siellä on läsnä koko seurakunta, Kristus ja hänen ruumiinsa. Ju-

listuksen kaikupohjana tällaisessa ryhmätyössä toimii aina Herran seurakunnan läsnäolo silloinkin kun kuulijoista valtaosa on vielä pelastuksen ulkopuolella.

Kuulijoiden taustasta liikkeelle (16)

Kohdistessaan sanansa "israelilaisille" Paavali oli erittäin tietoinen siitä, keille ja millaisille ihmisille hän puhui. Hän huomioi myös "ne muut, jotka pelkäsivät Israelin Jumalaa" eli juutalaisuuteen kääntyneet kreikkalaiset ja roomalaiset, joita oli myös mukana synagogassa. Hän liitti sanoman Jeesuksesta heidän juutalaiseen taustaansa. Tänäkin päivänä evankeliumin julistuksen tulee lähteä liikkeelle siitä, mitä ihmiset tietävät ja mitä heidän kokemusmaailmansa sisältää.

Juutalaisille ensin

Aina uudelle paikkakunnalle saavuttuaan Paavali kohdisti työnsä ensin heimoveljiinsä juutalaisiin ja vasta sen jälkeen siirtyi julistamaan laajemmalla rintamalla. Kirjeissään hän selvittää syytä tähän menettelytapaansa. Herran tahto oli, että sana pelastuksesta tuli viedä ensin Herran valitulle kansalle. Niin oli toimittava, vaikka monessa tapauksessa evankeliumin pahimmat vastustajat nousivat juuri hänen heimoveljiensä keskuudesta.

Asialla oli myös kuitenkin strateginen puolensa. Paavalin työmenetelmä oli kiertää nopeassa tahdissa perustamassa eri paikkakunnille seurakuntia. Paavali ei kuitenkaan kantanut huolta vain siitä, että seurakuntia syntyi, vaan myös siitä, että seurakunnat juurtuisivat mahdollisimman nopeasti ja mahdollisimman syvälle Jumalan sanaan. Juutalaisilla uskoon tulleilla oli aiempaa raamatuntutemusta. Siksi Paavali kykeni kouluttamaan heistä nopeasti luotettavia seurakunnan paimenia ja maallikkojohtajia, joiden hoitoon hän saattoi uskoa vastasyntyneet seurakunnat.

Puheen sisältö (16–41)

Evankeliumin sisältö esimerkiksi Pietarin helluntaisaarnassa ja Corneliuksen kodissa pidetyssä puheessa on täsmälleen sama kuin tässä Paavalin puheessa. Paavalin saarnan mallina oli kuitenkin tietoisesti tai tiedostamattomasti Stefanoksen puolustuspuhe. (7:2–53) Sen Paavali oli kuullut ennen osallistumistaan Stefanoksen surmaamiseen. Puhe oli jättänyt Paavaliin lähtemätön vaikutuksen.

Jumalan hallinta (17–25)

Stefanoksen tavoin Paavali korosti puheessaan Jumalan hallintaa ja Jumalan armoa. Vaikka itse sana Jumalan hallinta ei puheessa esiinnykään, Paavali käy lävitse Israelin historian Jumalan hallintavallasta käsin. Jumala hallitsi ja toteutti pelastussuunnitelmaansa silloinkin, kun kansa kulki syvässä luopumuksessa Herrasta pois. Jumalan huolenpitoa ja hallintaa kuvaavat ilmaisut:

"Jumala valitsi isät... Jumala teki heistä suuren (KR 1938: korotti) kansan... Jumala johdatti kansan Egyptistä... Jumala sieti sitä... Jumala hävitti seitsemän kansaa ja jakoi niiden maan Israelille... Jumala antoi tuomareita ja profeettoja... Jumala antoi kuninkaan... Jumala pani Saulin viralta... Jumala nosti kuninkaaksi Daavidin..." (17–22)

Kun Salomon jälkeen kansa kulki turmelukseen, jossa lopulta heillä ei ollut kuningasta, ei pappia eikä profeettoja, Jumala vei silti omaa pelastussuunnitelmaansa eteenpäin antaen kansalle Jeesuksen kuninkaaksi, ylipapiksi ja profeetaksi siis Messiaaksi. (23)

Jumalan armo (26–37)

Jumalan armo näkyi siinä, että inhimillisen synnin, turmeluksen ja epäonnistumisen keskellä Jumala toteuttaa armosuunnitelmansa kansojen pelastukseksi. Armossaan Jumala valitsi kansansa, armossaan Jumala kärsi sitä, armossaan hän kuritti sitä ja armossaan Jumala valmisti kansalleen pelastuksen Jeesuksessa. Suurimpana Jumalan armo ilmestyi kuitenkin Jeesuksen ristinuhrissa ja ylösnousemuksen voitossa. Koska kansa ei tuntenut omaa Vapahtajaansa, se ymmärtämättömyydessään surmasi Elämän ruhtinaan. Niin tehdessään he kuitenkin täyttivät Jumalan lupaukset ja Jumalan pelastussuunnitelma toteutui. Jumalan armon riemuvoitto saavutettiin, kun hän herätti Jeesuksen kuolleista.

Vetoomus (38–39)

"Tietäkää siis, veljet: hänen ansiostaan teille julistetaan synnit anteeksi, ja hänen ansiostaan jokainen, joka uskoo, tulee vanhurskaaksi, saavuttaa kaiken sen, mitä te Mooseksen lain avulla ette voineet saavuttaa. (KR 1938: Hänen kauttansa julistetaan teille syntien anteeksiantamus ja että jokai-

nen, joka uskoo, tulee hänessä vanhurskaaksi, vapaaksi kaikesta, mistä te ette voineet Mooseksen lain kautta vanhurskaiksi tulla.)" (38–39)

Paavali päätti puheensa vetoamalla kuulijoihin, jotta he uskoisivat ja kääntyisivät tämän ristiinnaulitun ja ylösnousseen Kuninkaan puoleen. Jeesus on valmistanut syntien anteeksiantamuksen ja vanhurskauden jokaiselle, joka häneen uskoo ja turvaa.

Vanhurskauttaminen on tuomio toimi, jolla Jumala lukee syntisen ihmisen synnin Jeesuksen viaksi ja Jeesuksen täydellisen pyhyyden ja puhtauden ja elämän syntisen hyväksi. Vanhurskautettu on siis yhtä puhdas ja pyhä kuin Jeesus Isän kasvojen edessä.

Syntien anteeksisaaminen on näin vanhurskauttamisen seuraus. Vapaus Mooseksen lain vaatimuksesta ja syytöksistä on myös vanhurskauttamisen hedelmä. Jeesuksen vanhurskauden lahjaksi saanut omistaa kaiken sen, mitä Mooseksen laki ankarimmillaan ihmiseltä vaatii. Jumalan Jeesuksen uhrilla valmistaman lahjavanhurskauden vakuus on Jeesuksen ylösnousemuksessa. Jumalan vanhurskaus annetaan ilmaisena ja vapaana lahjana jokaiselle, joka uskoo Jeesukseen.

Varoitus (40–41)

Koskaan julistaessaan evankeliumin vapauttavaa sanomaa Paavali ei unohtanut varoittaa kuulijoitaan niistä hirvittävästä seurauksista, jotka kohtaavat jokaista Jeesuksen pelastustyön hylkääjää: *"Katso-kaa, halveksijat, hämmästykää – ja olkaa tuhon omat (KR 1938: hukukaa)!"* (41) Itseensä luottava, Jumalan armon ja hallintavallan hylkäävä ei ole pääsevä Jumalan oikeudenmukaista tuomiota pakoon.

Tänä päivänä ei ole suosittua julistaa evankeliumia niin, että varoitetaan myös sen hylkäämisen tuot- tamasta vastuusta. Raamattuun sitoutuva uskova on velvollinen seuraamaan tässäkin Paavalin jalan- jälkiä.

Evankeliumi jakaa sydämet 13:42–52

Saarnan vaikutus

Paavali saarnasi Pisidian Antiokian synagogassa. Sen seurauksena kaupunki joutui myllerrykseen. Seuraavana sapattina lähes koko väestö kokoontui kuulemaan Paavalia. Kaupungin väestö jakautui niihin, jotka uskoivat, ja niihin, jotka nousivat kiihkeästi vastustamaan. Vastustus yltyi lopulta vainoksi ja Paavali ja Barnabas ajettiin ulos maakunnasta.

Paavalin lopetettua puheensa edellisenä sapattina ihmiset menivät koteihinsa, markkinapaikoille, kouluihin ja työpaikoilleen huulillaan merkilliset sanat, joka he olivat kuulleet kaupunkiin tulleen muu- kalaisen suusta. Mikä sanoissa oli vaikuttanut heihin? Miksi ne synnyttivät uskoa ja vastustusta, kaksi toisiaan vastaan noussutta leiriä?

Jumalan sana (44–49)

Paavalin julistus määritteli Jumalan sanaksi: *"Melkein koko kaupunki kerääntyi kuulemaan Herran (1938: Jumalan) sanaa."* (44). *"Kaikkein ensimmäiseksi Jumalan sana oli julistettava teille."* (46). *"Pakanat iloitsivat ja ylistivät Herran sanaa..."* (48) *"Herran sana levisi yli koko maakunnan."* (49).

Paavali oli julistanut yhden Jumalan hallintavaltaa ja pettämätöntä armoa. Hän oli hämmästyttänyt kuulijansa sanomallaan Jeesuksen rististä ja hänen ylösnousemuksestaan. Hän oli kertonut heille mahdollisuudesta saada syntinsä anteeksi ja päästä osalliseksi Jumalan lahjoittamasta vanhurskau- desta. Tämä sanoma nostatti ristiriitaisia näkemyksiä, myrskyisiä tunteita ja keskinäisiä yhteentör- mäyksiä.

lankaikkainen sanoma

Sanoma kosketi voimakkaasti kaupunkia, koska Paavali sivuutti toimeentuloon liittyvät asiat, ei ka- jonnut eri ajatussuuntien välisiin oppikiistoihin eikä puuttunut ajan hermolla olleisiin poliittisiin intoi- moihiin. Sen sijaan hän tarttui siihen, mikä on syvintä ihmiselämässä: *totuuteen Jumalasta, kysymyk-*

seen iankaikkisesta elämästä, synnin todellisuuteen, syntien anteeksiantamiseen ja vanhurskauttamiseen (Jumalan edessä kelpaamiseen).

Paavali ei halveksinut ihmisten arkipäivän kysymyksiä, älyllisiä ongelmia eikä eri poliittisten tahojen eturistiriitoja. Silti hänen sanomansa ei keskittynyt hetkelliseen ja ohikiitävään, vaan kaikkien liikkeellepanevien voimien keskukseen. Mutta juuri nämä asiat aina koskettavat ihmisiä, vetävät heidän huomionsa puoleensa, herättävät levottomuutta ja jakavat ihmisiä.

Kunpa tämän ajan julistajatkin keskittyisivät siihen, mihin Paavali! Seurakuntien "kuoleman rauha" vaihtuisi elämään ja ristiriitoihin, jotka ovat aina olleet herätyksen ja todellisen Jumalan toiminnan tunnusmerkkejä.

Vastakkainasettelu (45–48)

Jumalan sana jakoi kaupungin asukkaat niin älyn, tunteen kuin tahdonkin tasolla. Vastakkainasettelun eri tasoja kuvataan mm: "...juutalaiset tulivat kiihkoa (kateutta) täyteen..." (45), mutta "...pakanat iloitsivat..." (48) Ero oli siis kateuden ja ilon välillä.

Toinen ristiriitataso kuvataan: "...kiistivät herjaten Paavalin puheet..." (45) ja "...te torjutte (Jumalan sanan)" (46), mutta toisaalta: "...ylistivät Herran sanaa..." (48) Ero oli siis vastustamisen ja ylistyksen välillä.

Kolmannen tason ero ilmaisee perusasenneitumista: "...ettekä pidä itseänne iankaikkisen elämän arvoisina..." (46), mutta toisaalta "...jotka oli säädetty iankaikkiseen elämään" (48). Jakeet 46 ja 48 osoittavat, että ennalta määrääminen pelastukseen ja Jumalan kutsun torjumisen sisältävä vastuu eivät ole ristiriidassa keskenään. Jumalan valinta ja ihmisen vastuu näyttävät loogisesti toisensa pois sulkevilta, mutta kysymys on inhimillisen käsityskyvyn ylittävästä todellisuudesta.

Neljäs taso ilmaistaan sanoin: Toiset "...herjasivat" (45), mutta toiset "...uskoivat." (48)

Ennakkoluulot sulkevat sydämet

Ennakkoluulot ja itsekkyyks olivat syynä Jumalan sanan hylkäämiseen. Ajattelu ja älyllinen toiminta tukahtui niissä, jotka hylkäsivät Sanan. He eivät nimittäin hyljänneet Sanaa älyllisin perustein. Ensimmäisenä sapattina heidän kuunnelllessaan Paavalia ei näkynyt mitään oireita siitä, etteivätkö he olisi ymmärtäneet totuutta, jonka hän julisti. Miksi samat juutalaiset nousivat seuraavana sapattina Paavalia vastaan? Kysymys ei ollut älyllisistä vaikeuksista vaan heidän ennakkoasenteistaan. He näkivät, miten pakanat kuuntelivat suurella innolla Paavalin puhetta, jossa heille luvattiin samat etuoikeudet ja lahjat kuin juutalaisillekin. Heidän itsekkyytensä sumensi heiltä totuuden ja kysymys henkilökohtaisista etuoikeuksista tuli heille ratkaisevaksi. Näin he ennakkoasenteittensa vuoksi työnsivät Sanan pois. Niin he sulkiivat itsensä iankaikkisen elämän ulkopuolelle ja alkoivat herjata sanan julistajia.

Sana luo elämän avoimeen sydämeen

Jos ennakkoluulot sulkiivat juutalaisten aluksi avoimet sydämet, pakanoiden sydämet pysyivät auki. He sallivat totuuden osua ja vaikuttaa sydämiinsä. Totuuden vaikutus ihmiselämään riippuu kokonaan siitä, avataanko sydän sille vai ei. Jos ihminen haluaa ottaa vastaan totuuden, haluaa tuntea ja seurata totuutta millä hinnalla hyvänsä, evankeliumin totuuden sana synnyttää hänessä elämän. Mutta kuolema seuraa siellä, missä syystä tai toisesta sydän suljetaan totuudelta, missä ennakkoasenteet työnnyvät sisään ja vastaväitteiden annetaan nousta ennakkoasenteista käsin.

Tapahtumien seuraukset (49–52)

Näiden kahden sapatin julistuksesta seurasi ensiksikin, että "Herran sana levisi yli koko maakunnan." (49). Toiseksi nousi vaino, joka seurasi Paavalia ja Barnabasta koko heidän loppumatkansa ajan. Kolmanneksi "opetuslapset olivat täynnä iloa ja Pyhää Henkeä (KR 1938: tulivat täytetyiksi ilolla ja Pyhällä Hengellä.)" (52)

Julistus ja jälkihoito (43)

Sanan saarnaajien tehtävä on julistaa ihmiselämän syvimpiä asioita. He ottavat kyllä huomioon ihmiselämän arkiset, taloudelliset ja henkiset kysymykset, mutta heidän tehtävänsä on johtaa ihmisiä oikeaan suhteeseen Jumalan kanssa ja käsitellä sitä, mikä on ihmisessä olennaisinta.

Julistajan tehtävä ei kuitenkaan pääty saarnaan, vaan sitä tulee seurata Sanan vastaanottaneiden jälkihoito: *"Paavali ja Barnabas rohkaisivat heitä pitämään kiinni Jumalan armosta."* (43)

Johtopäätökset sanan hylkäämisestä (46)

Kun juutalaiset valtaosaltaan hylkäsivät Herran sanan, Paavali ja Barnabas tekivät julkiset johtopäätökset asiasta: *"...koska te torjutte sen ettekä pidä itseänne iankaikkisen elämän arvoisina, me käännyimme pakanoiden puoleen."* (46)

Paavali ei missään vaiheessa lakannut rakastamasta omaa kansaansa ja rukoilemasta sen pelastuksen puolesta. Silti hän siirtyi pakanoiden evankelioimiseen. Paavalilta vaati rohkeutta julkisesti luopua niistä, joille hän oli julistanut mutta jotka eivät sanaa halunneet kuulla. Seuraukset tästä olivat kuitenkin mittavat: Moni pakana pelastui.

Kun ihmiset ovat kuulleet Jeesuksen ristin tähden tarjolla olevasta iankaikkisesta elämästä mutta hylänneet sen, julistajan velvollisuus on kääntyä muiden ihmisten puoleen. Jos tätä periaatetta noudatettaisiin Suomessa, niin luulen, että suuri osa kokotoimisista Jumalan valtakunnan työntekijöistä olisi työssä maamme rajojen ulkopuolella.

Evankeliumi jakaa

Raamatullinen saarna synnyttää tänäkin päivänä elämää ja kuolemaa, kateutta ja iloa, pilkkaa ja uskoa, vainoa ja pelastuksen evankeliumin julistusta. Sana ristikä vetoaa yhä ihmisten älyyn ja jakaa heidät. Se synnyttää keskenään vastakkaisia tunteita. Se hämmentää tahdot vaikuttaen uskon tai hylkäämisen. Jumalan sanan julistus jakaa yhä ihmiset syvemmin kuin mikään muu asia maailmassa. Kummalla puolella sinä seisot, kun evankeliumin Sana koskettaa sinua?

Opiskelukysymyksiä:

1. Millaisia lahjoja Antiokian seurakunnan johtajilla oli? (1)
2. Millaisessa tilanteessa Pyhä Henki puhui? (2) Kerro, milloin ja mitä Pyhä Henki on puhunut sinulle.
3. Mikä merkitys on työhön erottamisella, työhön kutsumisella ja lähettämällä evankeliumin työssä? (2,3)
4. Kuka lähetti Barnabaan ja Paavalin lähetystyöhön? Vertaa jaetta 3 ja 4 toisiinsa.
5. Mitä merkitsee lähettäminen? (4)
6. Montako henkeä Paavalin tiimiin kuului ja minkälainen oli sen rakenne? (4,5)
7. Millainen oli Paavalin tiimin työmenetelmä? (5,6,7)
8. Mikä muodosti uudenlaisen vastustuksen evankeliumin työlle? (6,8,10) Miten shamanismi ilmenee tänään Suomessa ja muualla maailmassa?
9. Miten Pyhä Henki toimi Paavalin kautta pimeyden voimaa vastaan? (10,11)
10. Millaista lempeyttä sisältyi Herran tuomioon? (11, vertaa 9. luvun Paavalin kääntymiseen).
11. Mitä tapahtui tämän Herran teon vaikutuksesta? (12) Miten Herran työt näkyvät tänään?
12. Miten Johannes (Markus) menetteli? Mikä oli sen syy? (13 ; vrt. 15 : 37–39) Mitä tämä kertoo lähetystyön luonteesta?
13. Millaisille ihmisille Paavali puhui Pisidian Antiokian synagogassa? (16) Mistä hän lähti puheensaan liikkeelle? (17)
14. Mitä varten Jumala valitsi Israelin? (17,23,26,32,46)
15. Millainen suhde on Jeesuksen ja Daavidin välillä? (22,23)
16. Mikä oli Johannes Kastajan tehtävä? (24)
17. Mikä on evankeliumin ydin? (27–31,32)
18. Mikä merkitys on Jeesuksen ylösnousemuksella? (33–37)
19. Millaisiin johtopäätöksiin evankeliumista päädytään? (38)
20. Mitä usko on? Mitä merkitsee uskon kautta saatava vapautus? (39)
21. Millainen vastuu on niillä, jotka kuulevat evankeliumin? Mikä on epäuskon olemus? (40,41,46)
22. Miten voi pysyä Jumalan armossa? (43)
23. Millaisen vaikutuksen evankeliumin julistus tekee? (43,44,45,50)
24. Keitä varten evankeliumi on tarkoitettu? (47)
25. Mitä tarkoittaa ilmaisu "ikuiseen elämään säädetyt"? (48)
26. Millä tavalla evankeliumi etenee? (14,49,51)
27. Miten pelastus ilmenee? (52)

Ensimmäinen lähetystyöraportti 14:1–20

Tyyntä ja myrskyä

Paavalin työryhmän lähetysmatka jatkui ensin Ikonioniin ja sieltä Lystraan sekä Derbeen, mistä sitten palattiin samaa reittiä takaisin Antiokiaan. Työ jatkui ajoittain suhteellisen rauhallisesti niin kuin Ikonionissa.

"Apostolit viipyivät kaupungissa pitkähkön aikaa. He puhuivat rohkeasti, turvaten Herraan, ja Herra vahvisti armonsa sanan tunnustein ja ihmeinä, jotka tapahtuivat heidän kättensä kautta." (3)

Ajoittain jouduttiin myrskyjen keskelle niin kuin Lystrassa, jossa Paavalia kivitettiin. (19)

Evankeliumi kuulijoiden tasolta

Kun Pisidian Antiokiassa oli vielä verrattain voimakas juutalainen synagoga, sisämaan kaupungeissa työ siirtyi entistä selvemmin pakanalliselle maaperälle. Lystrassa ei ollut synagogaa.

Puheessaan Lystrassa (15–17) Paavali otti huomioon kuulijoidensa tiedollisen ja uskonnollisen taustan. Hän sopeutti julistuksensa kuulijoiden mukaan silti koskaan muuttamatta itse evankeliumin sisältöä. Meidän on aina oltava varuillamme, ettemme sorru kiusaukseen muuttaa tai typistää evankeliumia, kun haluamme julistaa sitä aikamme ihmisille ymmärrettävällä tavalla. Paavalin julistama evankeliumi oli sanoma Jeesuksen elämästä, kuolemasta ja ylösnousemuksesta.

Lähtökohta – Jumalan yleinen ja erityinen ilmoitus (15–17)

"Me julistamme teille hyvää sanomaa ja kehotamme teitä luopumaan näistä tyhjäpäiväisistä jumalista ja kääntymään elävän Jumalan puoleen, hänen, joka on luonut taivaan ja maan ja meren ja kaiken, mitä niissä on. Menneiden sukupolvien aikana hän on sallinut kaikkien kansojen kulkea omia teitään, mutta silti hän ei ole jättänyt antamatta todistusta itsestään. Hän on tehnyt teille hyvää, hän on antanut vettä taivaalta ja sadon ajallaan, hän on ravinnut teidät ja täyttänyt teidät ilolla." (15–17)

Lystran puheessa Paavali osoitti asukkaiden uskonnollisuuden turhien jumalien palveluksi. Heidän omien halujensa mukaan itselleen valitsevat epäjumalat eivät kyenneet heitä auttamaan. Elävän Jumalan teot olivat havaittavissa luomakunnassa ja ihmisten saamassa hyvissä lahjoissa, jos he vain halusivat Jumalan teot tunnustaa. Julistaessaan pakanoille evankeliumia Paavali lähti liikkeelle Jumalan yleisestä ilmoituksesta.

Juutalaisille julistaessaan hän lähti liikkeelle Vanhassa testamentissa annetusta erityisestä ilmoituksesta. (13:16–41) Molemmille hän kuitenkin julisti saman evankeliumin Jeesuksesta.

Uskoa synnyttävä saarna (1)

Ikonioniin saapuneen työryhmän jäsenet *"puhuivat niin*, että *suuri joukko* sekä juutalaisia että kreikkalaisia uskoi." (1) Paavalin tähtäyspiste ja julistustapa olivat sellaiset, että ihmiset tulivat uskoon. Menestyksen salaisuus ei kuitenkaan ollut perusteellinen puheiden valmistus, johdonmukainen ja vakuuttava puhetyyli, vaan se, että "pelon ja heikkouden ja vavistuksenkin" keskellä Paavalin puheet "ilmensivät Jumalan Hengen voimaa" (1.Kor. 2:1–5).

Julistajan yhteys Pyhään Henkeen on tänäkin päivänä saarnan voiman salaisuus. Ilman Pyhän Hengen voimaa ulkoisesti suurenmoisetkin puheet ovat tehottomia. Usein tämän päivän saarnoilla ei pyritäkään mihinkään. Niillä korkeintaan yritetään luoda tietynlaista mukavaa tunneilmapiiiriä. Saarnan tulee tähdätä aina uskon synnyttämiseen ja kasvattamiseen.

Paikallaan pysyvä kärsivällisyys (3,5–6)

Kun epäuskossa evankeliumin hyljänneet juutalaiset yllyttivät ja kiihdyttivät pakanoiden mieliä uskoon tulleita vastaan, niin Paavali ja Barnabas päättivät jäädä Ikonioniin pidemmäksi aikaa. Se ei johtunut työn alkumenestyksestä kaupungissa. He eivät halunneet jättää paineiden alle joutuneita vastauskoontulleita yksin. He jäivät tukemaan heitä. Vaikeuksien keskellä paikallaan pysyvä *kärsivällisyys* johti laajempaan evankeliumin menestykseen kaupungissa. He pakenivat kaupungista vasta, kun heidän henkensä joutui uhatuksi.

Sanaa seuraavat voimavaikutukset (3)

Ikonionissa Herra antoi tapahtua tunnustekoja ja ihmeitä Paavalin ja Barnabaksen kätten kautta. Pisidian Antiokiasta ei taas mainita ainoatakaan voimatekoa. Sieltä ei mainita muuta kuin Kristus–saarna. Ikonionissa samaa armon sanaa seurasivat ihmeet ja tunnusteot.

Emme voi laatia mitään oppia Pyhän Hengen toiminnasta sen perusteella, mitä hän yhdessä paikassa tekee. Ihmeitten esiintyminen Ikonionissa ei tarkoita, että kaikkialla tulee esiintyä samojen ihmeiden. Pyhä Henki voi antaa tänäänkin armolahjoja, voimallisia tekoja ja ihmeitä, mutta hän tekee niin täysin vapaasti, niin kuin hän itse parhaaksi näkee. Emme voi sanella Pyhää Henkeä toimimaan samalla tavalla joka paikassa.

Terveeksi tekevä usko (8–10)

"Lystrassa oli mies, joka syntymästään saakka oli ollut rampa, jaloistaan voimaton, eikä ollut koskaan kyennyt kävelemään. Mies istui kuuntelemassa Paavalin puhetta, kun Paavalin katse pysähtyi häneen. Paavali huomasi, että mies uskoi voivansa parantua. Hän sanoi kovalla äänellä: 'Nouse seiso-maan! Oikaise jalkasi.' Mies hypähti pystyyn ja käveli." (8–10)

Lystrassa Paavalin kuulijoiden joukossa oli rampa, joka ei ollut koskaan elämässään kävellyt. Paavali kehotti häntä nousemaan ja kävelemään sen perusteella, mitä hän näki miehen kasvoilta. Paavali näki miehen uskovan, että hän voisi tulla terveeksi.

Miehen uskon oli synnyttänyt Paavalin julistus ylösnousseesta Kristuksesta. Mies uskoi Sanan ja teki siitä johtopäätökset: "Jeesus on voittanut kuoleman vallan, hän elää ja on nyt läsnä. Siinä tapaukses-sahan hän voi aivan hyvin parantaa minutkin." Mies uskalsi soveltaa kuulemansa saarnan omaan henkilökohtaiseen tarpeeseensa ja se näkyi hänen kasvoiltaan.

Hengellinen ihme edelsi fyysistä

Kuulijoitaan tarkkaava Herran sanan saarnaaja näkee heistä sen, joka todella ottaa kuulemansa sanan vastaan. Tapaus kertoo paljon Paavalin saarnatavasta. Hän oli valmis keskeyttämään saarnan-sa, kääntymään yhden kuulijan puoleen ja vastaamaan hänen tarpeeseensa: "Nouse pystyyn jaloillesi". Mies hyppäsi pystyyn ja käveli.

Ulkoinen näkyvä ihme oli vain osoitusta suunnattomasti suuremmasta hengellisestä ihmeestä, joka hänelle oli tapahtunut. Mies oli saanut Pyhän Hengen avatessaan sydämensä Kristus–saarnalle. Hän oli ymmärtänyt totuuden ja hänessä oli syntynyt usko Jeesukseen. Myös saarnaajan kyky nähdä miehen sydämen tila oli Pyhän Hengen ihme.

Kivitetty nousee ylös (19–20)

Meidän ei tule myöskään sivuuttaa sitä voimavaikutusta, joka kuvataan: "Paavalia kivitettiin, ja hänet raahattiin kaupungin ulkopuolelle, koska hänen luultiin kuolleen. Mutta kun opetuslapset kerääntyivät hänen ympärilleen, hän nousi maasta ja palasi kaupunkiin." (19–20)

Voimme helposti kuitata tämän ajattelemalla, että hän meni tainnoksiin kivityksestä ja tuli tajuihinsa "ehjin nahoin". Kuitenkin kivittäjät samoin kuin myöhemmin hänen ympärilleen kokoontuneet uskovat-kin olivat täysin varmoja siitä, että hän oli kuollut. Vähintäänkin Paavali sai kokea valtavan paranemi-sen, kun hänen nousi täysin terveenä kivityksen keskeltä.

Aivan yhtä hyvin kohta voidaan lukea niin, että Paavali todellakin kuoli, mutta Herra herätti hänet jat-kamaan tehtävää, johon hänet oli kutsuttu. Voi olla, että Paavali viittaa tähän tapahtumaan kirjoittaes-saan myöhemmin itsestään: *"Tunnen erään Kristuksen oman, joka neljätoista vuotta sitten temmattiin kolmanteen taivaaseen. Oliko hän silloin ruumiissaan vai poissa siitä, en tiedä, sen tietää Jumala...hänet temmattiin paratiisiin ja hän kuuli sanoja, joita ihminen ei voi eikä saa lausua."* (2. Kor. 12:2–4)

Kokemusten moninaisuus

Jumala käsittelee työntekijöitään mitä erilaisimmilla tavoilla. Pisidian Antiokiasta Paavali pääsi pake-nemaan. (13:50–51) Herra varjeli häntä sillä tavalla. Ikonionissa Jumala hallitsi olosuhteita, Paavalia varoitettiin, hän pakeni ja säästyi väkivallasta. (5–6) Lystrassa hän ei päässyt kivitystä pakoon. (19)

Emme voi sanoa, että Antiokiassa ja Ikonionissa Jumala varjeli Paavalia, mutta ei enää Lystrassa. Näihin kokemuksiin viitaten Paavali itse kirjoittaa Timoteukselle: *"...vainoissa ja kärsimyksissä, joita sain osakseni Antiokiassa, Ikonionissa ja Lystrassa. Millaisia vainoja olenkaan saanut kestää! Ja **kai-kista** Herra on minut pelastanut!"* (2. Tim. 3:11)

Antiokiassa ja Ikonionissa Herra pelasti Paavalin kivityksestä, Lystrassa kivityksen läpi. Herran tiet meidänkin elämässämme ovat moninaiset, mutta kaikkialla hän omansa pelastaa.

Profeettojen kiusaus (11–15)

Paavali ja Barnabas saivat kokea monenlaista vastustusta niiltä, jotka paaduttivat sydämensä evankeliumin Sanalta. Mutta salakavala uhka kohtasi heitä Lystrassa, kun asukkaat halusivat uhrata heille ja korottaa heidät jumalikseen. Kysymys oli kristityn työntekijän suurimmasta vaarasta. Kiusaus ottaa vastaan tarjottu valta, kuuluisuus ja palvonta vievät äärimmäisen helposti Herran työntekijän ristin ja kivitysten tieltä. Tähän profeettojen kiusaukseen lankeaminen vie pian muuttamaan sanomaa, niin että suosio säilyy. Profeetasta tulee väärä profeetta.

Sana jakaa sydämet (4)

Ensimmäinen lähetysmatka niin kuin sittemmin kaikki lähetystyö oli sanan julistusta. Työssä kuulutettiin sanomaa ristiinnaulitusta ja ylösnousseesta Herrasta. Lähetystyö jakoi ihmiset kaikkialla niihin, jotka uskoivat sanan ja niihin, jotka nousivat evankeliumin julistajia vastaan. Jeesus sanoo: *"Älkää luulko, että minä olen tullut tuomaan maan päälle rauhaa. En minä ole tullut tuomaan rauhaa, vaan miekan."* (Matt. 10:34)

Tulen ja veren evankeliumi

Ellei evankeliumi tänään aiheuta jakautumista, hämmennystä ja vastustusta, se ei ole apostolien julistamaa evankeliumia. Evankeliumi jakaa siksi, että se ei koskaan tee kompromisseja. Evankeliumi tunkeutuu ihmissydämiin ja ajaa sielunvihollisen vallat ulos. Evankeliumi ei ole pehmeätä puhetta synnin edessä eikä vääryyden silottelua. Se on tulen ja veren sanomaa. Se, joka vieroksuu tällaisten sanojen käyttöä, ei ymmärrä evankeliumia ja pysyy sen ulkopuolella.

Pyhän Hengen tulesta syttyneet

Evankeliumin saarnaajien sielut olivat tulessa. He julistivat Pyhän Hengen voimassa, sitkeästi, rohkeasti ja voittamattomina. He eivät keskustelleet ihmismielipiteistä, vaan he julistivat Kristusta. He tulivat auttamaan ihmisiä pimeydestä valoon, vapauttamaan heidät totuuteen ja johtamaan heidät pelastuksen tielle. Vain Pyhän Hengen tulesta syttyneet voivat tänäänkin voittaa evankeliumin sanalla ihmisiä Jumalan valtakuntaan.

Julistusta, rukousta ja paastoa - uusia seurakuntia syntyy 14:21–28

Paluumatka ja reitin valinta (21)

Paavali ja Barnabas lähtivät paluumatkalle ensimmäiseltä lähetysmatkalta. Sen aikana he olivat "julistaneet evankeliumia" ja "saaneet monet kääntymään opetuslapsiksi" (21). Derbestä he olisivat voineet valita lyhyen ja nopea paluureitin roomalaista valtatieä myöten Antiokiaan. Sieltä he olivat Pyhän Hengen lähettäminä ja seurakunnan rukousten saattelmana lähteneet matkaan. (13:3,4)

Lähetystyöntekijälle ei kuitenkaan riitä se, että ihmiset opastetaan evankeliumin Sanan voimalla ristiinnaulitun ja ylösnousseen Jeesuksen tuntemiseen ja Herran opetuslapsiksi. Hänen tulee huolehtia myös uskoon tulleitten kasvusta. Heidän on päästävä ymmärtämään syvemmin Jeesuksessa osakseen saamaansa pelastuksen merkitystä. Siksi Paavali ja Barnabaskin päättivät palata kiertäen samat kaupungit, joissa he olivat perustaneet uudet seurakunnat.

Rakkaus synnyttää rohkeuden

Valtateillä liikkumiseen sisältyi aina riski joutua rosvojen hyökkäysten uhreiksi. Tämän paluureitin valinta ei edellyttänyt heiltä vain huomattavasti lyhempää tietä enemmän fyysisiä ponnistuksia vaan myös aimo annoksen rohkeutta. Maantierosvojen kanssa selviää yleensä paremmin kuin uskonnollisten kiihkoilijoitten. Hehän olivat vähää aikaisemmin kivittäneet Paavalia (19) ja ahdistelleet heitä kaupungista kaupunkiin.

Rakkaus uusia seurakuntia kohtaan ajoi heitä kuitenkin takaisin niiden luo. Vastasyntyneet seurakunnat joutuivat heti alusta lähtien elämään ahdistusten keskellä ja tarvitsivat kipeästi lisäopetusta. Toisaalla oli kiihkeän juutalaisuuden viha, toisaalla pakanuuden puristus. Molempia synty, liha ja perkele pyrkivät käyttämään nujertaakseen nuoret uskovat.

Evangeliumin syvempään ymmärtämiseen (22,23)

Rakkaus uskovia kohtaan vei heidät vahvistamaan heidän uskoaan, rohkaisemaan ja kehottamaan heitä ja järjestämään seurakunnat toiminnaltaan lujiksi. Paavali tiesi, kuinka suunnattoman tärkeätä uskoon tulleille on päästä syvemmin ymmärtämään vastaanottamansa evankeliumin totuus. Heidän täytyi oppia tekemään oikeat johtopäätökset Jeesuksen Kristuksen ylösnousemuksesta ja uskon kautta häneen saamastaan lahjavanhurskaudesta.

Evangeliumin vastaanottaminen ei vielä merkitse, että uskova ymmärtäisi riittävästi vanhurskauttamisen ja Jeesuksen läsnäolon merkitystä. Siksi Paavali myös myöhemmissä kirjeissään aina pyrki opastamaan uskovia syvemmälle evankeliumin salaisuuteen. Jokainen uskoon tullut on saanut Jeesuksessa omakseen uskon toivon ja rakkauden. Mutta kasvava ymmärrys ja syvenevä totuuden tunteminen tekee uskon voimakkaammaksi, nostaa toivon liekkiin ja syventää rakkautta.

Pyhien yhteys välttämätöntä

Paluu nuorten uskovien luokse nousi Paavalin rakkaudesta totuuteen ja halusta lujittaa heitä siinä. Hän halusi antaa heille myös uskovien yhteyden tuottamaa rohkaisua. Nuoret uskovat tarvitsevat kokeneempien Herran omien yhteyttä. Heidän uusi intonsa taas voi sytyttää vanhan uskovan. Jumala on tarkoittanut omansa keskinäiseen riippuvuuteen.

Kehotus pysyä uskossa (22)

Kaupungit, joissa he asuivat, eivät olleet muuttuneet. Ne olivat täynnä monenlaisia houkutuksia syntyä. Voittaakseen näkyvän ja kosketeltavan aiheuttamat kiusaukset uskovat tarvitsivat tänäänkin syvempää tarttumista uskon kautta näkymättömiin. He tarvitsevat kehotusta "pysyä uskossa". Se, joka näkee näkymättömän, voi kestää kiusauksissa.

Ahdistuksissa näkyy Jumalan hallintavalta

"Jumalan valtakuntaan meidän on mentävä monen ahdingon kautta." (22)

Ennen kaikkea nämä uskontaipaleensa aivan alusta lähtien ympäristönsä vainoa ja syrjintää kokeneet uskovat tarvitsivat oikeata opetusta ahdistusten ja kärsimysten merkityksestä ja vaikutuksesta uskovan elämässä: "Monen ahdistuksen kautta meidän pitää menemän sisälle Jumalan valtakuntaan." Ahdistukset eivät sellaisenaan ole tie sisälle Jumalan valtakuntaan, sillä vain usko Jeesukseen on pelastustie. Ahdistukset kuitenkin saavat meidän elämässämme näkyviin sen Jumalan valtaheruuden ja hänen armonsa hallinnan, josta me pelastuksessa jo pääsimme osallisiksi. Ahdingoissa Herra saa muovatuksi omansa kuuliaisiksi omalle tahdolle. Hänen rakkautensa valta heissä syvenee.

Ristin tie vie voittoon

Jumalan valtakunta on Jumalan hallintaa. Sitä kukaan ei viime kädessä pääse pako. Emme aina ymmärrä myrskytuulta ja kiivaita taisteluja, jotka uskovina joudumme kokemaan matkalla lopullista voittoa kohti. Kuitenkin voimme tietää, että kaiken tämänkin keskellä Jumala hallitsee ja vaikuttaa kaiken omiensa parhaaksi. Jumalan valtakunta perustettiin Jeesuksen ristin ahdistuksella. Vain kärsimyksen ja ahdistuksen tiellä Jumalan valtasuuruus pääsee leviämään tämän päivän maailman synnin, surun ja kärsimyksen keskelle.

Rakkaus Herraan vie Herran seuraajan rakastamaan niitä, jotka ovat vielä Jumalan hallintavallan ulkopuolella. Rakkaus heihin merkitsee monenlaista kipua, mutta juuri niiden kautta Jumala voittaa ihmiset valtakuntaansa. Uskon rohkeus nousee tietoisuudesta, että Jumala vie omansa myös ahdistusten teille. Mutta hän tekee niin saattaakseen oman valtansa voittoon.

Seurakuntien organisointi (23)

Uudet seurakunnat tarvitsivat myös käytännön ohjausta seurakuntayhteydessä elämiseen. Seurakunnat tarvitsivat järjestäytymistä, ja niihin valittiin vanhimmat. Paavali ja Barnabas tiesivät erittäin hyvin, että seurakuntien elämä ei syvimmiltään ollut heidän palveluksensa varassa. Siksi he rukoillen ja paastoten jättivät ne Herran haltuun. Herra kantaa oman seurakuntansa ajan ahdistusten kautta iankaikkisen kirkkauden maahan.

Teologiaa evankeliumin voimasta (27)

Paavalille ja Barnabakselle itselleen paluumatka oli osoitusta sen evankeliumin voimasta, jota he olivat saarnanneet. Paavali ei ensin opiskellut teologiaa, ja sitten saarnannut evankeliumia, vaan saarnatessaan hän näki, mikä voima evankeliumilla oli. Evankeliumin voima synnytti hänen teologiansa. Oikea teologia on Pyhän Hengen valaisemaa Jumalan pelastustekojen ymmärtämistä. Paavalin teologian syvyyden kohtaamme hänen kirjeissään.

Kasvava into julistaa evankeliumia

Nähdessään evankeliumin vaikutukset uusissa seurakunnissa hän itsekkin alkoi ymmärtää, mitä vanhurskauttaminen ja pyhitys todella merkitsivät. Oman kokemuksensa perusteella hän saattoi sanoa: *"Minä en häpeä evankeliumia, sillä se on Jumalan voima". (Room. 1:16)* Vakuuttuminen evankeliumin voimasta vahvisti häntä edelleen lähtemään uusille matkoille samaa evankeliumia julistamaan.

Työkausiraportti (27)

Antiokiassa heitä odotti seurakunta, joka oli uskollisesti rukoillut heidän työnsä puolesta. *"He kutsuivat seurakunnan koolle ja kertoivat, että Jumala oli heidän kauttaan tehnyt suuria tekoja ja että hän oli muillekin kuin juutalaisille avannut uskon oven."* (27) Antaessaan lähetystyöraporttinsa he keskittyivät Jumalan omaan työhön. Kaikki muu asetettiin suhteeseen siihen.

Kotimaantyöjakso (28)

Paavalin ja Barnabaksen viipyminen lähettävän seurakunnan luona on myös pysyvä malli siitä, että ulkolähetystyössä työskentelevät tarvitsevat myös kotimaantyöjaksoja. Niiden aikana kerrotaan Jumalan töistä lähetyskentillä, julistetaan Sanaa ja valmistaudutaan uusille matkoille.

Opiskelukysymyksiä:

1. Miksi evankeliumi jakoi Ikoniumin asukkaat kahdeksi toisiaan vastaan nousseeksi puolueeksi? (1,2,4)
2. Millä tavalla Paavalin tiimi menetteli vastakkainasettelun keskellä? (3,5–6)
3. Mitä Lystran rammalla miehellä oli? (9) Millaista on terveeksi tulemiseen tarvittava usko?
4. Miten miehen parantuminen tapahtui? (10)
5. Millainen vaikutus parantumisihmeellä oli? (11–13) Millainen on sinun maailmankäsityksesi?
6. Miten Paavali pyrki oikaisemaan ihmisten väärää käsityksiä? (15–18)
7. Missä määrin Lystran asukkailla oli tietoa Jumalasta? (17)
8. Miksi palvova asenne muuttui murhanhimoksi? (19)
9. Miten kivitetylle Paavalille kävi? (19,20)
10. Miksi Paavali palasi Lystraan ja Ikoniumiin, vaikka niissä oli vaara joutua tapetuksi? (21,22,23)
11. Mitä jakeen 22 rohkaisu oikein tarkoittaa?
12. Etenikö lähetysmatka suunnitelmien mukaan? (26) Kenen suunnitelman mukaan?
13. Mitä he tekivät palattuaan Antiokiaan? (27)

Jerusalemien apostolien kokous - Sanan periaatteet käytäntöön 15:1-35

Jerusalemien lähetysneuvottelu

Paavalin ja Barnabaksen käyntiä Jerusalemissa on nimitetty kristillisen kirkon ensimmäiseksi kirkolliskokoukseksi tai Jerusalemien apostolikokoukseksi. Mutta nämä nimitykset ovat osin harhaanjohtavia. Kysymys ei ollut usean eri seurakunnan edustajien kokoontumisesta Jerusalemiin. Läsnä olivat vain edustajat Jerusalemistä ja Antiokiasta. Antiokian seurakunnan lähetystö tuli omasta aloitteestaan keskustelemaan lähetystyöhön keskeisesti liittyvästä kysymyksestä Jerusalemin seurakunnan kanssa. Neuvottelussa selvitettiin vain, miten tiettyjä periaatteita sovelletaan käytäntöön. Varsinaisia opillisia päätöksiä ei tehty.

Kirkolliskokoukset

Monet sen jälkeiset kirkolliskokoukset ovat kokoontuneet päättämään kirkon oppia ja järjestystä koskevista asioista, mutta sellaiseen ei Jerusalemin kokouksessa pyritty. Jerusalemin kokous toisaalta kyllä osoittaa, millainen kirkolliskokouksen tulisi olla luonteeltaan. Sellaisen tehtävä on käsitellä kulloinkin käsillä olevia käytännön kysymyksiä ja soveltaa Jumalan ilmoituksen, Raamatun, antamia periaatteita niihin.

Pelastus ilman ympärileikkausta (1–3)

Jerusalemin neuvottelun tarpeen nostattanut kiistakysymys syntyi, kun Antiokiaan saapui Juudeasta lain ja evankeliumin keskenään sotkevia harhaopettajia. He eivät vain vaatineet, että pakanuudesta kääntyneet kristityt piti ympärileikata, vaan väittivät, että he *eivät voisi pelastua* ilman ympärileikkausta.

Kysymys ei siis ollut ympärileikkauksen hyödyllisyydestä tai tarpeettomuudesta sinänsä. Paavalihan esimerkiksi myöhemmin ympärileikkautti puoliksi juutalaisen Timoteuksen, jotta Timoteuksen kanssa käynti juutalaisten kanssa eri lähetysmatkoilla voisi sujua mutkattomasti. Paavali ja Antiokian pakanakristityt eivät sinänsä vastustaneet ympärileikkausta vaan sen sitomista pelastukseen.

Pelastus ei voi tapahtua muuten kuin uskon kautta Jeesukseen Kristukseen. Kaikki, mikä uskon lisäksi vaaditaan, nousee Jumalan valmistamaa täydellistä pelastusta vastaan, korottaa ihmisen ja lopulta estää ihmisen pelastumasta. Mikäli ihmiseltä vaaditaan oma osuus pelastukseen, se ei toteudu enää armosta ja Kristuksen tähden.

Laajalle ongelmalle laaja käsittelyfoorumi

Kiistakysymys oli erittäin vakava. Siinä oli kysymys koko kristillisen liikkeen tulevaisuudesta. Jerusalemiin menneen lähetystön tarkoituksena ei kuitenkaan ollut käydä hankkimassa Jerusalemin seurakunnalta lopullista ja asiasta sitovaa päätöstä, jota sitten kaikkien seurakuntien olisi pitänyt noudattaa. Jo itse *evankeliumi oli vastaus kiistakysymykseen*. Evankeliumista käsin torjuttiin sen puhtautta vaarantavat väärät tulkinnat.

Harhan juuret olivat Jerusalemissa, siksi asia oli käsiteltävä siellä. Juudeasta tulleet opettajien vaikutus oli muodostanut vakavan uhan evankeliumin puhtaudelle ja lähetystyölle. Siksi asian käsittelyssä haluttiin ottaa huomioon mahdollisimman laaja kristittyjen yhteisö, ja erityisesti Jerusalemin, mistä harhaopettajat olivat lähteneet.

Ei päätöksiä evankeliumin kustannuksella (5–7)

Kun vertaamme Luukkaan kuvausta kokouksesta Paavalin arvioon siitä Galatalaiskirjeessä, huomaamme muidenkin apostolien joukossa tiettyä vastahankaisuutta hänen suorittamaansa pakanalähetystä kohtaan. Paavali kuitenkin ymmärsi, että evankeliumin säilyminen puhtaana olisi ensisijaisen tärkeää. Tämä evankeliumi kuuluisi yhtäläillä juutalaisille ja pakanoille. Paavali ei suinkaan etsinyt Jerusalemin seurakunnan arvovaltaista ratkaisua kiistaan eikä liioin Jaakobin tai Pietarin jonkinmoisia piispallista ja lopullista lausuntoa asiasta. Pikemminkin Paavali ja Barnabas etsivät ratkaisua, jossa Jerusalemin seurakunta "panisi ruotuun keskeltään nousseet väärät opettajat". Jos neuvottelun tulos olisi ollut pakanakristittyjen alistaminen juutalaisuuden kahleeseen, Paavali olisi evankeliumin totuuden tähden ollut valmis katkaisemaan suhteensa Jerusalemiin ja muihin apostoleihin.

Yksimielisyys Pyhässä Hengessä (28)

Luukas ei puutu Paavalin kuvaamiin kiistan yksityiskohtiin. Hän korostaa sitä, että pitkän kiistelyn ja keskustelun jälkeen lopulta päädyttiin suurenmoiseen lopputulokseen. Eri tavalla nähneet uskovat ymmärsivät soveltamaan evankeliumin periaatteet asiaan tavalla, että he saattoivat sanoa: *"Pyhä Henki ja me olemme nähneet hyväksi..."* (28)

Juutalaiskristityn ja pakanakristityn ero

Kiistakysymyksen syntyminen oli täysin ymmärrettävää. Juutalaiskristityille Jeesus Kristus oli heidän Vanhassa testamentissa saamansa ilmoituksen lupaama Messias ja heidän odotustensa täyttymys. Uusi liitto oli heille vanhan liiton luonnollinen jatke. Uusi ei tuhonnut vanhaa, vaan täytti sen. He uskoivat Jeesukseen ympärileikattuina.

Antiokiassa alkanut uusi lähetysliike taas oli syntynyt suurelta osin riippumattomana juutalaisesta perinteestä. Se alkoi, kun ihmiset kohtasivat Kristuksen. Siksi heitä ei välttämättä kiinnostanut uutta liittoa edeltänyt aika, kuten juutalauskristittyjä.

Evangeliumi yli kulttuurirajojen

Kun sitten juutalauskristityt ja pakanakristityt kohtasivat toisensa, erilaisten lähtökohtien synnyttämä yhteentörmäys oli mitä luonnollisin asia. Heidän välilleen kehittynyt kiista oli erittäin vakava. Ellei siihen olisi löydetty vastausta, se olisi pitkään haitannut vasta alkanutta lähetystyötä.

Evangeliumin täytyy voida siirtyä kulttuurista toiseen ilman, että itse kulttuuria tarvitsee vaihtaa. Asia on kaikkialla lähetystyössä ajankohtainen, mutta niin kuin alkuseurakunta löysi ratkaisun, se on tänäkin päivänä löydettävissä. Ratkaisevaa on, haluavatko eri tavalla ajattelevat kristityt pysyä uskollisina itse evangeliumille ja Pyhän Hengen johdatukselle.

Evangeliumin puhtaus vaarassa

Ongelma ei kuitenkaan rajoittunut pelkästään erilaisista kulttuuritaustoista nousevaan vaikeuteen. Siihen sisältyi myös kuolemanvaara itse evangeliumin puhtauden säilymisen kannalta.

Vanhassa liitossa Jumala asetti ympärileikkauksen uskonvanhurskauden merkiksi. Sen tehtävänä oli muistuttaa näkyvällä tavalla jokaista juutalaista miestä, että hän on omassa varassaan Jumalan edessä täysin alaston ja paljas. Hänellä ei ole mitään, millä peittää oman syntisyytensä. Vain uskolla omistettu Jumalan antama pelastus, Jumalan armo, saattoi pelastaa hänet.

Tästä nimenomaisesta Jumalan ilmoituksesta huolimatta juutalaiset olivat onnistuneet kääntämään asian aivan päällelleen. He olivat onnistuneet tekemään ympärileikkauksesta oman vanhurskauden tunnuksen. He olivat ylpeitä ympärileikkauksestaan ja enemmän tai vähemmän katsoivat, että ympärileikkaus takaa heille Jumalan suosion. Näin ulkoinen tapojen ja säädösten noudattaminen oli tullut korvaamaan sydämen yhteyden Herraan. Kun ympärileikkauksen alkuperäinen tarkoitus oli ollut tuomio omalle vanhurskaudelle, se olikin muuttunut oman vanhurskauden tunnusmerkiksi. Elävän Jumalan palveleminen olikin muodostunut ulkoisten säädösten noudattamiseksi.

Paavali näki miten kohtalokasta kristillisyydelle olisi, jos elävä yhteys Kristuksen kautta Jumalaan sotekettaisiin ympärileikkauksen kaltaisiin seremonialain vaatimuksiin. Siksi hän nousi juutalauskristittyjä vastaan Antiokiassa ja oli valmis lähtemään Jerusalemiin asiasta neuvottelemaan.

Lähtökohtana yhteinen evangeliumi (4)

Jerusalemiin saavuttuaan Paavali ja Barnabas kertoivat Jumalan suurista teoista pakanalähetystyössä. Ennen varsinaista neuvottelua kiistakysymyksestä Paavali tapasi muut apostolit. Hän esitteli heille yksityisesti sen evangeliumin, jota hän oli julistanut. Paavali kirjoitti myöhemmin tästä keskustelusta: *"Neljätoista vuotta myöhemmin menin uudelleen Jerusalemiin Barnabaksen kanssa ja otin mukaan myös Tituksen. Menin sinne kokemani ilmestyksen johdosta. Tein siellä selkoa evangeliumista, jota julistan (pakana)kansojen keskuudessa; puhuin yksityisesti seurakunnan arvohenkilöille. Tahdoin varmistautua siitä, ettei kaikki vaivannäköni menisi hukkaan... Kun Jaakob, Keefas ja Johannes, joita pidettiin seurakunnan pylväinä, käsittivät, minkä tehtävän Jumala oli minulle armossaan antanut, he ojensivat minulle ja Barnabakselle kätensä yhteistyön merkiksi: meidän oli määrä mennä vieraiden (pakana)kansojen, heidän taas juutalaisten keskuuteen."* (Gal. 2:1–2,9)

Paavalin menettely osoittaa, että kristittyjen välisiä kiistakysymyksiä käsiteltäessä on aina ensin varmistauduttava siitä, että uskomme samaan evangeliumiin. Kun niin on, elämämme ja ajattelumme lähtee liikkeelle samasta keskuksesta, uskon kautta omistetusta Kristuksen armosta. Ilman tätä yhteistä pohjaa parhaatkaan yhteiset neuvottelut ja päätökset eivät voi tuoda todellisia ratkaisuja.

Omat ajatukset vai Herran tahto? (6–12)

Tämän jälkeen alkoi varsinainen neuvottelu kiistakysymyksestä kaikkien apostolien ja seurakunnan vanhimmiston kanssa. Pitkähkön väittelyn jälkeen Pietari, Paavali ja Jaakob käyttivät puheenvuorot. Ensin Pietari esitti tosiasian, että Jumala oli lähettänyt hänet julistamaan evangeliumia pakanoille. Te-

kemättä mitään eroa ympärileikattujen tai ympärileikkaamattomien välille Jumala oli vuodattanut Pyhän Henkensä Corneliuksen ja hänen kodissaan kokoontuneiden päälle.

Pietari teki tästä johtopäätöksen, että heidän ei tulisi kiusata Jumalaa. Jumalan kiusaamista on kieläyttyä noudattamasta hänen johdatustaan. Jumala oli jo antanut pakanoille pelastuksen ja armon ilman, että heitä oli ympärileikattu. Siksi heidän ei tulisi pelätä seurata Herran johdatusta, vaikka se merkitsisikin heille kallisarvoisista asioista luopumista. Tärkeintä oli seurata Herran tahtoa.

Paavali ja Barnabas toistivat omassa puheessaan kuvauksensa Jumalan armoteoista pakanoiden keskuudessa lähetysmatkan aikana. Vaikka pakanoita ei ollut ympärileikattu, Jumala oli osoittanut heille armonsa, pelastanut heitä ja jakanut heille runsaasti lahjojaan.

Pyhä Henki puheenjohtajana (13–21)

Päätöspuheessaan Jaakob palautti kuulijoiden mieliin Pietarin puheen. Hän osoitti myös, että Paavalin ja Barnabaksen kokemukset olivat täydessä sopusoinnussa Vanhan testamentin lupauksen kanssa. Sitten hän teki ehdotuksensa: *"Tästä syystä ei mielestäni pidä hankaloittaa niiden elämää, jotka vieraista kansoista kääntyvät Jumalan puoleen. (KR1938: Sen tähden olen sitä mieltä, ettei tule rasittaa niitä, jotka pakanuudesta kääntyvät Jumalan puoleen.)"* (19)

Jaakob ei ehdotuksessaan lausunut muuta kuin oman henkilökohtaisen vakaumuksensa, miten asia tulisi käsitellä. Hän ei sanellut ratkaisua omaan virka-asemaansa vedoten. Kun muut yksimielisesti yhtyivät hänen sanomaansa, kysymys oli suunnattomasti suuremmasta kuin hänen arvovallastaan. Kysymys oli siitä, minkä jae 28 ilmaisee: "Pyhä Henki ja me olemme nähneet hyväksi." Pyhä Henki synnytti yksimielisyyden kiistakysymyksessä evankeliumin totuuden pohjalta.

Yksimielisyyden salaisuus (28)

Päätös oli täysin yksimielinen. Yksimielisyyden salaisuus oli Pyhän Hengen toiminnassa kokouksen puheenjohtajana. Tänäkin Pyhän Hengen on ensin saatava Raamatun totuuden pohjalta synnyttää Herran omien keskinäistä yhteyttä. Vasta sen jälkeen voidaan löytää asioissa todellinen yksimielisyys. Seurakunnan päätöksenteko, joka sivuuttaa Pyhän Hengen johdatuksen vaikka perustuisikin esimerkiksi enemmistövaltaan, ei ole kristillistä. Sellaisella kylvetään seurakunnan hajaantumisen siementä.

Kun Herran omat kokoontuvat yhteen ja puhuvat avoimesti ja ennakkoluulottomasti omat erilaiset mielipiteensä, aina on mahdollista löytää oikea ratkaisu, kunhan vain halutaan kysyä Herran mieltä eikä pitäytyä härkämäisesti omiin ajatuksiin. Jos olemme jo ennen keskustelua lyöneet omat käsityksemme lukkoon, estämme Pyhän Hengen työtä. Mutta jos kokoontumiset ja neuvottelut tapahtuvat vilpittömässä halussa kuulla Herran ääniä ja noudattaa sitä, voidaan tänäkin päätyä tulokseen: "Pyhä Henki ja me olemme nähneet hyväksi."

Kun asioiden käsittelyn "nopeuttamiseksi" luovutaan yksimielisyyden etsimisestä, lopputulos voi olla seurakuntayhteydelle kohtalokas. "Hyvien ja nopeiden" enemmistöpäätösten hinta on usein hyvin korkea. Pyhän Hengen herruus seurakunnassa helposti hylätään. Tietenkään pelkkä yksimielisyys ei vielä takaa oikeaa päätöstä, sillä seurakunta voi jopa yksimielisesti hyljätä Herran sanan. Usein Herran sanaan tukeutuvan vähemmistön tulee taistella totuuden puolesta pitkäänkin saadakseen sen läpi koko seurakunnassa.

Päätöksen merkitys (22–29)

Kokouksen päätös merkitsee meille tänään ensiksikin sitä, että ihmisen pelastumiseksi ei tarvita ulkoisia menoja. Toiseksi on asioita, joita Kristuksen armosta pelastuneiden tulee noudattaa. Pelastuminen tapahtuu yksin armosta, mutta armosta pelastuneen Kristuksen oman tulee asenteissaan ja tavoissaan olla uskollisia Herraansa kohtaan. Hänen tulee karttaa epäjumalien saastuttamaa, haureutta, lihaa, josta veri ei ole laskettu ja verta.

Kokouksella luotiin pohjaa jatkuvalla pakanalähetystyölle. Samalla seurakuntia varustettiin jatkossakin esiintyviä harhaopettajia vastaan. Kaikki evankeliumin ja pelastustieksi korotetun lain sotkeminen osoitettiin olevan vastoin Jumalan tahtoa. Päätöksellä on ollut kauaskantoiset vaikutukset aina tähän päivään asti.

Opiskelukysymyksiä:

1. Millaiseen ongelmaan Antiokian seurakunnassa törmättiin? (1,5,24) Millä tavalla sama ongelma ilmenee tänä päivänä?
2. Tuleeko kristittyjen välttää vastakkain asetteluja ja kiistoja? Milloin kiistoja ei voi välttää? (2,7)
3. Missä ongelman ratkaisu tapahtui? Miksi? (2)
4. Miten ihminen pelastuu? Mikä on pelastuksen ainoa ehto? (7,8,11)
5. Miksi lain noudattaminen on sietämätön taakka? (10)
6. Kaikissa opillisissa kiistoissa ratkaisun avain löytyy palaamalla lähtökohtaan? Mikä on tuo lähtökohta? (11)
7. Millaiseen keskinäiseen suhteeseen kokemukset ja Raamatun sana on asetettava, kun ongelmia käsitellään? (4,7–8,12,14–18)
8. Mikä oli syynä Jakeiden 19–20 ja 29 johtopäätöksiin? (21)
9. Millaiseksi arvioitiin Paavalin ja Barnabaan tekemä työ? (25,26)
10. Millainen vaikutus saavutetulla ratkaisulla oli? (31)
11. Mikä on harhan olemus ja miten harhoihin tulee vastata?

Pyhä Henki johdattaa keskellä ristiriitoja ja vaikeuksia 15:36-16:10

Ongelman käsittelyä Antiokiassa

"Paavali ja Barnabas sen sijaan jäivät vielä Antiokiaan. Yhdessä monien muiden kanssa he opettivat ja julistivat Herran sanaa." (15:35)

Jakeessa 36 he hankkiutuvat lähtemään uudelle lähetysmatkalle. Välille mahtui useamman vuoden jakso, jota katkelma Galatalaiskirjettä valottaa (2:11–21). Pietari saapui Antiokiaan tutustumaan tilanteeseen, ja toimi niin kuin Jerusalemin neuvottelussa oli sovittu. Hän aterioi pakanakristittyjen kanssa.

Mutta jonkin verran myöhemmin Jerusalemissa saapui muita juutalaiskristittyjä, jotka edelleen vaativat pakanoiden ympärileikkausta ja kielsivät juutalaiseen tapaan juutalaiskristittyjä aterioimasta yhdessä pakanoiden kanssa. Ilmeisestä halusta olla loukkaamatta näitä lainkiivailijoita Pietari vetäytyi pakanakristittyjen ateriyhteydestä saaden hetkeksi jopa Barnabaksenkin myötätunnon puolelleen.

Paavali nousi julkiseen protestiin Pietarin ulkokultaista käytöstä vastaan. Pietari teki asiassa parannuksen. Asia sovittiin ilman, että kummallekaan jäi katkeruutta sydämeen ja Antiokian seurakunnassa kysymys saatiin pois päiväjärjestyksestä.

Kohti Eurooppaa (15:36)

Seurakunnassa päästiin rauhalliseen ja hedelmälliseen työjaksoon. Se merkitsi, että Paavali saattoi alkaa valmistella uutta lähetysmatkaa. Toinen lähetysmatka tuli merkitsemään evankeliumin piiriin merkittävää laajenemista aina Eurooppaan asti, vaikka alussa Paavalin tavoitteena näyttääkin olleen pelkästään kiertää jo aiemmin perustamansa seurakunnat.

Jumalan kutsu (16:10)

Euroopan valtaus ei siis ollut alussa Paavalin mielessä, mutta kylläkin Pyhän Hengen suunnitelmissa hänen lähetysmatkaansa ajatellen. Jakso päättyy toteamukseen: *"Ymmärsimme, että Jumala oli kutsunut meidät julistamaan evankeliumia siellä (Makedoniassa)." (10)* Tämä käsittäminen eli johtopäätösten teko oli pitemmän prosessin, monien samaan suuntaan vaikuttavien asioiden tulos.

Valmisteltu kutsu

Paavalin ja hänen työryhmänsä päätyi matkallaan Troakseen. Siellä Paavali sai näyn ja yllättävän kutsun uuteen työhön. He tulivat vakuuttuneiksi siitä, että heidän johtopäätöksensä olivat myös Herran tahto. Matkan valmisteluun liittyvät vaikeudet ja matkan alkuvaiheet oli valmistusta tähän uuteen kutsuun.

Jumalan johdatus ristiaallokossa

Jakso muodostuu osasista, jotka kuvaavat varsin erilaisia ja persoonallisiakin kokemuksia kuten Paavalin ja Barnabaksen riitaa ja eroa, Silaan ja Timoteuksen liittymistä työryhmään ja matkoilla esiinty-

neitä vaikeuksia. Kuitenkin niitä yhdistävänä punaisena lankana on Jumalan Hengen johdatus Paavalin elämässä.

Johdatus tapahtui myös ristipaineiden, vaikeuksien ja ristiriitojen keskellä. Paavalin omat suunnitelmat työn jatkamisesta romutuivat useampaan otteeseen. Mutta Jumala hallitsee ja ohjaa myös silloin, kuin johdatuksessa oleva ei sitä itse vielä näekään. Jumala johtaa kansaansa myös niillä esteillä, jotka he vaelluksessaan kohtaavat.

Seurakunta – evankeliumin säteilykeskus (15:36)

Matkaan valmistautuessaan Paavali ajatteli kiertää ne seurakunnat, jotka hän oli edellisellä lähetysmatkallaan istuttanut. Hän kantoi huolta vastasyntyneistä seurakunnista. Mutta hänen tavoitteensa olivat vielä laajakantoisemmat. Jumalan suunnitelmissa näiden aluekeskuksiin syntyneiden seurakuntien tehtävä olisi toimia koko ympäröivää aluettaan valaisevina evankeliumin keskuksina. Tämän tehtävän suorittamiseen seurakunnat tarvitsivat lisäkoulutusta. Hän tiesi kuinka suunnattoman tärkeä on seurakunnan tehtävä. Paavalista voidaan sanoa, että hän halusi mieluummin kouluttaa yhden uskovan evankeliumin työhön kuin johtaa tuhat evankeliumin alkeisiin.

Paavalin ja Barnabaksen riita (15:37–41)

Juuri kun Paavalin ja Barnabaksen oli määrä lähteä matkaan, heidän välilleen kehkeytyikin kiista Markuksen kohtalosta. Riita kärjistyi siinä määrin, että näiden pitkään yhdessä työtä tehneiden veljien tiet erkanivat toisistaan. Sekä Paavali että Barnabas olivat kovin inhimillisiä olentoja. Myötätuntoni ovat Barnabaksen puolella. Antiokian seurakunta näyttää asettuneen Paavalin puolelle, koska se siunasi Paavalin ja Silaan matkaan (40), kun taas Barnabaksesta ja Markuksesta todettiin, että he vain lähtivät Kyprokseen. (39)

Kun he olivat törmänneet vaikeuksiin edellisellä lähetysmatkalla, Markus oli palannut kesken kaiken pois. Siksi Paavali oli tiukka. Barnabas oli taas sitä mieltä, että Markukselle tulisi antaa uusi mahdollisuus yrittää lähetystyössä.

Voi olla, että sekä Paavali että Barnabas olivat oikeassa. Markus joka tapauksessa hyötyi molempien asenteesta. Paavalin ankaruus kasvatti hänet suurempaan rohkeuteen tiukan paikan tullen ja Barnabaksen lempeys lujitti häntä tässä kasvussa. Barnabas poistuu tässä Apostolien tekojen näyttämöltä, mutta Markuksesta tiedämme, että hänen oltuaan jonkin aikaa Barnabaksen työtoverina hän myöhemmin palasi Paavalin työryhmään.

Syyrian ja Kilikian seurakunnat (15:41)

Paavali ja Silas kulkivat Syyriaan ja sieltä edelleen Kilikiaan, jossa sijaitsi Paavalin syntymäkaupunki Tarsos. Näillä alueilla oli jo kristillisiä seurakuntia. Ne olivat syntyneet ehkä Paavalin evankelioimistyön tuloksena ennen, kuin Barnabas nousi hänet Antiokiaan ja ennen heidän ensimmäistä lähetysmatkaansa. Matkalla Paavali vahvisti ja koulutti seurakuntia.

Kivityksen hedelmää – Timoteus (16:1,2)

Matka jatkui Kilikiasta Taurusvuorten yli Derbeen. On vaikea sanoa tarkkaan kuinka, pitkään oli siitä, kun Paavali oli rauhallisissa oloissa perustanut sinne seurakunnan. Todennäköisesti viitisen vuotta oli kulunut. Sieltä matka jatkui Lystraan, jossa Paavalia oli kivitetty ja missä hän oli kohdannut monia vaikeuksia. Sieltä hän löysi Timoteuksen.

Usein Jumala johdattaa palvelijansa vuosien jälkeen paikoille, joissa he ovat kokeneet vaikeuksia ja ahdistuksia, ja antaa heidän nähdä hedelmää työstään. Ei ole täyttä varmuutta milloin Timoteus oli tullut uskoon, mutta hyvin todennäköisesti Paavalin ensi käynnillä kaupunkiin. Vanhan Paavalin ja nuoren Timoteuksen välille kehittyi harvinaisen syvä ystävyysuhde.

Timoteus seurasi Paavalia koko toisen lähetysmatkan Lystrasta eteenpäin. Hän oli Paavalin mukana myös Efesoksen herätyksen ja levottomuuksien keskellä. Timoteus seurasi Paavalia hänen viimeisellä matkallaan Jerusalemiin. Paavali pyysi seurakuntaa lähettämään Timoteuksen luokseen, kun hän oli pitkään yksinäisessä vankeudessa. Timoteus oli hänelle kuin oma poika ja samalla taistelutoveri Herrassa. Näin kivityksen kipu alkoi kukkia ystävyyskukkia ja yhteisen työn hedelmää.

Juutalaiselle juutalainen, pakanalle pakana (16:3–5)

Paavalin joustavuudesta ja sopeutumiskyvystä kertoo se, että hän antoi ympärileikkauttaa tämän puoliksi juutalaisen Timoteuksen. Hän ei halunnut ympärileikkaamattomuuden tulevan Timoteukselle esteeksi hänen pyrkiessään viemään evankeliumia myös juutalaisille. Tämä tapahtui samalla, kun Paavali tiedotti Jerusalemin apostolineuvottelun tulosta pakanakristityille: "Ympärileikkausta ei tarvita pelastukseen!"

Paavali oli juutalaisille kuin juutalainen ja pakanoille kuin pakana voittaakseen mahdollisimman monta sisälle Jumalan valtakuntaan. Paavalilla ei ollut mitään itse ympärileikkausta ja juutalaisia tapoja vastaan, kunhan niitä ei sekoitettu pelastukseen, joka on pelkästä armosta uskon kautta Kristukseen.

Pyhän Hengen kielteinen ja myönteinen johdatus (16:6–10)

Kun Paavali suunnitteli työn jatkamista Aasian väkirikkaassa maakunnassa ja sen keskuksessa Efesoksessa, Pyhä Henki estikin hänen suunnitelmiansa toteutumisen. Siksi hän kääntyi Frygian ja Galatian suuntaan. Siellä saivat näin alkunsa seurakunnat, joille hän myöhemmin kirjoitti Galatalaiskirjeensä. Hän kuvaa saapumistaan alueelle: "*Tiedätte, että julistin teille ensimmäisen kerran evankeliumia sairastumiseni vuoksi.*" (Gal. 4:13)

Luukas toteaa, että Pyhä Henki esti Paavalin matkan Efesoksen suuntaan. Paavali kertoo samasta asiasta, että ruumiillinen heikkous esti matkan Aasiaan ja pakotti hänet työhön Galatiaan. Kirje kertoo ajallisen ja paikallisen tapahtuman, Apostolien teot kuvaa taas sen, että Pyhä Henki hallitsi ja johti tällä tavalla.

Tällä kertaa Pyhän Hengen menetelmä oli se, että tietyt kivut ja sairaus tekivät matkan Aasian maakuntaan mahdottomaksi. Vetäytyäkseen hiukan lepäämään hän siirtyi Galatiaan, mutta julisti samalla evankeliumia siellä.

Myysiasta Paavali olisi halunnut lähteä Bityniassa asuvien heimojen pariin. Pitkä matka länteen näytti hänestä tarkoituksettomalta, sen sijaan pohjoisen suunnan työ tuntui hänestä haasteelta, mutta Jeesuksen Henki esti senkin. Kun tämäkin suunta sulkeutui, lopulta hän saapui pitkälle länteen Troakseen. Siellä Apostolien tekojen kirjoittaja Luukas liittyi työryhmään. Troaksessa Paavali näki näyn, jossa mies kutsui häntä auttamaan makedonialaisia. Jumala antoi selkeän kutsun ja uusi ovi työlle Euroopan puolella oli auki. Paavali riensi heti tästä ovesta sisään.

Hengen ohjauksessa sitä ymmärtämättä

Koko jakso puhuu Jumalan Hengen johdatuksesta. Kuitenkin Paavali kulki tässä johdatuksessa aina Troaksen näkyyn asti ymmärtämättä, mihin suuntaan Pyhä Henki oli häntä viemässä. Ensin tuli riita Barnabaksen kanssa, sitten matkustusvaikeuksia sairauden vuoksi ja toistamiseen hänen tiensä tukittiin, eikä hän itse kyennyt ymmärtämään syytä. Pyhä Henki ajoi häntä yhä kauemmaksi länteen aina Troakseen asti, ilman että hän ymmärsi tätä johdatusta.

Ratkaisevaa Jumalan johdatuksessa pysymisessä on se, että vaikeuksissakin noudatamme Pyhän Hengen tahtoa, vaikka se sotisi meidän omia suunnitelmiamme ja ajatuksiamme vastaan. Kun uskota osaton ihminen katselee taaksepäin hän saattaa todeta, että hän yritti sitä ja tätä, mutta olosuhteet tekivät sen mahdottomaksi. Mutta kun Herran oma katsoo taaksepäin, hän sanoo, että Pyhä Henki esti häntä.

Henki hallitsee olosuhteetkin

Jumalan Pyhä Henki ohjaa ja opastaa silloinkin, kun hän ei ilmoita johdatuksessa olevalle, miten hän johdattaa ja minne hän on ohjaamassa. Kun Paavali ja Barnabas riitautuivat ja erkanivat, Pyhä Henki hallitsi siinäkin. Näin hän synnytti kaksi erillistä lähetystyöyksikköä ja työ tehostui. Henki johti Paavalin sairauden kautta. Henki ohjasi häntä länteen. Henki johti antamalla näyn makedonialaisesta miehestä.

Pyhä Henki ei johda pelkästään antamalla suurenmoisia näkyjä tai ihmisen korvin kuultavalla puheella vaan myös olosuhteiden välityksellä: vaikeuksilla, tavanomaisilla asioilla, pimeillä ja ahdistavilla kokemuksilla ja pettymyksillä. Pyhä Henki johtaa, muokkaa polun ja vie eteenpäin.

Avoimuus johdatukselle

Henki ei kuitenkaan aina pääse omiaan johtamaan. Hengen johdatusta etsivällä ihmisellä tulee olla sellainen sydämen asenne, että Hengen on mahdollista johdattaa häntä. Hänen tulee olla uskollinen Herralleen, luottaa Hengen johtoon ja olla jatkuvasti valveilla ja varuillaan. Me joudumme usein pois Hengen johdatuksesta, kun hän viekin meidät pettymyksiin ja vaikeuksiin. Herraa tarkkaava näkee hänet kuitenkin niidenkin keskellä.

Noudata Herran opastusta

Jos Jumalan Hengen johdatus olisi meille pelkkiä näkyjä, kuultua puhetta tai ekstaattisia kokemuksia, emme pysyisi Hänen tiellään. Tarvitsemme erityistä luottamusta Hänen johdatukseensa silloin, kun mitään ääntä tai näkyä ei ole käsillä. Jos seuraamme silloin hänen ohjaustaan, tulee myös se päivä, jona näemme selkeästi, kuinka Herra kaikessa johti. Troaksessa Paavali lopulta ymmärsi siihenastisen tien, mutta ratkaisevaa oli, että hän oli koko matkan noudattanut Herran opastusta.

Luottamus Herran läsnäoloon

Jumalan Henki johtaa Jumalan omia pyhiä päämääriä kohti, vaikka mitään yliluonnollista merkkiä ei olisikaan käsillä. Jumala on juuri silloin kanssamme, kun hänen toimintansa näkyy vähiten. Myös rakkaus Herran työhön voi johtaa meidät valintoihin, jotka ovat Herran Hengen johdatuksen vastaisia. Vaikeat olosuhteet ovat uskon mahdollisuuksia. Mitä enemmän kristilliseen elämäämme ja palveluumme sisältyy hämmennystä, sitä suuremmat mahdollisuudet siihen on myös kätkeyty. On parempi mennä ”Troakseen” Jumalan kanssa kuin minne tahansa muualle ilman häntä!

Viesti Euroopalle: ”Usko Herraan, niin pelastut” 16:11-40

Myötätuulta (11)

Pyhä Henki oli esteiden ja johdatuksen avulla osoittanut Paavalille tietä Euroopan suuntaan. Kun hän oli Troaksessa saanut täyden varmuuden Herran tahdosta, hän riensi kiireesti matkaan. Laivamatka sieltä Samothraken saaren kautta Filippiin kaupungin satamaan Neapoliiseen kesti vain kaksi päivää, koska tuuli oli myötäinen. Vähää myöhemmin sama matka vastatuuleen vei viisi päivää. Herran palveluksessa tuuli on joskus meidän puolellamme joskus meitä vastaan.

Vastakohta edeltävien kuukausien vaivaloiseen ja hämmentävään etenemiseen on voimakas. Kuitenkin on kysymys saman Pyhän Hengen työstä ja hänen vapaudestaan valita menetelmät, jotka palvelevat hänen päämääriään parhaiten. Herra voi tarvittaessa panna luonnonvoimatkin ajamaan evankeliumin etenemistä.

Paavalin lähetysstrategia (12)

Filippi oli roomalainen siirtokunta. Siellä asui pääosin roomalaisia, joiden tehtävänä oli huolehtia valtakunnan raja-alueiden turvallisuudesta. Kaupunki oli tapojensa ja elämäntyyliinsä puolesta Rooman pienoismalli. Sen virkamiehet eivät olleet kaupunkilaisten valitsemia vaan suoraan Roomasta nimitettyjä. Paavali oli itsekin Rooman kansalainen ja suuntasi lähetystyössään katseensa Rooman suuntaan. Jonkin verran myöhemmin hän totesi: *”Minun on mentävä myös Roomaan.” (19:21)* Paavalin taivote ei suinkaan ollut päästä turistimatkalta pääkaupunkiin, vaan halu viedä evankeliumia eteenpäin.

Lähetystyössään Paavali perusti seurakuntia strategisiin keskuksiin, joista tiet kulkivat eri suuntiin. Hänellä oli näky valtakunnan etenemisestä ja siksi hän näki, miten tärkeitä olisi saavuttaa suuret keskukset Kristukselle. Eivät vain ne itse tarvinneet evankeliumia, vaan myös niistä käsin saavutettai-siin myös ympäröivät alueet.

Juutalaisille ensin (13)

Paavali saapui Filippiin noin 20 vuotta ensimmäisen helluntain jälkeen. Luukkaan, Timoteuksen ja Siilaan kanssa hän lepäsi muutamia päiviä ja valmistautui rukouksessa työhön. Sitten sapattina he lähtivät etsimään juutalaisten rukouspaikkaa.

Paavali aloitti aina työnsä viemällä evankeliumin ensin oman kansansa edustajille, jos hän niitä vain löysi. Vaikka hänen heimoveljensä usein aiheuttivat hänelle suurimmat vaikeudet ja kiihottivat muitakin häntä vastaan. Silti hän halusi aina ensin tavoittaa juutalaiset. Hän rakasti omaa kansaansa ja ha-

lusi sen pelastuvan ja ottavan Jeesuksen vastaan Messiaanaan. Uskoon tulleet juutalaiset, joilla oli hyvä Vanhan testamentin tuntemus, pääsivät myös huomattavasti nopeammin evankeliumin syvempään ymmärtämiseen kuin pakanat. Heistä uudet seurakunnat saivat suhteellisen pian luotettavia johtajia ja vanhimpia.

Filippiissä ei ollut synagogaa, mikä tarkoittanee, että sieltä ei löytynyt edes kymmentä juutalaista perhettä. Kuitenkin kaupungin ulkopuolelta joen rannalta löytyi rukouspaikka. Ellei paikkakunnalla ollut synagogaa, juutalaiset kokoontuivat rukouspaikkoihin. Ne sijaitsivat lähes aina joen rannalla kaikuna Baabelin vankeuden ajoilta: *"Virtojen varsilla Babyloniassa me istuimme ja itkimme."* (Ps. 137:1)

Purppurakauppias Lyydia (13–14)

Paavali löysi rukouspaikalta vain muutamia naisia. He tunnustivat tarvitsevänsä yhteyttä Jumalaan ja kokoontuivat yhteen rukoilemaan Jumalaa tässä epäjumalien kyllästävässä kaupungissa. Ensimmäisenä ihminen, jonka Paavali sai johtaa Herran luo, oli Aasian puolelta Tyatirasta kotoisin oleva purppurakauppias Lyydia. Jumala yllättää meidät aina, kun hän aloittaa jotain oikein suurta niin kuin tässä Euroopan valloituksen. Ensimmäinen sillanpääasema Jumalan sotajoukoille oli Aasiasta tulleen juutalaisen naisen sydän.

Paavali naisten keskellä

Paavali puhui tässä pienessä kokouksessa naisille, sillä yhtään miestä ei ollut paikalla. Paavalin ajattelutapa oli muuttunut perusteellisesti niistä ajoista, kun hän muiden fariseusten kanssa oli päivittäin rukoillut: "Jumala, minä kiitän sinua, että en ole pakana enkä orja enkä nainen." Joitakin aikoja Filippiin tulonsa jälkeen hän kirjoitti: *"Yhdentekevää, oletko juutalainen vai kreikkalainen, orja vai vapaa, mies vai nainen, sillä Kristuksessa Jeesuksessa te kaikki olette yksi."* (Gal.3:28) Evankeliumi oli muuttanut hänen ajattelutapansa ja asenteensa. Naisten vähättely oli muuttunut kunnioitukseksi.

Nainen Jumalan ajatuksissa (14–15)

Herra avasi Lyydian sydämen, kosketti hänen sydäntänsä, niin että hän otti kuulemansa Sanan vastaan ja oli sille kuuliainen. Hän ja hänen koko perheensä kastettiin. Yhden naisen sydän suuressa kaupungissa on riittävä sillanpääasema Jumalan pelastavalle "hyökkäykselle" kaupunkiin. Kun yksi sydän antautuu kokonaan Herralle, Herra voi siitä käsin lähteä voittamaan monia. Herra synnytti Lyydian uudesti ja vuodatti hänen sydämeensä Pyhän Henkensä rakkauden. Tämä ilmeni heti hyvin käytännöllisellä tavalla. Lyydia halusi osoittaa vieraanvaraisuutta Paavalia ja hänen työryhmäänsä kohtaan kutsumalla heidät kotiinsa majoittumaan.

Yksi avoin sydän – suuri voitto

Uuden työn alussa yhden naisen sydämen voittaminen Herralle ei ehkä näytä kovin suurelta voitolta, mutta seuraavat kaksi jaetta Paavalin myöhemmästä kirjeestä Filippiin kertovat, mitä Lyydian pelastumisesta seurasi: *"Kiitän Jumalaani aina kun muistan teitä, aina kun rukoilen teidän kaikkien puolesta. Rukoillessani iloitsen siitä, että olette alusta alkaen olleet ja yhä olette mukana evankeliumin levitystyössä."* (Fil. 1:3) Evankeliumin ensi päivä oli, kun Herra avasi Lyydian sydämen. *"Niin kuin itsekin tiedätte, te filippiiläiset olitte ainoa seurakunta, joka evankeliumin julistustyön alkuvaiheessa, kun olin lähtenyt Makedoniasta, antoi minulle vastalahjaksi taloudellista tukea. Jo silloin, kun olin Tessalonikassa, te lähetitte minulle avustusta parikin kertaa."* (Fil. 4:15)

Paavalin työn kruunu

Tämän ensimmäisen päivän jälkeen kaupunkiin syntyi pelastuneiden yhteys, seurakunta, jota Paavali piti oman työnsä suurimpana ilona, niin jopa sen kruununa. Filippiin muodostui seurakunta, joka oli erittäin tietoinen tehtävästään koko Makedonian ja jopa Kreikan muidenkin maakuntien evankelioimisessa. Lyydian pelastumisessa ei ollut mitään dramaattista. Pikemminkin sen seurauksena osoitettu rakkaus oli hyvin kodikkaan tuntuista, mutta sen merkitys oli suunnattoman suuri.

Vainko naisia?

Tänä päivänä sanotaan usein, että vain naisia käy kirkossa. Jos väite pitää paikkansa, se on tuomio miehistä eikä naisista. Mutta mikä onnettomuus tapahtuukaan silloin, kun ei enää yhtään naista käy Jumalan sanan kuulossa. Jos ja kun niin käy, miehillä on syytä suruun ja murheeseen. Sillä Herralle avautuneet naisten sydämet voivat voittaa myös miehet Herran seuraan.

Opiskelukysymyksiä:

1. Mikä oli syy sille, että Paavali lähti toiselle lähetysmatkalle? (36) Millaisessa suhteessa ovat toisiinsa pioneerityö ja seurakuntien paimentaminen? (4–5)
2. Miten Jumala käytti Paavalin ja Barnabaan välistä erimielisyyttä? (39) Onko kristittyjen lupa erimielisyyden vuoksi erota toistensa työyhteydestä? (Vrt. 2. Tim. 4:11)
3. Kumpi oli mielestäsi oikeassa Paavali vai Barnabas? (38)
4. Millainen mies oli Timoteus? (1–2, 2. Tim. 1:3–7) Millaisessa suhteessa Paavali ja Timoteus olivat toisiinsa? (Vrt. 1. Tim. 1:2–3)
5. Millaista on Jumalan kielteinen johdatus? (6–8) Kerro esimerkkejä omasta elämästäsi?
6. Millaista on Jumalan myönteinen johdatus? (9–10) Kerro esimerkkejä omasta elämästäsi?
7. Sujuvatko asiat helposti, kun pysytään Jumalan johdatuksessa? (16:22–23)
8. Millainen kaupunki oli Filippi? (12) Millaisen vaikutuksen evankeliumi sai kaupungissa aikaan? (14,40)
9. Miten Lyydia pelastui? (14,15) Mikä oli sen hedelmä? (15)

Rukous ja ylistys nousevat vankityrmästä 16:16–25

Pimeyden ja valon törmäys

Jo ensimmäisellä lähetysmatkalla Kyproksen Pafoksessa Paavali oli joutunut törmäyskurssille noituuden eli shamanistis–maagisen uskonnollisuuden kanssa. (13:7–12) Filippiissä ja myöhemmin Efesoksessa (19:13–20) evankeliumi joutui murtamaan voimakkaat pimeyden varustukset. Tämän ajan länsimaiselle raamatunlukijalle puhe riivaajista eli pahoista hengistä ja pimeyden voimista ei ole itsessään selvää niin kuin monissa aasialaisissa ja afrikkalaisissa kulttuureissa.

Riivatun oireryhmiä

Uusi Testamentti puhuu paljon riivaajista ja pimeyden henkivalloista. Vuosisatamme tietoisuuden vaikutus on tuntunut jopa raamatullisessakin kristillisyydessä niin, että riivaajat on pyritty selittämään pois. Riivattuja on pidetty psyykkisesti sairaina. Evankeliumien lukeminen osoittaa kyllä, että demonin eli pahan hengen valtaan joutuneen psyyke saattaa romahtaa. Näin riivattu voi kärsiä myös psyykkisistä sairauksista, ja niiden oireista. Valtaosa psyykkisistä sairauksista johtuu kuitenkin muusta kuin riivauksesta.

Riivauksessa esiintyy muitakin oireryhmiä. Joillakin riivaus ilmenee kaatumataudin, joillakin kuurouden, tai muun fyysisen sairauden oireilla. Riivaus voi yhtä hyvin ilmetä shamanistisina kykyinä, kuten esimerkiksi ennustamisena, henkiparantamisena tai selvänäkemisenä. Riivauksessa on kysymys siitä, että pimeyden enkeli, demoni, ottaa ihmisen asunnokseen, hallitsee häntä ja pyrkii viime kädessä tuhoamaan hänet.

Uskonnollisuuden voima

Usein on annettu ymmärtää, että ei–kristillisten uskontojen taustalla olisi Jumalan yleinen ilmoitus omassatunnossa ja Jumalan luomisteoissa. Väite on harhaanjohtava. Toki kaikki ihmiset saavat yleisen ilmoituksen kautta oikeata tietoa Jumalasta, hänen suuruudestaan ja iankaikkisuudestaan. Ei–kristillisissä uskonnoissa ei kuitenkaan rakenneta tämän ilmoituksen varaan, vaan pikemminkin pyritään vääristämään tätä Jumalan ilmoitusta. (Room. 1:19–21) Lähetystyö ei siksi voi rakentaa ei–kristillisten uskontojen varaan, vaan sen on kaivettava esiin niiden tukahduttama Jumalan yleinen ilmoitus liittymäkohdaksi ihmissydämiin.

Shamanistis–maaginen uskonnollisuus on kaikkien alkukantaisten uskontojen ja myös maailmanuskontojen varsinainen voiman lähde. Raamattu osoittaa, että uhratessaan ja palvoessaan jumaliaan, ei–kristityt eivät suinkaan palvo sitä, mitä kuvittelevat palvovansa, eli vainajahenkiä, jumalia, luonnonhenkiä, Allahia, buddhia, vaan riivaajahenkiä eli demoneja. (1.Kor. 10:20) Heidän uskonnollisuutensa ei perustu vain taikauskoiseen tietämättömyyteen. Heillä on näyttöä rukoustensa vaikutuksesta. He saavat kokea yliluonnollista paranemista. He saavat ennustuksia, jotka pitävät paikkansa. Heillä on voimakkaita uskonnollisia kokemuksia, joita ei voi selittää vain itsesuggestion ja muiden psykologisten lainalaisuuksien puitteissa.

Valhe ja itsekorotus

Uskonnollisuuden taustalla on voimakas ja sitova todellisuus, mutta kyse on sielunvihollisen ja pimeyden valtojen toiminnasta. Niiden toimintaperiaatteena on valheen keinoin saada ihmiset valtaansa ja kuvittelemaan, että ihminen itse hallitsee näitä voimia ja pääsee keinoinensa viime kädessä kaiken hallitsijaksi jopa itse jumalaksi.

Henkien erottaminen

Kun aitoon kristinuskoon kuuluu Pyhän Hengen armolahjoja ja voimavaikutuksia, sairaiden parantamista ja profetiaa, pimeyden vallat pyrkivät luomaan valheellisia vastineita Jumalan Hengen työlle. Näin ne pyrkivät eksyttämään vilpittömiä totuuden etsijöitäkin. Riivaajat voivat lähestyä kuin valkeuden enkelit. Siksi Pyhä Henki on antanut seurakunnalle erityisen henkien erottamisen armolahjan. Sen avulla väärä voidaan erottaa oikeasta. Shamanismi voi pahimmillaan pukeutua myös kristilliseen kaapuun.

Kristillinen rukous

Paavalin opetuksen mukaan epäjumalaansa kumartava ei-kristitty rukoilee tietämättään riivaajia. Kristitty rukoilee elävää Jumalaa. Ei-kristityn rukouksen sisältö voi joskus kuulostaa aivan kristilliseltä, mutta lopulta se ratkaisee, ketä rukoillaan. Mutta eivät vain rukousten kohteet ole erilaiset, vaan usein myös rukousten sisältö.

Kristillisen rukouksen ydin voidaan ilmaista sanoin: "Isä, tapahtukoon sinun tahtosi". Se on siis "minä-sinä" –suhdetta rakastavan Isän ja lapsen välillä. Lapsi tietää, että Isä tietää paremmin kuin hän, ja siksi hän turvallisesti ja luottavasti pyytää Isän tahdon tapahtumista omassa ja muiden elämässä. Tämän suhteen edellytys on se, että Jeesuksen Golgatalla vuodatetun sovintoveren kautta rukoilija on saanut syntinsä anteeksi ja yhteyden Isään. Rukousta, puhetta Jumalalle, edeltää aina Jumalan puhe ihmiselle. Rukouksessa ei siis ole tärkeitä, että omat toiveet toteutuvat, vaan se, että rukoilijan ja Isän välinen yhteys syvenee.

Pakanallinen rukous

Pakanallisessa, shamanistis-maagisessa rukouksessa rukoilija pyrkii tarpeen vaatiessa saamaan yli-luonnolliset voimat käyttöönsä oikeita menetelmiä hyväksi käyttäen. Niitä voivat olla muun muassa oikeat sanat, loitsut, uhrit, pyhiinvaellukset, paastot, itsekidutus ja transsi. Tarvittaessa käytetään hyväksi shamaanien välitysrukousta. Rukoilija itse päättää, mikä hänelle on hyväksi. Hän pyrkii siis hallitsemaan voimia omaksi edukseen.

Rukoukset voidaan suunnata samanaikaisesti moneenkin kohteeseen ja näin varmistaa, että toivottu tulos saavutetaan. Kun vastaus sitten on saatu, ollaan tyytyväisiä. Usein ei olla edes kiinnostuneita siitä, mikä tai millainen oli vastauksen antanut jumaluus tai voima. Demonit salaavat mielellään itsensä, mutta saattavat myös ilmestyä vainajahenkinä tai jumaluuksina.

Tietäjähengi ja Paavali (16–18)

Muutamia päiviä siitä, kun ensimmäinen eurooppalainen, Filippin purppuranmyyjä Lyydia oli avannut sydämensä Herran sanalle ja pelastunut, Paavali joutui kiusalliseen tilanteeseen. Eräs orjatar, jossa asui tietäjähengi eli siis riivaaja, alkoi seurata häntä ja Silasta huutaen: *"Nämä miehet ovat korkeimman Jumalan palvelijoita ja osoittavat teille pelastuksen tien!"* (17) Kun tämä toistui useamman päivän, Paavali vaivaantui, ja sanoi lopuksi: *"Jeesuksen Kristuksen nimessä minä käsken sinua: lähde hänestä!"* (18) Tyttö vapautui ja menetti samalla kykynsä ennustaa. Sen seurauksena taas Paavali ja Silas joutuivat ruoskittaviksi ja vankilaan.

Sielunvihollisen juoni

Tapahtuma kertoo, miten lähetystyö alussa aivan niin kuin tänäänkin joutuu kohtaamaan riivaajien sitomia ihmisiä. Jeesuksen nimessä riivaajien on pakko poistua ja ihmiset pääsevät vapaaksi. Se, mitä tämä tietäjähengi puhui, oli itsessään aivan totta. Paavali ja Silas olivat korkeimman Jumalan palvelijoita ja julistivat pelastuksen tietä. Kuitenkin sanat sisälsivät mitä salakavalimman sielunvihollisen juonen.

Riivaaja pyrki säilyttämään oman vaikutusvaltansa Filippiissä asettumalla "totuuden puolelle". Tietäjähengi tiesi, että se olisi Pyhän Hengen voimavaikutuksen edessä avuton, mutta juuri siksi se hetkeksi naamioitui toimimaan kuin itse Pyhä Henki.

Shamanistinen uskonnollisuus on Suomessakin esiintynyt vuosisatojen ajan kristillisissä vaatteissa, mutta juuri niin se on kyennyt säilyttämään asemansa yleisuskonnollisuuden voimanlähteenä. Herätysliikkeet ovat alkuaikoinaan olleet aina sodassa tätä yleisuskonnollisuutta vastaan, vaikka niidenkin vaarana on joutua sen vaikutuksen piiriin.

Pimeydestä lähtevä totuus vie valheen verkkoon (17)

Vuosisatainen tuhoisa valhe kuuluu: "Totuus voittaa riippumatta siitä, kuka sen lausuu." Apostoli kieläytyi ottamasta demonin todistusta vastaan. Jeesuskin käski riivaajien vaieta, kun ne tunnistivat hänet Jumalan Pojaksi. Jumala ei halua totuuden todistajiksi muita kuin niitä, jotka ovat itse Totuuden Hengestä syntyneitä, sillä muiden pohjimmaisena motiivina on tuhota ja vääristää. Jos suostut pimeyden kanssa yhteistyöhön, ennemmin tai myöhemmin pimeys ottaa totuuden kuristavaan otteeseensa ja tukahduttaa sen. Riivaajat ovat onnistuneet sillä tavoin synnyttämään lukemattomia kuolettavia harhoja.

Jumalan suhteellistaminen (17)

Tietäjähengen julistukseen sisältyi toinenkin valhe. Tunnustus, että Paavali ja Silas olivat *korkeimman* Jumalan palvelijoita, jätti tilaa myös *alempien* jumalien olemassaololle. Se suhteellisti ehdottoman ja ainoan elävän Jumalan. Näin alemmaa jumaluuden astetta muka edustaen henki pyrki varmistamaan alempien jumalten eli todellisuudessa demonien valta-aseman kansan keskuudessa. Jumalan suhteelliseksi tekemällä päädytään lopulta kaiken jumalointiin, jopa siihen, että ihminen itse voi julistaa olevansa jumala. Juuri tämä on niin sanotun uushenkisyyden keskeisintä sisältöä.

Totuus valheen valtaan (17)

Tunnustaessaan Paavalin ja Silaan pelastuksen tien julistajiksi tietäjähengi halusi osoittaa, että itse asiassa sekin tiesi pelastuksen tien. Paavaliala ja Silasta sai tuki käydä kuuntelemassa, mutta heillähän oli jo entuudestaan jumalalliset voimat käytössään.

Näin sielunvihollisen julistamat "totuudet" niin shamanismissa kuin maailmanuskonnoissakin, muodostavat sen strategian pitää ihmiset valheen vallassa. Raamattu puhuu lopunajan eräänä tunnusmerkkinä sitä, että "totuus pidetään valheen vallassa". Itsessään valheellisten opetusjärjestelmien, uskontojen ja filosofioiden sisään nielaistaan kristillinen totuus niin, että se menettää kokonaan alkuperäisen sisältönsä.

Hengen ulosajaminen (18)

Paavali kiusaantui orjattaren useita päiviä jatkuneesta "todistamisesta" ja ajoi hengen lopulta ulos. Hän halusi, että orjatar pääsisi vapaaksi voidakseen myös tulla pelastuksesta osalliseksi. Pelkkä riivaajasta vapautuminen, yhtä vähän kuin sairaudesta parantuminenkaan ei kuitenkaan vielä takaa pelastusta. Jeesuksen toiminnastakin näemme, etteivät läheskään kaikki vapautetut tai parantuneet halunneet tehdä synneistään parannusta ja uskoa evankeliumiin.

Paavali halusi myös osoittaa, että Jumalan totuus ei tarvitse tuekseen pimeyden valtojen hyväksyntää. Totuus ja valhe eivät saa tehdä koskaan liittoa. Lisäksi hän halusi osoittaa, että Jeesus Kristus on väkevämpi kuin pimeyden voimat.

Jeesus-nimi ei ole taikasana

Miksi Paavali ei sitten ajanut riivaajaa ulos heti ensitapaamisella vaan vasta useiden päivien kuluttua? Luulen, että Paavali ei aiemmin kyennyt tekemään sitä. Riivaajan ulosajaminen työstä oli Jeesuksen Kristuksen vapaa eli suvereeni työ Paavalin kautta. Paavali ei itse voinut sanella Herralle sitä, milloin hänen Henkensä tekisi työnsä.

Jeesus-nimi ei ole jonkinlainen taikasana, jota hokemalla saamme tahtomme läpi. Jeesus-nimi ei ollut Paavalin käytössä, vaan Paavali oli Jeesuksen käytössä. Kristittyjen keskuudessakin usein ikävä kyllä käytetään Herran nimeä kuin taikasanaa. Sellaisessa on kysymys toiminnasta, joka ei pohjimmiltaan eroa yllä kuvaamastamme pakanoiden rukouksesta.

Valhe ja väkivalta (19–24)

Niin pian kuin sielunvihollinen näki, että Paavali ei ollut valmis liittoutumaan sen kanssa, eikä lähtemään kompromissin tielle, se turvautui toiseen ja aivan päinvastaiseen menetelmään. Se pyrki nyt väkivalloin raivaamaan Paavalin ja Silaan pois tieltään. Sielunvihollinen toistaa jatkuvasti näitä kahta menettelytapaa. Se pyrkii joko liittämään valhetta totuuteen tai tukahduttamaan totuuden väkivalloin.

Rahanhimo ja uskonnollisuus (19)

Tietäjähengen ulosajaminen aiheutti kovan hämmingin kaupungissa. Kun orjatar ei enää kyennyt enustamaan, hänen isäntänsä menettivät tulonlähteen ja nousivat väkivaltaan Paavalialla ja Silasta vastaan. Sielunvihollinen liittyi isäntien rahanhimoon ja sai sitä kautta heidät raivon valtaan ja väkivaltaan evankeliumin julistajia kohtaan.

Monissa ei-kristillisissä kulttuureissa ja uskonnoissa shamanismia on käytetty ja käytetään taloudellisen, uskonnollisen ja poliittisen vaikutusvallan välineenä. Rahan himo – kaiken pahan juuri – on aina ollut eräs tyypillinen shamanistisen uskonnollisuuden liittolainen.

Ylistys kumpusi Herran läsnäolosta (25)

Paavali ja Silas joutuivat ruoskittaviksi ja lopulta vankilaan. Syvimmiltään sielunvihollinen kärsii tappion silloin, kun kristitty vangitaan. Risti on Kristuksen seuraajalle kruunauspaikka. Kun sielunvihollinen ja maailma liittävät voimansa vainotakseen kristittyä, ne panevatkin hänet Jumalan voiman valtaistuimelle.

"Keskiyön aikaan Paavali ja Silas rukoilivat ja laulaen ylistivät Jumalaa." (25)

Todellinen kristillinen rukous on Herran itsensä tuntemista ja hänen läsnäolonsa todellisuutta. Kipujen keskellä Herra itse oli Paavalille ja Silakselle niin valtavaa todellisuutta, että he eivät voineet olla ylistämättä häntä. Sen kuulleet muut vangit ja lopulta vanginvartijakin kohtasivat Vapahtajan.

Kahleet tie evankeliumille

Kun Paavali myöhemmin saapui vankina Roomaan, hän vuokrasi talon ja alkoi julistaa evankeliumia kotiaarestissa. (28:16–30) Lopulta tämäkin kiellettiin, ja hän joutui ankaraan vankeuteen. Siellä Paavali julisti vanginvartijoilleen ja heidän kauttaan koko keisarikunnalle henkivartiokaartille, sekä kirjoitti kirjeitä eri puolille maata. (Fil. 1:12–13) Tyrmästä käsin hän rakensi valtakuntaa, joka on väkevämpi kuin maalliset keisarikunnat.

Evankeliumi, Sana ristiinnaulitusta ja ylösnoussesta Jeesuksesta, on Jumalan voima. Se murtaa tänäänkin pimeyden vallat. Mutta evankeliumia voi julistaa vain sellainen, joka on valmis sanomaan pimeyden valloille: "Irti meistä, me emme tarvitse teiltä tukea evankeliumille." Meidän tehtävämme on ainoastaan olla kuuliaiset Herralle.

Vanginvartija pelastuu 16:26–40

Valon voitto pimeydessä

Herra Jeesus oli antanut omilleen tehtävän: "Te olette minun todistajani." Paavali ja Silas olivat kuuliaisena sille lähteneet lähetysmatkalle. Yön tapahtumat Filippiin vankilassa ja vanginvartijan kodissa sekä aamuinen kaupungin johdon kohtaaminen luovat toisiinsa sekoittuvia välähdyskuvia siitä, mitä Herrasta todistaminen käytännössä merkitsee. Herran valo voittaa, kun todistustehtävä suoritetaan olosuhteista riippumatta.

Ruumiillinen tuska ja Herran ylistys (25,26)

"Keskiyön aikaan Paavali ja Silas rukoilivat ja laulaen ylistivät Jumalaa, ja toiset vangit kuuntelivat heitä." (25)

Ensimmäisessä kuvassa nämä kaksi vangittua miestä lauloivat ja ylistivät Jumalaa. Todistustyö tapahtuu aina Jumalan edessä ja Jumalaa varten ja suhteessa häneen. He olivat vankilan sisimmässä osassa jalkapuuissa. Heitä oli sitä ennen julkisesti hakattu, lyöty ja ruoskittu. Saatamme kuvitella, mi-

ten viiltävä oli heidän kipunsa rikkihakatussa ruumiissa. Jalkapuussa he eivät päässeet millään tavalla helpottamaan oloaan ja tuskiaan. Kuitenkaan heidän lauluunsa ja ylistykseensä ei sisältänyt vihjetäkään siitä, että he olisivat valittaneet tuskiaan Jumalalle tai pyytäneet niistä vapautusta. Heidän hengellinen ilonsa ja riemunsa Herran läsnäolosta ylitti hirvittävät kivut, jota he koko ajan ruumiissaan tunsivat.

Muut vangit kuuntelivat tarkkaavaisesti heidän lauluaan. Se jatkui ja jatkui aina siihen asti, kunnes maanjäristys tuli ja avasi vankilan ovet ja irrotti vankien kahleet.

Yhteys Herraan – voitto olosuhteista

Kristuksen voima antaa hänen omalleen voiman voittaa katkerat olosuhteet, ja ylistää niiden keskellä Jumalaa. Paavali ja Silas olivat ilmeisen vääryyden uhreja. Mutta he eivät laulaneet heitä pian kohtaavasta vapautuksesta vaan täydellisestä tyytyväisyydestä ja onnesta, joka heillä oli tuskista ja vankiudesta huolimatta. Kuka tahansa kykenee laulamaan, kun vankilan ovet avautuvat ja vapaus koittaa. Mutta elävän kristityn sielu laulaa ja ylistää vankilan sisällä. Heidän tyytyväisyytensä salaisuus oli heidän täydessä ja katkeamattomassa yhteydessään Jumalan kanssa. Jumala itse kuunteli heidän ylistystään. Se oli ihanaa musiikkia hänen korvissaan.

"Herra asuu kansansa ylistysten keskellä." Herran läsnäolon kokeminen on kristityn kokemuksista ihanin. Ihmiset voivat sulkea hänet vankilaan, mutta kukaan ei voi sulkea häntä pois Jumalan yhteydestä. Siksi Paavali ei vankilakirjeissään kuvannut itseään juutalaisten tai roomalaisten vangiksi vaan Jeesuksen Kristuksen vangiksi. Tietoisuus katkeamattomasta yhteydestä Herraan oli Paavalin ja Silaksen laulun aihe.

Herra vapauttaa (26)

Herra ei ainoastaan kykene antamaan omilleen voimaa voittaa katkerien olosuhteiden tuomaa tuskaa, vaan hänellä on myös valta milloin tahansa vapauttaa omansa, kun hän näkee sen palvelevan omia päämääriään. Maanjäristys oli tällä kertaa hänen tapansa vapauttaa Paavali ja Silas. Vankila ei kyennyt pitämään heitä.

Kun Paavali oli myöhemmin Rooman vankilassa, sielläkään vankila ei kyennyt häntä pitämään. Mutta vapautus oli sillä kertaa aivan toisenlainen. Hän sai vankilan sisällä tehdäkseen koko elämänsä valtavimman tehtävän. Hänen lähetysmatkansakaan eivät ole verrattavissa niihin kirjeisiin, jotka hän kirjoitti. Niistä rohkaisevimmat syntyivät vankilan seinien sisäpuolella.

Vankilan muurien takana sai myös koko keisarillinen henkivartiostokaarti kuulla evankeliumin Jeesuksesta. (Fil. 1:12–13) Uskoon tulleiden eri puolille maata siirrettyjen kaartilaiden todistuksen ansiosta evankeliumi levisi nopeammin eri puolille Rooman valtakuntaa kuin, jos Paavali olisi itse saanut kiertää vapaana. Herra on aina vienyt oman valtakuntansa suurimpiin voittoihin siellä, missä hänen omiaan on pistetty vankiloihin ja vainottu.

Tunteettoman vartijan paniikki (27–34)

Toisessa kuvassa Paavali ja Silas todistivat vanginvartijalle. Vartija oli osoittanut mitä suurinta julmuutta ja tunteettomuutta heitä kohtaan. Hän oli pannut heidät aivan tarpeettomasti jalkapuuhan lisätäkseen heidän tuskiaan. Hän ei piitannut toisten kivuista, vaan jätti heidät ja meni nukkumaan. Tarvittiin maanjäristys herättämään hänet unesta. Se sai hänet paniikin valtaan. Vartijassa oli tietty määrä raakaa sankarihenkeä. Hän oli valmis mieluummin tekemään itsemurhan kuin saamaan kuolemantuomion siitä, että oli päästänyt vangit karkaamaan – niin kuin hän luuli. Mutta juuri silloin pimeän vankilan holvien sisältä kaikui huuto: *"Älä tee itsellesi mitään! Me olemme kaikki täällä."* (28) Se oli vielä vähän aiemmin ylistystä laulaneen miehen rauhallinen ääni. Vartija ei ollut tosin laulua kuullut, sillä hän oli nukkunut sikeästi.

Paavalin rakkaus räökkääjäänsä kohtaan (29,30)

Vartijan asenne muuttui kerta heitolla. Hän sanoi nyt: *"Herrat! Mitä minun on tehtävä, että pelastuisin?"* (30)

Vartija tunnusti Paavalin ja Silaksen itsensä yläpuolella oleviksi "herroiksi". Hänen kysymyksensä ei tarkoittanut vielä, mitä hänen pitäisi tehdä pelastuakseen iankaikkiseen elämään – vasta Paavalin

vastauksen ja opetuksen myötä hän tajusi syvimmän tarpeensa, joka oli pelastuminen synnin, kuoleman ja sielunvihollisen vallasta.

Hädissään ja peloissaan vartija olisi ollut valmis tekemään itsemurhan. Yllätyksekseen hän tajusi räikkäämänsä vangin huolehtivan hänen hyvinvoinnistaan. Paavali kielsi häntä tekemästä itselleen pahaa, koska kaikki vangit olivat edelleen vankilassa. Muita vankeja paikalla eivät tosin enää pitäneet muurit tai kahleet, vaan Paavalin ja Silaksen laulu, ja sen ihmeellinen sisältö Jeesus Kristus.

Usko Jeesukseen pelastaa (31)

Vartija ei yksinkertaisesti tiennyt, mitä hänen olisi seuraavaksi tehtävä. Siksi hän nyt kysyi pelastusta ja apua tähän elämäntilanteeseensa. Paavalin vastauksessa loisti evankeliumin valo: *"Usko Herraan Jeesukseen, niin pelastut, sinä ja sinun perhekuntasi."* (31)

Vartija ei sitä vielä ymmärtänyt, mutta kohta kun Paavali sai kaikessa rauhassa opettaa ja selittää asiaa, hänen sydämensä avautui valolle.

Vartija oli kutsunut Paavalia ja Silasta "herroiksi". Mutta Paavali kehotti häntä uskomaan Herraan Jeesukseen Kristukseen, joka yksin voi olla elämämme Herra ja hallitsija. Vartijan pyynnön pelastua oli herättänyt pelko ja halu vapautua kohtaamastaan vaikeudesta. Paavali vastaus oli, että uskomalla Herraan Jeesukseen hän ei pelastuisi vain tästä elämän tilanteesta, vaan kaikista elämän vaikeuksista ja kriiseistä aina iankaikkiseen elämään asti.

Sanan julistus ja opetus (32–34)

Sitten Paavali ja Silas alkoivat juurta jaksaen opettaa Jumalan sanaa hänelle ja hänen perhekunnalleen. Tämä maailma ei näe aihetta raakojen ihmisten sivistämiseen, koska sivistys ei heihin kuitenkaan tehoa. Jumalan kansa on kutsuttu opettamaan heitä, sillä evankeliumin voima kykenee sulattamaan raaimmankin sydämen. Aina kun kuultu evankeliumi uskotaan, ja kasteessa sitoudutaan Jeesuksen kärsimiseen ja ylösnousemukseen, rakkaus ja palvelualltius täyttävät sydämen. Vartija vei Paavalin ja Silaksen tyrmän yläpuolella sijaitsevaan asuntoonsa, pesi heidän haavansa, ja aterioi heidän kanssaan riemuiten pelastuksesta.

Jumala toimi vartijan kautta (34)

Pelastunut vanginvartija antautui Jumalan käyttöön. Niin Paavali ja Silas saivat kirjaimellisesti kokea Psalmin sanojen toteutuvan: *"Sinä katat minulle pöydän vihollisten silmien eteen."* (Ps. 23:5)

Tämänkaltaisen on Jumalan armon evankeliumin ihmettä. Mies oli muutamia tunteja aikaisemmin tuottanut vangeilleen lisätuskaa ja tunteettomasti mennyt nukkumaan, mutta nyt hän palveli rakkautta samoja vankeja, hoiti heidän haavansa ja ruokki heidät. Sitä ei tehnyt maanjäristys. Sen sai aikaan kärsivällinen evankeliumin opetus. Se synnytti uskon Jeesukseen Kristukseen. Jumalan elämä valloitti tämän sielun ja Jumalan rakkaus alkoi vaikuttaa hänen kauttaan.

Evankeliumi koko perheelle (32)

Paavali ei tyytynyt opettamaan vain vartijaa, vaan myös koko hänen huonekuntaansa. Koko perhe kastettiin ja pääsi osalliseksi pelastuksen riemusta. Lähetystyön ei tule kohdistua vain yksilöihin vaan aina myös koteihin ja yhteisöihin, joihin yksilöt kuuluvat.

Yli yön mietittyä (35,36)

Seuraavan aamuna kaupungin hallitusmiehet lähettivät vankilaan sanan, että Paavali ja Silas tuli päästää vapaaksi. Syytä heidän mielenmuutokseensa ei mainita. Ehkä he olivat yön aikana tajunneet itse rikkoneensa Rooman lakeja vastaan siinä tavassa, jolla he olivat Paavalia ja Silasta kohdelleet. Yksi yö kykenee kummasti muuttamaan ihmisen näkemyksiä asioihin.

Taivaallinen ja ajallinen kansalaisuus (37–39)

Hallitusmiesten käsky "Päästä ne miehet vapaaksi" piti edelleen sisällään aimo annoksen halveksuntaa. Mutta miten Paavali ja Silas nyt menettelevät? Sanoivatko he, etteivät he olleet kiinnostuneita saamaan oikeudenmukaista kohtelua täällä ajassa, koska heidän kansalaisuutensa oli taivaassa? Sanoivatko he, ettei heidän kuulunut vastustaa vääryyttä? Lähtivätkö he kaikessa hiljaisuudessa pois? Ei, sillä niin he eivät olleet Kristusta oppineet tuntemaan.

Päinvastoin taivaan kansalaisuus teki heille myös maallisen Rooman kansalaisuuden pyhäksi asiaksi. He kieltäytyivät päästämästä lakia rikkoneita hallitusmiehiä vastuustaan. Paavali antoi heidän toimistaan selkeän tuomion: *"He ovat tutkimatta ja tuomitsematta julkisesti ruoskittaneet meidät, Rooman kansalaiset, ja heittäneet meidät vankilaan."* (37) Hallitusmiesten anteeksipyyntönsä tuli olla yhtä julkinen kuin heidän vääryydentekonsakin.

Keisarin annettava kristityille mitä heille kuuluu (40)

Paavali ei vaatinut julkista anteeksipyyntöä oman arvonsa ja omien henkilökohtaisten oikeuksiensa loukkaamisen vuoksi. Sen hän olisi voinut tehdä jo aiemmin. Hän olisi jo ruoskittaessa voinut vedota kansalaisuuteensa, mutta itseään pelastaakseen hän ei tehnyt niin. Kysymys oli muusta.

Filippiin syntyneen pienen seurakunnan vuoksi hän halusi kiinnittää julkisen huomion tapahtuneeseen vääryyteen. Jos kristitty antaa keisarille, mitä keisarille kuuluu, niin myös keisarin tulee antaa kristityille, mitä kristitylle kuuluu, eli totuudellisen ja oikeudenmukaisen kohtelun.

Kaupungin päälliköiden kehotuksesta huolimatta he eivät heti lähteneet kaupungista, vaan vierailivat vielä Lyydian luona ja rohkaisivat seurakuntaa. Mutta toisaalta he halusivat myös auttaa kaupungin johtoa rauhoittamaan kaupungin ilmapiirin ja jatkoivat matkaansa. Apostolien tekojen kerrontatavasta voimme kuitenkin päätellä, että Luukas jäi vielä kaupunkiin tukemaan vastasyntyntä seurakuntaa.

Euroopan vapaus

Lähetystyön historia Euroopassa ei siis alkanut kovin rauhallisissa merkeissä. Jatkokin on vuosisatojen saatossa ollut varsin myrskyisä. Todellinen vapaus Euroopassa on toteutunut vain siinä määrin, kuin se on ollut valmis vaeltamaan evankeliumin valossa, ja ottanut vastaan Sanan, joka vanginvartijalle julistettiin: "Usko Herraan Jeesukseen, niin sinä...pelastut." Mutta silloinkin, kun päivä on vaihtunut vankiloiden ja keskitysleirien pimeyteen, Herran pelastettu kansa on voinut laulaa ylistyslaulua synnin ja kuoleman ja sielunvihollisen voittajalle.

Opiskelukysymyksiä:

1. Jakeissa 16–18 kerrotaan, miten orjatar seurasi Paavalia huutaen. Mitä orjatar sanoi? Oliko se totta, mitä hän huusi?
2. Miksi Paavali ajoi riivaajan ulos orjattaresta?
3. Miten ennustelu ja raamatullinen profetia eroavat toisistaan? a) Mikä on niiden lähde? b) Mikä on niiden tavoite?
4. Miten ennusteluun ja paranormaalein voimin tapahtuvaan parantamiseen tulee suhtautua?
5. Mitkä kolme rangaistusta Paavali ja Silas saivat osakseen? (19–24)
6. Mikä teki mahdolliseksi Paavalin ja Silaan ylistyksen? (25)
7. Miksi vangit eivät paenneet, vaikka maanjäristyksessä kaikkien kahleet irtosivat ja ovet avautuivat? (28,25)
8. Uuden testamentin aikana vanginvartijat joutuivat vastaamaan omalla hengellään karanneista vangeista. Yleensä he olivat erittäin raakoja miehiä, joita eivät uskonnot ja usko kiinnostaneet. Mutta millaisen keskeisen tärkeän kysymyksen tämä vartija teki? Miksikähän? (30)
9. Mitkä kolme asiaa vaikuttivat siihen, että hän kysymyksensä esitti? (28,25,26)
10. Miten Paavali vastasi vartijalle? (31)
11. Miten vanginvartija ja hänen perheensä pelastuivat? (32,33)
12. Mikä kertoo sekä Lyydian että vanginvartijan uskon aitoudesta? (15,33,34)
13. Miksi Paavali teki julkisen protestin viranomaisten käytöksestä? (37) Onko kristityn lupa vaatia oikeudenmukaista kohtelua yhteiskunnassa?

Sanan miekka terässä – taitavaa apologiaa Areiopagilla 17:1–15

Pyhän Hengen vapaa johdatus (1)

Paavali ja Silas jatkoivat matkaansa Filippistä noin 180 kilometriä Tessalonikaan. Matkalla he kulkivat kahden kaupungin Amfipoliin ja Apollonian kautta ilmeisesti niihin pysähtymättä ja niissä evankeliumia julistamatta. Syytä kaupunkien sivuuttamiseen ei kerrota. Pyhän Hengen jatkuva johdatus ei noudata mitään kaavoja. Me olisimme kovin valmiit antamaan Pyhän Hengen noudatettavaksi raamit ja

periaatteet, joiden mukaan hänen tulisi johdattaa meitä. Mutta hän on Herra ja hän tekee niin kuin on todella viisasta.

Kaksi kaupunkia

Työ jatkui Tessalonikassa ja Beroiassa. Molemmissa evankeliumi saavutti voittoja, mutta molempiin liittyy myös taistelunsa ja ahdistuksensa. Sekä näiden kaupunkien juutalaiset että myös itse paikkakunnat erosivat suuresti toisistaan. Tessalonika oli roomalaisen valtatie varrella, Beroia taas sijaitti syrjäisen sivutien varrella. Tessalonikan seurakunta syntyi siis strategiselle paikalle. Herra saattaa viedä julistajansa yllättäviinkin paikkoihin osoittaakseen niissä voimansa. Paavalin meno Beroiaan ei johtunut niinkään hänen suunnitelmastaan julistaa siellä evankeliumia, kuin siitä, että hänen täytyi päästä juutalaisia vainoojiaan pakoon riittävän syrjäiseen paikkaan.

Sanasta Kristukseen (2–3)

Paavali tiesi aiemmasta kokemuksestaan, että evankeliumin julistamisen aloittaminen juutalaisten parissa merkitsi hänelle aina vaikeuksia ja vainoja. Silti hänen rakkautensa omaa kansaansa kohtaan ajoi hänet Tessalonikassakin aloittamaan työn heidän keskellään. Ja jälleen hän joutui vaikeuksiin.

Kolmena peräkkäisenä sapattina Paavali puhui heille Vanhan testamentin pohjalta. Hän osoitti heille millainen Messiaan tuli sen mukaan olla. Messiaan täytyi kärsiä, kuolla ja nousta kuolleista. Ennen kuin hän kertoi juutalaisille, että Nasaretin Jeesus oli heidän Messiaansa eli Kristus, hän avasi heidän silmänsä ymmärtämään Vanhaa testamenttia oikein. Jos he nimittäin avoimin silmin suostuisivat lukemaan Vanhan testamentin, heidän oli pakko löytää sieltä kärsivä ja kuoleva Herran palvelija. Vain sitä kautta kulki Messiaan tie valtaistuimelle.

Kärsivä ja voittava Kristus (3)

Mutta juuri tätä juutalaiset eivät ymmärtäneet. He näkivät vain hallitsija-Kristuksen, joka voittaisi taistelut, ja vapauttaisi orjuutetun kansansa. Kysymys kärsivästä Messiaasta oli kyllä jo aiemminkin askarruttanut rabbeja, niin että eräät olivat päätyneet kahden Messiaan teoriaan. Toinen oli kärsivä Herran palvelija ja toinen vapauttajakuningas. Paavali osoitti, että Messias oli vain yksi. Messias oli sekä kärsivä ja kuoleva, mutta myös kuolleista nouseva hallitsija-kuningas. Tämän opetuksensa pohjalta hän vei heidät johtopäätökseen: *"Juuri Jeesus, jota minä teille julistan, on tämä Messias, Kristus."* (3)

Paavalin menetelmänä juutalaisten parissa oli siis viedä heidät ensin ymmärtämään Vanhaa testamenttia oikein. Oikein ymmärrettynä se todistaa Jeesuksen heidän Messiaakseen, koska Jeesuksessa profetiat täyttyivät.

Seurakunta syntyi (4)

Herra sai voiton muutamien juutalaisten sydämissä. He tulivat vastoin ennakkoluulojaan vakuutetuiksi kuulemastaan. Lisäksi evankeliumiin uskoi suuri joukko jumalaapelkääviä, eli juutalaisuuteen aiemmin kääntyneitä kreikkalaisia, joita ennakkoluulot eivät sitoneet. Myös muutamia ylhäisiä kreikkalaisnaiset ottivat vastaan sanoman Jeesuksesta Messiaana. Kreikkalainen uskonto oli jättänyt heidät tyhjiksi. Myös nämä vailla toivoa eläneet naiset Tessalonikan yhteiskunnalliselta huipulta liittyivät Paavaliin ja Silakseen.

Näin syntyi seurakunta, jolle Paavali myöhemmin lähetti kirjeensä. Niissä hän kuvaa tarkemmin seurakunnan syntyhetkiä mm seuraavaan tapaan: *"Te hylkäsitte väärät jumalat ja käännysitte palvelemaan elävää, todellista Jumalaa ja odottamaan taivaasta hänen Poikaansa."* (1. Tess. 1:9–10)

Kirjeet kuvastavat myös evankeliumin kaupungissa saavuttaman voiton suuruutta. Tessalonikan seurakunnasta kehittyi erittäin keskeinen paikka koko Makedonian evankelioimisessa.

Kateus ja kiihko (5–9)

Työ Tessalonikassa ei ollut pelkkiä voittoja. Hyvin pian seurakunta, sekä Paavali ja Silas joutuivat koettelemuksiin. Ne aiheutti juutalaisten kateudesta nouseva kiihko. Kiihko oli samaa, josta Paavali itse oli palanut ennen kääntymistään ja josta hän kirjoittaa: *"Voin todistaa, että he ovat täynnä intoa Jumalan puolesta, mutta heiltä puuttuu ymmärrys."* (Room. 10:2)

He yllyttivät kansaa Paavalia ja Silasta vastaan syyttäen heitä kapinan villitsemisestä keisaria vastaan. Heidän syytöksensä sisältyi väite: *"Nyt ne koko maailman villitsijät ovat tulleet tännekin."* (6)

Se antaa kuvan Paavalin ja Silaan julistuksen vaikutuksen laajuudesta kaupungissa. Jansonin avustuksella Paavali ja Silas säästyivät väkivallasta, mutta heidän oli pakko yötä myöten paeta kaupungista Beroiaan.

Sydämen jalous (11–15)

Beroiassa Paavali aloitti jälleen työnsä juutalaisten parista synagogassa. Beroian juutalaiset olivat tessalonikalaisia jalompia, sillä he olivat halukkaita ottamaan Sanan vastaan. He tutkivat kirjoituksista, oliko asia niin kuin Paavali opetti. Jalous ei ollut herkkäuskoisuutta, joka kritiikittä uskoo mitä tahansa. Herkkäuskoinen on pian tuulijalla. Jalo sanankuulija ei pidä omia ajatuksiaan, tulkintojaan ja ennakoasenteitaan asioiden mittana. Sen sijaan hän vetoaa toistuvasti Raamatun sanaan ja tarkistaa siitä, onko hänelle julistettu totta vai ei.

Työrauha ei jatkunut Beroiassakaan pitkään. Kaupunkiin saapui Tessalonikasta Paavalin entisiä vastustajia kiihottamaan kansaa. Paavali jätti Silaksen ja Timoteuksen vielä Beroiaan vahvistamaan alkanutta työtä, mutta itse hän uskoon tulleiden turvasaatossa pakeni aina Ateenaan asti.

Voitot ovat sidoksissa ahdistuksiin

Seurakunnan eteneminen ja voitot ovat aina ja kaikkialla olleet sidoksissa taisteluihin, ahdistuksiin ja vainoon. Vaino ajaa kristityt liikkeelle sillä seurauksella, että evankeliumi leviää ja saadaan uusia voittoja. Ne taas johtavat uusiin vainoihin, ja ne edelleen uusiin voittoihin. Näin pyörä pyörii eteenpäin seurakunnan marssilla kohti lopullista päämääräänsä.

Saavuttamiemme voittojen suuruus on suoraan verrannollinen niitä seuraavan ahdistuksen määrään. Jokaisesta askeleesta eteenpäin on maksettava kustannukset. Ristin sanoman saavuttama aito voitto tuo mukanaan jonkin uuden ahdistuksen ja jotain uutta surua. Näin me osallistumme niihin ahdistuksiin, joiden kautta "Jumalan valtakunta tulee".

Raamattu osoittaa Kristukseen

Raamatulla on ratkaiseva merkitys sanoman eteenpäin viemisessä. Paavali menetelmä on sananjulistuksen malli kaikkia aikoja varten. Sanan saarnan tehtävä on Raamatusta käsin osoittaa, selittää ja avata, millainen ja kuka Kristus on. Sanan kuulijoilta kysytään jaloutta. Jalo kuulija pitää sydämensä auki, ja on samalla varuillaan koetellen kaikkea kuulemaansa Raamatun sanalla.

Sydänten maaperät

Suurimmat vaikeudet Herran työlle aiheuttavat ne, jotka ovat sulkeneet sydämensä uskonnollisten ennakkoluulojensa vuoksi. Heidän sydämensä on hengellisen ylpeyden kovettamaa maaperää sanalle. He ovat päästäneet omantuntonsa paatumaan ja tyytyvät elämän sijasta ulkoisiin muotoihin.

Suurinta toivoa evankeliumin työssä herättävät sellaiset sydämet kuin kreikkalaisilla naisilla oli. He elivät kulttuurin keskellä, jonka uskonto ja filosofia polkivat naisia, ja jättivät etsivät sielut janoisiksi. Ei ole ihme, että nämä naiset kääntyivät evankeliumin sanoman puoleen. He olivat etsinnässään kääntyneet juutalaisuuden suuntaan, kohti yhtä Jumalaa. Mutta he eivät olleet joutuneet sen uskonnollisen ylpeyden uhreiksi. Kun he kuulivat sanoman ristillä kärsineestä mutta kuoleman ylösnousemuksellaan voittaneesta Jeesuksesta, he tajusivat, mistä heidän sydämensä jano voisi sammua. He löysivät Vapahtajan, jolta he saivat todellisen arvon ja merkityksen elämälleen. Evankeliumin valo voitti heidän sydämensä elämälle.

Puhe ”tuntemattoman jumalan” palvelijoille 17:16–34

Paavali ja Ateena

Humanistisen pakanuuden loistavimman pyhäkön Ateenan ja Kristuksen mielenlaadusta palavan Paavalin kohtaaminen on eräs Apostolien tekojen mielenkiintoisimpia tapahtumia. Samalla se kertoo, miten kristitty mies käyttää aikaansa, kun hän joutuu odottamaan pakanallisessa kaupungissa. Paavali odotteli työtovereitaan, joista Luukas oli edelleen Tessalonikassa ja Silas ja Timoteus Beroiassa.

Ateenan vaikutus Paavaliin (16–17)

Ateena teki Paavaliin vaikutuksen, herätti hänessä voimakkaita tunteita ja ajoi hänet maksamaan sitä velkaa, joka hänellä oli sekä kreikkalaisia että barbaareja kohtaan: evankeliumin julistamiseen. Kaupungin historian loisteliaat päivät olivat jo kaukana takanapäin. Silti se oli täynnä mitä komeimpia temppeleitä, taideteoksia ja patsaita. Joku aikalaisista saattoi jopa todeta, että "Ateenassa oli helpompi löytää jumalankuva kuin ihminen".

Kaupunki teki sitä kiertelevään Paavaliin aivan erilaisen vaikutuksen kuin muihin ihmisiin. Paavali ei sanallakaan viitannut kaupungin kauneuteen, sen loistavaan historiaan tai sivistykseen. Vaikka hän joutui kosketuksiin tiettyjen filosofien kanssa, hän sivuutti täysin heidän ajatusrakennelmansa tai vain osoitti ne turhiksi. Sen sijaan Paavali kiinnitti huomionsa kaupungin täyttäviin epäjumalankuviin ja erääseen alttariin, johon oli kirjoitettu: *"Tuntemattomalle jumalalle"*.

Oikea kiivaus (16)

Epäjumalankuvien näkeminen herätti Paavalin hengen kiivauteen. Paavalissa nousi suuttumus, vihaistus ja kiivaus, sillä jokainen epäjumalankuva kertoi hänelle siitä kyvystä, mikä Jumalaa varten ja Jumalan kuviksi luoduilla ihmisillä oli. He olisivat voineet käyttää lahjansa ja kykynsä elävän Jumalan hyväksi, mutta turmeluksessaan he käyttivät ne epäjumalilleen. Nämä ihmiset oli tarkoitettu ylistämään ja palvelemaan elävää Jumalaa, mutta heidän epäjumalansa olivat vääristäneet ja turmelleet sekä yksilöt että yhteisön.

Paavali ei nähnyt vain temppelien kauneutta, vaan myös ne rakentaneiden orjien ihmisarvon riist. Hän ei vain tuntenut kreikkalaisten filosofien ajatusrakennelmia, vaan myös sen sisäisen ahdistuksen ja tuskan, joka noiden tyhjen inhimillisen viisauden rakennelmien taakse kätkeytyi.

Paavali ei voinut olla tulematta vihaiseksi nähdessään, miten palvellessaan mitä moninaisimpia jumalia kaupunkilaiset eivät palvelleet pohjimmiltaan mitään. Sydänten levottomuus, tyytymättömyys ja epäjumalanpalveluksen turhuus ajoivat heitä pystyttämään alttarin tuntemattomalle jumalalle. Se todisti epäsuorasti, että vain elävän Jumalan kumartaminen voi tuoda levon levottomalle. Kaikesta näkyvästä ja komeasta huolimatta Paavali näki, että kaupunki oli kuollut.

Elämä kuoleman keskellä (17)

Paavalin suuttumus oli totuuden kiivautta valheen keskellä, rakentajan murhetta hävityksen keskellä. Mutta juuri tämä kiivaus ajoi hänet myös palvelemaan kaupungissa asuvia. Hän aloitti evankeliumin julistuksen synagogassa ja jatkoi sitä torilla. Hän julisti oman viisautensa sokaisemalle kaupungille evankeliumia Jeesuksesta ja ylösnousemuksesta. Ylösnoussut oli ainoa, joka kykenisi antamaan uuden elämän tälle ulkoisen loistonsa keskellä kuolleelle kaupungille.

Loputon uutisnälkä (17,21)

Kaupungin kuollut tila ilmeni sen kantaväestön ja siellä asuvien muukalaisten jatkuvana uutisnälkänä. He olivat tavattoman kiinnostuneita kuulemaan uusimmista puheenaiheista. Minkään uuden ei kuitenkaan annettu koskettaa sisintä. Siellä asuneet juutalaisetkaan eivät eronneet muusta väestöstä. Paavalin julistus synagogassa ei nostattanut heissä minkäänlaista vastustusta mutta ei liioin sanaa vastaanottavaa uskoa. Tällaisen johtopäätöksen voi ehkä tehdä siitä, että synagogassa tapahtuneen julistuksen vaikutuksista ei kerrota mitään.

Nautinnon ja hyveen vararikko (18)

Paavalin julistusta torilla kuuntelivat erityisesti epikurolaiset ja stoalaiset filosofit. Epikurolaiset opettivat, että ihmisen korkeinta hyvää eli sitä, mikä elämässä on tärkeintä ja tavoiteltavinta, on nautinto. Epikuros oli aikanaan kyllä opettanut, että nautinto tarkoitti vapautta ruumiillisesta kivusta ja henkisestä levottomuudesta. Se saavutettaisiin elämällä yksinkertaista elämää. Mutta Paavalin tullessa kaupunkiin opetus oli turmeltunut siihen mittaan, että nautinto hankittiin antautumalla himojen valtaan.

Stoalaiset taas opettivat, että korkeinta hyvää on hyveellinen elämä, johon jotkut myös pyrkivät, mutta Paavalin aikana opetus oli jäänyt lähes pelkän teorian tasolle ilman todellista käytäntöä. Viimeinen sana Paavalin ajan stoalaisuudessa olikin itsemurhan tekeminen. Nämä filosofit olivat kuitenkin niitä, jotka kuuntelivat Paavalin julistusta.

Halveksunta ja uteliaisuus (18,19)

Osa kuulijoista suhtautui Paavaliin halveksuvasti pitäen häntä yhtenä "lavertelijana" eli ammatillisena jutunkertojana monien muiden joukossa. Mutta osa kuulijoista ymmärsi Paavalin sanoman luonteeltaan uskonnolliseksi. Se herätti heissä tiettyä mielenkiintoa ja uteliaisuutta: *"Saisimmeko tietää, mikä on se uusi oppi, jota sinä julistat?"* (19) He opastivat Paavalin Areiopagille ja antoivat hänelle tilaisuuden selittää yksityiskohtaisesti sanomansa sisältöä.

Kaupungistunut suomalainen

Tämän päivän kaupungistuneen suomalaisen tila on häkellyttävästi noiden ateenalaisten kaltainen, vaikka erojakin on. Korkea elintaso on antanut suomalaisillekin niin paljon vapaa-aikaa, että heidän pääharrastukseensa on muodostunut uutisten kuuntelu, katselu ja lukeminen, tapahtui se sitten sensaatiomaisissa tai vakavammissa muodoissa. Myös mielihalujen tyydyttämiseen perustuva nautinnon tavoittelu ja komea rakennuskulttuuri, mutta sisäisen hengenviljelyn kuihtuminen ovat yhteisiä piirteitä tuon ajan ateenalaisten ja nyky suomalaisten kesken. Nyky-Suomikin on täynnä sellaisia epäjumalia kuin raha, urheilu, musiikki, monumentit, uususkonnot, terveys ja terapiat.

Elävän uskovan tuntomerkki

Missä ovat kristityt meidän kaupungeissamme? Heidät voi parhaiten tunnistaa hengen kiivaudesta, jota he kokevat nähdessään kansansa alennustilan. He eivät voi myöskään vaieta, vaan julistavat Ylösnoussutta kuolevan ja epäjumalanpalveluun sortuneen kansan keskellä. He eivät myöskään anna käsiensä hervota palveluksessaan evankeliumin sanalla ja teoilla kaupunkien kärsiviä ihmisiä.

Paavalin Areiopagin puheen sisältö antaa esimerkin siitä, miten tänäänkin tulee ja voi lähestyä tyhjyydessä eläviä ihmisiä, joissa evankeliumi on herättänyt kyselyä.

Evankeliumin puolustus

Stoalaiset ja epikurolaiset filosofit olivat teoreetikkoja, joilta puuttui halu soveltaa omia ajatusrakennelmiaan käytäntöön. He opastivat nyt Paavalin Areiopagille, korkeimman oikeuden kokoontumispaikalle. He halusivat kuulla yksityiskohtaisemmin Paavalin sanottavaa. Paavali ei Areiopagin puheessaan julistanut varsinaista evankeliumia – sen he olivat kuulleet häneltä jo torilla – vaan esitti evankeliumin puolustuksen. Hän vastasi filosofien kysymykseen: *"Saisimmeko tietää, mikä on se uusi oppi, jota sinä julistat?"* (19)

Paavalin lähestymistapa (22)

Paavalin lähestyi heitä sovinnollisesti ja sovittelevasti, kohteliaasti ja ystävällisesti. Hän pyrki välttämään sellaista, mikä tarpeettomasti loukkaisi kuulijoita. Hän pyrki voittamaan heidät puolelleen, ennen kuin hän osoitti heidän epäjumalanpalveluksensa turhuuden ja kyvyttömyyden auttaa heitä.

Synnynäinen uskonnollisuus (22,23)

Hän lähti liikkeelle kuulijoidensa synnynäisestä uskonnollisuudesta. Kaikki epäjumalankuvat ja –alttarit ovat todistusta ihmisen tarpeesta uskoa ja palvoa jotain. Ne eivät kuitenkaan todista sitä, että ihminen voisi niiden avulla myös löytää Jumalan. Uskonnollisuus on Jumalan luomaa ja sen Paavali tunnusti näissä kuulijoissaan.

Paavali löysi avoimen oven kuulijoidensa sydämiin alttarista, johon oli kirjoitettu "TUNTEMATTOMALLE JUMALALLE". Tämä heidän oma alttarinsa osoitti, että heidän uskonnollisuutensa ei kyennyt vastaamaan heidän sydämensä kysymyksiin. Edelleen hän lainasi heidän omia runoilijoitaan Aratusta ja Clanthesta. Hän lähti liikkeelle kuulijoidensa lähtökohdista ja osoitti, että hän ei suinkaan julistanut heille "outoja asioita", niin kuin he olivat väittäneet, vaan pyrki vastaamaan kysymyksiin, joihin he eivät itse olleet löytäneet vastausta.

Uskon puolustus (23–29)

Paavalin menetelmä oli apologeettinen eli uskoa puolustava. Hän lähti liikkeelle kuulijoiden sydänten tyydyttämättömästä tilasta, johon heidän synnynäinen uskonnollisuutensa oli heidät jättänyt. Tyydyttämättömyydessään heidän oli pakko pystyttää alttari "tuntemattomalle Jumalalle". Se oli heidän tuskahuutonsa, johon evankeliumi elävästä Jumalasta oli ainoa vastaus.

Ateenalaiset olivat saaneet Jumalan yleistä ilmoitusta, mutta olivat tukahduttaneet sitä vääristyneellä uskonnollisuudellaan. Paavali halusi puolustaa tätä yleisen ilmoituksen totuutta, joka heillä jo oli, mutta joka oli joutunut heidän oman väärinkäytöksensä uhriksi.

Ateenan omat runoilijathan olivat todenneet ihmisen Jumalan sukulaiseksi. Mutta he itse olivat polkeneet lokaan tämän yleiseen ilmoitukseen perustuvan tietonsa tekemällä ja palvomalla epäjumalankuvia. Niillä he olivat madaltaneet kuvansa Jumalasta ihmistä alemmaksi. Kun he itse tiesivät olevansa Jumalan sukua, heidän tuli korottaa elävä Jumala palvontansa kohteeksi.

Totuuden julistus (24–30)

Paavali ei tyytynyt vain osoittamaan heidän epäjumalanpalvelustaan kestäättömäksi. Hän julisti samalla myönteistä ja arvovaltaista totuutta. Hän opetti, millainen Jumala on. Hän vaati, että ihmisen on palvottava yksin häntä ja hylättävä väärät käsitykset Jumalasta ja omasta elämästään.

Askel askeleelta Paavali eteni julistamaan evankeliumin ydintä. Evankeliumin hän aloitti sanoin:
"Tällaista tietämättömyyttä Jumala on pitkään sietänyt." (30)

Yhdellä sanalla "tietämättömyys" Paavali hylkäsi koko pakanuuden. Kuitenkaan sanoihin ei sisälly mitään epäystävällistä. Jumala on kärsivällisyydessään noita tietämättömyyden aikoja kestänyt, mutta nyt oli alkanut uusi päivä. Uusi aikakausi oli sarastanut hänen julistamassaan evankeliumissa.

Jumala on Luoja (24)

"Jumala, joka on luonut maailman ja kaiken, mitä siinä on, hän, joka on taivaan ja maan Herra, ei asu ihmiskäsin tehdyissä temppeleissä" (24)

Paavali asetti opetuksensa Jumalasta stoalaisten panteistista eli kaikkijumalaista käsitystä ja epikurolaisten ateistista käsitystä vastaan. Hän julisti, että Jumala on Luoja ja ylläpitäjä. Jumala ei ole kaiken olevaisen yhteissumma, vaan kaiken olevaisen syy ja Luoja. Jumalaa ei voida ilmaista kaiken sen summana, mistä ihminen voi olla tietoinen. Jumala on kaikkeuden tuolla puolella. Jumala ylittää ihmisen käsityskyvyn. Hän on Luoja ja luomastaan riippumaton.

Jumala on Herra ja hallitsija (24–26)

Paavali julisti Jumalan vallassaan rajoittamattomaksi ja vapaaksi Herraksi. Hän ei ole persoonaton ajatusrakennelma eikä liioin asioiden taustalla vaikuttava periaate, vaan kaiken vapaa Herra ja Messias. Hän ei ole vangittu luomaansa, hän ei ole luomakunnan orja. Hän on kaikki luonut ja pitää kaiken yllä Sanallaan.

Jumala on kaikkeuden ylin hallitsija: *"Yhdestä ihmisestä hän on luonut koko ihmissuvun, kaikki kansat asumaan eri puolilla maan päällä, hän on säättänyt niille määräjat ja asuma-alueiden rajat."* (26)

Kaikki ajanjaksot samoin kuin kaikki aineellinen on Jumalan. Jumala on tuonpuoleinen ja kaiken luomansa yläpuolella sitä vapaasti halliten.

Jumala on yläpuolellamme ja silti läsnä (24–25,27–29)

Paavali osoitti myös, että temppelit ovat Jumalalle tarpeettomia, sillä "Herra ei asu ihmiskäsin tehdyissä temppeleissä". (24) Alttarit olivat myös tarpeettomia. Jumala ei tarvitse niille tuotuja lahjoja. Jos ihmiset ovat Jumalan sukua, voisivat Jumalaa ilmaista esineet, joilla ei ole henkeä, ei tunteita, ei älyä ja joita ihmiset kantavat ja kiinnittävät paikoilleen. Jumala on suunnattomasti enemmän. Hän on tuonpuoleinen, kaiken yläpuolella ja kuitenkin meidän keskellämme täällä tämänpuoleisuudessa.

"Hänessä me elämme, liikumme ja olemme." (28)

Ihmisen pitää tehdä itsestäsi käsin johtopäätökset siitä, millainen Jumala on, sillä ihminen olet hänen sukuaan. Miksi he pyrkivät tekemään epäjumalankuvia, jotka parhaimmillaankaan eivät ole enempää kuin surkeita kopiaoyrityksiä heistä itsestään. Paavali halusi sanoa heille: "Kuuntele oman olemuksesi syvyyttä. Vaikene oman olemuksesi salaisuuden edessä! Katso sitten ulos tuonpuoleisuuteen Jumalan puoleen!"

Uusi aikakusi (30,31)

Lopuksi Paavali julisti, että evankeliumista oli alkanut uusi aikakausi. *"Nyt sen aika on ohi: hän vaatii kaikkia ihmisiä kaikkialla tekemään parannuksen."* (39) Miksi? *"Hän on näet määrännyt päivän, jona hän oikeudenmukaisesti tuomitsee koko maailman, ja tuomarina on oleva mies, jonka hän on siihen tehtävään asettanut. Siitä hän on antanut kaikille takeet herättämällä hänet kuolleista."* (31)

Näihin muutamiin lauseisiin on tiivistetty koko evankeliumin sanoma. Paavalin suuri sana oli: "Tee parannus!" Sillä Jumala on tuomitseva koko maailman vanhurskaudessa. Varmuus tulevasta tuomiosta perustuu menneisyydessä tapahtuneeseen Jeesuksen ruumiilliseen ylösnousemukseen. Jumalan säälin ja kärsivällisyyden aika epäjumalanpalvelusta harjoittaneita kohtaan oli päättynyt. Nyt oli tehtävä parannus. Jumala oli säättänyt tuomarin ja kuninkaan, miehen, jonka hän oli herättänyt kuolleista.

Ylösnoussut tuomari (31)

Ylösnousemuksen kieltäminen merkitsee koko evankeliumin kieltämistä ja luopumista kristinuskosta. Kaikki puhe vanhurskaasta tuomiosta on turhaa, ellei Jeesusta ole herätetty kuolleista. Mitä siis ateenalaisten piti tehdä? Heidän tuli tehdä parannus, muuttaa mielensä, ajatella koko elämänsä ja asemansa uudelleen, luopua vääristä ja valheellisista epäjumalista ja asettua sen Herran eteen, joka oli kaikkien ihmisten tuomari.

Evankeliumi vaatii kannanottoa (32)

Miten Paavalin puhe vaikutti? Kun he kuulivat ylösnousemuksesta, toiset ivasivat ja toiset siirsivät asian käsittelyn myöhemmäksi. Ihmiset ovat kaikkina aikoina olleet samanlaisia. Minkä vuoksi he alkoivat ivata ja lykätä kannanottoa kuulemaansa myöhemmäksi? Tapahtuiko se ylösnousemussanomana vuoksi? Siitä ei välttämättä ollut kysymys. Se oli pikemminkin vain veruke. Ylösnousemussanoma on mullistava uutinen, mutta sisältää todellisen vastauksen ihmisen kysymyksiin. Se herättää kyllä kysymyksiä, mutta ei ivaa. He eivät torjuneet Paavalin opetusta älyllisistä syistä, vaan koska Paavali vaati heitä tekemään johtopäätökset kuulemastaan käytännön elämässä. Hän vaati heitä tekemään parannuksen. Parannusvaatimus herättää tänäänkin ihmisten vastustusta, pilkkaa tai elämänmuutoksen myöhemmäksi lykkäämistä.

Sillanpääasema kaupunkiin (34)

Mutta puheella oli toisenlaistakin vaikutusta. Dionysios, Damaris ja eräät muut uskoivat. Kirkkohistoria kertoo, että heistä alkoi Ateenassa kukoistava seurakunta, joka synnytti myöhemmin merkittäviä johtajia ja marttyyreja. Ihmiset eivät ivallaan ja lykkäämisellään voineet tehdä tyhjäksi evankeliumin saarnan vaikutusta kaupungissa. Paavali jatkoi matkaansa, sillä hänen tehtävänsä oli suoritettu, mutta kaupunkiin jäi Dionysios ja Damaris. Kristus voitti sillanpääaseman kaupunkiin.

Epärehelliselle ei ole mitään sanottavaa (33)

Sanat "Paavali lähti heidän luotaan" (33) ja "Hän lähti Ateenasta" (18:1) kertovat, millaisen vaikutuksen kaupunki jätti Paavaliin. Kun ihmiset suuttuivat Paavaliin, hän keskusteli heidän kanssaan siihen asti, että voitti heidät evankeliumin sanan voimalla Kristuksen puolelle. Kun ihmiset vainosivat häntä, hän palasi uudelleen paikoille, joissa vainoa oli tapahtunut. Mutta älylliselle keikaroinnille ja moraaliselle epärehellisyydelle tällä miehellä ei ollut enää mitään sanottavaa. Jeesuksen asenne oli sama. Tämän tulee olla Herran sanan julistajien asenne myös tänään.

Avoin ovi

Jokaisesta väärästä uskonnollisesta järjestelmästä on avoin ovi oikeaan. Usein ihmiset kieltäytyvät kulkemasta tästä ovesta. He ovat silloin vastuussa ratkaisustaan. Evankeliumimme on sanoma ylösnousseesta miehestä. Vain tulemalla hänen luokseen ihmiset voivat löytää niiden asioiden merkityksen, jotka heidän alkuperäisessä uskonnollisuudessaan olivat Jumalan yleisen ilmoituksen vaikutuksesta totta. Mutta kukaan ihminen ei voi koskaan löytää tietä totuuteen sen perusteella, että hänen uskonnossaan on joitakin totuuden osasia. Ne muodostavat vain liittymäkohdan, avoimen oven, eivät päämäärää. Sanomamme ei ole koskaan riittävä ennen kuin olemme julistaneet ihmisille ylösnoussutta Jeesusta ja parannuksen välttämättömyyttä.

Opiskelukysymyksiä:

1. Miten Paavali julisti evankeliumia Tessalonikan synagogassa? (2)

2. Mitä Vanhan testamentin profetioissa on ennustettu Jeesuksen a) syntymästä (Jes.9:1–7) b) elämästä (Jes.61:1–3) c) rististä ja ylösnousemuksesta (Jes. 53) d) olemuksesta (Hebr.1:1–14) ?
3. Mikä oli Paavalin sanoman keskus? (3)
4. Mitä Jeesuksen kuolema ja ylösnousemus merkitsevät sinulle?
5. Useita Tessalonikan asukkaita tuli uskoon. Miten Paavali kuvasi heidän kääntymistään? (4–5, lue 1. Tess. 1:4–10)
6. Millaista Tessalonikan kristittyjen usko oli luonteeltaan? (1. Tess. 1:10 ja 4:13–18)
7. Miten Tessalonikan ja Berean juutalaiset erosivat toisistaan? (11,13)
8. Mikseivät Silas ja Timoteus eivät paenneet, vaikka Paavali joutui niin tekemään? (14,15)
9. Kuinka tärkeä Paavalille oli hänen työtiiminsä? (15)
10. Millaisen vaikutuksen taiteistaan ja rakennuksistaan kuuluisa Ateena teki Paavaliin? (16) Mitä hänen vuoksi ryhtyi tekemään? (17,18) Miten epäjumalankuvat vaikuttavat sinuun?
11. Millainen ajattelutapa oli epikurolaisilla ja stoalaisilla filosofeilla? (18)
12. Mitä yhtymäkohtia on Ateenan silloisella henkisellä ilmapiirillä nykyiseen suomalaiseen? (19,21,22,23)
13. Millainen oli ateenalaisten asenne uskonnollisuuteen? (22)
14. Millainen päällekirjoitus oli eräässä Ateenan alttareista? (23)
15. Voiko tosi Jumala asua ihmiskäsin valmistetuissa rakennuksissa? (24) Miksi ei?
16. Miksi epäjumalien tekeminen ja palvonta on väärä tapa yrittää lähestyä elävää Jumalaa? (29; Vrt. Habakuk 2:18,19)
17. Kerro kaksi asiaa, jotka Jumala on ihmisille antanut? (25,26)
18. Mitä kahta asiaa Jumala haluaa ihmisiltä? (27,30)
19. Voimmeko löytää Jumalan, jos häntä etsimme? (27)
20. Mitä Jumala tulee tekemään tulevaisuudessa? (31)
21. Kuka toimii tuomarina, kun Jumala tuomitsee maailman? (31)
22. Mikä historiallinen tosiasia todistaa, että Paavalin puhe tulevasta tuomiosta on totta? (31)

Paheellinen kaupunki kohtaa puhdistavan ja parantavan Sanan 18:1–23

Toisen lähetysmatkan jälkipuolisko

Paavalin toinen lähetysmatkan viimeinen tärkeä etappi oli Korintti. *"Paavali lähti sitten Ateenasta ja meni Korinttiin."* (1)

Jos Ateena oli täynnä epäjumalia ja "pimeää valoa", niin Korintti oli tapainturmeluksen ja aistillisuuden keskus. Kun Paavali oli päättänyt puolentoista vuoden työjaksonsa kaupungissa, hän lähti jatkamaan matkaansa ilman mitään ulkoista painetta kaikessa rauhassa. (18) Se oli lähes poikkeuksellista hänen työssään. Hän suuntasi matkansa Jerusalemin kautta Antiokiaan. Merimatalla hän poikkesi lyhyelle vierailulle Efesokseen ja jätti sinne Aquilan ja Priscillan. Jerusalemissa hänen saamansa vastaanotto vaikuttaa viileältä, koska Luukas toteaa vain, että hän "tervehti seurakuntaa ja matkasi sitten Antiokiaan". (23) Ehkä tämä kokemus oli Paavalilla mielessä, kun hän myöhemmin valmistautessaan viemään rakkaudenlahjaa Jerusalemiin pyysi erityistä esirukousta Rooman seurakunnalta, että hänen tuomansa lahja olisi Jerusalemin seurakunnalle mieluinen. (Room. 15:30–31)

Korintti ja korinttilaiset (1)

Korintti oli värikäs ja suuri kauppakaupunki, joka toimi monenlaisten kansallisuuksien sulatusuunina. Se oli eteläisen Kreikan poliittinen keskus. Siellä asui Rooman maaherra, jona Paavalin työjakson lopulla toimi Gallio. Kaupunki oli merkillinen sekoitus ylellisyyttä ja köyhyyttä.

Kun Paavali myöhemmin joutui kirjeissään käsittelemään Korintin seurakunnan sisäisiä syntejä ja ongelmia, ne olivat kaikki heijastumaa kaupungin turmeltuneesta elämäntavasta. Kun seurakunta jakautui hiuksia halkoviin ryhmittymiin, se kuvasti kaupunkia, jossa kaikenkarvaiset filosofiset koulukunnat muodostivat kuppikuntiaan.

Kun seurakunnassa harjoitettiin köyhien syrjintää tai järkyttävää moraalittomuutta, sekin heijasti kaupungin tilaa. Aikalaiset nimittivät Korinttia Rooman valtakunnan "turhuuden markkinoiksi". Kun haluttiin kuvata jonkin ihmisen erityisen ala-arvoista elämäntapaa, sanottiin, että "hän elää kuin korinttilai-

nen". Paavali kirjoitti Korintista Roomalaiskirjeensä ja sen ensimmäisen luvun kuvaus synnin turmelemasta yhteisöstä on samalla kuva Korintin kaupungista:

"He väittävät olevansa viisaita mutta ovat tulleet tyhmiksi, ja he ovat vaihtaneet katoamattoman Jumalan kirkkauden katoavaisten ihmisten... kuviin. Sen vuoksi Jumala on jättänyt heidät mielihalujensa valtaan sellaiseen saastaisuuteen, että he keskinäisissä suhteissaan häpäisevät oman ruumiinsa... Siksi Jumala on jättänyt heidät häpeällisten himojen valtaan. Naiset ovat vaihtaneet luonnollisen sukupuoliyhteyden luonnonvastaiseen, ja miehet ovat samoin luopuneet luonnollisesta yhteydestä naiseen ja heissä on syttynyt himo toisiaan kohtaan.... Jumala on jättänyt heidät arvottomien ajatusten valtaan, tekemään sellaista mikä ei sovi. He ovat täynnä kaikenlaista vääryyttä, halpamaisuutta, ahneutta ja pahuutta, täynnä kateutta, murhanhimoa, riitaisuutta, petollisuutta ja pahansuopuutta, he pantelevat ja parjaavat, vihaavat Jumalaa, ovat röyhkeitä ja pöyhkeitä, rehenteleviä ja pahanilkisiä, vanhemmilleen tottelemattomia, ymmärtämättömiä ja epäluotettavia, rakkaudettomia ja säälimättömiä." (Room. 1:22–31)

Evankeliumi – ilmainen lahja (2–5)

Paavali saapui kaupunkiin yksin ja alkoi julistaa synagogassa, että Jeesus on Kristus. Hän elätti itseään tekemällä telttoja. Hän halusi sillä osoittaa tälle kaupallistuneelle kaupungille, että evankeliumi ei ole kauppatavaraa vaan ilmainen lahja. Silas ja Timoteus saapuivat vähän myöhemmin Korinttiin mukanaan Makedonian seurakunnan keräämä uhrilahja heidän työtään varten. Sen varassa Paavali omistautui kokotoimiseen julistustyöhön. Mutta se oli edelleen ilmaisen lahjan tarjoamista tälle rahan turmelemalle kaupungille.

Herran asenne turmeltunutta kaupunkia kohtaan (10)

Miten Herra katseli tätä synkkää kaupunkia? Herran asenne ilmenee hänen sanoissaan Paavalille: *"Tässä kaupungissa on paljon minun kansaani."* (10)

Herra näki tässä turmeltuneessa kaupungissa paljon kärsiviä ja tuskaisia ihmisiä. Hän tiesi, että heidän ahdistuksensa johtui monenlaisen synnin vääristämästä elämästä. Hän jakoi palvelijalleen Paavalille sydämensä rakkauden näitä ihmisiä kohtaan: "Minulla on paljon kansaa tässä kaupungissa". Kuohuvan suurkaupungin keskellä oli paljon kyseleviä, hapuilevia ja etsiviä sydämiä. Herra tiesi, että he tulisivat avaamaan sydämensä evankeliumin sanalle ja ottaisivat sen vastaan.

Lupaus (8–10)

Herra puhui nämä sanat Paavalille pian sen jälkeen, kun hän oli yksinään saapunut Korinttiin. Ensi silmäyksellä Paavali oli nähnyt, kuinka järkyttävä oli tämän suurkaupungin tila. Samalla tavalla Herra puhuu tänäkin päivänä suurkaupunkien ihmisistä joillekin omilleen paljon ennen, kuin noista kaupungeista löytyvät Herran omat. Herra ei sanotut jo syntyneelle ja kasvunsa aloittaneelle seurakunnalle: "Minulla on paljon kansaa tässä kaupungissa". Herra sanoi sen miehelle, joka oli jo jättämäisillään työnsä kaupungissa, vaikka hänellä oli ollut jonkin verran jo alkumenestystäkin. Synagogasta oli joitakin juutalaisia kääntynyt ja useita muitakin korinttilaisia oli tullut uskoon ja kastettu.

Hiipivä pelko (9)

Työn lupaavasta alusta huolimatta juuri tässä vaiheessa Paavalin sisimpään oli alkanut hiipiä levottomuutta ja vavistusta. Herra näki Paavalin sydämeen levinneen pelon. Sen oli aiheuttanut kaupungin järkyttävän syvä turmeltuneisuus ja tunto siitä, että siellä olisi lähes mahdotonta tehdä mitään todella tekemisen arvoista.

Paavali pelkäsi myös siitä vastustusta, mikä kaupungissa tulisi nousemaan evankeliumia ja Herran puoleen kääntyneitä kohtaan, niin kuin sitten Gallion tultua maaherraksi tapahtuikin. Pelkoa lisäsi myös Paavalin huoli siitä, miten niin turmeltuneelta taustalta uskoontulleet kestäisivät kaupungissa monien kiusausten paineessa. Häntä vaivasi myös epäily evankeliumin vastaanottaneiden uskon aitoudesta.

Ylivoimaisen haasteen edessä (6,7)

Usein Herran oman sydän joutuu pelon valtaan juuri menestyksen keskellä ja rohkeiden toimenpiteiden jälkeen. Elia pakeni peloissaan Isebelin vihaa heti Karmel-vuorella saavuttamansa suuren voiton jälkeen. Paavali oli kulkenut läpi monien vainojen, pieksemisten ja kantoj Kristuksen arpia ruumiis-

saan. Siksi hän tiesi, mitä Korinttikin voisi hänelle tehdä. Hän oli juuri ottanut rohkean askeleen julistaessaan Herran sanan hyljänneille juutalaisille: *"Tulkoon teidän verenne teidän itsenne päälle! Minä en enää ole teistä vastuussa. Tästedes puhun pakanaille."* (6) Hän tiesi liiankin hyvin, mitä se tulisi merkitsemään. Hän tiesi, että maailma vihaa totuutta ja että evankeliumin työ on taistelua.

Paavalin pelkoon myötävaikutti myös tunto siitä, miten suunnattoman suuri työ Korintin evankelioimisessa olisi edessä. Kun hän vertasi suurkaupungin ihmismassoja niihin seurakuntiin, joita hän oli siihen asti lähetyssamatkoillaan saanut perustaa, haaste painoi hänet maahan.

Herra avaa sydämensä (9,10)

Tällaisessa tilanteessa Herra avasi oman sydämensä vapisevalle palvelijalleen. Herra ei nuhdellut Paavalia, vaan rohkaisi: *"Älä pelkää, vaan puhu edelleen, älä vaikene. Minä olen sinun kanssasi. Kuukaan ei käy sinun kimppuusi eikä tee sinulle pahaa. Tässä kaupungissa on paljon minun kansaani."* (9,10)

"Älä mittaa minun voittojani sillä, mikä näkyy. Älä mittaa voittojani tilastoilla, joita näet ja kuulet." Kuningas sanoi, että kaupungissa oli paljon hänen kansaansa, vaikka siltä ei vielä näyttänyt. "Jää minun voimani varaan! Minä olen sinun kanssasi, puhu ja ole rohkea! Älä myöskään epäile uskoon tulleiden motiiveja, he ovat minun kansaani."

Kun Paavali joutui myöhemmin kirjeissään erittäin ankarasti nuhtelemaan Korintin uskovia heidän synneistään, hän teki sen suurella rakkaudella nimittäen heitä "pyhiksi". Hän tiesi, että hän voi luottaa siihen Herraan, joka oli heidät kaupungin turmeluksen keskeltä ottanut omikseen.

Uusi rohkeus (11)

Herran sana täytti Paavalin sydämen uudella rohkeudella. Hän jatkoi työtään kaupungissa puolitoista vuotta eli vielä jonkin aikaa senkin jälkeen kuin juutalaiset olivat haastaneet hänet oikeuteen Gallion eteen. Hän näki nyt, että työ oli Herran eikä hänen omansa. Herra oli vievä päätökseen hyvän työnsä, jonka hän oli tämän turmeltuneen kaupungin uskovissa aloittanut. Vihollisuuteen törmätessään hän tiesi, että Herra olisi hänen kanssaan. Työn suunnattoman suuruuden hän saisi jättää Herralle. Hänelle riittäisi, että hän pysyi uskollisena tehtävälleen julistaa Sanaa.

Herra huolehtii turmeltuneessa kaupungissa (12–17)

Lupauksensa mukaan Herra varjeli Paavalin ruumiillisen koskemattomuuden kaupungissa. Hän käytti siinä välineenään maaherra Galliota. Juutalaiset ajattelivat käyttäen hyväkseen juuri virkaansa astunutta maaherraa Paavalin raivaamiseksi pois tieltä. Mutta tämä maallisen historiankirjoituksen sivuilta ja-loksi ja oikeudenmukaiseksi tunnettu Gallio piti tiukasti kiinni laillisuudesta. Hän ei liioin halunnut sotkeutua juutalaisten keskinäisiin uskonnollisiin kiistoihin. Näin Herra suojeli Paavalia kansanjoukkojen raivoa vastaan. Herra ei suinkaan aina varjellut Paavalia samalla tavalla. Tässä erityisen turmeltuneessa Korintissa Herra osoitti voimansa siinä, että Paavalin henki ei joutunut uhan alaiseksi. Herra on toiminnassaan vapaa.

Kuohuva maailma tarvitsee ristiä

Tämän päivän ihmiskunta on levoton, kiihkeä ja elämään kyllästynyt. Evankeliumin julistukselle maailman tila tarjoaa suuret mahdollisuudet. Korinttilaiset tavat, korinttilainen maailma, kaikki kaupungin levottomuus – aivan riippumatta siitä, miten se ilmenee – luo avoimen oven Jeesuksen Kristuksen evankeliumille. Evankeliumi turmeltuneelle kaupungille on sana ristikistä ja ylösnousemuksesta.

Olemmeko me samalla tavalla Herran käytettävissä kuin Paavali? Kun Jeesus on meidän puolellamme, meidän ei tarvitse pelätä menestystä seuraavia takaiskuja, ei vihamielisyyttä eikä työn suuruutta. Tyytykäämme osatehtävään, jonka Jumala on meille antanut. Herran itse on kanssamme. Herralla on paljon kansaa tässä kaupungissa. Etsikäämme heidät esiin ja johtakaamme heidät hänen luokseen.

Opiskelukysymyksiä:

1. Millainen kaupunki oli Korintti? (1)
2. Millä tavalla Paavali elätti itseään? (3, Vrt. 1. Kor. 9:1–18)
3. Mikä oli Paavalin julistuksen ja työn päämäärä? (4,5)
4. Millainen oli Paavalin asenne niitä kohtaan, jotka hylkäsivät evankeliumin? (6; Vrt. Room. 9:1–3)

5. Oliko Paavali "teräsmies"? (9; Vrt.2. Kor. 1:3–7)
6. Millaisen rohkaisun Herra antoi Paavalille? (9,10) Mitä se vaikutti? (11) Miten Herra katselee meidän kaupunkejamme ja kyliämme?
7. Millainen mies oli Gallio? Miten arvioisimme hänen menettelytapaansa? (12–17)
8. Millainen oli Paavalin ja Akylaksen ja Priscillan suhde? Millaisen pariskunnan nämä muodostivat? (2,18,26)
9. Millaisen lupauksen Paavali oli tehnyt? Mikä oli merkki siitä? (18,22; Vrt. 21:23–26)
10. Miten Paavali suunnitteli työtään? (21) Miten meidän tulee rakentaa omat suunnitelmamme? To-teutuiko Paavalin suunnitelma? (19:1)
11. Miten Korintin seurakunnan elämä eteni sen jälkeen? (Vrt. 1. ja 2. Kor.) Millaisiin ongelmiin seura-kunta erityisesti törmäsi?

Kaupunkilähetystä ennen pitkiä vankeusjaksoja 18:24-28 ja 19:1-7

Efesoksen seurakunnan ensiaskeleita

Kuvaus Paavalin toiminnasta Efesoksessa on Apostolien tekojen viimeinen kertomus apostolin työstä vapaudessa ennen pitkiä vankeusjaksoja. Kaupunkiin syntynyt seurakunta tulee esiin useissa yhteyk-sissä Uudessa testamentissa. Paavali kirjoitti sille kirjeen, jossa hän käsittelee Jumalan seurakunnan valintaa pyhyyteen ja puhtauteen, sen palvelua, ja sen rakentumista täyttämään kutsumustaan Juma-lan edessä. Hän soveltaa myös seurakunnan korkean kutsumuksen sen jäsenten arkielämään ja ih-missuhteisiin. Myöhemmin Ilmestyskirjassa Herra Jeesus lähetti seurakunnalle parannuskehotuksen. Vaikka seurakunnan elämä oli edelleen monella tavalla esimerkillistä ja aktiivista, se oli menettänyt ensirakkautensa Herraan. (Ilm. 2:1–7)

Apolloksen toimintaa Efesoksessa (18:24–27) ja Paavalin tulo sinne (19:1) liittyivät läheisesti toisiin-sa. Apolloksen toiminta kaupungissa osui sille noin vuoden ajalle, joka kului Paavalin ensi käynnistä Efesoksessa toisen lähetysmatkansa lopulla (18:19–21). Hän oli paluumatkalla Korintista Jerusalemin kautta Antiokiaan jättänyt Priscillan ja Aquilan Efesokseen ja ilmaissut suunnitelmansa saapua sinne itse myöhemmin. Luukas kertoo Paavalin työstä kaupungissa ne yksityiskohdat, joilla on pysyvää hengellistä merkitystä kaikkia aikoja varten.

Synnynnäiset lahjat ja Jumalan valinta (18:24)

Efesokseen saapui oppinut ja lahjakas juutalainen mies Apollos. Hän oli syntynyt ja saanut kasvatuk-sensa Aleksandriassa, joka oli kooltaan ja kulttuurivaikutukseltaan Rooman valtakunnan toiseksi suu-rin kaupunki. Jumalan vapaa hallintavalta seurakunnassaan ja hänen Henkensä johdatus näkyy siinä, että hän valitsi Apolloksen kaltaisen miehen kulttuurirajat ylittävään lähetystyöhön. Kreikkalaisissa kaupungeissa kohtasivat hellenismi ja juutalaisuus. Apollos tuns molemmat erittäin syvällisesti. Hän oli erittäin lahjakas puhuja. Hän kykeni opettamaan ja julistamaan ymmärrettävällä tavalla, koska hän ymmärsi kuulihoita.

Pyhä Henki ottaa käyttöönsä ja varustaa hengellisillä lahjoilla ihmiset, joille Herra on jo syntymässä antanut lahjoja. Jos joku ei ole synnyynnäisesti lahjakas puhumaan, Herra ei häntä saarnaajan kutsu-mukseen valitse, vaan toisenlaisiin tehtäviin. Saarnaajiksi synnyttään, sellaiseksi ei voi ketään tehdä. Mutta Pyhän Hengen täytyy saada synnyynnäiset lahjat pyhittävän työnsä alle ja omaan käyttöönsä.

Apolloksen toiminta ennen pelastumista (18:25)

"Hänelle oli opetettu Herran tie, ja pyhää intoa hehkuen hän julisti sanaa ja opetti tarkoin Jeesukses-ta, mutta hän tuns vain Johanneksen kasteen." (25)

Apolloksen toiminta ei siis ollut varsinaista kristillistä toimintaa, kun hän tuli Efesokseen. Hän oli saa-nut opetuksensa ja vaikutteensa Johannes Kastajan toiminnasta. Hän tuns kyllä Jeesuksen opetu-kset, mutta ei tuntenut muuta kuin Johanneksen kasteen. Hän ei tuntenut Jeesuksen ristinkuoleman merkitystä, ei ylösnousemuksen tosiasiaa eikä myöskään, että Pyhä Henki oli jo vuodatettu. Hän julis-ti kuitenkin Vanhan testamentin sanaa korkeimmalla, puhtaimmalla ja parhaalla tavalla, koska hänelle Raamattu oli avautunut Johannes Kastajan opetusten pohjalta.

Jumalan tie avautuu (18:26–28)

Apollos oli niin nöyrä, että hän oli valmis ottamaan vastaan lisäopetusta pariskunnalta, joka oli hänen kuulijoidensa joukossa synagogassa. Priscilla ja Aquila (järjestys, jossa nimet mainitaan – vaimon ensin – on huomattava) selvittivät hänelle tarkemmin Jumalan tien. Apollos oli tuntenut Jeesuksen vain opetuksen perusteella, mutta Priscilla ja Aquila henkilökohtaisen tuntemisen perusteella. Pariskunnan sielunhoidossa myös Apollos pääsi sisälle Jumalan armon henkilökohtaiseen tuntemiseen. Henkilökohtainen Jeesuksen tunteminen yhdistettynä hänen luontaiseen lahjakkuuteensa ja raamatuntuntemukseensa teki hänestä Herran asean.

Korinttiin siirryttyään hän rohkaisi ja auttoi sikäläistä seurakuntaa kasvamaan. "Apollos Jumalan armosta oli suureksi avuksi uskoville" (27) ja todisti suurella voimalla, että Jeesus on Kristus. Paavali toteaa hänen toiminnastaan Korintissa: "Minä istutin ja Apollos kasteli." (1. Kor. 3:6) Myöhemmin Apollos joutui kuitenkin lähtemään Korintin seurakunnasta pois. Siellä nousi lahkohenki, joka jakoi seurakunnan Apollosen, Pietarin, Paavalin ja jopa Kristuksen kannattajiin. Apollos yhtä vähän kuin Paavaliakaan ei ollut tämän lahkohengen syy vaan pikemminkin sen uhri. (1. Kor. 1:11–13)

Johanneksen kaste ja kristillinen kaste (18:25; 19:3–5)

Efesoksessa Paavali kastoi Jeesuksen nimeen aiemmin Johanneksen kasteella kastetut noin kaksitoista miestä. Ymmärtääksemme Paavalin toimenpiteen meidän on hiukan selvittää Johanneksen kasteen ja kristillisen kasteen eroa.

Uusi Testamentti ei missään vaiheessa samaista Johannes Kastajan kastetta kristilliseen kasteeseen. Jeesuksen kärsiminen ja kuolema, hautaaminen ja ylösnousemus antoivat kristilliselle kasteelle sisällön. Siksi Jeesus asetti kristillisen kasteen vasta ylösnousemuksensa jälkeen antaessaan lähetyskäskyn.

Tiivistetty Vanha testamentti

Johannes Kastajaa voidaan täydellä syyllä nimittää yhteen henkilöön tiivistetyksi Vanhaksi testamentiksi. Hänen tehtävänsä oli julistaa Jumalan lakia sen äärimmäisessä terävyydessä. Johannes ei vain tyytynyt julistamaan sitä, vaan hän myös kohdisti kaikki lain vaatimukset omaan itseensä. Vaikka hän ei tehnyt ainoatakaan ihmettä, hänen julistuksensa äärimmäinen terävyys ja totuudellisuus vetivät valtaisan ihmisjoukon häntä kuulemaan.

Johanneksen julistama laki murskasi hänet itsensäkin. Ellei hänellä olisi ollut tuotavanaan Vanhan testamentin hyvää uutista tulevasta vapauttaja-kuninkaasta, Messiaasta, hän olisi sortunut lain vaatimusten edessä. Sitten eräänä päivänä hän saattoi osoittaa Jeesusta ja kutsua Jeesusta Jumalan Karitsaksi. Koko Vanhan testamentin laki vaati ja lupasi, että Jumala itse valmistaa uhrikaritsan, joka tulisi ottamaan pois koko maailman synnit.

Tietoisena omasta syntisyydestään Johannes ei olisi pitänyt itseään arvollisena kastamaan Jeesusta. Johannes tiedosti oman kasteensa vähäpätöisyyden Jeesuksen rinnalla. Toisin kuin hän, joka kastoi vedellä parannukseen, Jeesus oli kastava ihmiset Pyhällä Hengellä. Näin Johanneskin osoitti, että Pyhän Hengen saaminen on olennainen osa kristillistä kastetta.

Parannuksen kaste

Johannes määritteli oman kasteensa parannuksen kasteeksi. Hän kastoi vain ne, jotka tunnustivat syntinsä. Johanneksen kaste ei kyennyt tarjoamaan pelastusta. Siinä kastettava tunnusti julkisesti, että hän oli rikkonut Jumalan Vanhassa testamentissa ilmoittaman lain ja että hän syntiensä vuoksi ansaitsi tulla hukutetuksi niin kuin Nooan aikainen ihmiskuntakin.

Samalla Johanneksen kaste merkitsi jäämistä sen varaan, lupauksen varaan, että Jumala valmistaa pelastuksen. Messias ei tulisi vain jonkinlaisena poliittisena vapauttajana, vaan hän tulisi pelastamaan ihmiset heidän synneistään. Näin Johanneksen kaste valmisti ihmisiä kristilliseen kasteeseen. Vaikkei laki eikä syntien tunnustaminen itsessään kykene ketään pelastamaan, ne ajoivat ihmisiä Kristuksen luo. Johannes valmisti kansaa vastaanottamaan pelastuksen Jeesuksessa.

Kaste lakiin ja kaste evankeliumiin

Koska Johanneksen kaste liittää ihmisen Jumalan vanhurskaaseen lakiin, sen sisältö kuuluu myös osana kristilliseen kasteeseen. Siinäkin ihminen tunnustautuu kuoleman ansaitseväksi. Mutta kristillinen kaste liittää meidät kuitenkin ensisijassa evankeliumiin. Kristillinen kaste ei ole vain kuolemantuomio, vaan se myös lahjoittaa tämän vapauttavan tuomion loppuun suoritettuna Jeesuksen kärsimyksessä ja kuolemassa ristillä. Johanneksen kaste viittasi tulevaan pelastukseen, kun kastevedestä noustiin elävänä, vaikka olisikin ansaittu kuolema. Kristillinen kaste ei vain lupaa ylösnousemuselämää, vaan *antaa* sen liittämällä ihmisen Jeesukseen ja hänen ylösnousemuselämäänsä.

Vedestä ja Hengestä tapahtuva kristillinen kaste liittää ihmisen Jeesukseen Kristukseen. Kaste uudestisyntyyttää ihmisen, ja antaa hänelle vahvan vakuutuksen siitä, että pelastusvarmuus lepää Jeesuksen valmiin työn varassa. Kaste vapauttaa kristityn synnin vallasta palvelemaan elävää Jumalaa, ja antaa hänelle tehtävän viedä sovituksen Sanaa kaikkeen maailmaan ja liittää hänet yhteen Kristuksen ruumiiseen seurakuntaan.

Usko ja Pyhä Henki (19:1–2)

Saavuttuaan Efesokseen Paavali siis kohtasi noin kaksitoista yhteen kokoontunutta miestä, jotka olivat ilmeisellä tavalla Apollokseen aikaisemman työn hedelmää. He eivät tunteneet enempää kuin Johanneksen kasteen. Paavali vaistosi, että heiltä puuttui jotain. Siksi hän ensin tutki heidän tilanteensa, ja sen pohjalta antoi heille tarvittavan lisäopetuksen.

Hän kysyi, olivatko miehet saaneet Pyhän Hengen uskoon tullessaan. Paavali ei tarkoittanut, että he olisivat tulleet ensin uskoon ja sitten myöhemmin olisivat ehkä saaneet Pyhän Hengen. Jos ylipäänsä joku ihminen tulee Kristuksen tuntemaan eli uskoon, se ei voi tapahtua muuten kuin siten, että hän saa Pyhän Hengen sydämeensä. Kysymys ei ollut siitä, mitä nykyään monet nimittävät "toiseksi siunaukseksi".

Oppilas ei pääse opettajaansa pitemmälle (19:2,5–7)

"Emme me ole kuulleetkaan mistään Pyhästä Hengestä." (JKR 1993: *"Emme ole edes kuulleet, että on Pyhä Henki"*).⁽²⁾

Miesten vastaus ei välttämättä tarkoita sitä, että he eivät olisi tienneet mitään Pyhän Hengen olemassaolosta. Olihan Johannes Kastajakin puhunut Pyhällä Hengellä kastavasta Kristuksesta. Vanhassa testamentissa on myös selkeitä lupauksia Pyhästä Hengestä.

Miehet eivät vain olleet kuulleet mitään siitä, että Pyhä Henki olisi jo vuodatettu. Miehet olivat edenneet niin pitkälle kuin Apolloskin Efesokseen tullessaan. He olivat päässeet vain niin pitkälle, kuin heitä oli voinut johtaa Johannes Kastaja, jonka kasteella heidät oli kastettu. Paavali opetti heitä ja heidät kastettiin Jeesuksen Kristuksen nimeen.

Paavali pani sitten kätensä heidän pänsä päälle ja Pyhä Henki laskeutui heidän sydämiinsä. He saivat Pyhän Hengen, Pyhä Henki kastoi heidät Kristus-yhteyteen. He alkoivat puhua kielillä ja profetoida. He alkoivat siis ylistää ja palvoa Herraa. Heti kun heistä tuli kristittyjä, heistä tuli myös Herran todistajia. Kyse ei ollut ns. "toisesta siunauksesta", vaan ensimmäisestä, jollainen Pyhän Hengen kaste eli saaminen aina on.

"Kristityt" ilman Pyhää Henkeä

Kristillisissä kirkoissa ja seurakunnissa on tänä päivänä suuret joukot jäseniä, jotka eivät ole kristittyjä sanan uusitamentillisessä merkityksessä. He ovat juuri niin kuin nuo kaksitoista, jotka olivat tulleet Johanneksen kasteelle asti, mutta eivät siitä pitemmälle. Tämä johtuu paljolti siitä, että ihminen ei voi johtaa toista sen pitemmälle kuin, mihin itse on päässyt. Apollokseen oppilaat olivat päässeet vain Apollokseen tasalle samoin kuin tänä päivänä monet seurakuntien jäsenet eivät ole päässeet sen pitemmälle kuin heidän opastajansa tai paimenensakaan.

Pyhä Henki toimii ihmisten välityksellä (6)

Jumalan Pyhä Henki tarvitsee inhimillisiä välineitä työnsä. Hän tarvitsee miehiä ja naisia, jotka julistavat ristiinnaulitun ja ylösnousseen Vapahtajan nimeä. He voivat myös jakaa Pyhää Henkeä, koska he ovat itse saaneet Pyhän Hengen lahjan. *"Joka siis antaa teille Hengen ja tekee voimallisia tekoja*

teidän joukossanne, saako hän sen aikaan lain tekojen vai uskossa kuulemisen kautta." (Gal. 3:5 KR 1938)

Jumala on aina myös löytänyt työvälineensä. Kuitenkin työvälineet voivat myös rajoittaa Pyhän Hengen työtä. Siksi Paavali rukoilikin hartaasti, että hänen työnsä kautta uskoon tulleet pääsisivät syvemmälle Jeesuksen Kristuksen tuntemiseen. Siinä ei ole kysymys pelkästä teoreettisesta tiedosta, jota ei Apollockselta puuttunut mutta joka ei hänellekään riittänyt. Tarvitsemme Pyhän Hengen antamaa Herran henkilökohtaista ja syvää tuntemista. Sen syvenemiseen tarvitaan Pyhässä Hengessä annettua opetusta.

Tuuli puhaltaa vapaasti

Miehet pääsivät elävään Kristuksen tuntemiseen, kun heidät kastettiin Jeesuksen nimeen ja he saivat Pyhän Hengen lahjan. Pyhä Henki tuli nyt kasteen jälkeen. Corneliuksen kodissa kaste annettiin Pyhän Hengen tulon jälkeen. (10:47–48) Herran Henki on vapaa ja "Hän puhaltaa niin kuin tahtoo". Ilman Pyhää Henkeä ei voi julistaa ja opettaa Jeesuksesta niin, että toisetkin saisivat Pyhän Hengen ja pelastuisivat. Tietysti Pyhä Henki toimii myös Raamatun sanan kautta ilman julistajiakin, sillä Raamattu on hänen itsensä synnyttämä. Vapaudessaan Pyhä Henki voi siksi myös toimia uskosta osattoman saarnaajan julistaman Raamatun mukaisen opetuksen kautta. Mutta kirkkohistoria ja herätysten historia osoittaa selvästi, että Pyhän Hengen pelastava työ tapahtuu "uskosta uskoon" evankeliumin sanan välityksellä. (Room. 1:16–17)

Jumalan Sana ja Henki puhdistaa sydämen 19:8–20

Vaikeudet ja voitot

Paavali viipyi Efesoksessa pitempään kuin missään muualla lähetysmatkojensa aikana. Tältä ajalta Luukas kirjasi joukon tapahtumia. Näitä olivat Paavalin työn alku synagogassa, juutalaisten paatumus ja seurakunnan uudelleenorganisointi Tyrannoksen kouluun, kahden vuoden päivittäiset keskustelumuotoiset opetuskokoukset, evankeliumin leviäminen koko maakuntaan, erityiset voimavaikutukset ja henkienmanaajien yritys matkia Paavalia. Näiden asioiden yhteisvaikutuksen hän kiteytti sanoihin:

"Näin Herran sana osoitti voimansa ja levisi yhä laajemmalle." (20)

Sana "näin" korostaa, että Efesoksen herätykseen vaikuttivat merkittävästi nimenomaan luetellut tapahtumat. Tapahtumat eivät kerro vain työn vaikeuksista ja voitoista silloin. Tänäkin päivänä evankeliumia julistettaessa samat asiat kohdataan muodossa tai toisessa.

Efesos

Efesos oli rikas kauppakaupunki Aasian maakunnan keskuksessa. Siellä myöhemmin pitkään toiminut apostoli Johannes kuvaa Ilmestyskirjassa ylellisen kaupungin kauppiaiden tuotevalikoimaa. Samalla hän antoi kuvan myös silloisen Efesoksen vauraudesta: *"Maailman kauppamiehet itkevät ja surevat häntä, sillä enää ei kukaan osta heidän tavaroitaan: ei kultaa, hopeaa, jalokiviä eikä helmiä, ei pellavakangasta, ei purppurakangasta, ei silkkiä eikä helakanpunaisia kankaita, ei tuoksuva Tuijapuuta, ei norsunluusta eikä jalopuusta tehtyjä esineitä, ei pronssi –, rauta – eikä marmoritöitä, ei kanelia eikä muita mausteita, ei suitsukkeita, ei hajuvoiteita eikä suitsutuspihkaa, ei viiniä eikä öljyä, ei hienoja jauhoja eikä viljaa, ei nautakarjaa, ei lampaita, ei hevosia eikä vaunuja, ei orjia, ihmisiä ruumiineen ja sieluineen." (Ilm. 18:12–13)*

Epäjumalanpalveluksen keskus

Kaupunki oli myös kuuluisa epäjumalanpalveluksen keskus. Artemiin temppeliin virtasivat jatkuvasti pyhiinvaeltajien joukot. Epäjumalanpalvelus oli tehnyt vahvan liiton kaupallisuuden kanssa. Sama "epäpyhä allianssi" jatkuu tänäkin päivänä ei–kristillisessä uskonnollisuudessa kautta maailman. Artemiin palvelu antoi suojapaikan kaikkinaisten paheiden kukoistukselle. Temppelin uskonnolliset menot itsessään olivat sanoinkuvaamattoman iljettävät. Kaupunki oli lisäksi antautunut shamanismin, spiritismin, noituuden ja kaikkinaisen taikuuden ja salaoppien harjoittamiseen.

Pimeyden vallat (11,12)

Pimeyden vallat vaikuttivat ja vastustivat evankeliumia niin kouriintuntuvan voimakkaasti, että juuri efesolaisille Paavali kirjoitti: *"Emmehän me taistele ihmisiä vastaan vaan henkivaltoja ja voimia vas-*

taan, tämän pimeyden maailman hallitsijoita ja avaruuden pahoja henkiä vastaan." (Ef. 6:12) Evankeliumin voima murtautui pimeyden voimakenttään. Paavalin kautta Herra antoi tapahtua monia ihmisiä ja merkkejä evankeliumin voiman osoitukseksi.

Vastustus on evankeliumin ovi (9,13–16)

Vastusta Paavalin työlle tarjosivat myös hänen juutalaiset heimoveljensä. Toiset heistä paaduttivat itsensä ja toiset antautuivat pimeyden voimien käytyreiksi niin kuin esimerkiksi ylipappi Skeuaksen pojat. Paavali ei koskaan työssään antanut vastustuksen masentaa itseään. Pikemminkin häntä masensi välinpitämättömyys, joka ei viitsinyt edes nousta sanaa vastaan. Sellaistahan oli ollut ateenalaisten pilkallinen suhtautuminen evankeliumiin. Kirjeessään Efesoksesta Paavali selittääkin korinttilaisille suunniteltua pidempää viipymistään kaupungissa seuraavaan tapaan: *"Jään tänne Efesokseen heluntaihin saakka, sillä minulle on avautunut laaja ja lupaava työmaa. Tosin myös vastustajia on paljon." (1 Kor. 16:8–9)* Paavalille vastustus oli aina tilaisuus evankeliumin julistamiseen.

Teltantekijä Paavali

Koko työjaksonsa ajan Efesoksessa Paavali elätti itsensä telttojen tekemisellä. Hän muistutti siitä seurakunnan vanhimpia Miletoksessa: *"Hopeaa tai kultaa tai vaatteita en ole keneltäkään halunnut. Te tiedätte itse, että minä näillä käsilläni olen hankkinut itselleni ja tovereilleni sen, mitä olemme tarvinneet." (20:33,34)*

Kaupungissa, jossa raha ja pimeyden vallat olivat liitossa keskenään, Paavali ei suostunut ottamaan edes kristityiltä taloudellista tukea työlleen. Hän ei halunnut motiivejaan ymmärrettävän väärin. Hän teki illat ja jopa yöt maallista työtään voidakseen päivisin omistautua kokonaan evankeliumin julistamiseen.

Julistus ja sielunhoito

Synnin ja pimeyden valtaan kuolleelle Efesokselle Paavali saarnasi Jumalan valtakuntaa. Hän korotti sen kärsinyttä mutta ylösnoussutta Kuningasta Jeesusta. Julistustapaansa hän kuvaa: *"En ole vaiennut mistään sellaisesta, mikä on teille hyödyksi, vaan olen julistanut sanaa ja opettanut teitä sekä julikisesti että kodeissanne...minä kolmen vuoden ajan olen lakkaamatta, yötä päivää kyynelsilmin opastanut itse kutakin teistä." (20:20,31)*

Efesoksessa hän osoitti olevansa suuri Sanan saarnaaja sekä myös paimen ja sielunhoitaja. Lähes mustasukkaisella rakkaudella hän huolehti niiden kasvusta, jotka kantoivat kristityn nimeä.

Vaikeudet herätyksen keskellä (10)

Paavali ulotti työnsä koko maakuntaan, niin että sinne syntyivät muun muassa ne kaikki seitsemän seurakuntaa, joille Ilmestyskirja myöhemmin lähetettiin. Hän koulutti uskoon tulleita ja lähetti heitä edelleen perustamaan uusia seurakuntia.

Sekä Filemon että Epafros lienevät Efesoksen herätyksen kasvatteja. Heistä tuli myöhemmin merkittäviä seurakunnanjohtajia. Paavalin työ herätyksen keskellä oli kaikkea muuta kuin helppoa. Pian Efesoksesta lähtönsä jälkeen hän kirjoitti korinttilaisille, millaista hänen työnsä käytännössä oli:

"He ovat Kristuksen palvelijoita? Minä vielä enemmän – puhun kuin järjetön. Olen saanut raataa kovemmin kuin he, olen ollut enemmän vankeudessa, minua on ruoskittu ylen määrin, monesti olen ollut kuolemanvaarassa. Olen juutalaisilta viisi kertaa saanut 'yhtä vaille neljäkymmentä' ruoskaniskua, kolmesti olen saanut raippoja, kerran minua on kivetetty, kolme kertaa olen joutunut haaksirikkoon, olen ajelehtinut meressä vuorokauden. Olen yhtenäen ollut matkoilla, olen ollut vaarassa hukkuja jokiin ja joutua rosvojen käsiin, vaarassa niin maanmiesten kuin vierasheimosten joukossa, vaarassa kaupungissa ja autiomaassa, vaarassa merellä, vaarassa valeveljien parissa. Olen raatanut ja nähnyt vaivaa, valvonut paljon, kärsinyt nälkää ja janoa, paastonnut usein, palellut vähissä vaatteissa. Kaikkien näiden hankaluuksien lisäksi minua joka päivä painaa huoli kaikista seurakunnista." (2 Kor. 11:23–28)

Tätä miestä vastaan ja hänen julistamaansa evankeliumia vastaan Efesoksessa nousivat ihmiset ja pimeyden vallat. Hän lopetti kuvauksen työnsä vaikeuksista: *"Jos on pakko kerskailla, kerskun heikkoudestani." (2 Kor. 11:30)*

Ylitsepääsemättömien vaikeuksien keskellä Efesoksessa on yksi mies, joka on kokonaan ja ehdoitta antanut itsensä Herran käyttöön. Sen seurauksena "Herran sana voimallisesti kasvoi ja vahvistui."

Riivaajat ovat todellisuutta (13–16)

Efesoksessa seurakunta joutui rajuun yhteenottoon pimeyden henkivaltojen kanssa. Uusi Testamentti ei milloinkaan puhu taikauskosta, ennustelusta, magiasta, shamanismista, henkien manaamisesta, medioista ja salaoppien harjoittamisesta kevyesti jonkinmoisena tietämättömyytenä tai temppujen tekemisenä. Ne ovat Raamatun mukaan kaikki saatanaalisia luonteeltaan ja niiden vaikuttavana voimana ovat pahat henget eli demonit. Tänä päivänä vanhan pakanuuden ja uususkonnollisuuden voimakaan nousun keskellä meidän on tiedostettava tämä. Pahojen henkien voimalla tapahtuu merkittäviä ilmiöitä. Niiden aitouden ja niillä saavutettujen tulosten kieltäjiä voivat olla vain ne, jotka eivät ole koskaan niitä huolella tutkineet.

Paavali vain Jumalan väline (11–12)

Paavali ja häneen liittyneet muodostivat seurakunnan. Seurakunta oli väline, jonka kautta Pyhä Henki kävi avoimeen taisteluun pimeyden voimia vastaan. *"Jumala teki ennennäkemättömiä voimatekoja Paavalin kätten kautta."* (11)

Luukas korostamalla korostaa, että ihmeitä ei saanut aikaan Paavali vaan hänen kauttaan toiminut Jumala. Jopa itse Jeesuksesta Pietari toteaa: *"Jeesuksen, Nasaretilaisen, sen miehen, josta Jumala todisti teille voimallisilla teoilla ja ihmeillä ja merkeillä, joita Jumala hänen kauttansa teki teidän keskellänne..."* (KR 1938: 2:22)

Jeesus on totinen ihminen ja totinen Jumala. Ihmisyyden puolesta Jeesuksenkin merkit teki Isä hänen kauttaan. Jumala kykenee tekemään asioita, jotka ylittävät hänen itsensä asettamat luonnon lait. Ihme ei ole Jumalalle mikään ihme, se on sitä vain meille.

Jumalan toiminta ja taikausko (12)

Me luterilaiset herätyskristityt emme turvaudu pyhänjäänöksiin ja niiden palvomiseen. Siksi meitä saattaa hämmästyttää, että Jumala suostui toimimaan jopa sillä tavalla, että Paavalin hikiliinat ja muut vaatekappaleet vaikuttivat parantavia ihmeitä. Nytkään ei ihmeitä tehnyt Paavali vaan Jumala. Jumala tuli niin alas, että hän käytti ihmisten taikauskoista turvautumista Paavaliin kanavanaan. Näin Jumala sai taikauskoisiin sydämiin viestin siitä, että hänen voimansa on väkevämpi kuin pimeyden valta.

Maagisuus on osa ihmisen uskonnollisuutta, jota kautta myös Jumala voi toimia. Uskonnollisuus siinänsä kuuluu ihmisyyteen luomisen perusteella, mutta kääntyessään pimeyden valtojen suuntaan siitä tulee tuhoavaa magiaa. Kun taikauskoisin keinoin saadaan aikaan hyviä tuloksia, se ei vielä kerro mitään siitä, että vaikuttava voima itsessään olisi hyvä. Ihme on vain osoitus toiminnasta, jonka lähde ylittää niin sanotun luonnollisen rajat. Näitä ihmeitä voivat tehdä Jumala, mutta myös pimeyden vallat.

Tietä hengellisille ihmeille

Jumala teki monia parantamisihmeitä ja muita fyysisen tason voimallisia tekoja Paavalin kautta, jotta efesolaiset avautuisivat myös syvemmille hengellisen tason ihmeille. Herra osoitti heille, että Jeesuksen nimessä tapahtuu samoja ja suurempiakin ihmeitä kuin, mihin he olivat maagisessa uskonnollisuudessaan tottuneet. Pahojen henkien väistymisen Jumalan Hengen täyttämän ihmisen tieltä ja parantumiset ovat alemman tason ihmeitä. Suuria ihmeitä ovat hengelliset ihmeet. Niitä tapahtuu, kun ihminen syntyy uudesti ja tulee Jumalan lapseksi ja kun Pyhä Henki alkaa muuttaa hänen elämänsä.

Jeesus-nimen väärinkäyttö (13,17)

"Myös jotkut kiertelevät juutalaiset henkienmanaajat alkoivat loitsiessaan lausua Herran Jeesuksen nimeä. Karkottaessaan sairaista pahoja henkiä he sanoivat: 'Minä vannotan teitä sen Jeesuksen nimessä, jota Paavali julistaa'." (13)

Voimavaikutukset houkuttelivat juutalaisia maagisen uskonnollisuuden harjoittajia kokeilemaan Jeesuksen nimen voimaa omassa toiminnassaan. Tänäkin päivänä moniin ei-kristillisiin uskontoihin näyttää sopivan Jeesuksen palvomisen yhtenä muiden jumalien joukossa.

He vannottivat pahojen henkien vaivaamia sen Jeesuksen nimessä. Mutta voittoja pimeydestä eivät voi saavuttaa ihmiset, jotka itse ovat kaukana ainoasta voittajasta, Herrasta itsestään. Pahat henget tunsivat kyllä Jeesuksen niin nyt kuin hänen lihansa päivänäkin, ja tiesivät Paavalin, mutta eivät totelleet Skeuaksen poikia. Riivattu hyökkäsi heidän kimppuunsa ja runteli heitä. Kaupunki joutui pelon ja kunnioituksen valtaan. Syy tähän kunnioittavaan pelkoon ei niinkään ollut itse Paavalin kautta tapahtuneissa voimavaikutuksissa kuin muiden epäonnistumisessa käyttää Jeesus-nimeä taikasanana ja väärentäjien kukistumisessaan.

Taikuuden harjoittaminen kärsi tappion (17–19)

Pyhä Henki vaikutti palvelijansa kautta ja pimeyden voimat joutivat väistymään. Herran pelko levisi, Herran nimeä ylistettiin. Sen seurauksena seurakunta puhdistui.

Taikuuden harjoitukseen liittyvien kirjojen polttamiseksi pystytettiin rovio. Tuleen eivät suinkaan heittäneet kirjojaan edelleen pakanuuteen pitäytyneet kaupunkilaiset vaan jo seurakuntaan liittyneet ja kastetut. Kasteestaan huolimatta he olivat säilyttäneet taikakalunsa tai jopa yhä harjoittivat taikuutta. Herran pelko synnytti heissä halun tunnustaa siihen asti salaamansa synnit ja hylätä kaikki pimeyden teot. Näin puhdistautunut seurakunta lähti levittämään evankeliumia koko maakuntaan. Herätyksen tuli levisi. Tänäänkin herätyksen tuli leviää, kun seurakunta puhdistautuu puolinaisuudesta ja synneistä. Herran työvälineiden tulee olla puhtaita ja elää siksi jatkuvassa puhdistautumisessa tunnustamalla synnit ja uskomalla ne anteeksi Jeesuksen veren tähden.

Suostu Herran käyttöön

Epäjumalanpalveluksen ja pimeyden valtojen täyttämässä kaupungeissa Herra etsii ihmisiä, jotka eivät jää surkuttelemaan huonoja aikoja, vaan antavat itsensä kokonaan Herran käyttöön. Herra voi suurimman pimeyden keskelle antaa Pyhän Henkensä herätyksen.

Opiskelukysymyksiä:

1. Millaista reittiä kulki Paavalin kolmas lähetysmatka? Mitä hän teki matkalla Efesoon? (18:23)
2. Millaisin vaihein Apolloxen usko syntyi ja kasvoi? (18:24–28)
3. Miten Johannes Kastajan kaste ja kaste Jeesuksen nimeen eroavat toisistaan? (18:25 ; 19:3–6 ; Vrt. Room. 6.luku)
4. Millaisia lahjoja Apolloxella oli? (18:24,25,28) Millaisia lahjoja sinä olet saanut? Keiden hyväksi sinä käytät lahjojasi? (18:27)
5. Milloin ihminen saa Pyhän Hengen? (2,5,6; Vrt. 2:38,39) Mikä on Pyhän Hengen merkki?
6. Miten Paavali organisoii seurakunnan? (9)
7. Millainen oli Paavalin työmenetelmä ja sen tulos? (9–10)
8. Mikä oli tunnusomaista Efeson herätykselle? (11,12) Onko kaikilla herätyksillä samanlaiset piirteet?
9. Miten käy, jos yrittää käyttää Jeesuksen nimeä maagisesti? (13–16)
10. Mitä ovat riivaajat? Mikä on niille tunnusomaista? (15,16)
11. Miten jo entuudestaan uskoon tulleet ja kastetut reagoivat, kun Jumalan pyhyys tuli näkyviin? (18,19) Onko sinun elämässäsi asioita, jotka pitäisi polttaa?
12. Millainen vaikutus oli seurakunnan puhdistautumisella? (20)

Efesoksen kaupunki kuohuu 19:21–40

Maailman valloittajan näky (21,22)

Paavalin sydäntä eivät voitot Efesoksessa tyydyttäneet. Hän näki laajat vaalenneet vainiot. Hän teki Jumalan Hengen vaikutuksesta päätöksen lähteä Makedonian ja Akhaian kautta Jerusalemiin. Matkan tarkoituksena oli viedä Kreikan alueen seurakuntien taloudellinen avustus Jerusalemin seurakunnan köyhille. Sitä varten hän lähetti Timoteuksen ja Erastoksen tekemään valmisteluja noissa seurakunnissa.

Mutta Paavali katseli vielä kauemmas: *"Siellä käytyäni minun on mentävä myös Roomaan."* (21)

Kysymys ei ollut turistin halusta nähdä pääkaupunki, vaan lähetyssaarnaajan palava halu päästä valtakunnan keskustasta käsin levittämään evankeliumia mahdollisimman nopeasti koko valtakuntaan.

Joustavuus johdatuksessa (23; 20:1)

Paavali tiesi, että Jumalan hänen työnsä tulevaisuutta koskevaan suunnitelmaan kuuluivat matka Jerusalemiin ja myös Roomaan. Silti hän oli avoin ja joustava suostumaan päivittäiseen Jumalan johdattamiseen. Sitä hän tarvitsi valitessaan matkan ajoituksen, reitin ja sisällön. Hän kyseli myös jatkuvasti Herralta, miten hänen matkan aikana tulisi tehdä työtä.

Vaikka hän itse oli suunnitellut viipyvänsä helluntaihin asti Efesoksessa, toukokuun mellakka joudutti hänen matkaansa. Hänen lähtönsä kaupungista ei johtunut siitä, että hänen henkensä olisi joutunut uhanalaiseksi, vaan siitä, että ulkoinen paine Efesoksen seurakuntaa vastaan taittui kansannousuun. Paavali oli valmis jatkamaan seurakunnan tukemista vastustuksen kestäessä, mutta sen lakattua hän jatkoi matkaansa. Paavali oli pioneirilähetysaarnaja. Vastustus ja vaikeudet olivat aina Paavalille avoin ovi työhön. Kun ne väistyivät, hänen tehtävänsä oli suoritettu ja hän saattoi jättää seurakunnan hoidon muille.

Mellakka (23–40)

Toukokuussa Efesokseen kokoontui suuret joukot pyhiinvaeltajia Artemis–jumalattaren kevätjuhlaan. Mellakka sai kaupungin liikkeelle. Teatteri, johon kiihtyneet kansanjoukot kokoontuivat, veti kolmekymmentätuhatta henkeä. Hopeaseppä Demetrioksen oli puheessaan virkaveljilleen pakko epäsuorasti tunnustaa evankeliumin siihen mennessä saavuttamien voittojen laajuus:

"Miehet, te tiedätte, että meidän vaurautemme on tämän työn varassa. Mutta nyt te voitte nähdä ja kuulla, kuinka tuo Paavali on harhauttanut suuren joukon ihmisiä, ei vain täällä Efesoksessa vaan kohta koko Aasian maakunnassa. Hänhän uskottelee, että ihmiskätkten luomukset eivät ole mitään jumalia. Tämä uhkaa saattaa meidän ammattimme huonoon huutoon, eikä siinä kaikki: voi käydä niin, että suuren jumalattaremme Artemiin temppelinä ei kohta enää pidetä minään ja hän menettää mahtinsa – hän, jota koko Aasia ja koko maailma palvelee." (25–27)

Evankeliumin menestyksen salaisuus

Paavalin työ oli muodostunut hopeaseppien kannalta uhkaavan menestyksekkääksi. Miksi Herran sana levisi niin hämmästyttävän suurella nopeudella, että koko Aasian maakunta oli kääntymässä seurakunnan suuntaan? Ainakin seuraavasta neljästä syystä:

1. Efesoksessa oli mies, joka oli kokonaan Herran käytettävissä. Hän julisti, opetti ja todisti Herrasta.
2. Herra teki hänen kauttaan myös suuria ihmeitä, jotka vastasivat kaupungin asukkaiden tarpeisiin. Jumala ei koskaan tee ihmeitään sitä varten, että sanan julistajista tulisi kuuluisia tai suosittuja, vaan vastataksaan ihmisten todellisiin tarpeisiin. Missä tunnustekoja ei tarvita, sinne Herra ei niitä myöskään anna.
3. Seurakunta oli puhdistautunut tunnustamalla salatut syntinsä ja polttanut kirjat, jotka olivat pitäneet sitä sidoksissa taikauskon harjoittamiseen.
4. Seurakunta ei ollut ryhtynyt poleemiseen ulkoiseen taisteluun epäjumalanpalvelusta vastaan. Tosi-asoiden mukaisesti kaupungin kansleri totesi seurakunnasta: *"Nämä miehet, jotka te toitte tänne, eivät ole temppelinryöstäjiä eivätkä liioin ole herjanneet meidän jumalatartamme."* (37)

Silti hopeaseppien tulot olivat romahtaneet ja temppelissä kävijöiden määrät kääntyneet rajuun laskuun.

Evankeliumin voittoja ei saada sillä, että taistellaan epäjumalantemppeleitä vastaan. Pyhässä Hengessä julistettu sana muuttaa ihmisten sydämet niin, etteivät he enää tarvitse epäjumaliaan. Kun efesolaiset alkoivat tajuta, että Jumala oli tarkoittanut heidät itsensä Pyhän Hengen temppeleiksi, Artemiin temppeli menetti merkityksensä. Uusi elämä heissä synnytti uuden rakkauden. Tätä muutosta ei koskaan voi saada aikaan ulkoisilla menetelmillä eikä sitä liioin voi ulkoinen painostus tukahduttaa.

Tuhatkertainen valhe (28–34)

Demetrios ja hänen ammattitoverinsa lietsoivat kansaa seurakuntaa vastaan ja nostattivat mellakan. Heitä ajoi siihen heidän huolensa omista taloudellisista eduistaan. Sitä pönkittämään tarvittiin näennäissyyski Artemiin palvelun joutuminen uhanalaiseksi.

Kansaa on helppo kiihottaa ja kaupunki saatiin juhlien aikana täydellisen sekasorron valtaan. Valtaosa joukkohysterian valtaan joutuneesta kansasta ei edes tiennyt, miksi oltiin koolla. Ainoa asia, mis-

tä joukot olivat yksimielisiä, oli halu pitää kovaa ääntä. Valhe ei koskaan muutu sillä totuudeksi, että se moninkertaistetaan kymmenien tuhansien valheeksi. Tämän tyyppinen vastustus ei ole seurakunnalle vaarallista. Mutta todellinen uhka sille muodostui tavasta, jolla kaupungin kansleri pyrki mellakan tukahduttamaan.

Kaupungin sihteerin poliittinen taitavuus (35–40)

Poliitikkona kaupungin sihteeri toimi ihailtavan taitavasti kansan rauhoittamiseksi. Hän osoitti joukoille, että mitään tarvetta ei ole huutaa ja rähistä sellaisen asian vuoksi, joka oli kiistämätön tosiasia. Jos "Efesoksen Artemis oli suuri", heidän ei tarvitsisi huutaa. Juuri epävarmuus ja epäily yllyttävät ihmiset huutamaan toisilleen.

Hän osoitti sitten, että taloudellisten kiistakysymysten hoitopaikkana toimivat tuomioistuimet ja kaupungin yhteisten asioiden hoito oli uskottu viralliselle kansankokoukselle.

Lopuksi hän vetosi taitavasti ihmisten pelkoon. Hän viittasi Efesoksen vaaraan menettää vapaakaupunkietunsa, jos mellakka ei asettuisi. Tarvittaessa Rooman legioonat tulisivat milloin tahansa kaupunkiin.

Seurakunnan uhka – turvautuminen tämän maailman voimiin

Kaupungin sihteerin toimiin sisältyi uhkaava vaara seurakunnalle, vaikka hän itse ei tietoisesti sellaiseen pyrkinytkään. Samalla kun hän antoi tukensa Artemiin temppelin epäjumalanpalvelukselle, hän otti myös kristillisen kirkon poliittisesti suojelukseensa. Se ei johtunut siitä, että hän olisi jotenkin ihailut kristinuskoa tai seurakuntaa, vaan puhtaasti kansalaisrauhan vuoksi. Kaupungin sisäinen rauha oli kaikki kaikessa hänelle.

Mutta päästessään tällaisesta syystä viranomaisten suojelukseseen seurakunta joutui suunnattomasti suurempaan vaaraan kuin, mitä raivostuneiden väkijoukkojen uhka sille oli ollut. Se joutui vaaraan jatkossakin turvautua Jumalan sijasta tämän maailmanajan voimiin.

Ei kestänyt kauaa, kunnes Efesoksen seurakunta oli langennut tähän kiusaukseen – niin kuin sitten kirkkohistorian saatossa lukemattomat seurakunnat ja kirkot – ja Herra joutui murheella sanomaan sille: *"Mutta sitä en sinussa hyväksy, että olet luopunut ensi ajan rakkaudesta."* (Ilm. 2:4)

Se, että maailma kunnioittaa, arvostaa ja suojelee seurakuntaa, ei itsessään ole paha asia. Mutta siihen sisältyy usein yksi seurakunnan suurimmista ja salakavalimmista kiusauksista turvautua suosijoihinsa eikä Herran totuuden sanaan. Vainottu seurakunta on aina ollut puhdas ja siksi myös voimakas. Mutta maailman suosiossa seurakunta on aina ollut vaarassa halvautua ja menettää elinvoimansa.

Opiskelukysymyksiä:

1. Millaisia matkasuunnitelmia Paavali teki Efesossa? Mikä niiden tavoite oli? (21; Vrt. 1. Kor.16:1–9)
2. Mikä oli Efeson mellakan syy? (24–26) Millainen uskonnollinen tausta sillä oli? (27)
3. Millainen on uskonnon ja rahan välinen suhde Suomessa ja muualla? Millainen on oikea kristillinen asenne rahaan?
4. Millaiseen sieluntilaan mellakan keskellä ihmiset joutuvat? (28–34) Onko meillä vaaraa joutua huhupuheiden vietäviksi?
5. Millaisen arvion antaisit kaupungin kanslerin toiminnasta? (35–40) Millaisella keinolla hän sai mellakan tukahdutetuksi?
6. Millaiseen vaaraan seurakunta joutui mellakan seurauksena?

Paavalin jäähyväispuhe 20:1-38

Matka jatkuu (1–16)

Saatuaan työnsä Efesoksessa päätökseen Paavali rohkaisi seurakuntalaisia ja lähti matkalle Makedonian ja Akhaian kautta Jerusalemiin. Hän tiesi kuitenkin, että Rooma olisi hänen lopullinen päämääränsä. Pyhä Henki oli ilmoittanut hänelle myös, että hänen edessään olisi vankeus.

Paavali vieraili Makedonian nuorissa seurakunnissa rohkaisemassa ja jakamassa kehotusta. Ne olivat monenlaisen painostuksen alaisina. Paavali jakoi niille huolehtivaa paimenen rakkauttaan. Kreikan seurakuntien tilanne vaati häneltä kolmen kuukauden oleskelua niiden parissa. Sen katkaisivat juutalaisten salahankkeet.

Turvallisuussyistä hän joutui muuttamaan matkareittiä ja kulkemaan takaisin Makedoniaan ja sieltä meritse Troakseen. Kolmenkymmenen kilometrin matkan Troaksesta Assokseen Paavali käveli. Siellä hän liittyi edeltä käsin laivalla kulkeneisiin työtovereihinsa ja matka jatkui meritse Miletokseen Efesoksen satamakaupunkiin ja sieltä edelleen Tyyrokseen. Sieltä Paavali saapui Jerusalemiin, missä hänet pian saapumisen jälkeen vangittiin.

Rauha ja levottomuus

Matkan tekoa sävytti Paavalin sisäinen rauha Herrassa. Sisäisestä rauhastaan käsin hän jakoi rohkaisua ja intoa muille uskoville. Mutta samanaikaisesti hänen sisintään poltti Pyhän Hengen synnyttämä rauhatomuus. Pyhä Henki oli sitonut hänen mielensä päämäärään. Hän tiesi, että sen saavuttaminen merkitsisi hänelle kasvavia ahdistuksia ja vankeutta. Samanaikainen sisäinen rauha ja levottomuus merkitsivät sitä, että hän saattoi omistautua kokonaisesti kulloinkin käsillä oleviin tehtäviin ja seurakunnan tarpeisiin, mutta samalla hän tiesi, että jokainen tehtävä vei häntä eteenpäin Herran tarkoittamaa päämäärää kohti. Evankeliumin saattaminen "aina maan ääriin asti" oli hänen pysyvä tavoitteensa.

Lohdutettu seurakunta (6–12)

Troaksessa viivytettiin viikon päivät. Paavalin työryhmä ja kaupunkiin syntynyt pieni uskovien ryhmä oli sunnuntaina koolla viettämässä ehtoollista. Paavalin oli määrä jatkaa matkaa seuraavana aamuna. Ihmiset ovat aina unohtaneet ajan kulun silloin, kun he ovat saaneet syvästi kokea Herran Jeesuksen läsnäolon keskellään.

Eutykos niminen nuorukainen nukahti Paavalin puheen pitkittyessä ja putosi ikkunasta saaden surmansa. Ylösnoousseen Herran voima vaikutti kuitenkin sen, että nuorukainen heräsi uudelleen eloon. Niin kuin kaikissa muissakin kuolleista herättämisissä Uudessa testamentissa Herra ei herättänyt nuorukaista takaisin eloon hänen itsensä tähden – taivashan on toki suunnattomasti parempi paikka kuin synnin ja ahdistusten maa – vaan hänen ystäviensä vuoksi: *"Poika vietiin elävänä kotiin, ja kaikki olivat iloissaan ja rohkealla mielin."* (12)

Johtajakoulutusta (17–38)

Matkan varrella Paavali kutsui Efesoksen seurakunnan vanhimmat Miletokseen antaakseen heille viimeisen rohkaisunsa ja opastuksensa seurakunnan hoidossa. Paavali tiesi hyvin, mitkä vaarat uhkasivat seurakuntaa. Mutta hän tiesi myös, mitkä voimavarat seurakunnan käyttöön on annettu ja miten seurakuntaa tuli johtaa. Hänen puheensa on persoonallinen, rakkaudellinen ja suora, eikä se kaipaa selityksiä. Se vie seurakunnan elämän keskukseen, Herraan Jeesukseen itseensä.

Lunastettu seurakunta (28)

"Huolehtikaa Jumalan seurakunnasta, jonka hän omalla verellään on itselleen lunastanut." (28)

Keskeisintä Jumalan seurakunnassa on se, että Jumala itse on omalla verellään sen itselleen lunastanut. Seurakunta on maailmasta ulos kutsuttujen yhteys. Heidät Jumala on ottanut omikseen yhdellä kertakaikkisella toimenpiteellä, jonka hän suoritti antamalla oman Poikansa veren vuotaa meidän lunastukseemme. Jeesus ja Isä ovat sillä tavalla yhtä, että Jeesuksen veri on itse Jumalan verta, niin kuin alkutekstistä voidaan myös lukea.

Jumala oli Kristuksessa ja sovitti meidät itsensä kanssa. Jeesuksen persoonan inhimillisyys ja jumalallisuus kuuluvat niin kiinteästi yhteen, että hänen verensä oli myös Isän verta. Kristillisen seurakunnan perustus on siinä, että Jumala omalla verellään, oman Poikansa verellä lunasti sen, ja sovitti sen itsensä kanssa.

Ehtymättömät voimavarat

Seurakunnan käyttöön annetut ehtymättömät voimavarat Paavali ilmaisi sanoessaan:

"Jätän nyt teidät Jumalan ja hänen armonsa sanan haltuun, sen sanan, jossa on voima rakentaa teitä ja antaa perintöosa kaikkien pyhitettyjen joukossa." (32)

Uuden testamentin selittäjiä hämmentää syvimmin sana armo. Jos sanan lukee kaikissa niissä yhteyksissään, missä se Uudessa testamentissa esiintyy, on pakko pysähtyä ylistämään ja palvomaan Herran nimeä. Armo on Jumalan rakkautta. Se on Jumalan laupeutta ja hyvää tahtoa, mutta ennen kaikkea se on sellaista rakkautta, joka vaikuttaa kärsimällä kohteensa hyväksi tehdäkseen hänet täydellisiksi.

"Minä uskon teidät Jumalan ja hänen armonsa sanan haltuun." Te olette hänen omiaan, hänen verellään ostettuja. Teitä uhkaavat raatelevat sudet ulkoapäin ja teidän omasta keskuudestanne nousevat harhaopettajat, mutta tässä ovat teidän voimavaranne: Jumala ja hänen armonsa sana. Niissä on aina ollut kristillisen seurakunnan varustus ja voima.

Paimenet ja lauma (28)

Paavali muistutti seurakunnan vanhimpia heidän paimenvirastaan, johon Herra oli heidät asettanut: *"Pitäkää huoli itsestänne ja koko laumasta, jonka kaitsijoiksi Pyhä Henki on teidät pannut."* (28)

Pyhä Henki valitsee tietyt ihmiset seurakunnan paimeniksi ja kaitsijoiksi. Pyhä Henki ei suhtaudu seurakuntaan niin kuin kaikilla sen jäsenillä olisivat samanlaiset velvollisuudet ja oikeudet.

Paimenen tehtävä on valvoa seurakunnan kokonaisuutta, ei vai sen osaa. Hänen velvollisuutensa on myös ruokkia laumaa Herran sanalla. Paimenen tehtävää kuvaavat siksi sanat "silmä" ja "suu". Hänen tulee tietyltä etäisyydeltä nähdä asiat selkeämmin kuin lauma niitä voi nähdä. Hänen tulee huolehtia, että lampaille on elämän leipää suussa. Paimenen irvikuva on "sokea suu", joka ei näe vaan ahmii omaan suuhunsa sen mikä kuuluisi lampaille.

Uhkaa ulkoa ja sisältä (29–30)

Paimenen tehtävä on nähdä lähestyvä vihollinen. Se voi tulla joko lauman ulkoa päin repiäkseen sen hajalle tai sen sisältä eksyttääkseen sen harhaoppien avulla. Nähtyään vaaran paimen lähtee Jumalan ja hänen armonsa sanan avulla varoittamaan, suojelemaan ja puolustamaan laumaansa.

Paimenen malli (18–24,31,35)

Jakaessaan kehotuksen sanoja vanhimmistolle Paavali viittasi oman elämänsä esimerkkiin. Hän oli ollut uskollinen Herralle, ja rohkea Sanan julistamisessa: *"En ole vaiennut mistään sellaisesta, mikä on teille hyödyksi."* (20)

Hän oli ollut uhrautuvainen palvellessaan muita: *"Te tiedätte itse, että minä näillä käsilläni olen hankkinut itselleni ja tovereilleni sen, mitä olemme tarvinneet."* (34)

Hän oli tehnyt työnsä aina myötäeläen toisten kanssa: *"Minä kolmen vuoden ajan olen lakkaamatta, yötä päivää kyynelsilmin opastanut itse kutakin teistä."* (31)

Opiskelukysymyksiä:

1. Vaikka Paavalin oli määrä matkustaa Jerusalemiin, hän lähtikin Efesosta aivan toiseen suuntaan, Makedoniaan ja Kreikkaan. Miksi hän toimi niin? (20:1–6)
2. Kuinka kauan kesti tällä kertaa laivamatka Filippiästä Troaaseen? Mitä voit päätellä siitä, kun vertaat edelliseen matkaan? (20:6. Vertaa 16:11)
3. Millainen oli Troaassa pidetty jumalanpalvelus? (20:7)
4. Mitä tapahtui sen seurauksena, että Paavali puhui kovin pitkään? (20:9)
5. Millaisella asenteella Paavali käsitteli Eutykuksen onnettomuutta? (20:9–12)
6. Mikä oli Paavalin kiireen syy? (20:13–16) Miten kiiruhtaminen eroaa hätäilystä?
7. Mitkä ovat seurakunnan vanhimpien tehtävät? (20:17,28,29,30)
8. Millaisella asenteella Paavali teki evankelioimis- ja lähetystyötään? (20:19, 33–34)
9. Millaisia olivat Paavalin työmenetelmät? (20:20)
10. Mikä oli Paavalin julistuksen sisältö? (20:21)
11. Miksi Paavali piti omaa turvallisuuttaan toissijaisena asiana? (20:22–24)
12. Mikä on evankeliumin julistajan vastuu ja mikä toisaalta sanoman kuulijan vastuu? (20:26–27, vrt. Hesekiel 33:7–9)
13. Kenelle seurakunta kuuluu? (20:28)
14. Mistä harhaopit ja eriseurajat johtuvat? (20:29–30)

15. Miten seurakunta kestää ja voittaa vainojen ja harhojen keskellä? (20:32)
16. Millaisessa suhteessa toisiinsa ovat evankeliumin julistus ja diakonian palvelutyö? (20:35)
17. Millainen oli Paavalin ero saattajista? (20:36–38)
18. Mistä kertoivat saattajien kyyneleet? (20:37)

Paavali kohtaa juutalaisten sokeuden ja kuurouden evankeliumille 21:1-40 ja 22:1-29

Tiellä kohti kahleita

Apostolien tekojen loppuosan perussäveliä ovat vankeus ja kahleet. Matkalla kohti Jerusalemiä ja siteitä Paavali joutui ristiriitaan ympärillään olevien muiden uskovien kanssa. Vastakkainasettelun aiheena oli Jumalan johdatus. Sen taustalla oli näennäisen ristiriitainen Jumalan puhe. Jäähyväispuheessaan Efesoksen seurakunnan vanhimille Paavali sanoi: *"Nyt on Pyhä Henki sitonut minut ja vie minua Jerusalemiin, enkä tiedä, mitä siellä on osakseni tuleva. Tämän vain tiedän: joka kaupungissa Pyhä Henki vaakuuttaa, että minua odottavat kahleet ja ahdinko. Eloon jäämiseni ei minulle kuitenkaan merkitse mitään sen rinnalla, että pääsen matkani päähän ja saatan loppuun Herralta Jeesukselta saamani palvelutehtävän: julistaa evankeliumia Jumalan armosta."* (20:22–24)

Paavali tiesi siis kulkevänsä kohti rajoituksia ja siteitä. Rooman vankeus, johon Apostolien tekojen kuvaus päättyy, ilmeisesti päättyi vapauttavaan tuomioon ja parin vuoden vapaaseen työjaksoon. Siltä ajalta ovat Tiituksen ja Timoteuksen kirjeet. Lopulta hänet vangittiin uudestaan ja tuomittiin kuolemaan. Kaiken tämän keskellä hänen elämänsä kuvastavat hänen kirjeensä sanat Timoteukselle: *"Hänen vuokseen (KR 1938: evankeliumini julistamisessa) minä kärsin, olen vieläpä kahleissa kuin rikollinen. Mutta Jumalan sana ei ole kahleissa."* (2. Tim. 2:9)

Uskovien etsintää (3–6)

Laivan saavuttua Tyyrokseen purkamaan lastiaan Paavalille jäi seitsemän päivää aikaa, ennen kuin matka jatkui edelleen Kesareaan. Näitä päiviä Paavali ei viettänyt rannalla lekotellen tai rannikon suuremoista kauneutta ihailien. Hänelle maisemat eivät merkinneet suuria. Hänen silmiensä edessä oli vain kadotettu ihmiskunta ja Kristuksen pelastava risti. Siksi heti maihin noustuaan hän lähti etsimään kaupungista kristittyjä ja aikansa etsittyään löysikin pienen uskovien ryhmän. Sen olemassaolo saattoi juontaa juurensa jo Jeesuksen ja syyro-foinikialaisen naisen kohtaamisesta Herran ja opetuslasten käynnillä tällä alueella.

Vainoaja ja vainottu samassa pöydässä (7–9)

Kesareassa Paavali tapasi ensi kertaa kahteenkymmeneen vuoteen Filippoksen, entisen Jerusalemin seurakunnan diakonin. Vainoillaan Paavali oli aikoinaan ajanut hänet pois Jerusalemistä ja välillisesti sitten tehnyt hänestä evankelistan. Filippos oli julistanut ensin Samariassa ja sittemmin laajalla alueella aina Kesareaa myöten. Nyt sama Paavali sai nauttia Filippoksen ja hänen perheensä vieraanvaraisuutta. Mikä etuoikeus heillä entisellä vainoojalla ja vainotulla oli nyt saada iloita yhteydestä Kristuksessa! Kristuksen armo saattaa veriviholliset yhteen samaan pöytään iloitsemaan Herran läsnäolosta.

Hengen johdatuksen ristiriitainen tulkinta (4,10–14)

Ristiriita Jumalan johdatuksen tulkinnassa näkyy seuraavissa jakeissa:

"Tapasimme sikäläiset opetuslapset ja viivymme heidän luonaan viikon ajan. Hengen vaikutuksesta he varoittivat Paavalia menemästä Jerusalemiin." (4) *"Tämän kuultuamme me yhdessä Kesarean uskovien kanssa pyysimme, ettei Paavali menisi Jerusalemiin."* (12)

Niin kuin jo Efesoksessakin niin nyt sekä Tyyroksessa että Kesareassa Pyhä Henki puhui profetioiden kautta, että Paavali tulisi joutumaan vangiksi Jerusalemissa. Paavalin matkaseura ja paikalliset uskovat pyrkivät taivuttamaan häntä luopumaan Jerusalemiin menosta. Silloin hän kysyi, miksi he halusivat heikentää häntä vetoamalla hänen tunteisiinsa, ja jatkoi: *"Minä olen valmis kahleisiin ja kuolemaankin Jerusalemissa Herran Jeesuksen nimen tähden."* (13)

Vilpittömästi eri mieltä (12–14)

Vastakkainasettelu oli ilmeinen. Sekä Paavalin että Tyyroksen opetuslasten, Filippoksen, Agaboksen ja Luukkaan ja muiden hänen ympärillään olevien motiivit olivat puhtaat. Molemmat asenteet pani liikkeelle sama voima. Molemmat kannat nousivat halusta olla uskollisia Herran tahdolle ja Pyhän Hengen anta-

malle ilmoitukselle. Silti osapuolten käsitykset siitä, miten tässä tilanteessa tulisi toimia, olivat täydessä ristiriidassa keskenään. Jotkut ovat sitä mieltä, että Paavali oli väärässä, jotkut taas sitä mieltä, että hän-tä neuvovat olivat väärässä.

Paavalin motiivi

Uskon, että Paavali oli oikeassa. Hänen vakuuttuneisuutensa nousi johdonmukaisesta kuuliaisuudesta Pyhän Hengen johdatukselle. Hän oli matkalla Jerusalemiin viemään lahjaa, jonka ei-juutalaiset seurakunnat olivat keränneet auttaakseen Jerusalemin uskovia heidän köyhyydessään. Hän paloi halusta palvella veljiään, niin kuin hän kirjoittaa roomalaisille:

"Vakuutan Kristuksen nimessä, että puhun totta, ja Pyhän Hengen valaisema omatuntoni todistaa, etten valehtele: Minulla on sydämessäni raskas suru ja lakkaamaton tuska. Toivoisin suorastaan, että itse olisin kirottu ja erotettu Kristuksen yhteydestä, jos se vain auttaisi veljiäni, oman kansani jäseniä." (Room. 9:1–3)

Paavali etsi tilaisuutta saattaa juutalaiskristityt ja pakanakristityt käytännön tasolla kokemaan yhteyttä ja ykseyttä, joka heillä Jeesuksessa Kristuksessa oli. Seurakunnan yhteys ja sen toteutuminen oli Paavalin työn keskeinen huolen aihe.

Rakkaus Paavalia kohtaan vei harhaan (4,12)

Mihin pyrkivät Luukas ja muut? *"Hengen vaikutuksesta he varoittivat Paavalia menemästä Jerusalemiin."* (4)

Pyhä Henki oli toistuvasti kertonut Paavalille jo aikaisemminkin, että Jerusalemiin meneminen merkitsisi hänelle kahleita. Pyhä Henki ei sen sijaan missään vaiheessa ollut sanonut, että hänen ei pitäisi sinne mennä. Ilmoituksillaan Pyhä Henki varusti ja valmisti Paavalia uuden tyyppiseen työhön vankeudesta käsin.

Paavalin ympärillä olevat ihmiset ymmärsivät aivan oikein Hengen ilmoituksen, että Paavali joutuisi kärsimään paljon. Mutta heidän tekemänsä johtopäätös ei ollut Pyhästä Hengestä, vaan heidän vilpittömästä rakkaudesta Paavalia kohtaan. Heidän johtopäätöksensä olisi merkinnyt Pyhän Hengen johdatuksen vääristämistä, vaikka he eivät sitä itse niin tarkoittaneetkaan. He eivät vain olleet ajatelleet tilannetta loppuun asti. Pyhä Henki ei voisi milloinkaan antaa sellaista neuvoa, että sen noudattaminen johtaisi yritykseen paeta kärsimyksen tieltä, jonka Pyhä Henki itse oli ilmoittanut olevan Paavalin edessä.

Punnitse motiivit

Tällaisia ristiriitatilanteita esiintyy tänäkin päivänä. Millä tavalla voidaan päätellä, mikä käsitys on Jumalan Hengestä ja mikä ei? Kysellessämme Herran Hengen johdatusta Raamatun ilmoituksen valossa ratkaisevaa on koetella motiivit. Vaikutin, joka pani Luukkaan ja muut taivuttelemaan Paavalia väistämään vankeuden, oli ylevä ja korkea. Se oli rakkaus Paavaliin. Mutta Paavalin vaikutin oli suunnattomasti korkeampi. Se oli rakkaus Herraan ja halu täyttää hänen antamansa tehtävä. On itsessään oikeita ja hyviä vaikuttimia, joista tulee vääriä siksi, että korkeampien motiivien ei anneta määrätä päätöksentekoa ja toimintaa.

Herran tahto voittaa (13–14)

Tässä ristiriitatilanteessa Paavali ei antanut periksi. Hän kyllä tunsu ystävien rakkauden paineen ja vakuuttavuuden. Heidän sanansa ja kyyneleensä painoivat hänen sydämessään, hän arvosti niitä, mutta silti hän vastusti niitä. Uskollisuus Herraa kohtaan merkitsi itsensä kieltämistä, jotta hänen Mestarinsa suunnitelmat pääsisivät toteutumaan.

Lopputuloks on tärkeä. Luukas kirjoittaa: *"Kun hän ei antanut periksi, me rauhoituimme ja sanoimme: 'Toteutukoon Herran tahto'."* (14)

Muut uskovat tajusivat, että Paavali oli oikeassa ja taivuttivat sydämensä Herran tahtoon. Herra oli valinnut Paavalille kahleiden tien, jotta niiden kautta evankeliumi menisi voimallisesti eteenpäin.

Paavali saapuu Jerusalemiin (21:17–21)

Kun Paavali saapui Jerusalemiin, veljet toivottivat hänet tervetulleiksi. Apostoleista ei mainita mitään, joten he olivat todennäköisesti hajaantuneet eri puolille täyttämään varsinaista tehtäväänsä. Paavali kertoi yksityiskohtaisesti Jumalan töistä pakanalähetytyössä Jaakobille ja Jerusalemin seurakunnan vanhimille. He ylistivät kuulemastaan Jumalaa, mutta alkoivat sen jälkeen välittömästi puhua seurakuntaa uhkaavasta vaarasta, jonka Paavalin läsnäolo kaupungissa muodosti.

"Sinä tiedät, veli, että juutalaisia on tuhansittain tullut uskoon, ja he kaikki vaativat kiivaasti lain noudattamista. Heille on sinusta kerrottu, että sinä opetat muiden kansojen keskuudessa eläviä juutalaisia hylkäämään Mooseksen lain ja kiellät heitä ympärileikkaamasta lapsiaan ja elämästä kansamme tapojen mukaisesti." (20–21)

Vanhimmiston neuvo ja Paavalin toimenpiteet (21:22–26)

Vanhimmisto ajatteli hoitavansa tilanteen viileän harkitsevasti neuvoessaan Paavalia toimimaan tietyllä tavalla. Kaupungissa oli neljä Jeesukseen uskovaan juutalaista, jotka olivat tehneet nasiirilupauksen olla leikkaamatta tukkaansa, ennen kuin olivat täyttäneet Herralle lupaamansa asian. Seurakunnan johto suositteli Paavalia yhtymään heidän valaansa – niin kuin noina päivinä oli tavallista. Siten hän voisi julkisesti osoittaa Jerusalemin seurakuntaan kuuluville lainkiivailijoille, että hänkin noudatti Mooseksen lakia. Näin välttyttäisiin vakavalta sekasorrolta, jonka kaupungissa kiertävät huhut Paavalin asennoitumisesta Mooseksen lakiin voisivat nostattaa.

"Siitä kaikki ymmärtävät, että sinusta levitetyissä puheissa ei ole mitään perää vaan sinäkin pidät kiinni laista ja elät sen mukaisesti. Uskoon tulleiden pakanoiden asian me jo olemme ratkaisseet. Me olemme kirjeitse ilmoittaneet heille, että heidän tulee karttaa epäjumalille uhrattua lihaa, samoin verta ja myös lihaa, josta ei ole verta laskettu, sekä haureutta." (24–25)

Ruutitynnyri

Paavali oli saapunut Jerusalemiin helluntaijuhlan aikaan. Kaupunki ja sen ympäristö oli täynnä eri puolilta Rooman valtakuntaa tulleita juutalaisia. Heitä saattoi olla juhlilla parhaimmillaan jopa pari miljoonaa. Kansallinen ilmapiiri oli erittäin jännittynyt. Rooman legioonat olivat tukahduttaneet toistuvasti pienehköjä kapinoita eri puolilla maata. Maa oli kuin ruutitynnyri, jonka yksikin kipinä olisi kyennyt räjäyttämään.

Paavali uhkana kaupungin rauhalle

Paavali ei ollut käynyt kaupungissa vuosiin, mutta hänen nimensä oli tunnettu. Juutalaiset tiesivät hänen toimineen 20 vuotta aikaisemmin kristittyjen vainojen johtajana mutta sitten kääntyneen Jeesuksen seuraajaksi ja nasaretilaisen harhaopin tunnetuimmaksi johtajaksi. Pelkästään hänen läsnäolonsa kaupungissa aiheutti pelon väkivaltaisuuksien puhkeamisesta.

Vastustajia seurakunnassa (21:29)

Lisäksi läheskään kaikki Jerusalemin seurakunnan jäsenet eivät suhtautuneet häneen suopeasti. Monet tuhannet uskoon tulleista juutalaista olivat lainkiivailijoita. He olivat uskovia, jotka yhä noudattivat juutalaisuuden menoja. He vastustivat jyrkästi Paavalin näkemystä, jonka mukaan Kristuksessa ihminen on vapaa lain orjuuden ikeestä.

Paavalin pakanaseurakunnista tuomaa suurta taloudellista tukea köyhälle seurakunnalle ei näytetä arvostetun eikä hän saanut osakseen kiitollisuutta. Paavalille tämä merkitsi murheen päiviä. Neljä kertaa aikaisemminkin hän oli käynyt Jerusalemissa, mutta koskaan hän ei ollut ollut tervetullut.

Epärehellinen neuvo (21:24,25)

Osa seurakunnan vanhimista oli lainkiivailijoita ja muidenkin asenne lainkiivailijoihin oli myötäilevä. He eivät pyrkineetkään osoittamaan heidän olevan väärässä. He eivät pyytäneet Paavalilta myönnytystä asiassa, vaan pikemminkin osoitusta siitä, että Paavalikin asettuisi lainkiivailijoiden puolelle noudattamalla lakia. He pyysivät häntä osoittamaan vääräksi huhut, että hän ei noudattaisi lain määräyksiä. Heidän vetoomuksensa oli seurakunta- ja yhteiskuntapoliittista taktikointia. Heidän neuvonsa oli myös epärehellinen uskovia juutalaisia kohtaan. Oli heidän oma käsityksensä mikä tahansa, he tiesivät aivan hyvin, että Paavali oli omassa elämässään lakannut noudattamasta seremonialakia.

Seurakunnan johto piti kyllä kiinni Jerusalemin kokouksen päätöksen kirjaimesta. Pakanoilta ei vaadittu lain noudattamista. (25) Mutta lainkiivailijoiden vaatimus olikin siinä, että Jeesukseen uskovon juutalaisen oli edelleen noudatettava lakia pelastuakseen. Paavalilla ei ollut mitään itse lain noudattamista vastaan, kunhan juutalaisetkin olisivat valmiit irrottamaan sen pelastuskysymyksestä.

Neuvollaan seurakunnan johto pyysi siis Paavalia toimimaan lain vaatimusten mukaan. Asian ei olisi Paavalin oikealla tulkinnalla ollut ongelmallinen. Vaikka Paavalin käytöksellä ei vaadittukaan häntä antamaan suorastaan tukea lainkiivailijoiden väärälle tulkinnalle, häneltä pyydettiin, ettei hän puuttuisi tähän tulkintaan ja antaisi sille toiminnallaan hiljaisen hyväksyntänsä.

Apostolin virhe ja sen motiivi

Meidän onkin siksi aiheellista kysyä, miksi Paavali suostui tähän pyyntöön, vaikka hän oli kiivaasti taistellut evankeliumin vapauden puolesta. Hänhän oli jopa julkisesti nuhdellut Pietaria ulkokultaisesta seremonialain noudattamisesta Antiokiassa.

Suostumalla pyyntöön Paavali teki mielestäni erään apostolinvirkansa suurimmista virheistä. Apostolien tekoi-
ten teksti ei tosin sellaisenaan asiaa virheeksi nimitä, koska Paavalin motiivi oli vilpittömä ja koska sitä seuranneissa tapahtumissa Jumala edelleen hallitsi tilannetta ja vei suunnitelmiaan eteenpäin. Asiaa voidaan kuitenkin nimittää virheeksi siinä mielessä, että mitään, mihin seurakunta neuvollaan ja Paavali sen noudattamisella pyrki, ei saavutettu.

Paavalin suostumisen motiivi ei ollut laskelmoiva, vaan nousi hänen antautumisestaan Herralle. Hän halusi voittaa veljiensä sydämet Herran puoleen. Hänen asennettaan kuvaavat Roomalaiskirjeen 9. luvun alkujakeet: *"Minulla on sydämessäni raskas suru ja lakkaamaton tuska. Toivoisin suorastaan, että itse olisin kirottu ja erotettu Kristuksen yhteydestä, jos se vain auttaisi veljiäni, oman kansani jäseniä. Ovathan he israelilaisia, jotka Jumala on ottanut lapsikseen ja joille hän on antanut kirkkautensa. Heidän kanssaan hän on tehnyt liitot, heille hän on antanut lain, jumalanpalveluksen ja lupaukset. Heidän ovat kantaisät, heistä on Kristus ihmisenä lähtöisin, hän, joka on kaiken yläpuolella, ikuisesti ylistetty Jumala, aamen!"* (Room. 9:2–5)

Puhdas motiivi ei oikeuta väärää menettelyä (21:26)

Paavalin suostuminen vanhimmiston pyyntöön ei lähtenyt halusta auttaa seurakuntaa sisäisen ja ulkoisen rauhan säilyttämisessä. Hän ei liioin pyrkinyt oman henkensä varjelemiseen. Häntä ajoi sydän, joka ei halunnut mitään muuta, kuin voida julistaa evankeliumin sanomaa lihallisille veljilleen. Hän halusi voittaa heidät Herralle. Sillä mitä hän teki, ei ollut mitään arvoa hänelle itselleen. Se oli suostumista ulkoiseen vastoin sisäistä vakaumusta. Mutta oikeuttiko Paavalin puhdas motiivi menettelyn?

Surkea epäonnistuminen (21:27–36; 22:22–23)

Vanhimmiston neuvon noudattaminen johti surkeaan lopputulokseen. Vanhimmiston pyrki ainoastaan säilyttämään rauhan, mutta rauha ei säilynyt. Pikemmin heidän ohjeensa noudattaminen nostatti mellakan.

Entä miten kävi Paavali tavoitteen kohdalla? Ymmärtäväisesti mutta lujasti meidän on sanottava, että hänenkään tavoitteeseensa ei päästy. Hän pyrki sopeutumaan ja samastumaan kuulijoihinsa mahdollisimman pitkälle periaatteensa *"olen juutalaisille juutalainen... voittaakseni edes muutamia..."* mukaisesti. Mutta tapahtuiko sopeutuminen nyt jo liikaa hänen sisäisen vakaumuksensa kustannuksella? Kun hän pyrki sillä tavalla saamaan tilaisuuden puhua veljilleen, hän menetti sen. Hän ei kyennyt voittamaan lihallisia veljiään Kristukselle, vaan he huusivat hänelle niin kuin aikanaan hänen Mestarilleenkin: *"Kuolema sille miehelle!"* (36)

Rakkaus totuudessa

Rakkauden tulee olla kaikessa uskollinen totuudelle. Joka kerta, kun luovumme totuudesta hetkeksi saadaksemme tilaisuuden sen julkituomiseen myöhemmin, epäonnistumme. Niin menetellen emme koskaan saavuta tilaisuuksia emmekä kuulevia korvia. Mitä jaloimmat motiivit panevat meidät liikkeelle, sitä tarkkaavaisempia meidän tulee olla, ettemme sortuisi sovitteluratkaisuihin. Ihmiset, jotka eivät missään oloissa sortuisi kompromisseihin oman henkensä pelastamiseksi, ovat suuressa vaarassa langeta niihin, kun he toivovat voivansa auttaa niillä muita. Sovitteluratkaisu ei koskaan auta totuutta eteenpäin. Kun kompromisseilla luulemme saavamme tilaisuuksia evankeliumin julistamiseen, itse asiassa menetämme ne.

Herra palauttaa totuuteen (21:31–40; 22:1–24)

Motiivien jalous ei estä meitä epäonnistumasta ja lankeamasta. Mutta puhtain motiivein langenneen luo ilmestyy Herra ja lempeästi palauttaa omansa koko totuuteen. Paavalin hengen pelastivat häntä pidättämään tulleet roomalaiset sotilaat. He kantoivat hänet kansanjoukon väkivallan keskeltä portaita ylös ka-sarmilinnaan. Sen portailta Paavali sai tilaisuuden puolustautua ja julistaa kansanjoukoille sanaa, mutta raivostuneen kansanjoukon huudot lopulta tekivät puheen jatkamisen mahdottomaksi.

Jerusalemien seurakunnan tila

Tapahtumasarja antaa varsin murheellisen kuvan Jerusalemien seurakunnasta kaksikymmentä vuotta helluntain jälkeen. Kun Paavali joutui hengenvaaraan, hän oli täysin yksin. Seurakuntaa ei näkynyt missään. Hänet pelasti roomalainen sotilasosasto. Stefanoksen vainon jälkeen Jerusalemien seurakunta esiintyy Apostolien teoissa aina linjalla, jolla se pyrkii sopeuttamaan itsensä juutalaisuuden valtauomaan. Sen oli vaikea ottaa vastaan Pietarin todistusta pakanoiden pelastumisesta, se oli epäluuloinen Samar-ian herätystä kohtaan, suurin tuskin se soi pakanakristityille vapauden lain noudattamisesta. Se pyrki sopeutumaan juutalaisuuteen siihen määrään asti, että se otti jäsenikseen niitä, jotka eivät olleet sanou-tuneet irti lainkiivailusta.

Seurakunta voimattomana sivustakatselijana

Samastumispolitiikallaan seurakunnan johto oli pyrkinyt säilyttämään rauhan, mutta todellisuudessa seurakunta oli näin menettänyt elinvoimaansa. Seurakunnalla ei ollut enää mitään merkittävää vaikutusta kaupungissa. Ruumiissaan Kristuksen arpia kantaneen miehen olisi pitänyt saada seurakunnassa sydä-mellinen vastaanotto ja sen tuki, mutta hän joutui seisomaan raivoavan ihmismassan keskellä täysin yk-sin. Seurakunnalla ei ollut voimaa eikä protestia. Se oli menettänyt molemmat sopeuttamispolitiikallaan.

Halvaannuttava rauha

Tänäkin päivänä monen seurakunnan rauha ei eroa mitenkään halvaustilasta. Jumalan seurakunnan on uskallettava sanoa "Ei!" niille, jotka maailman kanssa sovitteluratkaisuja tehden haluavat päästä sen yh-teyteen tai kompromissein haluavat tehdä sen työtä. Ehdoton asenne voi kyllä aiheuttaa vainoja ja vai-keuksia, mutta vain niin seurakunta voi säilyttää voimansa ja vaikutusvaltansa. Maailma ei tänään etsi apua kirkoista, koska ne itse ovat tuhonneet omat vaikutusmahdollisuutensa tekemällä kompromisseja totuuden kustannuksella.

Kansan tila seurakunnan vastuulla (21:30, 22:22–23)

Raivoava kansanjoukko on osoitus siitä, miten kohtalokasta kansalle on, kun seurakunta sen keskellä menettää voimansa julistaa puhdasta totuutta. Jos seurakunnalle totuus olisi ollut tärkeämpi kuin sen oma turvallisuus, kaupunki olisi ehkä ollut toisenlainen.

Johdonmukainen viha ja pimeys (22:21–24)

Vaatteiden repiminen ja tomun heittäily ilmaan – nämä vihan ja inhon ilmaukset – alkoivat, kun Paavali tuli puheessaan sanan "(pakana)kansat" kohdalle. (22:21) Kansallisylypeys nostatti heidän raivonsa. Se taas johtui heidän väärästä käsityksestä itsestään Jumalan maailmanhallinnassa.

Heidän raivonsa oli johdonmukaista pyrkiessään tekemään Paavalille saman kuin he tekivät Paavalin Herrallekin. Se oli johdonmukaisuutta tietämättömyydessä. Heillä oli väärä käsitys itsestään ja he halusivat millä hinnalla hyvänsä olla johdonmukaisia ylpeydelleen. He pitivät itseään sillä tavalla Jumalan valit-semana ja erityisenä kansana, että heitä rakastaessaan Jumala unohti ja laiminlöi pakanat. Jumala ei heidän mielestään välittänyt pakanakansoista paisti hallitsemalla ja murskaamalla ne, jos ne olivat juuta-laisten tiellä. He olivat sokeita Jumalan toiminnalle.

Opiskelukysymyksiä:

1. Millaisia kulkuneuvoja Paavali käytti? (21:1–3) Mitä meidän on ajateltava tehokkuudesta lähetystyössä? (Vrt. Luuk. 10:38–42)
2. Miten näkyi Pyhän Hengen johdatuksen johdonmukaisuus? (20:23, 21:4, 11) Millä tavalla Pyhä Henki on valmistanut sinua elämäsi taistelutilanteisiin?
3. Mitä Paavali ja hänen seuralaisensa tekivät matkan varrella? (21:4,7,8) Miten meidän tulee tehdä kohdatessamme toisia kristittyjä?

4. Millaisten vaiheiden kautta Filippuksesta oli tullut Kesarean seurakunnan paimen? (6:5; 8:5–8,26–40; 21:8) Millainen oli hänen kotinsa? (21:9)
5. Millainen on profeetan tehtävä? (21:9–11 ja 1. Kor. 14:23–25)
6. Millaiseen ongelmaan törmättiin profetian tulkinnassa? (21:12,13)
7. Rakkauden motivoima kiusaus on erityisen vaarallinen. Miten Paavali voitti sen? (21:13,14)
8. Mikä on Herran tahto meidän elämäämme nähden? (21:14)
9. Mitä Paavali teki ensimmäiseksi Jerusalemiin saavuttuaan? (21:19,20)
10. Iloitsiko Jerusalemin seurakunta Paavalin tulosta? Ellei, niin miksi ei? (21:20–25)
11. Mihin Paavali tähtäsi toimenpiteillään? (21:26,39,40)
12. Millaiseen epäonnistumiseen nämä toimenpiteet Paavalin johtivat? (21:27–31,36) Miksihän niin kävi? (22:22)
13. Millä tavalla Jumala varjeli Paavalin hengen? (21:31–36,39)

Paavalin puhe kansalle (22:1–21)

Puheessaan kansalle Paavali yritti osoittaa, että hänen elämänsä ja toimintansa oli sopusoinnussa Jumalan tahdon kanssa. Mutta tuloksena oli kuulijoiden yhä syvenevä sokeus Jumalan toiminnalle ja siitä noussut vääritys Paavalia kohtaan. Sokeus Jumalan toiminnalle johti kansan harhaan.

Puolustus (22:1)

Paavali aloitti puheensa erittäin kohteliaasti: *"Veljet ja isät! Kuulkaa, mitä nyt sanon puolustukseksi."* (1)

Hän ei pyrkinyt puolustamaan itseään vaan julistustyötään. Sehän oli kaikkialla juutalaisten keskuudessa nostattanut vastustusta ja myös sen kuohunnan, jonka keskellä hän seiso.

Paavalin sydämensä paloi halusta saada lihalliset veljensä vakuuttumaan Kristuksesta ja pelastuksesta yksin uskon kautta häneen. Hän halusi osoittaa heille totuuden Jumalan teistä. Mutta juuri tämä puhe merkitsi hänelle lopullista ja ratkaisevaa irtisanoutumistaan uskonnollisen ylpeyden vuoksi valheen valtaan juutalaisesta uskonnosta.

Vanhurskaan kohtaaminen (22:3–21)

Hän lähti liikkeelle siitä, että hän itse oli juutalainen. Hän vetosi heidän intoonsa saavuttaa lain vanhurskaus ja heidän kiivaaseen haluunsa pysyä uskollisena lain vanhurskaudelle. Hän kertoi itsekin vainonneensa seurakuntaa mutta joutuneensa sitten vaihtamaan puolta. Jumala oli nimittäin osoittanut, että hänen kuvittelemansa totuus olikin ollut kansallisylypeyttä.

"Heidän isiensä Jumala oli valinnut hänet tuntemaan hänen tahtonsa, näkemään Vanhurskaan ja kuulemaan hänen oman äänen". (22:14) Jumalan vanhurskauden he tiesivät Habakukin kirjan mukaan *"tulevan sille, joka elää uskosta"*. Paavali halusi osoittaa heille, että hän oli nähnyt juuri sen Vanhurskaan, jota he odottivat ja että vain uskomalla tähän Vanhurskaaseen, Jeesusukseen Kristukseen, ihminen saa vanhurskauden. Jumala itse oli murskannut hänen ylpeytensä ja johdonmukaisena totuudelle, hän oli lähtenyt totuutta julistamaan.

Jumala halusi kuulijoidenkin taivuttavan sydämensä totuuteen. Mutta sillä hetkellä, kun hän sanoi, että heidän Jumalansa oli lähettänyt hänet viemään uskonvanhurskautta pakanoille, he sulkivat sydämensä ja korvansa Paavalin puheelta ja joutuivat sanoinkuvaamattoman raivon valtaan.

Jeesukselle antautunut Paavali (21:37–40)

Puheessaan Paavali puolusti tehtävänsä Jumalan valitsemana apostolina. Jumala oli valinnut hänet Vanhurskaan ylösnousemuksen todistajaksi. Hän osoitti uskollisuutta Jumalan asettamaa tehtävää kohtaan. Hän ei pyrkinyt korottamaan omaa itseään, vaan Jumalaa ja hänen tapaansa toimia.

Tässäkin rajussa elämäntilanteessa Paavali pyhitti kaikki lahjansa ja saamansa koulutuksen jopa yhteiskunnallisen asemansakin Herran käyttöön. Juutalaisille hän puhui hepreaksi, kreikkalaisille kreikaksi. Kun häntä aiottiin ruoskia, hän vetosi kansalaisuuteensa Rooman valtiossa. Hän ei pyrkinyt marttyyriuteen. Marttyyrius on arvokasta vain silloin, kun sitä ei voida välttää. Halpa marttyyrius ei tuota suuria tuloksia.

Vakuuttuneisuus on hiljaista (22:23)

Kansanjoukon raivo kertoo, kuinka vaarallista on ylpeä ennakkoluuloisuus. Raivo, jolla jotain asiaa ajetaan, tuomitsee aina ajettavan asian. Evankeliumin puolustajat voivat tehdä sen vain rauhallisuudella ja hiljaisuudella. Jos seurakunta sortuu paniikkimielialaan tai turvautuu puolittouksiin, se osoittaa vain turvautuvansa tämän maailmanajan voimiin ja menettäneensä suolansa maailman keskellä.

Opiskelukysymyksiä:

1. Millä tavalla Paavali näki oman menneisyytensä? (3–5, 19, 20) Oletko sinä joutunut silmätysten oman menneisyytesi kanssa?
2. Miksi Paavali oli vainonnut seurakuntaa? (3) Kuinka pitkälle hän tässä oli mennyt? (4, 5)
3. Milloin ja miten Paavali pelastui? (10–16)
4. Mikä oli Paavalin tehtävä? (14, 15)
5. Miten Paavali sai uuden sanoman Jeesukselta? (17, 18) Mikä sen sisältö oli? (18, 21)
6. Miksi Paavalin oli vaikea ottaa Jeesuksen sanoja vastaan? (19, 20)
7. Miten Jeesuksen sanat toteutuivat tuossa tilanteessa? (18, 22, 23) Miksikähän niin kävi?
8. Mihin Paavali vetosi, kun häntä aiottiin tutkia ruoskimalla? (25) Miksi hän teki niin?
9. Mistä asti Paavalilla oli ollut Rooman kansalaisuus? (28) Mikä merkitys sinulle on Suomen kansalaisuudella?

Roomalainen sotaväenosasto toimi Jumalan työrukkasena 22:30-23:1-35

Herran lupaus (11)

Raivoisa mellakka Jerusalemissa oli johtanut Paavalin pidätykseen. Seuraavana päivänä hän joutui juutalaisten korkeimman neuvoston kuulusteluun. Kokous päättyi riitaan ja sekasortoon, josta jälleen kerran roomalainen joukko-osasto pelasti Paavalin. Yöllä vankilan yksinäisyydessä Herra kohtasi Paavalin ja antoi hänelle lupauksen. Askel askeleelta (23:12–35) Herra lähti sitten toteuttamaan yöllä Paavalille lupaamaansa.

Haavoittunut mies

Voimme ymmärtää Paavalin käytöstä ja puheita vain sikäli, kun kykenemme samaistumaan hänen kohtaamiinsa olosuhteisiin. Edellinen päivä oli ollut melskeinen. Hänet oli piesty pahoin ja hänen henkensä oli säästännyt vain roomalaisen sotilasosaston yllättävä väliintulo. Paavalin fyysiset voimat olivat äärimmäisellä koetuksella. Hän oli sisäisesti hämmentynyt päivän yllättävistä käänteistä. Hengellisesti hän oli haavoittunut, koska hän oli epäonnistunut yrityksessään voittaa lihalliset veljensä evankeliumin puolelle.

Alakuloinen mies (22:30; 23:1)

Saadakseen selville, mistä Paavalia oikein syytettiin, Roomalainen päällikkö kutsui koolle korkeimman neuvoston, Sanhedrinin. Ainoa kokouksessa mukana olleista, joka edes jotenkin asettui Paavalin puolelle, oli hänet sinne tuonut päällikkö. Muuten kokous huokui vihaa Paavalia kohtaan. Kokous oli kaikkea muuta kuin totuuteen pyrkivä oikeusistuin. Paavalin ensimmäisistä sanoista neuvostolle kuvastuu sekä Jumalan edessä vaeltavan omantunnon ihmisen asennetta että masennusta, joka oli hiipinyt hänen sydämeensä neuvoston paatumuksen tähden: *"Veljet! Koko elämäni, tähän päivään asti, minä olen elänyt Jumalan edessä vilpittömästi, omaatuntoani loukkaamatta."* (1)

Vihastuminen ja anteeksipyyntö (2–5)

Kun ylimmäinen pappi käski lyödä Paavalia suulle, hänessä leimahti vihaustus. Se pyyhkäisi pois hänen masennuksensa: *"Sinä saat vielä iskun Jumalan kädestä, sinä kalkilla valkaistu seinä! Sinä istut oikeutta tuomitaksesi minut lain mukaan, mutta teet vastoin lakia ja käsket lyödä minua."* (3) Hänen vihastumisensa oli oikeutettua. Se nousi kiivaudesta totuuden puolesta.

Paavali ei kuitenkaan tiennyt, että lyöntikäskyn antanut mies oli ylimmäinen pappi. Kun hän sai kuulla sen, hän pyysi anteeksi menettelyään viitaten Mooseksen lain sanaan: *"Älä kiroa kansasi päämiestä."* (5)

Anteeksipyyntökin nousi hänen palavasta halustaan noudattaa oikeutta ja totuutta. Paavali ei suinkaan pyytänyt anteeksi itse vastalauseita vääryyttä vastaan vaan ainoastaan sen esitystapaa. An-

teeksipyyntökin muodostui neuvoston jäsenten vääryyteen kohdistuneeksi vastalauseeksi, sillä vihasaan ja sokeudessaan he eivät omissa menettelytavoissaan piitanneet mitään lain vaatimuksista.

Paavali antoi menettelyllään esimerkin. Vääryyttä kohdatessaan kristitty on kutsuttu vastaamaan siihen pelkästään totuudella ja oikeudella. Muiden väärät menettelytavat eivät oikeuta vastaamaan niihin samalla mitalla. Paavalin anteeksipyyntö nopeus rohkaisee meitäkin tekemään parannuksen heti, kun Jumala sana osoittaa meidän rikkoneen jossakin asiassa. Asioiden hautominen ei parannusta helpota.

Viimeinen vetoamus juutalaisten johtajille (6–10)

Paavali tiesi osan neuvoston jäsenistä olevan materialistisia saddukeuksia mutta osan ylösnousemukseen uskovia fariseuksia. Siksi hän huusi: *"Veljet! Minä olen fariseus, ja fariseuksia ovat isänikin olleet. Nyt olen täällä tuomittavana siksi, että panen toivoni kuolleiden ylösnousemukseen."* (6)

Sanat aiheuttivat neuvostossa sisäisen riidan, joka kehittyi väkivaltaiseksi. Sen keskeltä sotapäällikkö pelasti Paavalin ja vei hänet takaisin vankilaan.

Paavalin menettelyä on arvosteltu. Hänen on sanottu käyttäneen "hajota ja hallitse" –taktiikkaa pelaakseen oman henkensä. Mutta siitä ei ollut kysymys. Hän teki uuden yrityksen voittaakseen edes osan neuvoston jäsenistä evankeliumin puolelle.

Fariseukset odottivat ja toivoivat Messiaan tuloa. He uskoivat myös ylösnousemukseen. Jos he olisivat suhtautuneet avoimesti kuulemaansa evankeliumiin ja tehneet oikeat johtopäätökset omasta uskostaan, heidän olisi ollut pakko tunnustaa, että Jeesus oli ylösnoussut ja heidän toivonsa täyttymys, heidän Messiaansa.

Synkkä yö vankilassa (11)

Ei liene ylivoimaista kuvitella Paavali tunteja vankilassa yön hiljaisina tunteina. Päälimmäisenä hänellä täytyi olla tunto täydellisestä epäonnistumisestaan päivän aikana. Hänen vakuutukseensa vilpittömyydestä oli vastattu herjauksin. Hänen vanhurskauden vaatimukseensa oli vastattu vääryydellä. Hänelle ei ollut avautunut mitään todellista tilaisuutta todistaa Herrasta.

Yön hiljaisuudessa hänen sydämensä valtasi syvä masennus. Vaikka hän oli pyytänyt Jerusalemin matkaansa varten monien pakanaseurakuntien esirukouksia, hän ei ollut päässyt oikeastaan mihinkään tavoitteistaan. Tulevaisuuskin näytti epävarmalta. Häntä kalvoivat vakavat epäilyt mahdollisuuksistaan palvella enää Herran työssä. Hän oli asettanut tavoitteekseen Rooman: *"Minun pitää nähdä myös Rooma."* Nyt näytti siltä, että tämänkään tavoitteen toteutuminen ei ollut mitenkään itsestään selvää. Yö oli yksi Paavalin elämän synkimmistä. Se oli masennuksen ja epäilysten yö.

Herran läsnäolo ja puhe (11)

Mutta tämän ulkoisen ja sisäisen pimeyden keskelle ilmestyi Herra. Yöllä Herra seiso i Paavalin edessä ja sanoi: *"Pysy rohkeana. Sinä olet todistanut minusta täällä Jerusalemissa, ja samalla tavoin sinun on todistettava myös Roomassa."* (11)

Jos rupeamme mietiskelemään, *miten* Herra ilmestyi Paavalille ja *miten* Paavali kuuli hänen puheensa, menetämme koko kertomuksen salaisuuden. Ratkaisevaa oli, *että* Herra oli siinä ja Paavali tiesi sen. Herra puhui ja Paavali kuuli sen.

Myötätuntoinen rakkaus

Herra seiso i Paavalin luona. Hän tunsi ja tiesi, mitä Paavali oli kokenut ja miltä hänestä tuntui. Jerusalemissa Herra itsekkin oli kulkenut kärsimystien. Mutta juuri ristin tien ahdistavien kokemusten kautta hän oli saavuttanut voiton. Herran sydämen täytti myötätuntoinen rakkaus Paavalia kohtaan. Kysymys ei ollut säälistä. Myötätunto on aivan muuta kuin sääli. Sääli usein loukkaa ja painaa kärsivän alas. Myötätuntoinen osallistuu toisen taakan kantamiseen.

Herran olemuksen jumalalliseen salaisuuteen kuuluu, että ahdistuneen Paavalin vierellä seisova Herra koki omassa sydämessään kaiken Paavalin kokeman masennuksen. Kun Paavali oli alakuloinen ja

toivoton Jerusalemin paatumuksen vuoksi, sama sydäntä raastava tuska osui myös Herran sydämeen. Kun Paavalilla oli epäilyksiä tulevaisuudestaan, Herra koki senkin hänen kanssaan.

Herran sana tyydyttää tarpeet (11)

Kun Paavalin vierellä seissyt Herra alkoi puhua, hän vastasi kaikkiin Paavalin tarpeisiin. Masentuneelle kuului sana: "Ole turvallisella mielellä!" Kun Paavali koki epäonnistuneensa täydellisesti Jerusalemissa, Herra antoi toisenlaisen arvion: "Sinä olet todistanut minusta Jerusalemissa." Voi olla, että menetelmissään ja toimenpiteissään Paavali olikin epäonnistunut, mutta koska hänen vaikuttimensa olivat olleet puhtaat, Herra sanoi: "Sinä olet todistanut minusta Jerusalemissa." Herralla oli myös sana Paavalin tulevaisuudenpelkoon: "Sinun pitää todistaman minusta myös Roomassa". Kaikista voittamattoman suurilta tuntuvista vaikeuksista huolimatta Paavali tulisi todistamaan myös Roomassa. Herra täytti Paavalin pimeän yön valollaan ja kirkkaudellaan.

Herran armo kanssamme

Paavalin kokemus yön pimeydessä on kirkas kuva siitä, mitä tarkoittaa siunaus: "Herramme Jeesuksen armo olkoon kanssasi". Tänäänkin Herra tuo läheisyytensä siunauksen ja rohkaisun elämämme pimeisiin hetkiin. Hän muuttaa vankilat pyhäköiksi, pimeät yöt päivänpaisteeksi. Jo tänään hän sanoo niille uskollisilleen, jotka puhtain motiivein kilvoittelevat hänen työssään: "Hyvin tehty". Herra itse takaa myös tulevaisuutemme.

Herra valvoo lupautensa täyttymisen

Koko Apostolien tekojen loppuosa mahtuu Herran sanojen "Ole turvallisella mielellä" ja "Sinun pitää todistaman minusta myös Roomassa" väliin. Luukas kertoo yksityiskohtaisesti, miten Herra piti antamansa lupauksen.

Uskonvarmuus

Herran yöllinen kohtaaminen merkitsi mullistusta Paavalin elämässä. Vaikka hän oli edelleen kasvokkain lukemattomien vaikeuksien kanssa, kaikki oli muuttunut. Paavalin sydämen täytti täydellinen varmuus. Kertaakaan tämän jälkeen Paavalin ei mainita joutuneen masennuksen valtaan, vaikka kärsimykset ja ahdistukset säilyivätkin hänen arkiympäristönään.

Arvostelukyky uskossa

Paavalin uskonvarmuus ei merkinnyt heittäytymistä piittaamattomuuden valtaan. Turvallisuuksiensa liittyvissä toimenpiteissä hän käytti kirkasta ja tasapainoista arvostelukykyyään. Mutta kaikki tilannearvionsa hän satoi uskossa Herran todellisuuteen.

Henkeään uhkaavasta salaliitosta hän tiedotti joukko-osaston päällikölle. Hän odotti, että Rooma hoitaisi velvollisuutensa ja olisi oikeudenmukainen. Vähän myöhemmin hän turvautui kansalaisoikeutensa ja vetosi ylimpään oikeusasteeseen, keisariin. Merihädässä hän otti johdon käsiinsä. Missään ei enää näkynyt pelokkuutta tai masennusta. Hän eteni rauhallisena ja voimakkaana eteenpäin kohti päämäärää. Hänen rauhansa salaisuus oli siinä, että hän uskoi, minkä Herra oli hänelle pimeänä yön hetkenä sanonut.

Uhkaavat olosuhteet (12–15)

Paavalin ulkoiset olosuhteet eivät kuitenkaan olleet parantuneet. Hänen henkeään uhkasi salaliittolaisjoukko. Hän oli yksin, ilmeisesti myös hyvin pitkälle Jerusalemin seurakunnan unohtamana. Kun Pietari oli aikanaan ollut vankeudessa, seurakunta oli rukoillut yötä päivää hänen puolestaan. Nyt mistään vastaavasta Paavalin kohdalla ei mainita – vaikka maininnan puutteesta ei saakaan vetää liian pitkälle meneviä johtopäätöksiä.

Paavali oli yksin kaupungissa, joka uhkasi häntä joka puolelta uskonnollisuuden fanaattisuuden voimalla – uskonnollinen kiihko synnyttää aina kuolettavan vaarallista vihollisuutta. Vaikka hänen olosuhteensa olivat muuttuneen huonoista pahemmiksi, hän oli rauhallinen ja vahva. Hän tiesi, että mikään vihollisuus ei kykenisi estämään häntä todistamasta Roomassa, koska Herra itse oli luvannut sen hänelle.

Herran hallinta luonnollisin keinoin (16–35)

Herran tapaan hallita tilannetta ei aluksi sisältänyt mitään sellaista, mikä tavallisen ihmisen silmissä näyttäisi yliluonnollista. Herra käytti välikappaleena ensin Paavalin sisarenpoikaa, joka oli kuullut hun salaliitosta ja vei sanan eteenpäin. Sitten Herra vaikutti rauhaa rakastavan joukko-osaston komentajan Lysiaksen sydämeen niin, että hän ryhtyi toimiin Paavalin suojelemiseksi.

Herra vapautti Paavalin yli neljäkymmenen verenhimoisen miehen muodostamasta uhasta. Hän teki sen asettamalla Paavalin yöllä ratsun selkään, viemällä hänet pois Jerusalemissa ja lähettämällä sotaväenosaston huolehtimaan hänen turvallisuudestaan. Lopulta Herra suojeli häntä Kesareassa Herodeksen linnan muureilla. Paikka oli kyllä vankila. Mutta vankila on silloin palatsi, kun Herra järjestää sen palvelijalleen. Herran yliluonnollinen toiminta näkyi mitä luonnollisimmissa asioissa.

Usko näkee Herran käden

Kun elämä ympärillämme joutuu kaaokseen ja sekasortoon, ihmisistä ei ole meille apua. Mutta koska Herra on sitoutunut omiinsa, saamme olla rauhalliset. Hän voi käyttää pelastukseemme pieniä asioita – niin kuin uteliasta sisarenpoikaa. Tai hän voi käyttää pelastukseemme suuria asioita – niin kuin roomalaista joukko-osastoa. Herran kirkkaus näkyy uskolle myös siinä, missä maailma ei näe mitään.

Opiskelukysymyksiä:

1. Mikä oli luonteenomaista Paavalin elämäntavalle? (1) Miten on mahdollista säilyttää puhdas omatunto?
2. Miksi Paavali kiivastui? (2, 3) Miten oikea ja väärä vihastuminen eroavat toisistaan? Kumpaan ryhmään Paavalin vihastus kuului?
3. Mihin kahteen ryhmittymään neuvoston jäsenet jakautuivat? (7,8) Millaisessa muodossa nämä kaksi ryhmää on havaittavissa omassa keskuudessamme?
4. Mihin Paavali pyrki käyttäessään hyväksi noiden puolueiden välistä vastakkainasettelua? (6, 28, 29) Kuinka hyvin hän onnistui tavoitteensa saavuttamisessa? (9)
5. Millaisella mielellä Paavali mahtoi olla, kun jo toistamiseen hänen henkensä pelasti sotilaiden väliintulo? (11)
6. Millaisen lohdutuksen Herra antoi masentuneelle Paavalille? (11) Millaista rohkaisua olet saanut viime aikoina Jeesukselta?
7. Asiat alkoivat kehittyä kuitenkin suuntaan, joka näytti aivan muulta kuin mitä herra oli luvannut. Millä tavalla Herra pelasti Paavalin joutumasta salajuonen uhriksi? (16, 19–21)
8. Millä tavalla Paavalin Rooman matka alkoi? (23–24)
9. Miksiköhän Paavali joutui viettämään kokonaiset kaksi vuotta vankilassa Kesareassa? (35; Vrt. 9:15)
10. Mitä Herra on silloin, kun asiat näyttivät menevän elämässäsi väärään suuntaan? Kerro esimerkiksi!

”Nasaretilaisten lahkoon johtaja” puolustautuu maaherran edessä 24:1-27

Kaksi vuotta vankeutta Kesareassa

Paavalin tutkintovankeus Kesareassa venyi kahden vuoden mittaiseksi. Alun oikeuskäsittelyjen jälkeen tapahtumat kuin seisahtuivat. Mutta näennäisen pysähtyneisyydenkin keskellä Jumala toimi. Vaikka edettiin etanan vauhtia, suunta oli koko ajan Roomaan. Paavali sai kipeästi kaipaamaansa lepoa ja tilaisuuden opetella uutta vankilasta käsin tapahtuvaa todistustyömuotoa. Maaherra Felix sai kuulla hänen todistuksensa. (10–21)

Vihan voima (1)

Paavalin syyttäjät saapuivat Jerusalemissa ja Paavali puolustautui heidän väitteitään vastaan. Ylipappi Ananiaan läsnäolo syyttäjien joukossa kertoo, mistä lähteistä heidän syytöksensä nousivat. Vanhan ylipapin oli varmasti hyvin vastenmielistä lähteä sadan kilometrin raskaalle matkalle Jerusalemissa Kesareaan. Mutta niin hän kuitenkin teki ja vielä erittäin suurella kiireellä.

Paavali ja Paavalin edustama kristillinen seurakunta oli saanut hänet ja neuvoston niin syvän vihan valtaan, että sen voimalla hän oli valmis ikäänsä nähden hämmästyttäviin fyysisiin ponnistuksiin. Hän

ja hänen mukanaan tulleet vanhimmat olivat palkanneet asianajajakseen Tertulluksen, erään alueen etevimmistä juristeista. Näin he halusivat taata, ettei heidän syytöksiään voitaisi sivuuttaa ainakaan juridisten kömmähdysten vuoksi.

Syytöksiä (2–9)

Ensin syyttäjät halusivat mustamaalata Paavalin maineen maaherran silmissä. Nimityksellään "rutto-tauti" he kuvasivat Paavalin turmeltuneisuutta ja ala-arvoista moraalia. Sitten he esittivät ensimmäisen varsinaisen syytöksen. Paavali oli "joka puolella maailmaa lietsomassa levottomuutta juutalaisten keskuudessa". (5) He ehkä perustelivat väitettään huhuilla levottomuuksista Efesoksessa ja Filippiissä. Pääsyytöksensä he kiteyttivät väittämällä Paavalia "nasaretilaisten lahkoon johtaja". Kolmannella syytöksellään he halusivat antaa näyttöä kahdesta edellisestä: *"Hän yritti saastuttaa temppelekin."* (6)

Jos tämä syytös olisi ollut totta, Paavali olisi rikkonut heprealaista lakia ja syyllistynyt mellakan nostamiseen Jerusalemissa.

Puolustus (10–21)

Puolustuksessaan Paavali osoitti kyvykkyytensä. Hän aloitti puheensa kohteliaan suorasti ilman imarteluja, joihin Tertullus oli turvautunut. Hänen perusteensa olivat ankaran loogisia. Hän torjui syytökset ja vaati syyttäjiltä todisteita. Paavali tuns Rooman lain hyvin. Hän vaati todisteita, koska ilman niitä laki ei tuominnut ketään. Paavali jatkoi kertomalla Felixille oman tarinansa. Hänen elämänsä todisti, miten kestättömiä esitetyt syytökset olivat.

Lahko vai aito usko? (14–15)

Rooman laki myönsi juutalaisuudelle erityissuojelun. Syyttäjät pyrkivät osoittamaan, että Paavalin edustama "nasaretilainen lahko" ja hän sen "johtajana" kuuluivat juutalaisuuden ulkopuolelle. Siksi hänellä ei olisi oikeutta juutalaisuuden nauttimaan lailliseen suojeluun. Paavali vastasi siihen: *"Mutta sen minä sinulle tunnustan, että kuljen sitä tietä, jota he sanovat lahkoksi, ja näin palvelen isieni Jumalaa: kaiken sen, mitä laissa ja profeettojen kirjoissa sanotaan, minä uskon, ja yhtä lailla kuin nämä tässä minä toivon ja odotan, että Jumala herättää kuolleista niin hurskaat kuin jumalattomat."* (14–15)

Paavali väitti siis, että hänen uskonsa oli syyttäjien omaa uskoa. Hän vain oli tehnyt siitä johtopäätökset loppuun asti. Näin hän väitti, että juutalaiset itse olivat vesittäneet uskontonsa ja rikkoneet sen periaatteet. He eivät halunneet olla johdonmukaisia omien pyhien kirjoitustensa vaatimuksille. Hän palveli Jumalaa Vanhan testamentin opetuksen mukaisesti. Ylösnousemususkon tulisi olla kaikkien juutalaisten uskon ydintä.

Loukkaamaton omatunto (16–21)

Paavali korosti, että hänelle usko ei merkinnyt vain ulkonaisten tapojen noudattamista, vaan perustui henkilökohtaiseen vakaumukseen: *"Siksi teen kaikkeni, että minulla aina olisi puhdas omatunto Jumalan ja ihmisten edessä."* (16)

Sitten Paavali selitti Jerusalemin matkansa syyn. Hän oli tullut toimittamaan taloudellista apua kansansa köyhille. Lopuksi hän kiisti kaikki syytökset levottomuuksien nostattamisesta perusteettomina.

Lykkäys ja lievä vankeus (22–26)

Istunto päättyi siihen, että Felix lykkäsi asian käsittelyn myöhemmäksi. Samalla hän osoitti lempeyttä Paavalia kohtaan pitämällä häntä erittäin lievässä vankeudessa. Paavalin ystävät saivat käydä vapaasti tapaamassa häntä. Käsittelyn kestäessä Felix keskusteli usein Paavalin kanssa ja kuunteli hänen opetustaan. Hän tavoitteli myös lahjuksia mieheltä, joka oli tuonut suuren avustuksen Jerusalemin köyhille.

Felixin lähtö (27)

Asian käsittely pitkittyi kahteen vuoteen. Sitten Felix itse joutui lähtemään Roomaan. Hänet haastettiin vastaamaan juutalaisten kohtelussa tapahtuneista julmuuksista. Koska hän ei ollut vaarassa vain menettää virkaansa vaan myös päänsä, hän jätti Paavalin vankilaan parantaakseen asemaansa juutalaisten silmissä. Ennen lähtöään hän määräsi myös Paavalin kahleisiin eli ankaraan vankeuteen.

Etanan vauhtia eteenpäin

Vaikka Paavalin matka juuttui kahdeksi vuodeksi paikalleen, Herra oli kaiken aikaa toteuttamassa lupastaan. Paavali oli todistava hänestä myös Roomassa. Tämän toiminnan miehen kärsivällisyys ja usko olivat melkoisella koetuksella asioiden kovin hitaan edistymisen vuoksi. Kun vähän myöhemmin Festuksen edessä Paavali vetosi keisariin, se saattoi johtua osaksi myös hänen halustaan saada asioihin hiukan vauhtia. Mitään toiveita vapautumisesta eivät nämä kaksi vuotta olleet hänelle antaneet. Tämän keskellä Herra valmisti häntä Roomaa varten. Hän oli siirtynyt vankeuden aikana heprealaisesta ympäristöstä roomalaiseen. Muutos valmisti häntä niihin tärkeisiin hetkiin, jotka olisivat Roomassa edessä.

Lepojakso vankilassa

Kahden vuoden lievään vankeuteen sisältyi myös Herran erityistä huolenpitoa. Hän halusi antaa palvelijalleen tilaisuuden todelliseen lepoon ennen uusia taisteluja. Vuodet ennen Jerusalemiin tuloa olivat olleet äärimmäisen työntäyteiset ja fyysisesti raskaat. Herra tiesi myös, mitä Paavalilla oli edessään. Hän tarvitsi lepoa ja aikaa latautua Herran hoidossa ja ystävien huolenpidossa. Luukas ja Aristarkos olivat hänen apunaan lähes koko ajan.

Uusi liitto on vanhan täyttymys

Juuri näihin aikoihin kirjoitettiin Heprealaiskirje. Sen teema on täsmälleen sama, kuin Paavalin Felixille pitämän puheen teema: "Evankeliumi Jeesuksesta Kristuksesta on Vanhan liiton täyttymys." Vaikka kirjeen kirjoittajasta ei ole mitään yleisesti hyväksyttyä käsitystä, ei olisi ihme, vaikka joku Paavalin seurassa olleista olisi sen hänen ohjeidensa ja opetuksensa pohjalta kirjoittanut.

Jumalan kutsu – omantunnon säikähdys (24–25)

Kuva Felixistä ei ole erityisen mairitteleva. Yleinen historia kertoo, että hän oli vapautettu orja, joka vapauttamisensa yhteydessä oli ottanut nimen Felix, joka merkitsee onnellista. Tacitus, roomalainen historioitsija kirjoittaa hänestä: "Kaikessa julmuudessaan ja hekumallisuudessaan hän harjoitti kuninkaallista valtaansa kuin orja." Harva despootti on julmempi kuin valtaistuimelle korotettu entinen orja.

Drusilla ei ollut Felixin vaimo, vaan eli julkisessa aviorikoksessa hänen kanssaan. Felix oli erittäin rahanhimoinen ja turmeltunut maaherra. Vaikka hän aluksi kuunteli Paavalia vilpittömästi kiinnostuksesta valoa kohtaan, jatkossa häntä hallitsi halu saada lahjuksia Paavalilta. Hän oli oppinut tekemään kompromisseja ja lykkäämään asioitten käsittelyä. Hän lykkäsi ensin Paavalin asian ja sitten oman asiansa Jumalan edessä: *"Saat mennä. Kutsun sinut taas toiste, kun minulla on aikaa."* (KR 1938: minulle sopii)(25)

Paavalin rohkeus ja Pyhän Hengen kutsu (25)

Felixin aluksi osoittamaa kiinnostusta evankeliumin sanomaa kohtaan osoittaa se, että hän lykkäsi Paavali asian, ja pani hänet vain lievään vankeuteen. Hänen kiinnostuksensa perustui osin tietoon, joka hänellä oli jo entuudestaan kristinuskosta. Siksi hän varta vasten pyysi Paavalia kertomaan uskostaan hänelle ja juutalaissyntyiselle Drusillalle.

Paavalin uskollisuudesta Jumalan totuudelle ja hänen rohkeudestaan Pyhässä Hengessä kertoo se, että hän puhui Felixille Jumalan vanhurskaudesta ja varoitti Jumalan tuomiosta, vaikka hän tiesi, kuinka julma vallankäyttäjä hänen edessään oli. Hän puhui myös itsehillinnästä, vaikka Drusilla – Felixin himojen kohde – istui Felixin vieressä. Felix pelästyi kuullessaan puheen. Tämä hänen pelkonsa oli Pyhän Hengen kutsu parannukseen ja pelastukseen. Se oli osoitus Jumalan etsivästä rakkaudesta. Siinä oli hänen elämänsä tilaisuus.

Huomenna – ei koskaan

Mutta herätykseen tullut Felix turvautui viivytystaktiikkaansa. "Mene tällä haavaa pois, mutta kun minulle sopii, kutsutan sinut taas". Ja kahden vuoden kuluttua hänen sydämensä oli täysin paatunut. Himojen orjan, hillittömän vallan väärinkäyttäjän ja julmurin Kristus kykenee pelastamaan ja siksi hänetä on toivoa.

Mutta siitä, joka kovettaa sydämensä Herran kutsun kohdatessaan, ei ole toivoa. Felix teki jotain samantapaista ja yhtä järkyttävää kuin Herodes aikanaan mestatessaan Johannes Kastajan. Hän määräsi hänelle pelastuksen sanan julistaneen Paavalin kahleisiin ja lähti itse Roomaan.

Hengellinen herääminen alkaa pelästymisestä. Ihminen herään tajuamaan omien syntiensä kauheuden Jumalan tuomioistuimen edessä. Se johtaa joko parannukseen ja pelastumiseen tai paatumukseen. Paatumus on hirvittävin tila, missä ihminen voi elää.

Opiskelukysymyksiä:

1. Mistä voimme päätellä, että Rooman valtakunnassa pidettiin lakia ja lainmukaisuutta tärkeänä? (1, 2, 3) Miten kuitenkin käytäntö usein meni? (22, 23, 26, 27) Miten on Suomen laita? Voimmeko toivoa, että saamme oikeutta tuomioistuimissa?
2. Mistä Paavalia syytettiin maaherra Felixin edessä? (5, 6) Millaisessa asemassa Paavalin katsottiin olevan syytteen mukaan? (5)
3. Miten Paavali vastasi syytöksiin? (12, 13)
4. Miten oikeaoppinen usko ja lahko eroavat toisistaan? (5, 14)
5. Mitä Paavali tarkoitti ilmaisulla "tien vaeltaminen"? (14)
6. Luettele kristillisen uskon kolme ydinasiaa. (14, 15, 21, 16) Mikä on tärkeintä sinun uskonelämässäsi?
7. Mitä varten Paavali oli mennyt Jerusalemiin? (17) Millaisessa suhteessa uskon ja rakkauden tulee olla toisiinsa?
8. Mihin Paavali vetosi Felixissä julistaessaan hänelle evankeliumia? (24, 25) Miten se vaikutti? (25)

Apostoli Paavali - keisarin alamainen ja Herran oma 25:1-27

Jumalan merkillinen varjelus (1–5,9)

Porcius Festus seurasi Felixiä maaherran virassa. Pian astuttuaan virkaansa hän teki ensi vierailun Jerusalemiin. Heti sen aikana juutalaiset johtajat pyysivät saada Paavalin Jerusalemiin tuomittavaksi. Vaikka ylimmäinen pappi oli vaihtunut, kuluneet kaksi vuotta eivät olleet vähääkään laimentaneet juutalaisten Paavalia kohtaan tuntemaa vihaa ja inhoa.

Vaikka uutena maaherrana Festus pyrki luomaan hyvät suhteet hankalasti hallittaviin juutalaisiin johtajiin, hän torjui heidän pyyntönsä. Festuksen kieltäytyminen oli merkittävä asia. Sitä ei voi selittää muuten kuin Jumalan hallintana, jolla hän varjeli palvelijansa elämää. Sillä vähän myöhemmin Kesareassa Festus itse suositteli Paavaliille vaihtoehtoa, jossa oikeudenkäynti suoritettaisiin hänen johdolaan Jerusalemissa. Jumala vie päämääriään eteenpäin myös niiden kautta, jotka eivät häntä tunne.

Vetoan keisariin! (6–12)

Oikeudenkäynti tapahtui muutaman päivän päästä Kesareassa. Kun Festus sitten esitti asian lopullista käsittelyä Jerusalemissa, Paavali vetosi keisariin. Rooman kansalaisena hänellä oli oikeus vedota korkeimpaan oikeusistuimeen, eli itse keisariin. Maaherran velvollisuus oli myös toimittaa hänet Roomaan. Festus päätti siis siirtää asian käsittelyn Roomaan. Siihen oikeuden istunto päättyi.

Onko oikein vedota maallisiin tuomioistuimiin? (11)

Jotkut ovat pitäneet Paavalin vetoamista keisariin vääränä menettelynä. Mistä siinä oikein oli kysymys? Vetoamalla roomalaiseen keisariin Paavali kääntyi pois juutalaisista, jotka olivat kaiken aikaa rikkoneet jokaista oikeudenmukaisuuden periaatetta vastaan. Tällä tietoisella ratkaisullaan hän siirsi asiansa käsittelyn pois oman kansansa käsistä. Hän oli ikävöinyt heitä, hän oli rukoillut heidän puolestaan, että he pelastuisivat. Hän oli kärsinyt heidän vuokseen. Hän oli itkenyt ja murehtinut oman kansansa tilaa. Mutta tällä hetkellä Paavali tietoisesti kääntyi heistä pois, koska he kohtelivat häntä äärimmäisen epäoikeudenmukaisesti. Hän vetosi sen inhimillisen oikeuden ylimpään asteeseen, joka oli siihen asti aina kohdellut häntä oikeudenmukaisesti. Lähetysmatkojensa aikana hän oli usein saanut suojelua ja huolenpitoa roomalaisilta viranomaisilta.

Johdonmukainen linja

Paavalin toimintalinja oli johdonmukainen. Kun hän oli joutumaisillaan ruoskittavaksi Jerusalemissa, hän oli vedonnut Rooman kansalaisuuteen. Kun häntä vastaan oli punottu salajuoni, hän oli vedonnut Rooman suojelukseseen. Ja nyt hän vetosi itse keisariin saadakseen oikeudenmukaisen tuomion. Kaikessa tässä hän toimi myös johdonmukaisena omalle opetukselleen Roomalaiskirjeessä:

"Jokaisen on suostuttava esivaltansa alaisuuteen. Eihän ole esivaltaa, joka ei olisi Jumalalta peräisin, häneltä ovat vallankäyttäjät saaneet valtuutensa. Joka vastustaa esivaltaa, nousee siis Jumalan sädöstä vastaan, ja ne, jotka näin tekevät, saavat rangaistuksensa. Ei sen, joka tekee oikein, tarvitse pelätä viranomaisia, vaan sen, joka tekee väärin. Jos siis tahdot elää pelkäämättä esivaltaa, tee oikein! Silloin saat siltä kiitosta. Se on Jumalan palvelija ja toimii sinun parhaaksesi. Mutta jos teet väärin, pelkää! Esivalta ei kannna miekkaa turhaan. Se on Jumalan palvelija ja panee täytäntöön väärinte-kijälle kuuluvan rangaistuksen." (Room. 13:1-4)

Tämä Paavalin opetus ei merkitse sitä, että hän olisi asettanut inhimilliset auktoriteetit erehtymättö-miksi ja ehdottomiksi. Ne toimivat Jumalan asettamina sikäli, kuin ne noudattavat oikeudenmukai-suutta. Jos inhimillinen auktoriteetti nousee Jumalan totuutta vastaan, kristitty noudattaa Jumalan tah-toa vastoin sitä. "Enemmän tulee totella Jumalaa, kuin ihmisiä".

Marttyyriuden etsijä ei ole marttyyri

Paavalin vetoamus merkitsi sitä, että hän pyrki laillisilla ja oikeudenmukaisilla menetelmillä välttä-mään henkilökohtaista kärsimystä. Kukaan, joka etsii marttyyriutta, ei ole marttyyri. Kukaan, joka tie-ten tahtoen etsii kärsimystä, ei tiedä mitä kärsimys on. Kuningastaan palvellessaan kristityn tehtävä on pyrkiä välttämään eikä etsimään kipua ja tuskaa, jos se vain on mahdollista totuudesta luopumat-ta.

Tänä päivänä näyttää olevan ihmisiä, jotka kuvittelevat, että he eivät voi tehdä mitään Jumalan hy-väksi muutoin kuin valitsemalla kaikkein epämiellyttävimmät toimintatavat. Niin ei kuitenkaan välttä-mättä tarvitse olla. Jos Jumala tahtoo, että meidän on kuljettava epämiellyttäviä teitä, kulkekaamme niitä. Mutta jos Jumala kutsuu meidät kulkemaan miellyttäviä teitä, kulkekaamme niitä kiitollisina ja laulaen. Meidän tehtävämme ei ole itse etsiä kärsimyksiä.

Jumala ei vaatinut Paavalia luovuttamaan itseään sellaisten ihmisten tuomittavaksi, jotka vihassaan kristittyjä kohtaan olivat ajat sitten menettäneet oikeudentajunsa. Siksi hän vetosi keisariin. Niin teh-dessään Paavali toimi samalla kaikkien aikojen kristittyjen edustajana.

Kristityn tulee olla uskollinen Herralleen ja uskollinen omalletunnolleen. Mutta hänen tulee olla myös alamainen hallitusmiehille ja auktoriteeteille, joiden alle hänet on asetettu. Hänen tulee tarvittaessa vedota heihin ja pyytää heidän suojeluaan voidakseen jatkaa työtään Herransa tahdon mukaan. Her-ran tahto on ja pysyy näin hänen korkeimpana auktoriteettinaan.

Onko Jeesus kuollut vai elävä? (13-22)

Keisarillisen tuomioistuimen eteen ei ollut lupa lähettää ketään ilman selkeää syyteasiakirjaa. Saa-dakseen lisätietoa riitakysymyksen taustasta Festus piti neuvonpidon luonaan vierailulla olleen Hero-des Agrippan kanssa. Hän selitti tälle Rooman vasallikuninkaalle, miten juutalaiset olivat vaatineet Paavalille kuolemantuomiota. Roomalaisen oikeuskäytännön mukaan hän itse ei kuitenkaan nähnyt riittäviä perusteita Paavalin teloittamiseen. Festus esitti asiansa juutalaiselle Agrippalle kohteliaasti. Mutta tietyllä halveksunnalla hän selitti, että riitakysymys liittyi juutalaisten uskontoon ja kärjistyi hä-nen mielestään mielettömään kiistaan *"jostakin Jeesuksesta, joka oli kuollut, mutta jonka Paavali väit-ti elävän"*. (19)

Ylönousemus jakaa (19)

Festus oli vasta saapunut Roomasta maakuntaan, jonka hallitseminen oli tunnetusti hankalaa. Hänel-lä ei ollut juutalaisen uskonnollisuuden tuntemusta, mutta silti hän oli varsin pian päässyt Paavalin ympärillä kuohuvan ristiriidan ytimeen, kun hän totesi Agrippalle kiistan koskevan Jeesusta, jonka Paavali väitti elävän.

Juutalainen lakihurskaus oli aiemmin ollut Paavalille itselleen suunnattoman tärkeää. Hän oli hyljän-nyt sen, koska Jeesus, joka oli kuollut, nyt eli ja oli hänen kanssaan. Hän oli jättänyt paastot, juhla-ajat, uhrit ja jopa ympärileikkauksenkin tarpeettomina, koska Jeesus eli. Jeesuksen ylönousemus oli kiistan keskus.

Teoriaa vai tosiasia

Syyttävät ylipapit olivat saddukealaisia. He uskoivat järkeensä ja kielsivät ylösnousemuksen todellisuuden. Fariseukset taas uskoivat kyllä ylösnousemuksen mutta vain älyllisellä tasolla. He eivät usko-neet itse ylösnousemuksen tosiasiaan. Paavalille Jeesuksen ylösnousemus oli tapahtunut tosiasia. Jeesus elää.

Tänä päivänä suomalaista elämää sävyttävät sekä Raamattua repivien saddukealaisten asenteet että vain teoriassa Jeesuksen ylösnousemuksen tunnustavien farisealaisten asenteet. Liian vähän on niitä, jotka elävät ylösnousemuksen tosiasiaa: Jeesus elää.

Niin Paavalin henkilökohtaisen elämän salaisuus kuin kristillisen uskon ydinkysymys kautta aikojen on Jeesuksen ruumiillinen ylösnousemus. Koska hän nousi ylös, risti sai sovittavan voimansa. Koska hän elää, evankeliumi on tunkeutunut kaikkialle maailmaan synnin ja kuoleman vallat murtaen. Elävä kristillisuus on varmuutta siitä, että Jeesus on ylösnoussut ja elää kanssamme tänään.

Hovijuhla (23–27)

Kun Agrippa halusi kuulla Paavalia, Festus järjesti seuraavana päivänä kuninkaallisen komean tilaisuuden ja kutsui siihen Agrippan ja Bereniken lisäksi upseeristoa ja kaupungin johtavia miehiä. Kysymys ei ollut oikeudenkäynnistä, vaan komeasta hovijuhlasta, jolla isäntä Festus halusi viihdyttää vieraitaan ja hankkia samalla lisävaloa syytekirjelmää varten. Huomio keskittyi Agrippaan, Berenikeen ja Paavaliin.

Päähenkilöt

Vasallikuningas Agrippa oli viimeinen Herodeksista. Hänen isoisänsä isä oli surmannut viattomat lapset Jeesuksen syntymän aikoihin, hänen enonsa isä oli murhannut Johannes Kastajan ja hänen isänsä Agrippa I oli mestannut apostoli Jaakobin. Jokainen heistä oli pian noiden tapausten jälkeen joko erotettu virastaan tai kuollut. Kuusitoista vuotta aikaisemmin hänen isänsä oli kärsinyt hirveän kuoleman pilkattuaan Jumalaa. Jotenkin Herodesten suku oli aina sotkeutunut Nasaretin Jeesuksen ja hänen seuraajiensa kohtaloon.

Nyt Agrippan edessä seisoj Paavali, jota syytettiin koko kristillisen liikkeen johtajaksi. Tämä oman sukusn järkyttävä historia mielessään Agrippa oli halunnut kuulla Paavalin puhetta. Rooman vasallina hänen valtansa rajoittui lähinnä oikeuteen vartioida Jerusalemin temppeliä ja nimittää ylipappi. Berenike oli Agrippan samoin kuin Drusillan, Felixin vaimon, sisar. Tapahtumahetkellä hän eli avoimessa synnissä yhdessä Agrippan kanssa. Heidän eteensä tuotiin kahlehdittu Paavali, tuo "ruman, pienen juutalaisen" maineen saanut Jumalan mies.

Mitä kaikkea seuraa, kun tottelee taivaallista näkyä? 26:1-32

Orjakuningas ja vapaa vanki (1)

Paavali oli tuotu hovijuhlaan pitämään viimeisen puolustuspuheensa ennen Roomaan lähtöä. Agrippa ja Paavali kohtasivat toisensa. Agrippa istui valtaistuimella kuninkaallisessa puvussaan ja hänen edessään seisoj kahleissaan syytetty Paavali. Rabbiinisen kirjallisuuden mukaan Agrippa tunsj juutalaisen uskonnon kaikki yksityiskohdatkin. Hän oli juutalaisuuden asiantuntija. Mutta niin oli myös Paavali. Hänelle Vanha testamentti ei ollut vain pään tietoa, vaan hän tunsj myös sen sisältämän hengellisen merkityksen. Agrippa oli antautunut synnin harjoittamiseen, Paavali taas riemuitsi vapaudesta, koska Herra Jeesus oli päästänyt hänet synnin vallasta. Agrippa oli orjuutettu kuningas, Paavali vanki, joka istui Kristuksen vapauden valtaistuimella.

Kestävät perusteet (2–23)

Saatuaan kuninkaalta luvan puhua puolestaan Paavali aloitti kohteliaasti, antoi täyden tunnustuksen Agrippan asiantuntemukselle ja pyysi kuulijoitaan kuuntelemaan häntä kärsivällisesti. Paavali oli ilmeisen helpottunut, kun Agrippa kykeni ainakin teknisesti ymmärtämään, mistä kiistassa oli kysymys. Sisimmässään Paavali rukoi Herraa, että hänen puheensa avaisi Agrippan sydämen pelastuksen evankeliumille ylösnousseesta Kristuksesta. Paavali oli vakuuttunut siitä, että hänen todisteensa Herrasta olivat loogisesti kestäviä ja vakuuttavia. Siksi hän toivoi, että hän saisi ne kaikki kuninkaalle esittää. Agrippa kuunteli Paavalia kaikessa rauhassa aina siihen asti, kunnes Festus keskeytti puheen.

Kristuksen elämän henkilökohtaisuus

Festus oli järjestänyt tilaisuuden Agrippan ja Berenikeen kunniaksi ja kuulijoista valtaosa oli ei–juutalaisia. Siksi Paavali rajoittui kertomaan vain omista kokemuksistaan, jotka selittivät hänessä tapahtuneen rajun muutoksen ja hänen julistustoimintansa. Vaikka Paavali puhui omista asioistaan ja omaksi puolustukseksi, hän tiesi puhuvansa enemmästä:

"Minut on Kristuksen kanssa ristiinnaulittu. Enää en elä minä, vaan Kristus elää minussa. Sen elämän, jota tässä ruumiissani vielä elän, elän uskoen Jumalan Poikaan, joka rakasti minua ja antoi henkensä puolestani." (Gal. 2:20)

Hänen kokemuksiaan ei voinut selittää muuta kuin yhdellä tavalla. Hän oli oppinut tuntemaan ylösnousseen Kristuksen ja päässyt hänen yhteyteensä. Kristinuskon totuudet osoittautuvat kestäviksi ja todistusvoimaisiksi elämässä, jonka ne luovat vastaanottajassaan.

Vetoomus ymmärrykseen ja tahtoon

Puolustuspuheessaan Paavali ei vedonnut vain kuninkaan loogiseen ajattelukykyyn, vaan hän lähti liikkeelle olettamuksesta, että kuningas oli myös vilpitön totuuden etsijä. Paavali vetosi voimakkaasti kuninkaaseen, että hän vetäisi käytännön johtopäätökset kuulemastaan totuudesta.

Kristillisen julistuksen kuuluu aina kaksi samanaikaista ja sisäkkäistä puolta. Toisaalta sen tulee aina pyrkiä loogisuudellaan ja totuudellisuudellaan vakuuttamaan kuulijan mielen ja pakottaa kuulijan ajatukset totuuden puolelle. Samalla sen tulee kuitenkin myös vedota kuulijoiden tahtoon. Tahdon on täytävä kuuliaiseksi totuudelle, jonka ymmärrys on päässyt käsittämään.

Paavalin menneisyys (4–8)

Aluksi Paavali pyysi Agrippaa palauttamaan mieleensä Paavalin menneisyyden: *"Minun elämäni on alusta alkaen kaikkien juutalaisten tiedossa. He tietävät, miten minä nuoruusvuosinani olen elänyt kansani parissa Jerusalemissa."* (4)

Sitten hän korosti entisen uskonnollisuutensa ahtautta: *"He tuntevat minut jo entuudestaan ja voivat todistaa – jos vain haluavat – että olin fariseus ja elin siis uskontomme ankarimman suunnan mukaan."* (5) Samalla hän osoitti sitoutuneensa juutalaisuuden keskeisimpään toivoon, ylösnousemukseen.

Vilpitön vainoaja (9–11)

Sitten Paavali kuvasi ensikosketustaan Nasaretin Jeesuksen "tiehen". Uusi "lahko" oli herättänyt hänessä syvän vastenmielisyyden ja vihan, jota hän oli myös lähtenyt käytännössä ilmaisemaan:

"Minäkin elin ennen siinä luulossa, että minun tulee kaikin voimin taistella Jeesus Nasaretilaisen nimeä vastaan. Niin minä myös tein Jerusalemissa. Hankin ylipapeilta valtuudet ja toimitin vankilaan monia pyhiä, ja kun tuli kyse heidän surmaamisestaan, äänestin sen puolesta. Kerran toisensa jälkeen minä synagogissa rankaisin heitä ja yritin pakottaa heidät herjaamaan Jeesusta, ja ankarassa kiihkossani minä ulotin vainoretkeni oman maamme ulkopuolelle asti." (9–11)

Suuri kriisi (12–18)

Tästä Paavali jatkoi keskeisimpään asiaansa. Hän kertoi, miten hänen elämänsä kriisi tapahtui ja kaikki hänen elämässään muuttui. Matkalla Damaskokseen hän kohtasi Jeesuksen, jonka hän tiesi ristiinnaulituksi, mutta jonka kristityt väittivät elävän. Auringon paistetta kirkkaampi valo loisti hänen ympärillään. Häntä puhutteli hänelle täysin tuntematon ääni. Ääni oli yliluonnollinen mutta selkeä ja todellinen. Yhtäkkiä hän tajusi, että häntä puhutteli Jeesus. Jeesus ei alkanut syytellä häntä, vaan kertoi tulleen ottamaan Paavalin kiinni. Hänellä oli tarkoitus ja päämäärä Paavalia varten. Herra julisti, että hän tekisi Paavalista ylösnousemuksen julistajan ja pakanalähetyksen uranuurtajan.

Kuuliaisuus näylle (19–23)

Sitten Paavali sanoi: *"Tämän vuoksi, kuningas Agrippa, minä en voinut olla tottelematta taivaallista näkyä."* (19)

Miten muuten hän olisi voinut menetellä? Hänen oli pakko lähteä liikkeelle julistamaan Jeesuksen ylösnousemusta.

Paavali sivuutti monien vuosien kokemukset ja siirtyi oikeudenkäyntinsä keskeisimpään kiistakysymykseen: *"Tästä syystä juutalaiset ottivat minut temppelissä kiinni ja yrittivät hakata minut hengiltä."* (21)

Häntä syytettiin siitä, että hän todisti ylösnousemuksen tosiasiaista. Mutta Mooses ja profeetat todistivat, että Messiaan tulisi kärsiä ja nousta ylös. Messiaan ylösnousemuksen valo antoi oikean selityksen vanhan liiton lupauksille. Tämä valo kuului sekä juutalaisille että pakanoille. Paavali oli kohdannut elävänä sen Jeesuksen, jonka juutalaiset olivat tappaneet. Eikä hän yksinkertaisesti voinut tehdä muuta kuin seurata hänen kutsuaan.

Ylösnousemus

Paavali esitti johdonmukaiset perusteet omalle kääntymiselleen. Samalla hän vetosi kuninkaaseen, että myös hän taivuttaisi sydämensä kuuliaisesti ylösnousemussanomalle.

Koko kristillinen sanoma keskittyy Jeesuksen ylösnousemukseen. Jos ylösnoussut, elävä, toimiva Jeesus siivilöidään pois Paavalin puheesta, mitään ei jää jäljelle. Ristin sovitus on ymmärrettävissä oikein vain ylösnousemuksen valossa. Uskoontulo merkitsee uudestisyntymistä elävään toivoon Jeesuksen ylösnousemuksen kautta.

Vastuu (18,19)

Jumalan tekojen edessä ihmisellä on vastuunsa. Hänen tulee "kääntyä pimeydestä valkeuteen ja saatanan vallasta Jumalan tykö". Kääntyvälle ihmiselle Jumala vastaa: "Hän saa uskomalla Jeesukseen synnit anteeksi ja perintöosan pyhitettyjen joukossa." Paavali halusi osoittaa etsivälle Agrippalle, että pelastukseen ei riitä vain näky Ylösnousseesta, tarvitaan myös kuuliaisuus näylle. Ei riitä vain valo, tarvitaan vaeltamista siinä. Pelkkä evankeliumin kuuleminen ei riitä, tarvitaan suostuminen sen varaan. Muutos Paavalissa oli tapahtunut niin, ja se voisi tapahtua myös kuulijoissa.

Keskeytys (24–26)

Puhetta seurannut Festus keskeytti sen kovalla äänellä: *"Paavali, sinä olet järjiltäsi! Kirjaviisaus on sekoittanut pääsi."* (24)

Festuksen lähtökohdista käsin keskeytys oli täysin ymmärrettävä. Sanoma kuoleman voittaneesta Jeesuksesta on todella mullistava ihmiselle, joka kuulee sen ensi kertaa. Paavali vastasi ensin Festukselle: *"En ole järjiltäni, arvoisa Festus. Minkä puhun, puhun totuuden ja terveen järjen mukaisesti. Kuninkaalle nämä asiat kyllä ovat tuttuja, ja siksi voinkin avoimesti puhua niistä hänelle. Yksikään niistä ei ole hänelle tuntematon, siitä olen varma – eihän tämä ole tapahtunut missään syrjäisessä kolkassa."* (25–26)

Loppuvetoomus (27)

Sitten Paavali kokosi sanottavansa loppuvetoomukseen, jonka hän kohdisti Agrippan sydämen: *"Uskotko profeettoja, kuningas Agrippa? Minä tiedän, että uskot."* (27)

Paavali esitti kuninkaalle kysymyksen ja vastasi siihen itse myönteisesti. Niin Paavali halusi taivuttaa Agrippan tahdon kuuliaisesti sille, minkä hän jo ymmärsi. Agrippa tuns kertomuksen Jeesuksen elämästä, kuolemasta ja ylösnousemuksesta ja samalla hän uskoi vanhan liiton kirjoituksiin. Paavali tahtoi sanoa hänelle: "Liitä nämä kaksi asiaa yhteen, tee johtopäätökset asioista, taivuta tahtosi ylösnousseen Herran hallintaan!"

Sellaisiksi kuin minä (28–32)

Mitä Agrippa vastasi? *"Vähälläpä luulet tekeväsi minut kristityksi."* (28)

Agrippa pani Paavalin vetoomuksen syrjään ja alkoi jutella Festuksen ja Berenikeen kanssa. Miten Agrippan lopulta kävi, emme tiedä. Mutta Paavalin vastaus Agrippan väistön on eräs hienoimpia kuvia hänen elämästään. Pyhän Hengen voimassa hän sinkosi koko sydämensä Agrippan ja muiden kuulijoiden sielunsyvyyyksiin saakka: *"Vähällä tai paljon. Suokoon Jumala, että niin sinusta kuin teistä kaikista muistakin," siis Berenikestä, Festuksesta, upseereista ja virkamiehistä," jotka minua tänään kuulette, tulisi sellaisia kuin minä olen", ja sitten hieno kosketus Kristuksen mieltä – "näitä kahleita lu-kuun ottamatta."* (29)

Paavali osoitti olevansa olosuhteittensa yläpuolella. Agrippa ja Berenike olivat purppurassa, Festus ja muut kunniamerkeissään. Paavali oli kahleissa odottamassa Roomaan lähettämistä ja mahdollista kuolemantuomiota. Silti hän sanoi: *"Toivoisin Jumalalta, että teistä kaikista tulisi sellaisia kuin minä."*

Niin hänen sydämensä huokaili tämän ylhäisen mutta syvimmitään epätoivoisen ihmisjoukon puolesta. Paavalin sanoihin sisältyi ihmeellistä lempeyttä: "Agrippa, toivoisin voivani antaa sinulle sielun vapauden, mutta en näitä ulkoisia kahleita. Haluaisin antaa sinulle kaikki etuoikeudet, mutta en mitään taakkaa!"

Kristillinen vilpittömyys

Kolmekymmentä kolme vuotta aikaisemmin tämä mies oli ollut yhtä tosissaan ja vilpitön kuin tuona hetkenä. Silloin hän oli ollut valmis äänestämään Stefanoksen ja monien muiden kristittyjen murhaamisen puolesta. Nyt hän olisi ollut valmis kuolemaan pelastaakseen Agrippan, mutta hän ei halunnut panna kahleitaan Agrippan ylle. Tätä on Pyhän Hengen täyttämä kristillisuus. Levittäkäämme, monistakaamme ja soveltakaamme sitä! Vainoajan vilpittömyys ei ole kristillistä. Vilpittömyys, joka on valmis kuolemaan vapauttaakseen sidotut, mutta ei pakota kenellekään kahleita, on kristillisyyttä.

Opiskelukysymyksiä:

1. Miten sinnikäs viha Paavalia kohtaan ilmeni? (25:1–3, 7) Mistä viha kumpuaa? Mikä on tie vapautteen vihasta? (26:20, 21)
2. Miten Paavali puolustautui? (25:8,10,11) Miten hän suhtautui kuolemantuomioon? (25:11) Miksikähän niin?
3. Mikä maaherra Festuksen silmissä näytti olevan juutalaisten johtajien ja Paavalin välisen ristiriidan polttopiste? (25:19)
4. Mihin Paavalin väitteet perustuivat? (26:8,13–15) Millä perusteella sinä voit uskoa Jeesuksen Kristuksen ylösnousemukseen?
5. Mikä oli ollut Paavalin entisen uskonnollisen kiivailun taustalla? (26:5,6,9,11,12,14)
6. Mikä taas oli Jeesuksen kohdanneen Paavalin innokkuuden syy? (26:16–18,19) Millaisen näyn sinä olet saanut Jumalalta? Millä käytännöllisellä tavalla olet ollut kuuliainen sille?
7. Mikä oli Paavalin julistuksen sisältö? (26:20,23) Mitä pelastus merkitsee? (26:18)
8. Maaherra Festus kuuli evankeliumin ensi kertaa. Millainen oli hänen reaktionsa siihen? (26:24) Mitä Paavali vastasi siihen? (26:25,26)
9. Miten rakkaus ympärillämme oleviin ihmisiin ilmenee? (26:28,29) Toivoisitko, että sinun ympärilläsi elävät pelastuksesta osattomat ihmiset voisivat tulla sinun kaltaisiksesi?

Matkalla Roomaan - myrsky, haaksirikko ja ihmepestuminen 27:1–28:15

Näin saavuimme Roomaan (28:14)

Paavalin sydän paloi halusta viedä evankeliumi kaikkialle maailmaan. Ennen Efesoksen mellakkaa hän sanoi: *"Minun on mentävä myös Rooma."* (19:21)

Rooma oli strateginen keskus koko valtakunnan saavuttamiseksi. Siksi sinne tuli perustaa lähetystöminnan keskus. Eräänä yksinäisenä yönä Jerusalemissa Herra seisoi Paavalin luona ja sanoi: *"Sinun on todistettava minusta myös Roomassa."* (23:11)

Kahta vuotta myöhemmin Festus sanoi hänelle: *"Menet keisarin eteen."* (25:12)

Ja vihdoin vaarallisen ja vaikean merimatkan jälkeen Luukas kirjoitti: *"Näin me saavuimme Roomaan"* (28:14).

Virkistystä Herran omien keskellä (27:1–3)

Merimatka kesti kaikkiaan noin kuusi kuukautta. Paavali lähti Kesareasta elokuussa vuonna 60 ja saapui Roomaan seuraavan vuoden maaliskuun alussa. Hänellä oli matkaseuranaan Aristarkos ja Luukas, joiden palvelut ja rakkaus olivat hänelle korvaamattomat. Ensimmäinen pysähdyspaikka Sidonissa tarjosi Paavaliille mahdollisuuden saada hoitoa uskonystävien luona. Herra valmisti hänelle pienen virkistyshetken ennen myrskyn nousua.

Rohkaisua tyhmyyksiä tehneille (27:4–26)

Purjehtiminen Välimerellä syysmyrskyjen aikaan oli erittäin vaarallista. Paavali varoitti häntä Roomaan kuljettamaan määrättyä Julius-nimistä upseeria, mutta tämä kuunteli enemmän laivan päällystöstä – asiantuntijoita. Kun sitten myrsky puhkesi ja laiva joutui tuuliajolle, Paavali muistutti varoituksestaan ja osoitti näin, missä todellinen "asiantuntemus" oli. Mutta heti sen jälkeen hän puhui matkustajille rohkaisun sanoja: *"Mutta nyt kehotan teitä pysymään rohkealla mielin. Yksikään teistä ei menetä henkeään, ainoastaan laiva tuhoutuu. Viime yönä näet vierelläni seisoi sen Jumalan enkeli, jonka oma minä olen ja jota minä palvelen. Enkeli sanoi: 'Älä pelkää, Paavali. Sinä olet vielä seisova keisarin edessä, ja Jumala antaa sinulle sen lahjan, että myös matkatoverisi pelastuvat.' Pysykää siis rohkeina, miehet! Minä luotan Jumalaan ja uskon, että käy niin kuin minulle on sanottu."* (22–25)

Rohkeus ja varovaisuus (27:27–44)

Hylky ajelehti lähelle Maltan saarta. Kun Paavali huomasi, että miehistö aikoi paeta laivasta ja jättää matkustajat oman onnensa nojaan, hän tajusi vaaran ja puuttui asiaan. (27:30–32) Hän oli sanonut uskovansa, että Jumala vastaa sanastaan. Hän oli täysin varma, ettei mitään vahinkoa tapahtuisi hänelle ja muille matkustajille. Siitä huolimatta hän huolehti siitä, ettei miehistö päässyt pakenemaan. Hänen rohkeutensa ei ollut ristiriidassa varotoimenpiteiden kanssa. Hän kehotti kaksi viikkoa paastonneita matkustajia syömään. (27:32–36) Omalla esimerkillään hän rohkaisi muita matkustajia. Kaikki tämä kertoo, että hän käytti järkeään. Kun ihminen uskoo Herran sanan, Pyhä Henki terävöittää hänen järkensä ja pyhittää sen omaan käyttöön.

Opiskelukysymyksiä:

1. Minkälaista reittiä merimatka Roomaan tapahtui? (2–8; Vrt. karttaan) Mihin aikaan vuodesta se tapahtui? (9) Välimeri on talvella erittäin vaarallinen.
2. Millainen mies oli Paavalin matkaseuralainen Aristarkus? (2; 19:29; Vrt. Kol. 4:10) Kuinka tärkeitä sinulle ovat uskonystävät ja työtoverit?
3. Millaiseksi kehittyi sadanpäämies Juliuksen ja Paavalin suhde? (1, 3, 11, 31, 43) Millä keinoin ihmissuhteita voisi syventää?
4. Mitä opimme siitä, että Paavalin suhde Jumalaan ei rajoittunut hengellisen elämän alueelle vaan ulottui kaikenlaisiin käytännön kysymyksiin asti? (10, 21–26) Millaista rohkaisua sinä olet saanut Herralta Jeesukselta, kun olet joutunut pelottaviin tilanteisiin? Kerro esimerkkejä.
5. Miten Paavali välitti Herralta saamansa rohkaisun toisille ihmisille? (21–25, 33–36)
6. Ovatko Herralta saatu rohkaisu ja käytännölliset varotoimet ristiriidassa keskenään? (31, 36, 43, 44)
7. Miksi Jumala vie meitä elämän myrskyihin? (24; Vrt. Matt. 8:23–27) Mitä olet noiden myrskyjen keskellä löytänyt? Kerro esimerkkejä.

Murhaajasta jumalaksi (28:1–10)

Kaikki matkustajat pelastuivat Maltan saarelle. Rannalle sytytettiin nuotio. Paavali keräsi risuja siihen, mutta risujen seasta tuli kyy ja puri Paavalia käteen. Saaren asukkaat kuvittelivat kostottaren tappavan Paavalin, jota he epäilivät murhaajaksi. Silloin Herra osoitti, mitä hänen lupauksensa tarkoitti: *"Ja niitä, jotka uskovat, seuraavat nämä tunnusmerkit:... He tarttuvat käsin käärmeisiin... He panevat kätensä sairaiden päälle, ja nämä paranevat."* (Mk. 16:17–18)

Paavalille ei tapahtunut mitään pahaa, ja asukkaiden käsitys hänestä muuttui täydelliseksi vastakohdakseen. *"Hän on joku jumala."* (6)

Saaren rikkaan johtajan Publiuksen isän sairaus parani, kun Paavali rukoili hänen puolestaan. Silloin kaikki saaren sairast tuotiin Paavalin luo ja hänen kauttaan Kristuksen parantava voima kosketti heitä kaikkia.

Lämmin vastaanotto (28:11–15)

Matka jatkui. Viesti Paavalin tulosta ehti ennen häntä Roomaan. Joukko kaupungin uskovista tuli häntä vastaanottamaan Forum Appiin ja Tres Tabernaen kohdalle noin 70 km päähän pääkaupungista. Heidän tapaamisensa oli Paavalille suuri rohkaisu ja hän kiitti siitä Jumalaa.

Vastakohtia

Matkaan sisältyi merkillisiä vastakohtia. Koko matka oli täynnä vaikeuksia ja vaaroja. Aivan kuin kaikki voimat olisivat nousseet vastustamaan Paavalin pääsyä Roomaan. Jos emme tietäisi, mitä kerto-musta edelsi ja mitä sen jälkeen tuli, voisimme melkein sanoa: "Tuo mies ei ole ikinä näkevä Roo-maa."

Kuitenkaan kertomuksen antama kokonaisvaikutelma on toisenlainen. Se kertoo varmasta vaikkakin hitaasta etenemisestä. Myrskyjen, vaikeuksien, pimeyden ja toivottomuuden keskellä näemme mie-hen, josta Jumala piti huolen ja jota Hhän rohkaisi. Kun Luukas kirjoitti: *"Näin me saavuimme Roo-maan"* (28:14), sanalla *"näin"* hän viittasi myrskyyn ja muihin vaikeuksiin.

Paavalin rauhallisuus

Inhimillisesti katsoen tilanne oli matkan aikana toivoton. Ei edes Luukas, joka oli mukana matkalla, nähnyt mitään toivo pelastumisesta. Mutta Paavali oli kaiken aikaa toivorikas. Kertaakaan hän ei mat-kan aikana masentunut. Kaikissa tilanteissa hänen sydämensä oli levollinen. Silloinkin kun vaarat joh-tuivat muiden tyhmistä ratkaisuksista tai joutumisesta pakokauhun valtaan, Paavali käytti tasapainoista ja hallittua arvostelukykyä. Hän ei joutunut tunnekuohujen valtaan. Hän oli täynnä optimismia ja rau-hallinen kovimmassa myrskyssä.

Salaisuus

Mikä oli Paavalin salaisuus? *"Herra ilmoittaa suunnitelmansa palvelijoilleen (KR 1938: Herran neuvo on tunnettu niille, jotka Häntä pelkäävät)." (Ps. 25:14)*

Paavali eli kaiken aikaa henkilökohtaisessa yhteydessä Herran kanssa. Eräänä yönä matkan aikana enkeli tuli ja puhui hänelle. Herra itse ei kuitenkaan ilmestynyt hänelle. Siitä huolimatta tämä mies eli koko matkan yhteydessä Herransa kanssa.

Ylösnousemuksensa ja taivaaseen astumisensa välisenä neljäkymmenen päivän aikana Jeesus il-mestyi eri tilanteissa ja katosi jälleen. Sillä hän opetti opetuslapsille yhtä asiaa: Hänen läsnäolonsa ei pääty siihen, kun häntä ei enää fyysinen silmä näe tai korva kuule. Hän on joka päivä omiensa kans-sa kaikissa olosuhteissa. Pyhässä Hengessä Herran läsnäolo on yhtä todellista, kuin jos hän olisi nähtävissä. Siinä oli Paavalin salaisuus. Hän oli rauhallinen, koska hän tiesi, että Herra oli koko ajan hänen kanssaan.

Tieto päämäärästä

Asiaan liittyi myös toinen puoli. Paavali ei vain elänyt henkilökohtaisessa yhteydessä Herran kanssa, vaan hän myös tiesi Herran päämäärän. Hän tiesi, että Herra oli luvannut viedä hänet Roomaan. Joka kerta kun hän törmäsi uuteen vaikeuteen, hän vertasi sitä Herran voimaan. Hän tunsu Herran neuvon, Herran ajatuksen.

Eräs ei-kristitty sanoi tällaisesta kristityn rauhasta: "Eihän siinä ole mitään erityistä, jos vaikeuksien keskellä on rauhallinen, kun tietää lopputuloksen." Hän oli täsmälleen oikeassa. Paavalilla ei todella-kaan ollut mitään kerskattavaa omassa rauhallisuudessaan. Hän olisi ollut ensimmäinen myös tun-nustamaan sen. Joka tapauksessa tämä mies oli Herran kanssa täysin rauhallinen. Hän tiesi Herran päämäärän. Hän oli varma, että Herra kykenee täyttämään lupauksensa, oli tilanne kuinka ahdistava ja stressaava tahansa.

Herran hallinta

Kukaan hengellistä ymmärrystä omaava kristitty ei voi olla näkemättä matkan tapahtumien keskipis-teessä Herraa itseään. Herra hallisi jokaisessa tilanteessa. Herra toimi palvelijansa puolesta ja hyväk-si. Vartijat arvostivat Paavalia, Maltan saaren asukkaat kunnioittivat häntä ja hän sai rakastavien ystä-vien vastaanoton jo ennen Roomaa. Kaikki oli hänen puolellaan. Kyykäärme hänen kädessään osoit-tautui tieksi, jolla hän sai osakseen Maltan asukkaiden kunnioituksen ja avasi heidän sydämensä kuu-lemaan hänen sanomaansa. Kaikessa Herra osoitti hallintavaltansa.

Maallinen päämäärä – palveluspaikka

Moni tämän matkakertomuksen lukija on hengellistänyt sen kuvaksi kristityn myrskyisästä tiestä tai-vaalliseen päämäärään. Siitä ei ollut kysymys. Paavali oli matkalla kohti maallista päämäärää Roo-

maa. Herra halusi hänen menevän tähän nimenomaiseen paikkaan suorittamaan evankeliumin palvelusta.

Voimme toki vaihtaa paikannimen toiseksi kuin Rooma ja soveltaa sitä sillä tavalla itseemme. Kun Herra osoittaa paikan, jossa hän haluaa omansa palvelevan, hän avaa myös tien sinne. Moni kyllä sanoo: "Mutta minä en tiedä, minne Herra haluaa minut lähettää?" Ellet tiedä, odota ja kysele Herralta siihen asti, että tiedät. Mutta niin pian kuin sen tiedät, voit luottaa siihen, että sinne myös pääset, vaikka tie ei välttämättä olisikaan kovin suora. Ei Paavalinkaan merimatka kovin suoraa reittiä kulkenut.

Palvelua matkanvarrella (28:15)

Paavalin saapuminen Roomaan kertoo myös erittäin tärkeän asian. *"Paavali kiitti Jumalaa ja sai lisää rohkeutta."* (28:15)

Kunpa me ymmärtäisimme ylistää Herraa, kun hän pitää lupauksensa. Mutta myös matkalla päämäärää kohti Herra tarjoaa monia mahdollisuuksia palveluun. Evankeliumi saavutti Maltan saaren myrskyn ansiosta. "Herra nostaa myrskyn ja Herra sen myös tyynnyttää." (Ps. 107)

Jumalan valtakunta etenee vuokra-asunnon kautta 28:16–31

Ensimmäisen luvun viimeinen sivu (16–31)

Paavalin kaksivuotinen toiminta Roomassa muodostaa kristillisen kirkon historian ensimmäisen luvun viimeisen sivun. Apostolien teot kattaa kaikkiaan noin yhden sukupolven. Sen aikana Herran todistajat veivät ylösnousemuksen sanaa hänen suunnitelmansa mukaisesti Jerusalemiin, Juudeaan, Samariaan ja aina maan ääriin asti. Kirja päättyy ikään kuin kesken, epätäydellisenä. Paavalin vaivaloisen matkan ja Roomaan saapumisen jälkeen, lukija olisi odottanut saavansa yksityiskohtaisen kuvauksen Jumalan evankeliumin voitoista pääkaupungissa.

Apostolien tekojen teemat toistuvat

Mutta kirja loppuukin tähän. Miksi? Siksi, että jatko ei ollut enää tarpeen. Sama kertomus toistuu sukupolvesta sukupolveen, vuosisadasta toiseen, vuosi tuhannesta toiseen aina siihen asti, kunnes Herra tulee takaisin. Koko kirkkohistorian kirjoitus ei ollut tarpeen. Enempää ei tarvittu.

Kaikki seurakunnan elämän kannalta tärkeät ja keskeiset asiat löytyvät jo tämän ensimmäisen sukupolven vaelluksen ajalta. Tämän päivän voitot eivät eroa niistä, jotka saatiin ensimmäisen sukupolven aikana. Pelastavan sanan voima on levinnyt yhä kauemmaksi, mutta sen voima ja vaikutus on sama tänäänkin. Pyhässä Hengessä vaeltava seurakunta voi tänäänkin elää todeksi Jeesuksen tekojen jatkoa.

Rooma – sotilasvallan keskus (16)

Viimeinen sivu kirjassa on silti mielenkiintoinen, koska se vie meidät Roomaan. Kaupunki oli noihin aikoihin keisarillisen yksinvallan ja mielivallan hallinnassa. Elettiin Neron päiviä, keisarin, joka oli eräässä merkityksessä huonoin kaikista keisareista. Hän oli julma, irstas ja heikko. Kaupunki oli pakanuuden keskus. Kaupungin huomattavin rakennus oli Marsin, sodanjumalan, temppeli. Kaupungin ja Rooman valta perustui voimakkaaseen armeijaan.

Leipää ja verta

Kaupungissa asui noihin aikoihin noin kaksi miljoonaa asukasta, joista noin puolet oli orjia. Vapaiden kansalaisten joukossa oli noin 700 senaattoria, jotka olivat käytännössä menettäneet poliittisen valtansa. He ja noin 10.000 johtavaa virkamiestä sekä 15.000 sotilasta pitivät käsissään kaupungin taloudellista valtaa.

Muut vapaat kansalaiset olivat köyhiä, mutta he olivat ylpeitä kansalaisoikeuksistaan ja halveksivat syvästi orjia. Heidän elämäntapaansa kuvaavat sanat: "Leipää ja sirkushuveja". Päivisin he hankkivat tarvittavan leipäannoksen ja illat he viettivät seuraamalla gladiaattoritaisteluita ja muita väkivaltaisuuksia.

Kaikki korkean ammattitaidon omaavat ihmiset olivat orjia. Vaikka orjien kohtelu vaihteli suurestikin, he olivat täysin omistajiensa armoilla. Orjia saatettiin kohdella siksi mielivaltaisesti. Kukaan ei joutunut esimerkiksi vastuuseen oman orjansa surmaamisesta.

Vanha Paavali Roomassa

Rooman maailmanvalta perustui hämmästyttävän voimakkaaseen sotilasmahtiin. Sen suuressa keskuksessa vanha pakanuus oli viety äärimmilleen ja siellä se oli myös sortumispisteessä. Tähän kaupunkiin saapui nyt Paavali. Hän oli jo noin 60 –vuotias. Kolmekymmentä vuotta raskasta työtä ja ahdistuksia oli jo vanhentanut häntä. Hän kuvasikin itseään "vanhaksi Paavaliksi".

Israelin toivon täyttymys (17–25)

Hän asettui taloksi asuntoon, jossa häntä vartioi roomalainen sotilas. Vaikka hän oli vanki, häntä kohdeltiin erittäin lempeästi. Hän sai odottaa, milloin keisarille sopisi ottaa hänen asiansa käsittelyyn.

Ensi töikseen hän kutsui asuntoonsa juutalaisten johtohenkilöitä. Kokoontuneille hän korosti *"kanta-vansa kahlettaan Israelin toivon tähden"*. (20) Läpi kaikkien lähetysmatkojensa Paavali oli korostanut voimakkaasti, että evankeliumi Jeesuksesta ei ollut astumista ulos juutalaisuudesta vaan sen sisältämän toivon täyttymys.

Paavalin majapaikkaan kokoontui muutamien päivien kuluttua vielä suurempi ja virallisempi joukko juutalaisia johtajia. Heille Paavali koko päivän selitti ja todisti Jumalan valtakunnasta.

Jumalan päämäärä omalle kansalleen oli se, että Jumalan hallintavalta saisi toteutua sen elämässä. Tästä juutalaiset myös kerskasivat. Mutta juuri tätä Jumalan valtakuntaa Jeesus tuli tuomaan maan päälle. Siksi Paavali pyrki vakuuttamaan kuulijansa Jeesuksesta. Hän perusti todistamisensa Moosekseen ja profeettoihin. Lopputulos oli murheellinen. Kuulijat jakaantuivat. Toiset uskoivat ja toiset eivät. Siksi kokous oli kyvytön tekemään mitään päätöksiä.

Syntiin sidottu Israel (26–28)

Apostolien teot päättyykin järkyttävällä tavalla. Paavali joutui käyttämään lain sidontavaltaa ja sitoi oman kansansa sen synteihin. Paavali teki niin, vaikka hän tiesikin, että tulisi se päivä, jona hänen kansansa tulisi kansakuntana kääntymään Vapahtajan puoleen, jonka se oli lävistänyt. Koko Israel on pelastuva, mutta se oli sidottava synteihinsä, jotta se tajuaisi epäuskonsa, paatumuksensa. Se on sidottu siihen asti, kun se kääntyy ja tekee parannuksen.

Koko Apostolien tekojen historia oli Jumalan yritystä voittaa oma kansansa. Jeesus *"oli tullut omiensa luo, mutta Hänen omansa eivät ottaneet Häntä vastaan."* He saivat uuden tilaisuuden helluntaina ja vielä kolmannen, kun Paavali seisoj kansansa keskellä Jerusalemissa. Jerusalemin hylkäsi lopullisesti Kristuksen, kun se hylkäsi Paavalin. Sen jälkeen Paavali yritti tavoittaa heidät kaikkialla, missä heitä asui hajallaan. Hän meni aina ensin juutalaisten luo. Mutta Paavalin sanat Roomassa olivat lopulliset. Varsin pian sen jälkeen Rooman kotkat ympäröivät Jerusalemin, kaupunki tuhouttiin mitä hirvittävimmällä tavalla ja jäljelle jäänyt kansanosaj hajotettiin kaikkiin maan ääriin.

Täällä Roomassa juutalaisten johtajat saivat kuulla oman kansansa sitomisen synteihinsä, koska he eivät halunneet tehdä parannusta niistä. Julistaessaan kansansa tuomion Paavali toisti vain sen, mitä Jumala oli profeetta Jesajan kautta sille jo varhain puhunut, ja saman, minkä Jeesus oli heille toistanut: *"Mene tämän kansan luo ja sano: Kuulemalla kuulkaa älkääkäs käsittäkö. Katsomalla katsokaa älkääkäs nähkö. Sillä paatunut on tämän kansan sydän, vain vaivoin he kuulevat korvillaan ja silmänsä he ovat ummistaneet, jotta he eivät silmillään näkisi, eivät korvillaan kuulisi eivätkä sydämellään ymmärtäisi, jotta he eivät kääntyisi enkä minä parantaisi heitä."* (26–27)

Sitten Paavali julisti kääntyvänsä pakanoiden puoleen, koska he ottivat evankeliumin vastaan.

Kaksi vuotta vapaata vankeutta (30–31)

Kaksi viimeistä jaetta kattavat kahden vuoden jakson. Siitä saamme tarkempaa tietoa Filippiiläis-, Kolossalais- ja Efesolaiskirjeistä sekä kirjeestä Filemonille. Ne todennäköisesti kirjoitettiin tänä aikana. Paavali oli ottanut juutalaiset vastaan asunnossa, joka hänelle oli tarjottu hänen saapuessaan kaupunkiin. Mutta kääntyttyään pakanain puoleen hän vuokrasi itselleen huoneiston. Siinä hän oli edel-

leen kotiaarestissa odottamassa tuomiotaan. Mutta asunnossaan hän sai kuitenkin vapaasti julistaa evankeliumia.

Maailman suojelus – seurakunnan vaara (30)

Vankina Paavali olisi voinut vaatia, että Rooma vastaa hänen asumiskuluistaan. Mutta voidakseen julistaa Sanaa vapaasti, hänen tuli tehdä se asunnossa, joka oli hänen itsensä vuokraama. Aikanaan tuli hetki, jona Rooman keisari otti kristillisen kirkon suojelukseensa ja antoi sille kokoustilat käyttöön. Mutta se oli oleva kristilliselle liikkeelle kohtalokas päivä. Se sai iskun, josta se ei Euroopassa ole vieläkään toipunut. Sillä niin pian kun keisari antaa seurakunnalle kokoontumistilat ja suojeluksensa, hän pyrkii sanelemaan myös sen sanoman sisältöä ja sen elämää. Paavali tajusi, että evankeliumin vapaus vaati häntä vuokraamaan itse asuntonsa.

Avointen ovien asunto

Asunnossaan Paavali otti vastaan kaikki, jotka hänen luokseen tulivat. Kasvava joukko sekä kaupungin väestön huipulta kuin myös orjien parista tuli kuulemaan hänen sanomaansa. Edellä mainituissa kirjeissä tervehdyksiä lähettäneiden nimet kertovat seurakunnan rakenteesta. Talossa kokoontui myös pieni uskollisten ryhmä, johon kuuluivat Paavalin läheiset työtoverit kuten Luukas, Aristarkos, Tykikos, Epafroditos, Markus, Justus ja Epafros.

Rakkauden vallankumous (31)

Avointen ovien asunnossaan Rooman vanki kuulutti Jumalan valtakuntaa suurkaupungissa, jossa valtaa näytti käyttävän keisari Nero. Pian Jumala voitti niin suuren ihmisjoukon sydämet ja seurakunta sai laajat mittasuhteet, että Nero alkoi kokea sen uhaksi poliittiselle vallalleen.

Totuuden ja rakkauden evankeliumi on Jumalan vallankäyttöä. Se murtaa väkivallan ja on siksi väkivallan puolella oleville uhka. Sisältä sydäimestä tapahtunut orjien vapautusliike oli johtava myös todellisen ihmisarvon, Kristuksen uhrilla mitatun arvon löytymiseen. Vainot eivät liikettä kyenneet murtaamaan. Mutta niin pian kuin liike teki totuuden kustannuksella rauhan tämän maailman valtiaitten kanssa, se joutui todelliseen vaaraan.

Jeesus Kuningas

Paavalin vankilakirjeet kertovat siitä, mitä hän opetti Jeesuksesta, Jumalan valtakunnan Kuninkaasta: Jeesuksen hallintavalta on iloa Herrassa. Jeesus on Jumalan täyteys ruumiillisessa muodossa keskellämme. Kristus täyttää seurakuntansa tehden siitä oman työnsä välineen ja päämäärän. Jeesus on myös karanteenin orjan vapauttaja, joka korjaa synnin tähden särkyneet ihmissuhteet.

Kenenkään estämättä (31)

Kirja päättyy sanoihin *"kenenkään estämättä"*. Mutta eikö Paavali ollut vanki? Eikö Nero istunut valtaistuimella? Kahleet ja valtiat eivät Paavalia voineet estää, sillä todellinen valta kaiken keskellä on Jumalan valtakunnan Kuninkaalla Jeesuksella Kristuksella. Kristittyä ei ole kutsuttu tänäänkin julistamaan demokratiaa, vaan Jumalan valtakuntaa ja kuningasten Kuningasta. Hänen tahdollaan kaikki ajalliset lait on mitattava. Vain ne, jotka tekevät hänen tahtonsa, pääsevät elämästä osallisiksi.

Ainoa tie sisälle Jumalan valtakuntaan, hänen totuutensa ja armonsa hallintaan, on oppia tuntemaan Jeesus. Kaiken keskuksessa seisoo siksi ristin salaisuus. Jeesuksen ristin kautta kapinalliset pääsevät takaisin Jumalan yhteyteen. Ristillä kaaoksen sijaan tulee järjestys. Siellä kaikki väsyneet ja haa-voitetut saavat levon ja virvoituksen. Missä tätä armon evankeliumia julistetaan, siellä mikään mahti ei voi sen etenemistä pysäyttää. *"Jumalan sana ei ole kahlehdittu."*

Opiskelukysymyksiä:

1. Millaisen vastaanoton haaksirikosta pelastuneet saivat Maltan saarella? (2) Miksi?
2. Mitä tapahtui Paavalin kerätessä risuja nuotioon? (3) Miten siihen suhtauduttiin? (4) Miten sinä suhtaudut onnettomuuksien syiden taikauskoihin selityksiin? Miten usko ja taikausko eroavat toisistaan? (6)
3. Mitä tapahtui käärmeen pureman saaneelle Paavalille? (5) Miksi niin? (Vrt. Mark. 16:17,18)
4. Millä tavalla Paavalin kautta vaikutti Pyhän Hengen antama parantamisen armolahja? (8, 9) Koetko sinä paranemisen tarvetta? Onko sinulla parantamisen armolahjaa? Miten armolahjoja voi saada? (Vrt. 1. Kor. 12. ja 14. luku)

5. Mitä kertoo alkukirkon kasvusta se, että Puteolissa oli kristittyjä? (14)
6. Mikä rohkaisi Paavalia? (15) Miten sinä voisit rohkaista uskon veljiä ja sisaria?
7. Millaisissa oloissa Paavali joutui odottamaan kaksi vuotta oikeudenkäyntiään? (16) Miten Paavali käytti rajoitetun vapautensa? (17, 30, 31)
8. Miten Paavali julisti evankeliumia juutalaisille ja mikä oli sen tulos? (23, 24)
9. Mitä Paavali sanoi niille, jotka olivat ymmärtäneet evankeliumin mutta hylänneet sen? (25–28) Miksi? (Vrt. Jes. 6:1–13 ja Matt. 13:10–17)